

Akademia Wychowania Fizycznego
im. Jerzego Kukuczki w Katowicach
Wydział Wychowania Fizycznego

Joanna Niesyto

**INWESTYCJE W INFRASTRUKTURĘ SPORTOWO-REKREACYJNĄ
WYBRANYCH JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO DOFINANSOWANYCH ZE ŚRODKÓW
EUROPEJSKICH A AKTYWNOŚĆ FIZYCZNA MIESZKAŃCÓW**

Rozprawa na stopień doktora nauk o kulturze fizycznej

Promotor
prof. dr hab. Zbigniew Waśkiewicz

KATOWICE 2023

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	2
ROZDZIAŁ 1. WYJAŚNIENIE POJĘĆ STOSOWANYCH W PRACY	6
1.1. KULTURA FIZYCZNA/SPORT.....	6
1.2. AKTYWNOŚĆ FIZYCZNA/AKTYWNOŚĆ RUCHOWA.....	9
1.3. INWESTYCJE W INFRASTRUKTURĘ SPORTOWO-REKREACYJNĄ.....	10
ROZDZIAŁ 2. WOJEWÓDZTWO ŚLĄSKIE A ŚRODKI EUROPEJSKIE W INFRASTRUKTURĘ SPORTOWO-REKREACYJNĄ.....	19
2.1. INSTRUMENTY STRATEGICZNE WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO.....	19
2.2. ZAŁOŻENIA DOTYCZĄCE INFRASTRUKTURY SPORTOWO-REKREACYJNEJ WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO JAKO ELEMENT REGIONALNEGO PROGRAMU OPERACYJNEGO WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO NA LATA 2007-2013.....	31
2.3. SAMORZĄD TERYTORIALNY BENEFICJENTEM ŚRODKÓW EUROPEJSKICH W PERSPEKTYWIE FINANSOWEJ 2007-2013.....	36
2.4. DZIAŁANIA WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO PODJĘTE W DOFINANSOWANIE INFRASTRUKTURY SPORTOWO-REKREACYJNEJ	43
ROZDZIAŁ 3. METODOLOGIA BADAŃ.....	49
3.1. CEL PRACY	49
3.2. PYTANIA BADAWCZE	49
3.3. BADANIA, MATERIAŁ, NARZĘDZIA BADAWCZE.....	50
3.4. ANALIZA WYNIKÓW BADAŃ ANKIETOWYCH.....	59
3.5. WYWIAD STANDARYZOWANY	101
DYSKUSJA.....	108
WNIOSKI	113
STRESZCZENIE	114
SUMMARY	115
BIBLIOGRAFIA.....	116
ANEKS 1.....	128
ANEKS 2.....	140
ANEKS 3.....	149
SPIS TABEL.....	152
SPIS RYCIN	153
SPIS RYSUNKÓW	156
SPIS MAP	156

Wstęp

„Sport jest częścią dziedzictwa każdego człowieka i nic nigdy go nie zastąpi” – Pierre de Coubertin¹. Oceniając zmiany, które zachodziły w Polsce po II wojnie światowej, dokonano zasadniczej cezury czasowej w tym względzie². W 1989 roku zapoczątkowano przemiany ustrojowe, które spowodowały gwałtowne zmiany w sferze życia społeczno gospodarczego. Zmiany te objęły również sferę kultury fizycznej³. Władze państwowe liczyły na aktywność w tej mierze samorządu terytorialnego i społeczności lokalnych. W 1990 roku przywrócono w Polsce samorząd terytorialny (na razie na szczeblu gminy), któremu przekazana została własność komunalna. Ustawa kompetencyjna przyjęta w maju 1990 roku nakładała na samorząd terytorialny pewne obowiązki wchodzące w zakres własnych i zadań powierzonych. W ramach tych kompetencji finansowanie w znacznej mierze dziedziny kultury fizycznej zostało przyjęte przez organy samorządu (rady i zarządu gminy). Oznaczało to, że tak ważna dziedzina jak kultura fizyczna może stać się przedmiotem partykularnych decyzji lokalnych władz. Przekazanie gminom stopniowo spraw związanych z finansowaniem inwestycji dotyczących infrastruktury oznaczało zepchnięcie spraw związanych z kulturą fizyczną na tzw. drugi plan⁴.

Sport od wieków spotykał się z wielkim zainteresowaniem szerokiej rzeszy ludzi reprezentujących każdą z grup społecznych. Popularność sportu i jego znaczenie systematycznie wzrasta⁵. Głównie uprawiany dla rekreacji i przyjemności, pełni on jednak i inne ważne funkcje w rozwoju człowieka i całych społeczności. Na progu XXI wieku sport stał się częścią codziennego życia rozwiniętych społeczeństw. Socjologowie uważają sport za niezwykle skuteczną metodę na rozładowywanie indywidualnej i społecznej energii⁶. Sport staje się autentycznym sposobem na życie wielu ludzi⁷. Można również stwierdzić, że sport stanowi część kultury fizycznej⁸.

¹ Pierre de Coubertin (1863-1937), francuski pedagog i historyk, ojciec nowoczesnych igrzysk olimpijskich. Biała Księga na temat Sportu, Komisja Wspólnot Europejskich, Wersja ostateczna, Bruksela, 2007, s. 2,

² W. Moska, Metodyczno-szkoleniowe i organizacyjne aspekty rozwoju sportu w Polsce w latach 1945-2005, Gdańsk, 2006, s. 41,

³ L. Nowak, P. Pieczyński, R. Urban, Kultura Fizyczna w Polsce Ludowej i w III Trzeciej Rzeczypospolitej, Zamiejscowy Wydział Kultury Fizycznej Poznańskiej AWF w Gorzowie Wielkopolskim, Polskie Towarzystwo Naukowe Kultury Fizycznej Oddział w Gorzowie Wielkopolskim, Gorzów Wielkopolski, 2012, s. 66,

⁴ Ibidem, s. 58-59,

⁵ G. Łasiński, Sprawność zarządzania organizacją sportową, AWF Wrocław, 2003, s. 5. Porównaj: W. W. Gaworecki, Z. Mroczyński, Turystyka i sport dla wszystkich w promocji zdrowego stylu życia, Wyższa Szkoła Turystyki i Hotelarstwa, Gdańsk, 2008, s. 531,

⁶ B. Ryba, Zarządzanie obiektami sportowo-rekreacyjnymi, Polska Korporacja Menedżerów Sportu, Biblioteka Menedżerów Sportu, nr 16, Warszawa, 2001, s. 10,

⁷ P. Halemba, Współczesne problemy zarządzania sportem i turystyką, AWF Katowice, 2008, s. 8,

⁸ B. Ryba, Podstawy organizacji i zarządzania instytucjami sportowo-rekreacyjnymi, Polska Korporacja Menedżerów Sportu, Biblioteka Menedżera Sportu, Warszawa, 2004, s. 50. Porównaj: Z. Krawczyk, Encyklopedia kultury polskiej XX wieku Instytut Kultury, Warszawa, 1997, s.11, B. Marciszewska, J. Ożdżiński: Rekreacja, turystyka, kultura. Współczesne pro-

Umożliwia on zachowanie zdrowia fizycznego i psychicznego, pozwala tworzyć dla rozwoju innych ludzi, zyskać uznanie społeczne i akceptację oraz tworzy warunki dla wspólnej tożsamości. Członkowie poszczególnych społeczności zyskują dzięki wspólnemu uprawianiu sportu bądź kibicowaniu, poczucie tożsamości i możliwości identyfikacji z grupą.

Szeroko pojęty „sport” stanowi również istotny element struktury gospodarczej miast oraz regionów. Wszystkie te korzyści płynące z aktywności fizycznej zostały zauważone na forum międzynarodowym. Oznaką tego mogą być słowa byłego Sekretarza Generalnego ONZ Koffi Annana wypowiedziane w Salt Lake City w 2002 r.: „Sport odgrywa ważną rolę w podejmowaniu jakości życia jednostek. Istotny jest również dla całych społeczności. Jestem przekonany, że to właściwy czas by, bazując na tym stwierdzeniu, zachęcać rządy, agendy i instytucje rozwoju oraz społeczność do zastanowienia się, jak włączać sport w działanie na rzecz dzieci – zwłaszcza tych, które żyją w ubóstwie, są ofiarami walk i chorób”⁹.

Sukces regionu zależy w dużej mierze również od przezwyciężenia barier stojących na drodze zrównoważonego rozwoju: zły stan środowiska, niedrożny system transportowy, liczne zdegradowane obszary wiejskie, w których kumulują się problemy społeczne i gospodarcze, wysoki stopień zużycia infrastruktury edukacyjnej, zdrowotnej, sportowej lub jej brak. Wzrost gospodarczy i poprawa jakości życia wspomagana będzie także przez umiejętne wykorzystanie potencjału turystycznego i kulturowego. Rozwój regionalny jest nierozdzielny z rozwojem lokalnym, a sukces programu będzie zależał od racjonalnej, przestrzennej organizacji procesów rozwojowych.

Rozwój rozumiany jest jako proces zachodzący na wielu komplementarnych płaszczyznach:

1. gospodarczej - wzrost gospodarczy i zwiększenie zatrudnienia, rozwój technologiczny i innowacje, restrukturyzacja i dywersyfikacja działalności gospodarczej,
2. społecznej - poprawa jakości życia mieszkańców, wzbogacenie tożsamości kulturowej i procesy integracyjne, rozwój usług i zasobów społecznych, wzrost mobilności zawodowej i społecznej,
3. środowiskowej - zmniejszenie obciążeń i polepszenie jakości środowiska przyrodniczego, zachowanie bioróżnorodności,

blemy i perspektywy wykorzystania czasu wolnego. AWF, Gdańsk, 2004r., S. Zagórny, Kultura fizyczna jako element nowego stylu życia, Politechnika Opolska, Opole, 2006, s. 4, A. Kaźmierczak, A. Maszorek-Szymala, E. Dębowska, Kultura fizyczna i zdrowotna współczesnego człowieka, Teoretyczne podstawy i praktyczne implikacje, Uniwersytet Łódzki, 2008, s.10, K.W. Jankowski: Kultura fizyczna młodzieży w dobie przemian systemowych. AWF, Warszawa, 2010, L. Jaczynowski, Z. Jaworski, J. Żyśko, Organizacja kultury fizycznej, Teoria i praktyka, Tom II Struktury organizacyjne, AWF Warszawa, 2010, s. 37-4,

⁹ Strategia rozwoju sportu w województwie śląskim do roku 2020, Katowice, 2012, s. 3,

4. infra - technicznej - podnoszenie jakości, rozbudowa i racjonalne gospodarowanie zasobami infrastruktury technicznej.

Rozwój współczesnej cywilizacji nie sprzyja aktywności. Wiele wynalazków i udogodnień eliminuje zbędny ruch, więc coraz więcej czynności wykonuje się w pozycji siedzącej. Coraz mniej wysiłku fizycznego wymaga życie codzienne. A tymczasem ruch to wysoka sprawność i dobre samopoczucie. Niedobór wysiłku fizycznego może powodować wiele schorzeń cywilizacyjnych np. niewydolność układu sercowo-naczyniowego, nadwagę, niewłaściwą przemianę materii. Pozytywnym zjawiskiem stają się tendencje pojawiające się w społeczeństwie promujące zdrowy styl życia, w tym aktywność ruchową. Promocja aktywności fizycznej może stać się czynnikiem przewycięzania pojawiających się w regionie zjawisk negatywnych¹⁰.

Aktywny tryb życia i profilaktyka zdrowotna prowadzi do poprawy stanu zdrowia. Aktywność fizyczna jest niezbędna do prawidłowego rozwoju oraz zdrowia fizycznego, psychicznego i społecznego ludzi w każdym wieku. W kreowaniu postaw zdrowego stylu życia towarzyszyć powinny dążenia zmierzające do zapewnienia odpowiedniego zaplecza (w tym sportowego) i atrakcyjnej oferty spędzania wolnego czasu. Realizacja koncepcji aktywnego społeczeństwa wymaga skoordynowanych inicjatyw promocyjnych i informacyjnych oraz zaangażowania władz lokalnych, regionalnych, przedstawicieli sektora zdrowia, edukacji, a także organizacji pozarządowych i mediów. Szczególnie ważną rolę pełni promocja aktywnego i zdrowego stylu życia wśród społeczności, ograniczając ryzyko zachorowania na wiele chorób. Do tego rodzaju zamierzeń konieczna jest partnerska współpraca na rzecz pobudzania aktywności i promocji zdrowego stylu życia.

Do głównych zamierzeń prozdrowotnych należą:

- zapobieganie otyłości u dzieci, młodzieży i dorosłych poprzez promocję zdrowego odżywiania, odpowiedniej aktywności ruchowej i zrównoważonej diety,
- harmonijna współpraca samorządów oraz placówek służby zdrowia z organizacjami społecznymi i pozarządowymi w upowszechnianiu zdrowego stylu życia,
- wspieranie programów promujących zdrowy styl życia,
- modernizacja i rozbudowa ośrodków sportowych i rekreacyjnych oraz infrastruktury okołoturystycznej,
- budowa i rozbudowa ścieżek pieszo-rowerowych,
- tworzenie systemu informacji o ośrodkach rekreacyjnych i sportowych,
- poprawa jakości i dostępności terenów zielonych,

¹⁰ Strategia rozwoju sportu w województwie śląskim do roku 2020, Katowice, 2012, s. 10-11,

- tworzenie warunków oraz budowa niezbędnej infrastruktury indywidualnych form budownictwa letniskowego¹¹.

Celem pracy jest próba oceny oddziaływania lokalnych inwestycji sportowych na rozwój sportu oraz aktywność fizyczna mieszkańców na terenie gmin województwa śląskiego dofinansowanych ze środków europejskich w latach 2007-2013 na płaszczyźnie teoretycznej i praktycznej.

Badania w niniejszej pracy podzielono na dwa etapy: Etap I: Badania wstępne: obserwacja i rozmowy prowadzone z włodarzami gmin oraz pracownikami zajmującymi się inwestycjami w infrastrukturę sportowo-rekreacyjną, analiza treści literatury, dokumentów programowych, strategicznych (w tym aktów prawnych dotyczących problematyki badawczej), prasy, analiza dokumentacji aplikacyjnej 11 beneficjentów na podstawie wniosku aplikacyjnego oraz studium wykonalności w grudniu 2011 roku, którą przedstawiono w zestawieniu tabelarycznym (aneks nr 1 pracy) oraz Etap II: Badania właściwe: badania ankietowe z wykorzystaniem kwestionariusza przeprowadzono od kwietnia 2012 do października 2012, który został przeprowadzony wśród użytkowników powstałej infrastruktury w 11 gminach województwa śląskiego, które otrzymały dofinansowanie ze środków europejskich w ramach działania 8.2. Infrastruktura placówek oświaty (w tym przyszkolnych obiektów sportowych) Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego w latach 2007-2013.

Niniejsza praca składa się z trzech rozdziałów obejmujących w swej treści takie zagadnienia jak wyjaśnienie pojęć: kultura fizyczna/sport, aktywność fizyczna/aktywność ruchowa, inwestycje w infrastrukturę sportowo-rekreacyjną, instrumenty strategiczne województwa śląskiego, prawne podstawy dofinansowania infrastruktury sportowo-rekreacyjnej ze środków europejskich, działania województwa śląskiego podjęte w dofinansowanie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, charakterystykę analizowanych projektów dofinansowanych z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego w latach 2007-2013.

Przedstawiono cel pracy, pytania badawcze oraz wskazano metody i narzędzia badawcze niniejszej pracy. Pracę kończą spis bibliografii i adresy stron internetowych wykorzystywanych przy gromadzeniu informacji. Do aneksu nr 1 przeniesiono charakterystykę analizowa-

¹¹ Strategia rozwoju województwa śląskiego „Śląskie 2020”, Katowice, 2010 z późn.zm., s. 47. Porównaj: Narodowe strategiczne ramy odniesienia 2007-2013 wspierające wzrost gospodarczy i zatrudnienie. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa, 2006, Narodowa strategia spójności 2007-2013, Narodowe strategiczne ramy odniesienia. Dokument zatwierdzony decyzją Komisji Europejskiej z dnia 7 maja 2007 roku, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa, 2007 s. 26, Założenia systemu zarządzania rozwojem Polski, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Departament Koordynacji Polityki Strukturalnej we współpracy z Kancelarią Prezesa Rady Ministrów i Zespołem Doradców Strategicznych Premiera, Warszawa, 2009, Krajowa strategia rozwoju regionalnego 2010-2020: regiony, miasta, obszary wiejskie, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego Warszawa 2009, M. Niwicki: Atrakcyjność inwestycyjna województw i podregionów Polski. Instytut Badań nad gospodarką, Gdańsk, 2009, Strategia rozwoju Polski do roku 2020. Tom I, diagnoza ogólnych uwarunkowań rozwojowych. Komitet prognoz „Polska 200 plus” przy Prezydium PAN, A. Klasik, F. Kuźnik, Zarządzanie strategiczne rozwojem lokalnym i regionalnym, Akademia Ekonomiczna, Katowice, 2001, s. 61-76,

nych inwestycji w rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej dofinansowanej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego w latach 2007-2013. Natomiast do aneksu nr 2 przeniesiono opracowania wykresowe z 6 pytań, które są uzupełnieniem wiedzy uzyskanej w czasie opracowywania całego materiału badawczego. Aneks nr 3 zawiera podstawowe informacje o województwie śląskim.

Autorka pracy liczy na życzliwe przyjęcie niniejszej pracy zarówno przez pracowników naukowych, nauczycieli akademickich, pracowników administracji samorządowej, jak i przez studentów, dla których praca może być lekturą z zakresu dofinansowania infrastruktury sportowo-rekreacyjnej ze środków europejskich w województwie śląskim w latach 2007-2013, a aktywność fizyczna mieszkańców województwa śląskiego.

ROZDZIAŁ 1. Wyjaśnienie pojęć stosowanych w pracy

1.1. Kultura fizyczna/Sport

Za konieczne uznano zdefiniowanie podstawowych pojęć stosowanych w pracy, co jest niezbędnym warunkiem konsekwentnego ich stosowania¹². Ze względu na potrzeby opracowania w tym miejscu postanowiono zaprezentować podstawowe pojęcia związane z kulturą fizyczną¹³. Kultura fizyczna „jest to ogół wytworów o charakterze materialnym i niematerialnym, w dziedzinie dbałości o ciało i fizyczne funkcjonowanie człowieka, uznawanych w niej wartości i wzorów postępowania, które zostały zobiektywizowane, przyjęte i mogą być przekazywane w danej zbiorowości”¹⁴. Do form uczestnictwa w kulturze fizycznej należy zaliczyć: wychowanie fizyczne jako: „system przekazu dziedzictwa tej kultury z pokolenia na pokolenie, a zarazem jej kurs propedeutyczny obejmujący dzieci i młodzież w wieku przedprodukcyjnym”, - rekreację fizyczną „odnoszącą się głównie do aktywności fizycznej ludzi w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym”, - rehabilitację ruchową „pozostającą w służbie ludzi niepełnosprawnych”, - sport „dostępny dla jednostek o ponadprzeciętnych predyspozycjach i aspiracjach w zakresie rozwoju sprawności motorycznej”¹⁵.

W zależności od rozłożenia akcentów na poszczególne atrybuty zjawiska, zwanego kulturą fizyczną, różni badacze różnie ją opisują. M. Demel – wychodząc z przesłanek aksjologicznych – stwierdza, że:

¹² W. Moska, *Metodyczno-szkoleniowe i organizacyjne aspekty rozwoju sportu w Polsce w latach 1945-2005*, Gdańsk, 2005, s. 38,

¹³ *Ibidem*, s. 39,

¹⁴ W. Osiński, *Zarys teorii wychowania fizycznego*, AWF Poznań, 2002, s. 33. Porównaj: S. Zagórnay, *Kultura fizyczna jako element nowego stylu życia*. Politechnika Opolska, Opole, 2006, W. K. Jankowski: *Kultura fizyczna młodzieży w dobie przemian systemowych*. AWF, Warszawa, 2010, J. Nowociń, J. Chełmecki: *Spółeczno-edukacyjne oblicza współczesnego sportu i olimpizmu. Aktywność fizyczna dzieci, młodzieży i dorosłych na przełomie XX i XXI wieku*. AWF, Warszawa, 2010,

¹⁵ H. Grabowski: *Teoria wychowania fizycznego*. AWF Kraków, 1994, s. 38,

- Kultura fizyczna obejmuje te wszystkie wartości, które wiążą się z fizyczną postacią i fizycznym funkcjonowaniem człowieka, zarówno w jego własnym subiektywnym odczuciu, jak też w obrazie społecznie zobiektywizowanym. Wartości te najogólniej mówiąc – odnoszą się do zdrowia, budowy i postawy ciała, odporności, wydolności, sprawności i urody. Analogicznie do innych wartości kulturowych, mają one charakter dynamiczny, kształtują poglądy i postawy ludzkie¹⁶.
- Z perspektywy behawiorystycznej ujmuje zagadnienie Zbigniew Krawczyk, dla którego kultura fizyczna to: względnie zintegrowany i utrwalony system zachowań w dziedzinie dbałości o rozwój fizyczny, sprawność ruchową i zdrowie człowieka, przebiegających według przyjętych w danej zbiorowości wzorów, a także rezultaty owych zachowań. Jako taka wiąże się ona integralnie ze zjawiskami wychowania, higieny osobistej i społecznej, pracy i wypoczynku oraz dążeniem do poprawy materialnych i psychicznych warunków ludzkiego bytowania¹⁷.
- Andrzej Wohl, akcentując bardziej instrumentalne podejście, poprzez kulturę fizyczną rozumie: całość dorobku społecznego w dziedzinie pielęgnacji ciała, to jest całość systematycznie stosowanych środków natury sprawnościowej, wychowawczej, higienicznej i rozrywkowej, wpływających na rozwój fizyczny ludzi, rozwój ich aparatu ruchowego oraz przystosowanie tegoż aparatu ruchowego oraz przystosowanie tegoż aparatu do wszechstronnych potrzeb osobowości ludzkiej w danych warunkach rozwoju życia społecznego¹⁸.

Kultura fizyczna rozumiana jako synonim sportu. Zarówno w Polsce, jak i innych krajach to rozumowanie występuje tylko sporadycznie. Bardzo często spotykamy, próbę przeciwstawienia się tych dwóch pojęć. Mówi się mianowicie o kulturze fizycznej i o sporcie jako rozłącznych obszarach problemowych. Jednakże owa rozłączność nie została, jak dotąd, dostatecznie uzasadniona teoretycznie, dlatego spotyka się z negacją. Identyfikacja kultury fizycznej i sportu występuje natomiast z reguły w literaturze zachodniej, w której zresztą to pierwsze pojęcie wyrażane jest za pomocą terminu „aktywność sportowa”. Coraz konsekwentnie posługują się pojęciem „sport” i określenia pochodnymi : nauki o sporcie, filozofia sportu¹⁹. W nowoczesnych społecznościach sport jest jednym z ważnych elementów kulturowych, wpływających na rozwój człowieka, jego zdrowie i jakość życia. Pojęcie „sport” zarówno w Polsce, jak i wielu innych krajach, używane jest do wyrażenia przejawów społecznej ak-

¹⁶ Z. Krawczyk, *Filozofia i socjologia kultury fizycznej*, PWN Warszawa, 1974, s. 215,

¹⁷ Ibidem, s. 211-212,

¹⁸ H. Grabowski, *O kształceniu i wychowaniu fizycznym*, AWF Kraków, 1990, s.7,

¹⁹ M. Bukowiec, *Wypisy do ćwiczeń z teorii wychowania fizycznego*, Wydanie drugie poprawione i uzupełnione, AWF Kraków, 2000, s. 44,

tywności ruchowej²⁰. Sport jest dziedziną działalności ludzkiej, która wzbudza duże zainteresowanie obywateli Unii Europejskiej oraz posiada wielką możliwość zrzeszenia się, docierania do wszystkich niezależnie od wieku lub pochodzenia społecznego. Sport ma nie tylko znaczenie dla poprawy zdrowia obywateli Europy, lecz posiada również wymiar wychowawczy oraz odgrywa dużą rolę społeczną, kulturową i rekreacyjną. Społeczna rola sportu daje również możliwość zacieśnienia zewnętrznych relacji z Unią²¹. Sport w prawie europejskim oznacza wszelkie formy aktywności, które poprzez uczestnictwo doraźne lub zorganizowane, stawiają sobie za cel wypracowanie lub poprawienie kondycji fizycznej i psychicznej rozwój stosunków społecznych, lub osiągnięcie wyników sportowych na wszelkich poziomach. Jest to legalna definicja sportu, w pierwszej kolejności przyjęta przez instytucje unijne na potrzeby prawa EU²². Sport, świadoma aktywność człowieka²³. Sport jest formą aktywności człowieka, mającą na celu doskonalenie jego sił psychofizycznych, indywidualnie lub zbiorowo, według reguł umownych²⁴.

Przyjęta przez Sejm z dnia 25 czerwca 2010r. ustawa o sporcie definiuje sport jako wszelkie formy aktywności fizycznej, które przez uczestnictwo doraźne lub zorganizowane wpływają na wypracowanie lub poprawienie kondycji fizycznej, psychicznej, rozwój stosunków społecznych lub osiągnięcie wyników sportowych na wszelkich poziomach. Sport wraz z wychowaniem fizycznym i rehabilitacją ruchową składają się na kulturę fizyczną²⁵. Określa ona ramy prawne uprawiania i organizowania sportu. Tylko w jednym miejscu ustawy znalazło się odniesienie do kultury fizycznej. Ustawodawca w przepisie artykułu drugiego stwierdza, że na kulturę fizyczną składają się elementy takie jak sport, wychowanie fizyczne i rehabilitacja ruchowa. W tym zestawieniu zabrakło działu „rekreacja”, który był obecny w poprzednich

²⁰ R. Tomik; D. Pośpiech: Sport szkolny w wybranych krajach Europy. AWF Katowice, 2010, s. 13,

²¹ Biała Księga na temat sportu, Komisja Wspólnot Europejskich, Bruksela, 2007, s. 3, Porównaj: M. Klisiński, M. Szwaja, Wkład Polski do wspólnotowej polityki sportowej – dorobek polskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej, Sport wyczynowy nr 3/543, Warszawa, 2013, s. 157-163, A. Dziarnowska, Przyszłość sportu w Europie – implikacja Traktatu z Lizbony, Sport Wyczynowy nr 4/536, Warszawa, 2010, s. 137-144, M. Mamarczyk, Rozwój sportem motorem zmian życia społecznego, Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Turystyki i Języków Obcych, zeszyt 10(2) 2012, Warszawa, 2012, s. 85, A. Dziarnowska, R. Piechota, Sportowe cele polskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej, Sport Wyczynowy nr 3/539, Warszawa, 2011, s. 99-103, G. Kołodko, Wielka transformacja 1989-2029, Uwarunkowania, przebieg, przyszłość. Ekonomista nr 1, Key Text, Warszawa, 2009, s. 353, S. Kowalik, Kultura fizyczna osób z niepełnosprawnością, Dostosowana aktywność ruchowa, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, 2009, s. 218, Z. Dziubiński, P. Rymarczyk, Kultura fizyczna a globalizacja, AWF Warszawa, 2010, s.186-187, J. Bergier, Z. Kubińska, Kultura i rekreacja ruchowa w integracji osób niepełnosprawnych, PWSZ w Białej Podlaskiej, Biała Podlaska, 2006, s.13, M. Lisiecki, H. Ponikowski, Od przemian globalnych do rozwoju lokalnego, KUL Lublin, 2006, s. 99, J. Bergier J, Z. Kubińska: Kultura i rekreacja ruchowa w integracji osób niepełnosprawnych, PWSZ, Biała Podlaska, 2006, K. Libidzki: Sport niepełnosprawnych w Polsce, Warszawa, 2003, Sport Niepełnosprawnych w Polsce, Polski Komitet Paraolimpijski w Polsce, Warszawa, 2003,

²² D. Kornobis-Romanowska, Sport w prawie europejskim, współczesne wyzwania dla teorii i praktyki, Instytut Wydawniczy EuroPrawo, s. 11,

²³ W. Lipoński, Humanistyczna Encyklopedia Sportu, Sport i Turystyka, Warszawa, 1987, s. 312,

²⁴ W. Moska, Metodyczno-szkoleniowe i organizacyjne aspekty rozwoju sportu w Polsce w latach 1945-2005, Gdańsk, 2005, s. 39,

²⁵ Ustawa z dnia 25 czerwca 2010r.o sporcie, tekst jednolity Dz.U. z 2022 poz. 2185 z późn.zm.

aktach normatywnych²⁶. Należy podkreślić, że regulacje przyjęte ustawą o sporcie opierają się na fundamentalnym założeniu, wynikającym z postanowień Konstytucji RP, że sport jest dziedziną należącą do praw i wolności obywatelskich, a nie obszarem, w którym obywatele pełnią rolę służebną wobec państwa²⁷.

1.2. Aktywność fizyczna/Aktywność ruchowa

Pojęcie aktywności fizycznej jest powszechnie używane zamiennie z „aktywnością ruchową”. Termin „aktywność fizyczna”, stosowany od dawna w europejskim i światowym systemie jako „physical activity”²⁸. Aktywność tę ocenia się bowiem jednostkami fizycznymi np. czasem trwania (godziny, minuty), pokonanym dystansem biegu, pływania, (metry, kilometry), kosztem energetycznym wysiłku (kiloKalorie)²⁹.

Aktywność fizyczna:

- związana z rekreacją sportem i czasem wolnym obejmowała (trwający jednorazowo co najmniej 10 minut):
 - intensywny wysiłek fizyczny – prowadzący do silnie wzmożonego oddychania (i przyspieszonej akcji serca) np. aerobik, szybki bieg, szybka jazda rowerem lub szybkie pływanie,
 - umiarkowany wysiłek fizyczny – prowadzący do nieco wzmożonego oddychania (i nieco przyspieszonej akcji serca) np. jazda rowerem w regularnym tempie, pływanie w regularnym tempie lub gra w siatkówkę,
 - chodzenie – spacerowanie lub marsz w czasie wolnym,
 - siedzenie – czas spędzony siedząc w domu, w pracy, w szkole i w innych miejscach – w dni powszednie (zwykle dla respondenta) i w dni wolne od pracy, np. siedzenie przy biurku, podczas odwiedzin znajomych, podczas czytania, a także siedzenie lub leżenie podczas oglądania telewizji³⁰.
- to ruch wywołany siłą mięśni szkieletowych, którego wynikiem jest wydatek energetyczny przekraczający poziom energii spoczynkowej. Tak rozumiana aktywność zbliżona jest do pojęcia wysiłku fizycznego – określanego jako praca mięśni szkieletowych wraz z towarzyszącymi zmianami zachodzącymi w organizmie oraz obciążenia

²⁶ M. Klasiński, M. Szwaia, Samorząd terytorialny – zadania w sferze kultury fizycznej, Sport Wyczynowy, 2011, nr 2/538, s. 91,

²⁷ A. Giersz – Minister Turystyki i Sportu,

²⁸ J. Drabik, Aktywność fizyczna w edukacji zdrowotnej społeczeństwa część I, AWF Gdańsk, 2005, s. 10,

²⁹ W. Mynarski, M. Rozpara, B. Królikowska, D. Puciato, B. Graczykowska, Jakościowe i ilościowe aspekty aktywności fizycznej, Studia i Monografie s.31, Politechnika Opolska, 2012, s. 11,

³⁰ E. Biernat, M. Piątkowska, Rekreacyjna aktywność Polaków na tle Europy, Raport dla Departamentu Analiz i Polityki Sportowej Ministerstwa Sportu i Turystyki, s. 12

fizycznego. Dotyczy więc wszelkiej aktywności ruchowej człowieka o znaczeniu użytecznym (np. chód, bieg, praca fizyczna), z wykonywaniem czynności zawodowych, domowych i rekreacyjnych (np. spacer, zabawy ruchowe, ćwiczenia gimnastyczne, sporty rekreacyjne)³¹.

Pojęcie aktywności ruchowej rozumiane jest wężej – jako suma różnorodnych aktów ruchowych ukierunkowanych na osiągnięcie wspólnego celu, lub też szerzej – jako suma wszelkich zachowań i postępowań ruchowych³².

1.3. Inwestycje w infrastrukturę sportowo-rekreacyjną

W polskiej literaturze fachowej z zakresu nauk o kulturze fizycznej termin „inwestycje sportowe” pojawia się w wielu znaczeniach. Najczęściej występuje w kontekście podejmowania (projektowania) przedsięwzięć inwestycyjnych³³. W literaturze przedmiotu można się zetknąć z dwoma sposobami definiowania pojęcia „inwestycja”. Pierwszy nurt zwany monetarnym (finansowym) rozpatruje inwestycje z pozycji ruchu pieniądza, drugi nurt rzeczowy podkreśla konieczność uzyskania materialnego efektu inwestycji.

W znaczeniu najbardziej ogólnym inwestycja, w tym także inwestycja sportowa, „oznacza nakład środków finansowych, służący wielokrotnemu ponawianiu aktu produkcji czy konsumpcji”. Inwestycjami są wszelkie wydatki związane z zakupem różnego rodzaju dóbr, których trwałość jest dłuższa niż jeden rok.

Inwestycje sportowe podejmuje się w celu wytworzenia lub utrzymania potencjału usługowego na właściwym poziomie technicznym, wprowadzeniu ulepszeń zmierzających do poprawy jakości usług oraz ułatwieniu dostępu klientów do firm. W następstwie realizacji inwestycji sportowej powinny zostać osiągnięte określone korzyści społeczne (zaspokojenie potrzeb konsumpcyjnych) i/lub ekonomiczne (osiągnięcie zysku). Każdą inwestycję sportową można rozpatrywać w aspekcie (wymiarze) czynnościowym, rzeczowym i atrybutowym. W ujęciu czynnościowym inwestycję sportową można traktować jako proces inwestowania. W ramach tego procesu podstawowe znaczenie posiada aspekt formalno-prawny inwestycji, czyli osoba inwestora i źródła finansowania inwestycji, aspekt wartościowy czyli wielkość nakładów inwestycyjnych (w dowolnych jednostkach pieniężnych) oraz aspekt czasowy czyli czas realizacji inwestycji. Rozpatrując inwestycję z perspektywy czasowej (wymiar czasowy inwestycji) uwzględnia czas trwania procesu inwestycyjnego. W przypadku inwestycji sportowych czas ten może być bardzo zróżnicowany np. budowa kompleksu obiektów olimpij-

³¹ E. Biernat, Aktywność fizyczna mieszkańców Warszawy, Warszawa, 2011, s. 124,

³² Ibidem, s. 125,

³³ Z. Pawlak, A. Smoleń, Ocena opłacalności i ryzyka komercyjnych inwestycji sportowych, AWF Warszawa, 2004, s. 12, Porównaj: M. Murzyn-Kupisz, K. Gwosdz: Analiza wpływu inwestycji w infrastrukturę kultury i turystyki dofinansowanych z funduszy strukturalnych na rozwój społeczno-gospodarczy poszczególnych gmin/powiatów województwa śląskiego, Urząd Marszałkowski województwa śląskiego, Katowice, 2010,

skich może trwać, nawet kilkanaście lat, podczas gdy np. budowa wyciągu krzesińskiego na pobliskim wzniesieniu zaledwie kilka dni lub tygodni. Wymiar czasowy inwestycji oznacza sposób przeznaczenia nakładu inwestycyjnego. Nakład inwestycyjny można przeznaczyć np. na uruchomienie działalności gospodarczej, budowę lub modernizację konkretnych obiektów sportowych (pływalni, kortów tenisowych, lodowiska itp.). W ujęciu atrybutowym analizuje się cechy inwestycji np. ich wielkość, stopień trudności, złożoności, funkcjonalności, opłacalności czy ryzyka.

Należy zauważyć, że w przypadku niektórych inwestycji można mówić także o wymiarze osobowym inwestycji, czyli inwestycji w konkretnych ludzi np. wybitnych zawodników, trenerów czy menedżerów sportu.

W ramach dotychczasowych rozważań należy stwierdzić, że inwestycje w sport mają zwykle charakter kompleksowy, tzn. realizowane są na wielu płaszczyznach (inwestycje wielowymiarowe). Do środków trwałych zalicza się środki trwałe używane przez określonego użytkownika³⁴. W tej grupie mieści się prawie cała infrastruktura sportowa, począwszy od hal sportowych czy stadionów, do wyposażenia³⁵. Pojęcie nie jest dotąd w literaturze jednoznacznie określone. Samo słowo infrastruktura znaczy tyle, co podbudowa (infrastruktura-budowa). Encyklopedyczna definicja infrastruktury akcentuje, że jest to system urządzeń świadczących usługi niezbędne do funkcjonowania produkcyjnych działów gospodarki. Wyróżnia się przy tym infrastrukturę techniczną, zwaną przez niektórych autorów techniczno-ekonomiczną – to urządzenia w dziedzinie transportu, komunikacji, energetyki, melioracji itp.³⁶.

Inwestowanie w sport to najczęściej nakłady na środki trwałe, dlatego też problemy inwestycji sportowych i środków trwałych, w tym zwłaszcza obiektów sportowych, są najczęściej ze sobą wzajemnie powiązane³⁷.

W rozwoju społeczno-ekonomicznym czynnik infrastrukturalny odgrywa decydującą rolę, gdyż warunkuje realizację wszelkich planów rozwojowych³⁸. Infrastruktura jest częścią majątku narodowego³⁹. O rozwoju cywilizacyjnym regionu świadczy w decydującym stopniu infrastruktura⁴⁰. Infrastruktura sportowa to głównie inwestycje związane z budową hal sportowych, basenów, boisk wielofunkcyjnych, sal gimnastycznych, kompleksów sportowo-

³⁴ Ibidem, s. 10-12,

³⁵ H. Mruk, R. Śliwowski, K. Kropielnicki, P. Matecki, P. Przybylska, M. Furlepa, Marketingowe zarządzanie sportem, Sport & Business Foundation, Poznań, 2007, s.19,

³⁶ G. Gawlak-Kica; J. Żelichowski, Infrastruktura kultury fizycznej stan i perspektywy rozwoju na przykładzie Poznania, Międzywydziałowe Studium Nauk Społeczno-Politycznych, AWF Poznań, 1990, s. 17,

³⁷ Z. Pawlak, A. Smoleń, Ocena opłacalności i ryzyka komercyjnych inwestycji sportowych, AWF Warszawa, 2004, s.10-12,

³⁸ Z. Ciekankowski, L. Milewski, Rola infrastruktury w społeczno-ekonomicznym rozwoju Mazowsza, Wyższa Szkoła Zarządzania i Prawa, Warszawa, 2009, s. 34,

³⁹ D. Stawasz, Infrastruktura techniczna a rozwój miasta, Uniwersytet Łódzki, 2005, s. 7,

⁴⁰ J. Kurys, Ekonomiczne i społeczne problemy słabiej rozwiniętych regionów wschodniego pogranicza Polski w perspektywie integracji z Unią Europejską, Konkurencja i koegzystencja regionów w procesie integracji europejskiej, Politechnika Lubelska, Lublin, 2001,

rekreacyjnych. Infrastruktura stwarza warunki do właściwego funkcjonowania gospodarki zarówno w kraju, jak i w regionie oraz stymuluje jej rozwój. Oznacza to, iż bez ukształtowanej i odpowiedniej infrastruktury niemożliwy jest rozwój gospodarczy⁴¹.

Województwo śląskie jest specyficznym rodzajem przestrzennego układu społeczno-ekonomicznego⁴². Ważną rolę w tym systemie pełni infrastruktura określana jako „urządzenia i instytucje niezbędne do zapewnienia należytego funkcjonowania działów gospodarki”⁴³. Inwestycje związane z sektorem kultury fizycznej są ważnym elementem rozwoju województwa⁴⁴. Planowany rozwój infrastruktury, sformalizowany w wieloletnich zamierzeniach inwestycyjnych, świadczy o ambicjach i zaangażowaniu władz centralnych i lokalnych⁴⁵.

W 1996 roku baza sportowa, będąca własnością głównie jednostek samorządu terytorialnego, klubów i stowarzyszeń sportowych, szkół wyższych i Centralnego Ośrodka Sportu, liczyła łącznie 18 736 obiektów, które wchodziły w skład podstawowych grup rodzajowych, objętych badaniem statystycznym. Najwięcej było boisk do gier wielkich, stanowiły one (20,30 %) ogółu obiektów. Kolejne miejsca zajmowały sale sportowe (14,5 %), korty tenisowe (10,7 %) oraz boiska uniwersalne (10,6 %). Najwięcej też bo poniżej 50 obiektów, było ponadto kortów kartingowych (13), hal lekkoatletycznych, torów regatowych, skoczni narciarskich, torów łyżniczych, torów motocyklowych i samochodowych (46). Mało było także torów jeździeckich, lodowisk, lodowisk sztucznie zamrażanych oraz basenów treningowych dla sportów łyżwiowych. Na milion mieszkańców Polski przypadało 500 obiektów ogółem; na każdy obiekt z kolei – 2 tys. osób. Najkorzystniejsze relacje między liczbą obiektów a wielkością populacji nań przypadającą, dotyczyły boisk do gier wielkich (104 obiekty na milion osób), sal sportowych (74) oraz boisk do tenisa ziemnego i boisk uniwersalnych. Najmniej korzystne relacje dotyczyły torów kolarskich, łyżwiarskich i kartingowych (tab. 1)⁴⁶.

TABELA 1 Obiekty kultury fizycznej w Polsce.

Wyszczególnienie	Obiekty ogółem		Liczba obiektów na milion mieszkańców
	Liczba	%	
OGÓŁEM	18 736	100	485,3
Stadiony	1 372	7,32	35,5
Boiska do gier wiel-	3 804	20,30	98,5

⁴¹ Ibidem, s. 34,

⁴² K. Heffner, Małe miasta a rozwój lokalny i regionalny, Akademia Ekonomiczna, Katowice, 2005, s. 193,

⁴³ Z. Silski, Elementy ekonomiki regionalnej, Politechnika Koszalińska, 1997, s. 133, Porównaj: Silski Z.: Elementy Ekonomiki i polityki regionalnej, Politechnika Koszalińska, Koszalin, 2000,

⁴⁴ L. Woszczyk, T. Grabiński, A. Tabor, Rozwój ekonomiczno-społeczny mikro i makroregionów, Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Marketingu w Chrzanowie, Centrum Szkolenia i Organizacji Systemów Jakości Politechniki Krakowskiej w Krakowie, Chrzanów 2010, s. 67,

⁴⁵ A.W. Werner, T. Jaworski, E. Wężyk, Analiza i ocena potrzeb budowy infrastruktury technicznej w gminach wiejskich (Zakres, środki, pomoc unijna), Instytut Rozwoju Miast, Kraków, 2006, s. 5,

⁴⁶ M. Cejmer, L. Jaczynowski, M. Pastwa, S. Wanat, J. Żyśko, Instytucjonalne warunki sprzyjające aktywności ruchowej ludności w miejscu jej zamieszkania, red. naukowa L. Jaczynowski, Warszawa, 199, s.37-38,

kich			
Boiska do koszykówki	1 088	5,81	28,2
Boiska do piłki ręcznej	1 168	6,23	30,3
Boiska do piłki siatkowej	1 616	8,63	41,9
Boiska do tenisa ziemnego	2 003	10,69	51,9
Boiska uniwersalne	1 978	10,56	51,2
Hale sportowe	253	1,35	6,6
Sale sportowe	2 723	14,53	70,5
Przystanie wodne	396	2,11	10,3
Baseny treningowe dla łodzi	69	0,37	1,8
Tory regatowe	24	0,13	0,6
Strzelnice	649	3,46	16,8
Tory łucznicze	28	0,15	0,7
Tory motocyklowe i samochodowe	46	0,25	1,2
Tory jeździeckie	50	0,27	1,3
Tory kolarskie	9	0,05	0,2
Tory kartingowe	13	0,07	0,3
Tory łyżwiarskie	8	0,04	0,2
Pływalnie kryte	209	1,12	5,4
Pływalnie odkryte	432	2,31	11,2
Kąpieliska	710	3,79	18,4
Lodowiska sztucznie zamrażane	50	0,32	1,6
Skocznie narciarskie	28	0,15	0,7

W 1996 roku istniały w Polsce 1 372 stadiony (obiekty przeznaczone do zawodów i treningów, z widownią w postaci trybun otwartych lub zadaszonych, wyposażone w boisko do gier wielkich, bieżnię ogólną i inne urządzenia sportowe oraz zespół urządzeń pomocniczych). Większość z nich, bo 78 % to obiekty nieduże, z widownią liczącą poniżej 3 tys. osób. Stadionów z widownią powyżej 10 tys. osób było łącznie 68, z czego tylko 3 obiekty w Katowicach, Poznaniu i Warszawie mogły pomieścić ponad 40 tys. widzów. Najwięcej stadionów znajdowało się w województwie katowickim (141). Kolejne miejsca zajmowały województwa: bydgoskie (55), poznańskie i szczecińskie. Najmniej obiektów tego rodzaju posiadały ostrołęckie, tarnobrzeskie i łomżyńskie. Średnio w Polsce na milion mieszkańców przypadało 37 stadionów. Znacznie więcej niż stadionów było boisk do gier wielkich: do piłki nożnej, rugby i hokeja na trawie, z bieżnią ogólną lub prostą. Liczba takich obiektów wynosiła 3 804, z czego 12% miało bieżnię prostą, a prawie 19% było wyposażonych w bieżnię ogólną. W 12 województwach liczba boisk przekraczała 100, najwięcej było ich

w katowickim (353) i opolskim (291). Milion Polaków miało do dyspozycji 104 boiska do gier wielkich. Średnio na taki obiekt przypadało 9,6 tys. osób. Na omawianą grupę obiektów składają się boiska do koszykówki, siatkówki, piłki ręcznej i tenisa ziemnego oraz boiska uniwersalne, służące do uprawiania różnych zespołowych gier sportowych na jednym placu boiskowym. Łącznie takich boisk było 7 853, przy czym do najliczniejszych należały korty tenisowe i boiska uniwersalne. Ich liczbą zdecydowanie wyróżniało się województwo katowickie (1 348 boisk). Stosunkowo dużo boisk miały też regiony z dużymi miastami poznańskie (1 296), bydgoskie, opolskie, wrocławskie, warszawskie, krakowskie i szczecińskie (wszystkie powyżej 200 obiektów). Łącznie istniały 253 hale sportowe, w tym 231 pełnowymiarowych i wielofunkcyjnych (obiekty kubaturowe, z jednym co najmniej pomieszczeniem, przeznaczone do uprawiania różnych dyscyplin sportowych i organizacji imprez widowiskowych, ponadto wyposażone w trybuny dla publiczności oraz sale i urządzenia pomocnicze). Powyżej 10 obiektów halowych miały województwa: katowickie (30), łódzkie (20), gdańskie, opolskie, poznańskie i piotrowskie. Hal lekkoatletycznych było 22, rozmieszczonych w 14 województwach. Średnie obciążenie hal sportowych wynosiło 145 tys. osób na obiekt, przy wskaźniku 7 hal na milion Polaków.

Sal sportowych (bez szkolnych sal gimnastycznych) było 2 723 (oddzielne obiekty lub pomieszczenia, których wymiary i wyposażenie umożliwiają prowadzenie ćwiczeń, gier i zawodów w jednej tylko dyscyplinie (sale specjalistyczne) lub kilku dyscyplinach sportowych (sale uniwersalne); sale pomocnicze to pomieszczenia służące jedynie do ćwiczeń siłowych, rozgrzewających, sprawnościowych itp.). Sal pomocniczych – 1 373, uniwersalnych – 958 i specjalistycznych – 392. Prawdziwym potentatem okazało się województwo katowickie z 660 salami, górujące także nad innymi regionami pod względem sal uniwersalnych, pomocniczych i specjalistycznych. Pozostałe województwa miały poniżej 100 sal sportowych, najmniej (poniżej 10) było ich w suwalskim i wrocławskim oraz krośnieńskim, olsztyńskim, radomskim, ciechanowskim i kieleckim. Wśród urządzeń służących sportom wioślarskim i kajakarskim wyróżniono przystanie wodne, baseny treningowe i tory regatowe (przystanie wodne są to porty śródlądowe lub morskie z miejscami do cumowania łodzi sportowych i turystycznych (wioślarskich, żeglarskich, kajakowych lub motorowodnych) mające niezbędne zaplecze techniczne i pomocnicze. Baseny treningowe (wioślarskie i kajakowe) to obiekty kryte lub nie zadaszone, przeznaczone specjalnie do nauki treningu wioślarzy i kajakarzy). Najwięcej istniało przystani wodnych, których doliczono się łącznie 396. Najwięcej też spotykamy ich w województwach: gdańskim i bydgoskim oraz suwalskim, katowickim i olsztyńskim. Na milion Polaków wypadało 10 sportowych przystani wodnych. Znacznie

mniej było basenów treningowych, bo ogółem 69, w tym 31 wioślarskich i 38 kajakowych. Baseny łodziowe istniały w 28 województwach, między innymi w poznańskim (7 obiektów). Torów regatowych było jeszcze mniej. 24 takie obiekty znajdowały się w 16 województwach, między innymi 5 w katowickim i 3 w bydgoskim. Strzelnic sportowych było 649. Służyły one do strzelań z broni pneumatycznej, strzelań na odległość 25 m, strzelań na 50 metrów i do rzutków. 87 strzelnic to obiekty kryte. Najlepiej wyposażone w strzelnice były województwa: piłskie (45 obiektów), bydgoskie i katowickie. Przeciętne obciążenie krajowe strzelnic sportowych wynosiło 56,4 tys. osób na obiekt, przy 17 takich urządzeniach przypadających na milion mieszkańców. W grupie tej wyróżniono tory: łucznicze, motocyklowe i samochodowe, jeździeckie, kolarskie, kartingowe i łyżwiarskie. Łącznie było ich 154 – najwięcej torów jeździeckich, motocyklowych i samochodowych. Tory sportowe znajdowały się w 39 województwach. Liczba poszczególnych torów oscylowała w nich od 1 do 5 obiektów, a łącznie nie przekraczała 10 w jednym województwie. Liczba pływalni sportowych, z pominięciem obiektów przyszkolnych, wynosiła 641 (pływalnie sportowe stanowią kryte lub zadaszone obiekty, których podstawowymi elementami są: basen pływakki o określonych wymiarach i kształcie oraz towarzyszące mu odpowiednio pomieszczenia i urządzenia pomocnicze). Grupę pływalni odkrytych tworzą obiekty na wolnym powietrzu z urządzeniami na naturalnych lub sztucznych zbiornikach wodnych oraz basenami w postaci sztucznych niecek (żelbetowych, metalowych, itp.) zagłębionych w ziemi. Pływalni krytych było 209, uzupełniały je odkryte baseny pływackie na wolnym powietrzu, w liczbie 432. Znacznie więcej odnotowano takich basenów z niecką sztuczną (357), niż urządzonych na wodach otwartych (75). Milion mieszkańców miał do dyspozycji 17 pływalni sportowych. Jeden obiekt służył 57 tysiącom mieszkańców. Pływalnie sportowe uzupełniały odpowiednio urządzone i zagospodarowane kąpieliska na wolnym powietrzu, o charakterze sportowo-rekreacyjnym. Było ich 710 (kąpieliska sportowo-rekreacyjne stanowią zespoły urządzeń kąpieliskowych na wolnym powietrzu, przeznaczone do masowego użytku, z różnymi urządzeniami do kąpieli wodnych o dowolnej powierzchni, kształcie i głębokości, umożliwiającym naukę pływania i pływanie relaksowe). W grupie urządzeń służącym do uprawiania sportów zimowych wyróżniono tylko dwa ich rodzaje: lodowiska sztucznie zamrażane i skocznie narciarskie. Lodowisk sztucznych ze specjalną instalacją chłodniczą do zamrażania tafli lodowej było łącznie 60, rozlokowanych w 29 województwach. Wynika z tego, że 40% województw nie posiadał tego rodzaju obiektów. Najwięcej skupiało ich katowickie (10) i nowosądeckie. 22 lodowiska były budowlami krytymi; takie obiekty występowały w 13 województwach. Na milion Polaków wypadało niecałe 2 lodowiska sztucznie zamrażane, przy obciążeniu ludnościowym wynoszącym 610 tys. osób na

obiekt. Skocznie narciarskie znajdowały się w 9 województwach. Było ich razem 28. Poza regionami górskimi (najwięcej znajdowało się ich w bielskim i nowosądeckim), pojedyncze urządzenia do skoków narciarskich spotykamy także w województwach: katowickim, olsztyńskim i poznańskim.

Obiekty sportowo-rekreacyjne były uznawane za przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych wtedy, gdy miały urządzenia sportowe i pomocnicze specjalnie dostosowane do uprawiania sportu i rekreacji przez osoby niepełnosprawne, a także odpowiednio dostosowaną widownię (pochylnie, windy, uchwyty itp.)⁴⁷.

Istniejące dotychczas definicje niepełnej sprawności uwzględniają różne sposoby podejścia, wszystkie mają pewne cechy wspólne (ubytek zdrowia, stan psychiczny, fizyczny, ubytek sprawności) i pewne różnice, wynikające z celów którym ma służyć dana definicja. Jak w wielu dziedzinach wiedzy tak i w tej niełatwo jest uzyskać zgodność poglądów, gdyż definicje te tworzone są i używane w zależności od podejścia badawczego⁴⁸.

Dokumentem wyznaczającym kierunki i standardy postępowania w kulturze fizycznej osób niepełnosprawnych była Europejska karta sportu dla wszystkich, przyjęta 4 grudnia 1986 roku przez Komitet Ministrów krajów wchodzących w skład Rady Europy. Dokument ten powstał ze względu na konieczność stworzenia przyjaznego klimatu dla ludzi niepełnosprawnych, uznania prawa do pomocy i polepszenia ich pozycji w społeczeństwie. Karta skierowana jest przede wszystkim do rządów krajów europejskich i do organizacji sportowych zainteresowanych potrzebami osób z niepełnosprawnością. Jak wskazuje jedno z podstawowych założeń tego dokumentu, zgodnie z normami etycznymi i z zasadą szacunku dla każdego człowieka, propagowanie oraz rozwijanie sportu i rekreacji fizycznej dla wszystkich niepełnosprawnych są ważnymi środkami służącymi poprawie jakości ich życia, a także przyczyniający się do ich rehabilitacji i integracji ze społeczeństwem. Kolejne punkty karty mówią o konieczności podjęcia działań służących zapewnieniu osobom niepełnosprawnych dostępu do obiektów sportowych oraz o włączaniu do kształcenia wszystkich niepełnosprawnych⁴⁹. Obiekty dostępne dla osób niepełnosprawnych stanowiły razem 7,7 % ogółu bazy sportowej. Na jeden taki obiekt przypadało średnio prawie 12 obiektów bez odpowiednich urządzeń dla niepełnosprawnych. Najwięcej przystosowanych do potrzeb niepełnosprawnych było: torów łuczniczych (ponad 60 %), pływalni krytych, boisk do koszykówki i sal sportowych (wszystkie powyżej 20 %). Zwraca uwagę wręcz nikłe przystosowanie boisk uniwersalnych i kąpielisk. Najwięcej przystosowanych (w granicach 20 %-22 %) było boisk do gier wielkich, boisk do

⁴⁷ Ibidem, s.42-50.

⁴⁸ J. Zięba, Niepełnosprawność w literaturze przedmiotu, Lublin, 2009, s.1.

⁴⁹ S. Kowalik, Kultura fizyczna osób z niepełnosprawnością, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk, 2009, s. 218.

koszykówki i sal sportowych. Wśród województw najwięcej obiektów przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych miały: katowickie (11,4 % ogółu takiej bazy w Polsce) oraz bielskie i bydgoskie (oba powyżej 5 %). Odsetkami w granicach 4 %-5 % wykazywały się województwa: warszawskie, kieleckie, konińskie i olsztyńskie. Szczególnie ubogie w bazę dla niepełnosprawnych było 11 województw, z których każde liczyło poniżej 1 % jej zasobów krajowych. Były to: chełmskie, ciechanowskie, skierniewickie, łomżyńskie, wrocławskie, gorzowskie, leszczyńskie, lubelskie, białkopodlaskie, piotrowskie i ostrołęckie⁵⁰.

Jednym z podstawowym elementów, wpływających na aktywność fizyczną, jest odpowiednia infrastruktura sportowa⁵¹. Szkoły są najbardziej podatnym gruntem dla rozpowszechniania pozytywnych wartości sportu⁵². W województwie śląskim znajduje się 3 700 obiektów szkolnych. Szkoły w województwie śląskim dysponują infrastrukturą i sprzętem sportowym jak poniżej w liczbach:

- Bieżnie – 1383,
- Boiska – 6370,
- Korty tenisowe – 262,
- Baseny – 152,
- Hale i sale sportowe – 3659,
- Inny sprzęt sportowy – 1910⁵³.

Istnieje duże zróżnicowanie pod względem rozwoju infrastruktury sportowo-rekreacyjnej w gminach województwa śląskiego. Liczba szkolnych obiektów sportowych korzystnie wypada w gminach miejskich, natomiast wyraźnie ustępuje w gminach wiejskich. Analizę zróżnicowania infrastruktury sportowej utrudnia brak jednolitej bazy danych obiektów sportowych, zarówno w całym kraju, jak i w województwie śląskim. Zróżnicowanie przestrzenne obiektów infrastruktury sportowej można przybliżyć liczbą klubów sportowych należących do szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Nasylenie infrastruktury sportowej w województwie śląskim kształtuje się poniżej przeciętnej krajowej. W 2007 roku w województwie śląskim funkcjonowało 1088 klubów sportowych, co oznacza, że na jeden klub przypadało 4277 mieszkańców (w Polsce 2935 osób). Liczba ćwiczących, personelu szkoleniowego oraz sekcji sportowych przypadających na jeden klub jest tylko nieznacznie wyższa niż przeciętnie w kraju. W 2007 roku na jeden klub w województwie śląskim przypa-

⁵⁰ M. Cejmar, L. Jaczynowski, M. Pastwa, S. Wanat, J. Żyśko, Instytucjonalne warunki sprzyjające aktywności ruchowej ludności w miejscu jej zamieszkania, AWF Warszawa, 1999, s. 50,

⁵¹ J. Witek, A. Szczerbo-Niefiedowicz, Wpływ środków pomocowych na rozwój sportu dzieci i młodzieży, Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu, Zeszyty Naukowe 2011 (168), s. 309,

⁵² Ibidem, s. 305,

⁵³ Strategia rozwoju sportu w województwie śląskim do roku 2020, Katowice, 2012, s. 15 . Porównaj: Kultura fizyczna w Polsce w latach 2008-2010. GUS, Warszawa-Rzeszów, 2011,

dało: 80 ćwiczących (w Polsce 70), 4 osoby prowadzące zajęcia (w Polsce 3,5 osób), 2 sekcje sportowe (w Polsce 2,2). W samym województwie śląskim najmniejszą liczbą mieszkańców przypadającą na jeden klub sportowy odznaczają się powiaty ziemskie: raciborski (2089 osób na jeden klub), pszczyński (2148), lubliniecki (2390). Ogólnie pierwsze 9 miejsc pod tym względem zajmują powiaty ziemskie, a 5 ostatnich powiaty grodzkie. Liczba obiektów sportowych w szkołach w województwie śląskim utrzymuje się na poziomie średniej krajowej. Na jeden szkolny obiekt sportowy przypada 638 mieszkańców, średnia całego kraju wynosi 628. Województwo śląskie wyróżnia się natomiast dużą liczbą basenów. Jeden basen przypada na 70 000 mieszkańców, natomiast w Polsce jest ponad dwukrotnie więcej. W samym województwie śląskim, podobnie jak w przypadku klubów sportowych, liczba szkolnych obiektów sportowych (na mieszkańca) jest wyższa na obszarach wiejskich. Najmniejszą liczbę mieszkańców na jeden obiekt sportowy mają gminy wiejskie, np. Lipowa – 192 mieszkańców. Natomiast pod względem powierzchni w km² najwyższe miejsca zajmują gminy miejskie: Świętochłowice (na jeden obiekt przypada 0,19 km²), Chorzów (0,21), Siemianowice Śląskie (0,32)⁵⁴.

Dynamiczny rozwój sportu na całym świecie nie byłby możliwy bez projektowania i budowy różnorodnych i coraz nowocześniejszych obiektów sportowych. Budowanie wielkich, nowoczesnych i funkcjonalnych obiektów sportowych wymaga dużych nakładów inwestycyjnych. Uważa się przy tym, że planowanie inwestycji w obiekty sportowe i rekreacyjne to zadanie dużo trudniejsze niż planowanie inwestycji w pozostałą, podstawową infrastrukturę, dla których potrzeby są bardziej mierzalne, parametry ilościowe i jakościowe łatwiej obliczalne i definiowalne. W naszym kraju w okresie ostatnich kilkunastu lat obserwujemy wysokie tempo rozwoju inwestycji sportowych. Na podstawie dotychczasowego tempa realizacji obiektów sportowych zakłada się, że do 2013 roku każda gmina powinna posiadać przynajmniej jedną halę sportową, a każdy powiat przynajmniej jedną krytą pływalnię. Stan wielu obiektów sportowych w Polsce wciąż jednak pozostawia wiele do życzenia i odbiega od poziomu przodujących krajów Unii Europejskiej. Choć poziomem funkcjonalności i nowoczesności obiektów sportowych szczególnie zainteresowane są profesjonalne kluby sportowe, to zaangażowanie tych klubów w działalność inwestycyjną jest na ogół niewielkie. Dzieje się tak dlatego, że większość obiektów sportowych w Polsce jest własnością samorządu terytorialnego, a zarządzanie obiektami sportowymi, jeśli chcemy zagwarantować odpo-

⁵⁴ Analiza wpływu inwestycji w infrastrukturę społeczną na wzrost gospodarczy województwa śląskiego, Opracowanie wykonane przez Instytut Badań Strukturalnych, Katowice, 2009, s. 36-38,

wiednią jakość usług jest kosztem zarówno na etapie inwestycji jak i eksploatacji⁵⁵. Realizacja inwestycji sportowych powinna poprawić dostęp do bazy sportowej lokalnej społeczności. Poprawią się warunki prowadzenia zajęć sportowych. Uczniowie będą mogli uczestniczyć w dodatkowych zajęciach w ramach istniejących oraz nowopowstałych sekcji sportowych. W obiektach sportowych, całorocznych zajęcia sportowe i treningi będą prowadzone cały rok. W halach sportowych będzie można prowadzić dodatkowe zajęcia z różnych dyscyplin sportowych (siatkówka, koszykówka, piłka ręczna, tenis ziemny, tenis stołowy, szachy, karate, aerobik, siłownia) oraz zajęć ogólnorozwojowych⁵⁶.

Przedsięwzięcia infrastrukturalne zwiększą dostęp do istniejących i nowopowstałych klubów sportowych, a społeczność gmin zyska atrakcyjne miejsca do spędzania wolnego czasu, promujące zdrowy i aktywny styl życia. Powstałe inwestycje stworzą warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego i rehabilitacji uczniów. Powierzchnia nowopowstałych obiektów stworzy warunki do organizacji imprez szkolnych, przedstawień, wykładów, a także imprez integracyjnych dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej. Młodzież niepełnosprawna korzystająca z obiektów sportowo-rekreacyjnych będzie miała możliwość uprawiania większej liczby dyscyplin sportowych, korzystania z rehabilitacji ruchowej i rewalidacji. Kompleksy sportowe umożliwią organizację zawodów i turniejów sportowych dla osób niepełnosprawnych, a także „łączonych” dzięki tzw. sportom zunifikowanym, w których osoby niepełnosprawne ćwiczą ze swoimi zdrowymi partnerami.

ROZDZIAŁ 2. Województwo śląskie a środki europejskie w infrastrukturę sportowo-rekreacyjną

2.1. Instrumenty strategiczne województwa śląskiego

Nierównomierny poziom rozwoju województwa śląskiego wynika również z dawnej granicy pomiędzy województwami częstochowskim i katowickim oraz dużymi dysproporcjami pomiędzy gospodarkami tych dwóch obszarów. Ponadto istotnym powodem różnic w wyposażeniu w infrastrukturę są strategie poszczególnych obszarów – w części przypadków władze miasta wspierają w większym stopniu rozwój przemysłu czy infrastrukturę transportową, gdyż takie są priorytety lokalnych władz⁵⁷. Strategia rozwoju województwa śląskie-

⁵⁵ Z. Pawlak, A. Smoleń, Analiza obiektów sportowych oraz kierunkowych działań inwestycyjnych wybranych ośrodków sportu i rekreacji w Polsce, s. 452-453.

⁵⁶ Najlepsze projekty dla rozwoju polskich regionów, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa, 2010, s. 59.

⁵⁷ Analiza wpływu inwestycji w infrastrukturę społeczną na wzrost gospodarczy województwa śląskiego, Opracowanie wykonane przez Instytut Badań Strukturalnych, Katowice, 2009, s. 28.

go z roku 2000 wprowadziła podział województwa na cztery obszary (środkowy, północny, południowy i zachodni), w ramach których organizowane miały być procesy rozwojowe⁵⁸.

Rysunek 1 Podział administracyjny województwa śląskiego⁵⁹.

⁵⁸ M. Borsa, T. Kupiec, M. Raczek, K. Wrana, Śląskie Studia Regionalne, Nr 1(I) 2010, Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego, Katowice, 2010, s. 109.

⁵⁹ Opracowanie Urzędu Marszałkowskiego województwa śląskiego,

Pojęciem nierozzerwalnie związanym z rozwojem regionalnym jest polityka rozwoju regionalnego, której przypisuje się zasadnicze znaczenie w strukturach Unii Europejskiej⁶⁰. Władze regionalne, by być w pełni gospodarzem podległego im terenu i móc prowadzić politykę rozwoju, powinny posiadać nie tylko możliwości wyznaczenia swoich celów, transponowania ich na plany i zadania, ale przede wszystkim powinny dysponować niezbędnymi narzędziami umożliwiającymi realizację zamierzeń rozwojowych. Inaczej mówiąc powinny posiadać zakres instrumentów umożliwiających im realizację wyznaczonych celów oraz możliwości oddziaływania na podmioty funkcjonujące na danym terenie. Literatura przedmiotu dostarcza różnorodne definicje instrumentów. Instrumenty są to prawem określone możliwości, dostępne władzom publicznym dla sterowania procesami, w wyniku których następuje osiągnięcie pewnych pożądaných efektów (celów)⁶¹. W literaturze przedmiotu występuje również instrumentarium władz regionalnych w narzędzia. Inaczej mówiąc jest to całość dostępnych instrumentów, jakimi dysponują władze regionalne w celu stymulowania rozwoju regionalnego. W kształtowaniu polityki rozwoju regionalnego na szczególną uwagę zasługują te narzędzia, które wykraczają poza katalog tradycyjnych i powszechnych instrumentów stymulowania rozwoju. Wymagają one często dużego zaangażowania i kreatywności władz regionalnych i pracowników administracji samorządowej. Władze regionalne kształtują swoją politykę rozwoju w dwojaki sposób. Po pierwsze, oddziałują bezpośrednio na region poprzez własną aktywność społeczną i gospodarczą. Władze regionalne dysponują własnym majątkiem, posiadają własne zasoby finansowe i podejmują własne przedsięwzięcia gospodarcze. Prowadzą także własną działalność gospodarczą w sferze infrastruktury technicznej i społecznej. Po drugie, poprzez tworzenie różnorodnych instrumentów mają możliwość oddziaływania na użytkowników przestrzeni regionalnej. Jest to mechanizm pośredniego oddziaływania na regionalnych aktorów i stymulowania ich zachowań zgodnie z celami polityki regionalnej. Rosnąca konkurencja, szybkie zmiany zachodzące w otoczeniu regionów, nowe uwarunkowania ich rozwoju powodują, iż na pierwszy plan wysuwają się i mocniej akcentowane są strategiczne instrumenty stymulowania rozwoju. Na poziomie regionu współistnieje cała paleta instrumentów o charakterze strategicznym, umożliwiającą władzom regionalnym prowadzenie długookresowej polityki rozwoju. Są narzędzia planistyczne, długo – i średniookresowe zarówno o charakterze kompleksowym, jak i sektorowym. Do grupy tych instrumentów nale-

⁶⁰ A. Szewczuk, M. Kogut-Jaworska, M. Ziolo, *Rozwój lokalny i regionalny, Teoria i praktyka*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa, 2011, s. 320. Porównaj: D. Strahl: *Metody oceny rozwoju regionalnego*. Akademia Ekonomiczna, Wrocław, 2006,

⁶¹ J. Chądzyński, A. Nowakowska, Z. Przygodzki, *Region i jego rozwój w warunkach globalizacji*, Wydawca: CeDeWu Sp. z o.o., Warszawa, 2007, s. 205-206,

ży zaliczyć między innymi strategię rozwoju, studium uwarunkowań i kierunków przestrzennego zagospodarowania regionu, regionalny program operacyjny czy regionalna strategia innowacji⁶².

W ślad za wzrostem liczby dokumentów strategicznych sformułowanych oraz przyjętych w województwie śląskim następuje komplikacja relacji pomiędzy nimi zarówno w treści, jak i metodologii opracowania. Charakter tych dokumentów jest bardzo urozmaicony i obejmuje zarówno opracowania, które można uznać za stricte strategiczne, a więc zawierające rozbudowane wizje, hierarchie celów, a także precyzyjne wytyczne wykonawcze, aż po programy będące uszczegółowieniem stojących na wyższym poziomie abstrakcji koncepcji strategicznych. Zakres i rangę tych dokumentów rozpatrywaną w odniesieniu do kształtowania przyszłości województwa należy ocenić bardzo różnie. Występują wśród nich opracowania odnoszące się do rozwoju całego regionu, jak też dokumenty dotyczące rozwoju pewnych dziedzin bądź obszarów uznanych z różnych względów za kluczowe⁶³. Strategie dają odpowiedź na dwa zasadnicze pytania: w jakich domenach pragniemy działać i jak chcemy w nich wygrać konkurencję⁶⁴.

Wśród sformułowanych w województwie śląskim dokumentów strategicznych, odnoszących się do dziedziny sportu należy wskazać:

I. Strategia rozwoju województwa śląskiego i jej kolejne aktualizacje, to jest: strategia rozwoju województwa śląskiego na lata 2000-2015 oraz strategię rozwoju województwa śląskiego na lata 2000-2020. Strategię rozwoju regionu można zdefiniować jako koncepcję gospodarczych i społecznych zmian, wskazującą z jednej strony na cele rozwoju, a z drugiej na siły sprawcze, środki, narzędzia, instrumenty i mechanizmy realizacji wyznaczonych celów. Strategia rozwoju regionu jest formą jego planowania, określającą zasady działania struktury regionalnej. Opracowywana jest w celu osiągnięcia przez jej przedmiot strategii korzyści, oddziałujących także na jej przedmiot. Określa się poprzez nią zasady prowadzenia polityki rozwoju regionalnego i działania struktury regionalnej wraz z jej głównymi składnikami, a także procedury i techniki planowania strategicznego. W różnych układach strukturalnych strategii rozwoju regionalnego, mają wiele odniesień w systemie planowania i gospodarki przestrzennej. Wpisując się w politykę rozwoju regionów, strategie regionalne stają się istotnym uwarunkowaniem i wyznacznikiem polityki zagospodarowania przestrzennego⁶⁵. Strate-

⁶² Ibidem, s. 208-209,

⁶³ K. Wrana, *Wizje rozwoju województwa śląskiego i instrumenty ich realizacji w regionalnych dokumentach strategicznych*. Śląskie Studia Regionalne nr 1(I) 2010, Urząd Marszałkowski województwa śląskiego w Katowicach, s. 11,

⁶⁴ B. Ryba, *Organizacje i zarządzanie sportem polskim*, Resortowe Centrum Metodyczno-Szkoleniowe Kultury Fizycznej i Sportu, Warszawa, 1995, s. 59,

⁶⁵ Z. Strzelecki, *Gospodarka regionalna i lokalna*, Wydawnictwo naukowe PWN, Warszawa, 2008, s. 158-159,

gia stanowi jeden z najważniejszych dokumentów przygotowanych przez samorząd województwa, jest to swoistego rodzaju zapis świadomych wyborów społeczności regionu, obrazujący długotrwałą koncepcję rozwoju omawianego terytorium, z punktem ciężkości zorientowanym na rozwiązanie kluczowych problemów i wykorzystanie pojawiających się szans⁶⁶. Opracowanie strategii rozwoju województwa jest najważniejszym z zadań przypisanych ustawowo samorządowi województwa. W tym kontekście strategia rozwoju województwa jest swoistą konstytucją regionalną, a przede wszystkim głównym narzędziem polityki regionalnej, determinującym procesy rozwojowe⁶⁷. Samorząd województwa zgodnie z zapisami ustawy o samorządzie województwa określa strategię rozwoju województwa, uwzględniając w szczególności następujące cele:

- pielęgnowanie polskości oraz rozwój i kształtowanie świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej mieszkańców w, a także pielęgnowanie i rozwijanie tożsamości lokalnej,
- pobudzanie aktywności gospodarczej,
- podnoszenie poziomu konkurencyjności i innowacyjności gospodarki województwa,
- zachowanie wartości środowiska kulturowego i przyrodniczego przy uwzględnieniu potrzeb przyszłych pokoleń,
- kształtowanie i utrzymywanie ładu przestrzennego.

Strategia rozwoju województwa opracowana przez samorząd województwa po przyjęciu jej w drodze uchwały przez sejmik województwa jest przedkładana do wiadomości ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego.

Samorząd województwa prowadzi politykę rozwoju województwa, na którą składa się:

- tworzenie warunków rozwoju gospodarczego, w tym kreowanie rynku pracy,
- utrzymanie i rozbudowa infrastruktury społecznej i technicznej o znaczeniu wojewódzkim,
- pozyskiwanie i łączenie środków finansowych: publicznych i prywatnych, w celu realizacji zadań z zakresu użyteczności publicznej,

⁶⁶ Regionalny program operacyjny województwa śląskiego na lata 2007-2013, Katowice, 2007 z późn.zm., s. 59, Porównaj: W. Siwiński, R. D. Tauber, E. Mucha-Szajek, Wpływ światowego kryzysu finansowego na rozwój sportu, turystyki i rekreacji, Wyższa Szkoła Hotelarstwa i Gastronomii w Poznaniu, Poznań, 2009, s. 214-216, M. Wasilewska: Fundusze unijne dla organizacji pozarządowych w latach 2007-2013. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa, 2009, s.21, Znaczenie samorządu terytorialnego dla rozwoju regionalnego w Polsce, Niemczech i na Ukrainie. VI Forum Samorządowe i Międzynarodowe Forum Samorządowe, Uniwersytet Szczeciński, Ekonomiczne Problemy Usług nr 61, Szczecin, 2010, Samorząd terytorialny w zintegrowanej Europie. V Forum Samorządowe, Uniwersytet Szczeciński, Zeszyty Naukowe nr 526, Ekonomiczne Problemy Usług nr 29, Szczecin, 2009, Programy Unii Europejskiej dla Polski, Przewodnik, Przedstawicielstwo Unii Europejskiej w Polsce, s. 7,

⁶⁷ Adam Struzik – Marszałek województwa mazowieckiego,

- wspieranie i prowadzenie działań na rzecz podnoszenia poziomu wykształcenia obywateli,
- racjonalne korzystanie z zasobów przyrody oraz kształtowanie środowiska naturalnego, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju,
- wspieranie rozwoju nauki i współpracy między sferą nauki i gospodarki, popieranie postępu technologicznego oraz innowacji,
- wspieranie rozwoju kultury oraz sprawowanie opieki nad dziedzictwem kulturowym i jego racjonalne wykorzystywanie,
- promocja walorów i możliwości rozwojowych województwa⁶⁸.

Strategia rozwoju województwa śląskiego na lata 2000-2020 wyznacza kierunki rozwoju województwa śląskiego⁶⁹. Przez rozwój rozumie się proces pozytywnych zmian, wzrostu ilościowego i postępu jakościowego w układzie terytorialnym⁷⁰. Planowanie rozwoju jest jednym z kluczowych zadań, jakie ustawowo zostały przypisane samorządowi województwa. Opracowuje on strategię, stanowiącą zapis świadomych wyborów społeczności regionu, zorientowanych na rozwiązanie głównych problemów i utrzymanie województwa na ścieżce trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz podnoszenie konkurencyjności. Jako główne narzędzie polityki rozwoju prowadzonej przez samorząd województwa strategia wyznacza zakres podejmowanych przez władze regionu działań, a także stanowi punkt odniesienia dla inicjatyw oraz dokumentów o charakterze planistycznym, przestrzennym i programowym, podejmowanych i tworzonych na poziomie regionalnym, lokalnym, a także przez środowiska branżowe⁷¹.

Dla harmonijnego i zrównoważonego rozwoju województwa śląskiego niezbędna jest także zmiana strategiczna dotycząca wartości tzw. zaprzeczonych, czyli takich, które wymagają podjęcia działań zmierzających do usunięcia barier. Do tego typu wartości wpływających na kształt województwa śląskiego zaliczyć należy m.in. duże zróżnicowanie w dostępności do infrastruktury. Niezwykle istotne będzie tworzenie silnego i nowoczesnego regionu poprzez stworzenie nowych przestrzeni i obiektów sportu i rekreacji, co stanowić będzie czynnik pro-

⁶⁸ Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie województwa, tekst jednolity Dz.U. z 2022, poz.2094 z późn.zm.

⁶⁹ F. Helbig, W. Magryś, Instrumenty polityki strukturalnej w Polsce w latach 2007-2013 kompendium informacji dla samorządów lokalnych, Zeszyty samorządowe nr 8, lipiec 2007, s. 214, Porównaj: B. Ekstowicz: Aspekty polityczne, społeczne i ekonomiczne procesu wdrażania europejskich funduszy strukturalnych w Polsce na tle casusu Irlandii, Grecji, Hiszpanii i Portugalii, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń, 2010,

⁷⁰ Z. Strzelecki: Gospodarka regionalna i lokalna, PWN, Warszawa, 2008,

⁷¹ Strategia rozwoju województwa śląskiego „Śląskie 2020”, Katowice 2010 z późn.zm., s. 6, Porównaj: P. Jasiński, Europa jako szansa, Polityka regionalna Unii Europejskiej i jej instrumenty a władze lokalne i regionalne, Seria: Samorząd lokalny wobec integracji europejskiej, program wspierania samorządów lokalnych, Brytyjski Fundusz Know How, Warszawa, 2000, s. 31-33,

mujący województwo i wpłynie na tworzenie i ugruntowanie pozytywnego wizerunku województwa w świadomości Europejczyków⁷².

W obrębie wyznaczonych priorytetów rozwoju na podstawie zidentyfikowanych dziedzin wsparcia wyznaczono cele strategiczne, dla których określono kierunki działań i przedsięwzięcia. Dla priorytetu pn.: Województwo śląskie regionem o powszechnej dostępności do regionalnych usług publicznych o wysokim standardzie wyznaczono cel strategiczny, którego osiągnięcie jest uwarunkowane podjęciem działań w kierunku: upowszechnienia oraz promocji aktywnego i zdrowego stylu życia. Do poprawy stanu zdrowia prowadzi również aktywny tryb życia i profilaktyka zdrowotna. Aktywność fizyczna jest niezbędna dla prawidłowego rozwoju oraz zdrowia fizycznego, psychicznego i społecznego ludzi w każdym wieku⁷³.

II. Strategia rozwoju sportu w województwie śląskim do roku 2020 przyjęta uchwałą przez Sejmik Województwa Śląskiego w 2012 roku.

Dostrzegając znaczącą rolę sportu w życiu społeczno-gospodarczym Zarząd Województwa Śląskiego zdecydował o opracowaniu strategii rozwoju sportu w województwie śląskim do roku 2020, która ma na celu stworzenie ram dla rozwoju sportu w regionie.

Dokument ten przygotowano i będzie realizowany zgodnie z zasadami:

- zrównoważonego rozwoju – działalność sportowa na terenie województwa śląskiego rozwijana jest w zgodzie z dbałością o środowisko naturalne oraz rozwój społeczno-gospodarczy,
- spójności z innymi dokumentami planistycznymi wyższego rzędu dotyczącymi materii sportu, w tym w szczególności ze strategią rozwoju sportu w Polsce do roku 2015, Wytycznymi UE dotyczącymi aktywności fizycznej z 2008 r. oraz strategią rozwoju województwa śląskiego „Śląskie 2020”,
- partnerstwa, w szczególności współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego, organizacjami pozarządowymi, podmiotami sektora publicznego i prywatnego,
- komplementarności, która określi w szczególności te działania o charakterze regionalnym, których brak w strategiach podstawowych i innych strategiach dziedzinowych, a także uczestnictwo podmiotów w realizacji Strategii na zasadzie równości i z uwzględnieniem ich kompetencji,

⁷² Ibidem, s. 19,

⁷³ Strategia rozwoju województwa śląskiego „Śląskie 2020”, Katowice, 2010 z późn.zm., s. 46,

- subsydiarności – rozwój sportu w województwie śląskim wspierany jest na możliwie najniższym szczeblu administracji publicznej zgodnie z zasadą optymalizacji relacji potrzeb do możliwości działania,
- innowacyjności, która pozwoli na wprowadzenie nowoczesnych i najlepszych dostępnych rozwiązań organizacyjnych, naukowych, technologicznych i informatycznych,
- otwartości, która pozwoli na modyfikację lub weryfikację strategii w przypadku zmiany uwarunkowań lub nieskuteczności działań, a także uczestnictwo podmiotów w realizacji strategii na zasadzie dobrowolności i porozumienia,
- przezorności — zobowiązuje instytucję lub osobę, która zamierza podjąć określone działania do udowodnienia, że jej działalność nie spowoduje zagrożenia dla środowiska,
- prewencji — która zakłada konieczność rozważenia potencjalnych skutków określonego działania i podjęcia na podstawie tej analizy działań zapobiegawczych.

Strategia rozwoju sportu w województwie śląskim do roku 2020 wpisuje się w cele i obszary następujących dokumentów:

- Strategia rozwoju województwa śląskiego „Śląskie 2020”:
 - a) Cel strategiczny A.1.: Wysoki poziom wykształcenia i umiejętności mieszkańców,
 - b) Cel strategiczny B.1: Zdrowy i bezpieczny mieszkaniec województwa,
 - c) Cel strategiczny B.3: Atrakcyjne warunki zamieszkania i wysoka jakość przestrzeni,
 - d) Cel strategiczny C.1: Duże znaczenie metropolii, miast i regionu w przestrzeni europejskiej,
 - e) Cel strategiczny C.2: Wysoka pozycja regionu w procesie kreowania rozwoju Europy.
- Strategia rozwoju sportu w Polsce do roku 2015:
 - a) Obszar 1.1: Sprawność fizyczna dzieci i młodzieży,
 - b) Obszar 1.2: Aktywność fizyczna społeczeństwa,
 - c) Obszar 2.1: Sport kwalifikowany,
 - d) Obszar 2.2: Kształcenie i doskonalenie zawodowe,
 - e) Obszar 2.3: Nauka i medycyna w sporcie,
 - f) Obszar 3.2: Infrastruktura sportowa.
- Biała Księga na temat sportu Komisji Unii Europejskiej:
 - a) 2.1 Poprawa zdrowia publicznego poprzez aktywność fizyczną,
 - b) 2.2 Łączenie sił w walce z dopingiem,
 - c) 2.3 Uwydatnienie roli sportu w kształceniu i szkoleniu,

- d) 2.4 Propagowanie wolontariatu i aktywnej postawy obywatelskiej przez sport,
- e) 2.5 Wykorzystanie potencjału zawartego w sporcie do celów integracji społecznej, integracji i równości szans,
- f) 2.6 Wzmacnianie środków zmierzających do zapobiegania rasizmowi i przemocy oraz do walki z nimi,
- g) 3.1 Ku polityce sportowej opartej na faktach,
- h) 3.2 Zapewnienie finansowania sportu ze środków publicznych⁷⁴.

Kierując się strategią, władze publiczne powinny dostrzegać i wykorzystywać możliwości, które pojawiają się w danym miejscu i czasie, co obliguje do wskazywania w strategii szans, jakie mogą pojawić się przed jednostką terytorialną, jak też warunków, które należy spełnić, aby szanse te mogły być wykorzystane.

Odnosząc się do prognozowania rozwoju sportu w województwie śląskim do roku 2020, rozwój infrastruktury sportowej sprzyja uprawianiu sportu (zwiększenie długości szlaków turystycznych pieszych, rowerowych, konnych, wzrost liczby obiektów sportowych) oraz poprawia jakość życia mieszkańców województwa śląskiego.

Urząd Marszałkowski województwa śląskiego w Katowicach dokonał analizy sportu w województwie śląskim ze szczególnym uwzględnieniem infrastruktury sportowej według metody SWOT⁷⁵:

Mocne strony:

- duża liczba obiektów sportowych,
- budowa nowych i modernizacja starych obiektów sportowych w regionie,
- istnienie rozpoznawalnych w skali kraju dużych obiektów sportowych (np. Stadion Śląski, Hala Spodek w Katowicach),
- istnienie instrumentów finansowania infrastruktury sportowej – wojewódzki program rozwoju bazy sportowej, środki finansowe przekazywane na poziomie lokalnym.

Słabe strony:

- ograniczenie dostępności obiektów sportowych (brak godzin ogólnodostępnych w obiektach sportowych, mała liczba miejsc siedzących na trybunach, brak dostosowania obiektów sportowych dla osób niepełnosprawnych),
- zły stan infrastruktury treningowej dla sportu wyczynowego,

⁷⁴ Strategia rozwoju sportu w województwie śląskim do roku 2020, Katowice, 2012, str. 3-5, Porównaj: A. Manikowski, A. Psyk, Unifikacja gospodarek europejskich: Szanse i zagrożenia, Uniwersytet Warszawski, Warszawa, 2004, s. 257,

⁷⁵ Metoda pozwalająca przeanalizować atuty i słabości regionu wobec szans i zagrożeń stwarzanych przez otoczenie. Zgodnie z angielską nomenklaturą S – Strengths, czyli mocne strony, w – Weaknesses, czyli słabe strony, O – Opportunities, czyli szanse, T – Threats, czyli zagrożenia, Strategia rozwoju sportu w województwie śląskim do roku 2020, Katowice, 2012,

- znaczny odsetek obiektów sportowych w złym stanie technicznym i estetycznym,
- niewielka liczba wysokiej jakości obiektów całorocznych i sezonowych przeznaczonych do uprawiania sportów wodnych, w tym basenów olimpijskich,
- mała liczba obiektów umożliwiających organizację imprez sportowych o znaczeniu krajowym i międzynarodowym,
- niewielka liczba i zły stan istniejących ogólnodostępnych i bezpłatnych obiektów sportowych na terenach osiedli mieszkaniowych,
- dominacja obiektów piłkarskich.

Szanse:

- możliwość pozyskiwania publicznych środków finansowych z funduszy rządowych oraz Unii Europejskiej,
- możliwość prawna finansowania inwestycji sportowych w formie partnerstwa publiczno-prywatnego,
- tendencja do projektowania obiektów wielofunkcyjnych,
- kreowanie nowych przestrzeni rekreacyjno-sportowych na terenach przemysłowych.

Zagrożenia

- niska pozycja inwestycji sportowych w strategiach samorządowych,
- wysokie koszty korzystania z obiektów sportowych,
- nadmierny rozwój infrastruktury na obszarach chronionych.

Przeprowadzona analiza SWOT, sugeruje wzmocnienie potencjału województwa śląskiego m.in. poprzez rozbudowę infrastruktury sportowej⁷⁶.

W strategii rozwoju sportu w województwie śląskim do roku 2020 określono wizję rozwoju sportu w regionie śląskim oraz trzy cele strategiczne, które wpisują się w całokształt wizji: województwo śląskie regionem mieszkańców cieszącym się dobrym zdrowiem i kondycją fizyczną oraz zadowolonych z wysokiej jakości usług sportowych.

Cel I:

Zapewnienie dostępu do wysokiej jakości usług sportowych.

Kierunki działań:

- zwiększenie dostępności obiektów sportowych dla mieszkańców regionu oraz spoza województwa, a także zwiększenie dostępu do już istniejących, lecz nieefektywnie wykorzystywanych,
- dostosowanie obiektów do norm bezpieczeństwa w zakresie użytkowania sportowego,

⁷⁶ Strategia rozwoju sportu w województwie śląskim do roku 2020, Katowice, 2012, s. 28-30,

- budowa, rozbudowa i modernizacja bazy sportowej w szkołach podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych oraz szkołach wyższych.

Terytorialny wymiar kierunków działań:

W zakresie rozbudowy infrastruktury sportowej można wskazać obszary, które powinno się wspierać i dostosować do potrzeby społeczności lokalnej.

W obszarach aglomeracji miejskich i wiejskich, na terenach miast na prawach powiatu oraz na terenach górskich wspierana winna być rozbudowa infrastruktury umożliwiającej organizację imprez, zajęć i działalności sportowej realizowanych w sposób otwarty, lecz zorganizowany o zasięgu lokalnym, powiatowym i (sub)regionalnym, natomiast rozwój lokalnej czy „osiedlowej” infrastruktury sportowej powinien mieć zapewniony otwarty i swobodny dostęp.

Cel II:

Województwo Śląskie regionem odnoszących sukcesy sportowców

Kierunki działań:

- zwiększenie dostępności infrastruktury sportu wyczynowego poprzez budowę, rozbudowę, modernizację i utrzymanie obiektów oraz urządzeń sportu wyczynowego, a także zwiększenie dostępu do już istniejących, lecz nieefektywnie wykorzystanych,
- wspieranie sportu wyczynowego osób niepełnosprawnych poprzez zapewnienie dostępu do infrastruktury i kadr sportu wyczynowego dostosowanych do specyficznych warunków szkolenia osób niepełnosprawnych oraz zapewnienie możliwości rozwoju sportowego w zgodzie z rozwojem osobistym.

Terytorialny wymiar kierunków działania:

W zakresie rozbudowy infrastruktury sportowej dostosowanej do sportu wyczynowego można wskazać obszary, w których powinno się wspierać rozwój infrastruktury sportowej dostosowanej do zapotrzebowania społeczności regionalnej oraz stanowić ofertę dla osób wyczynowo uprawiających sport i realizujących swoje programy treningowe w województwie. w obszarach aglomeracji miejskich, na terenie miast – siedzib powiatów ziemskich oraz na terenach predestynowanych ze względu na warunki geofizyczne wspierana powinna być rozbudowa infrastruktury umożliwiającej organizację sportu wyczynowego o zasięgu powiatowym, (sub)regionalnym, ponadregionalnym, krajowym i międzynarodowym. Na pozostałych terenach, w szczególności wiejskich, należy wspierać rozwój infrastruktury sportowej umożliwiającej organizację sportu mającego charakter amatorski o zasięgu lokalnym.

Cel III:

Organizacja wielkich wydarzeń sportowych oraz promocja sportu

Kierunki działań:

- monitorowanie i upowszechnianie informacji o dostępności obiektów i usług sportowych w regionie.

Terytorialny wymiar kierunków działań:

W obszarach aglomeracji miejskich oraz na terenie miast – siedzib powiatów ziemskich powinna być wspierana organizacja imprez sportowych o zasięgu lokalnym, powiatowym, (sub)regionalnym, ponadregionalnym, krajowym i międzynarodowym⁷⁷.

Dla realizacji strategii rozwoju sportu w województwie śląskim do roku 2020 wyznaczono listę przedsięwzięć regionalnych, które posłużą do osiągnięcia celów strategicznych.

Realizacja przedsięwzięć będzie uzależniona zarówno od możliwości finansowych województwa śląskiego, jak i pozyskania innych źródeł finansowania.

Inwestycje sportowe odnalazły swoje miejsce na liście przedsięwzięć, które będą miały istotny wpływ na rozwój sportu w województwie śląskim. Podejmowane działania będą mieć charakter finansowy i organizacyjny. W tym przedsięwzięciu mieścić się będzie tworzenie modelowych obiektów sportowych i rozwiązań architektonicznych oraz ich promocja. Modelowe rozwiązania w kwestii budowy obiektów sportowych mają charakteryzować się wielofunkcyjnością oraz być przedsiębrane w różnorodnych dyscyplinach sportu (np. lodowiska, pływalnie, hale). W ramach przedsięwzięcia zostaną zorganizowane kanały współfinansowania obiektów sportowych istotnych z punktu widzenia samorządu lokalnego, jak i regionalnego. Dofinansowanie projektów będzie odbywać się ścieżkami konkursowymi. W ramach przedsięwzięcia realizowane są: wojewódzki program rozwoju bazy sportowej oraz program „Moje Boisko – Orlik 2012”.

Szczególne znaczenie ma tutaj rozwój infrastruktury przeznaczonej do uprawiania sportu rekreacyjnego.

Efekt realizacji przedsięwzięcia:

- poprawa wizerunku województwa poprzez udostępnienie atrakcyjnych obiektów sportowych,
- wzmocnienie aktywnego stylu życia wśród mieszkańców regionu⁷⁸.

Zakłada się, że dotychczasowe formy finansowania sportu, które wpisują się w strategię rozwoju sportu w województwie śląskim do roku 2020 zostaną utrzymane bądź rozwijane w nowe formy efektywniej realizujące cele strategii. Skuteczna realizacja zapisów w strategii rozwoju sportu w województwie śląskim do roku 2020 dotycząca inwestycji sportowych bę-

⁷⁷ Ibidem, s. 35-42,

⁷⁸ Ibidem, s. 49,

dzie uzależniona od zaangażowania finansowego na każdym poziomie: krajowym, wojewódzkim i gminnym.

Ostatni z wymienionych dokumentów określony został mianem Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013 to można go zaliczyć do generalnych dokumentów strategicznych województwa śląskiego ze względu na zawartą w nim rozbudowaną strukturę celów oraz priorytetów⁷⁹.

2.2. Założenia dotyczące infrastruktury sportowo-rekreacyjnej województwa śląskiego jako element Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013

Najistotniejszy w zapewnieniu środków na rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej jest Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2007-2013⁸⁰.

W przypadku większości projektów możliwe jest komplementarne wspomaganie przedsięwzięć sportowych⁸¹. Fundusze strukturalne są instrumentami służącymi do finansowania przedsięwzięć, których celem jest zwiększenie stopnia spójności społeczno-ekonomicznej regionów w krajach członkowskich Unii Europejskiej⁸².

W ramach funduszy strukturalnych przewidziano realizację regionalnych przedsięwzięć w postaci 16 regionalnych programów operacyjnych (RPO) finansowanych z europejskiego funduszu rozwoju regionalnego. W ich ramach będzie można realizować przedsięwzięcia bezpośrednio związane z infrastrukturą sportową. Będą tworzone nowe oraz modernizowane istniejące obiekty sportowe i rekreacyjne dostępne dla wszystkich obywateli. Dzięki temu zwiększy się zakres możliwości spędzania kultury fizycznej i promocji zdrowego trybu życia. Dopełnieniem tego rodzaju przedsięwzięć będzie budowa nowoczesnych obiektów sportowych.

⁷⁹ M. Borska, T. Kupiec, M. Raczek, K. Wrana, Śląskie studia regionalne, Nr 1(I) 2010, Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego, Katowice, 2010, s.11-12,

⁸⁰ Regionalny program operacyjny (zamiennie stosuje się Program pisane dużą literą i skrót RPO WSL) jest średniookresowym planem rozwoju przygotowywanym przede wszystkim dla pozyskania funduszy europejskich. Regionalny Program Operacyjny jest dokumentem o charakterze operacyjnym, określającym główne kierunki rozwoju województwa w latach 2007-2013, Struktura RPO jest klasycznym podejściem do budowania planów rozwoju. Składa się z części diagnostycznej analizy SWOT oraz przedstawia priorytety wraz z uzasadnieniem ich wyboru i komplementarność, określa ramy finansowania oraz system realizacji programu. Opisuje spójność programu z najważniejszymi dokumentami unijnymi i krajowymi, związanymi z okresem programowania 2007-2013. Instytucjami zarządzającymi regionalnymi programami operacyjnymi są zarządy województw.

⁸¹ Analiza wpływu inwestycji ..., s. 114 – 115,

⁸² M. Tarkowski, Profil wrażliwości gospodarki regionalnej na integrację z Unią Europejską, Instytut badań nad gospodarką rynkową, Gdańsk, 2003, s. 39, Porównaj: M. Szewczak, M. Gańczar, Finansowanie zadań administracji publicznej ze środków Unii Europejskiej, KUL Lublin, 2011, s. 89-90, J. Lemańska, Koncepcja samorządu województwa na tle porównawczym, Instytut Jagielloński, Kraków, 2006, s. 208-211, M. Kulesza, M. Sakowicz, Współdziałanie administracji rządowej i samorządowej w Unii Europejskiej, KSAP, Warszawa, 2009, s. 145-156,

Dofinansowanie uzyskały projekty sportowe, które przyczyniały się do:

1. Wzmacniania potencjału turystycznego regionów:

- budowa, rozbudowa i modernizacja szlaków turystycznych, ścieżek rowerowych, plaż, kąpielisk,
- rozwój, modernizacja i wyposażenie obiektów infrastruktury sportowej i rekreacyjnej (boisk, hal sportowych, stadionów, basenów, wyciągów narciarskich),
- budowa takich obiektów sportowych, jak wielofunkcyjne hale sportowo-widowiskowe, ośrodki szkoleniowo-sportowe, stadiony lekkoatletyczne;

2. Rozwoju infrastruktury społecznej i edukacyjnej:

- budowa, rozbudowa lub modernizacja obiektów sportowych w szkołach wyższych lub w kampusach,
- budowa, rozbudowa i modernizacja otwartych obiektów sportowych niezwiązanych z infrastrukturą szkolną (boiska, korty, ścieżki rowerowe, oraz inne obiekty służące prowadzeniu aktywnego trybu życia),
- budowa, rozbudowa i modernizacja zamkniętych obiektów sportowych niepowiązanych z infrastrukturą szkolną (baseny, hale sportowe);

3. Zwiększenia funkcji miejskich i metropolitarnych:

- rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich dzięki realizacji przedsięwzięć w zakresie publicznej infrastruktury związanej m.in. z rozwojem funkcji sportowych i rekreacyjnych,
- rewitalizacja, konserwacja, renowacja, rewaloryzacja, modernizacja i adaptacja publicznych obiektów przemysłowych i powojkowych wraz z otoczeniem oraz przystosowanie ich do celów działalności kulturalnej oraz sportowo-rekreacyjnej,
- budowa oraz modernizacja infrastruktury widowiskowo-sportowej⁸³.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego jest najważniejszym instrumentem realizacji strategii i polityki rozwoju opracowanej przez samorząd, a zarazem jednym z narzędzi realizacji unijnej polityki spójności⁸⁴. Przygotowując Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego oparto się na celach wynikających z dokumentów programowych wyższego rzędu, takich jak: z jednej strony „Strategia rozwoju województwa śląskiego na lata 2000-2020”, z drugiej „Narodowe strategiczne ramy odniesienia na lata 2007-2013” i „Krajowy program reform na lata 2005-2008”. Wyznaczono priorytety rozwoju wojewódz-

⁸³ J. Foks, Unia Europejska i Sport, Implikacje Członkostwa Polski w Unii Europejskiej dla Polskiego Sportu, Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, Ministerstwo Sportu RP, Warszawa, 2006, 138,

⁸⁴ Z. Ciekankowski, L. Milewski, Rola infrastruktury w społeczno-ekonomicznym rozwoju Mazowsza, Warszawa, 2009, s. 41, Porównaj: M. Borsa, T. Kupiec, M. Raczek, K. Wrana.: Śląskie Studia Regionalne, Urząd Marszałkowski województwa śląskiego, Katowice nr 2 (I), 2011, s. 94-116,

stwa, które są zgodne z priorytetami Komisji Europejskiej w sprawie europejskiego funduszu rozwoju regionalnego. Na podstawie doświadczenia potencjalnych beneficjentów z okresu 2004-2006 oraz uwzględniając założenia Strategii Lizbońskiej, ustalono ramy finansowania „Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013”. Program zakładał równomierne wsparcie dla wszystkich obszarów województw, zarówno tych problemowych, jak i ośrodków wzrostu i został zbudowany w oparciu o priorytety tematyczne bez ograniczeń oraz preferencji terytorialnych. Konkursy zostały ogłoszone na poziomie działań (poddziałań), typów projektów i grup beneficjentów. Ponadto w ramach ogłaszanych konkursów „Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego” wydzielono dwa rodzaje środków dla dużych i mniejszych gmin. Celem głównym „Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013” było: stymulowanie dynamicznego rozwoju oraz wzmocnienie spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej regionu. Realizacja celu głównego i wprowadzenie regionu na ścieżkę dynamicznego wzrostu wymagała stworzenia korzystnych warunków do przeobrażenia gospodarki opartej na przemyśle ciężkim w gospodarkę opartą na wiedzy i informacji.

Sukces regionu zależy w dużej mierze również od przezwyciężenia barier stojących na drodze zrównoważonego rozwoju: zły stan środowiska, niedrożny system transportowy, liczne zdegradowane obszary wiejskie, w których kumulują się problemy społeczne i gospodarcze, wysoki stopień zużycia infrastruktury edukacyjnej, zdrowotnej, sportowej lub jej brak. Wzrost gospodarczy i poprawa jakości życia wspomagana będzie także przez umiejętne wykorzystanie potencjału turystycznego i kulturowego. Rozwój regionalny jest nierozdzielny z rozwojem lokalnym, a sukces programu będzie zależał od racjonalnej, przestrzennej organizacji procesów rozwojowych.

Rozwój rozumiany jest jako proces zachodzący na wielu komplementarnych płaszczyznach:

4. gospodarczej - wzrost gospodarczy i zwiększenie zatrudnienia, rozwój technologiczny i innowacje, restrukturyzacja i dywersyfikacja działalności gospodarczej,
5. społecznej - poprawa jakości życia mieszkańców, wzbogacenie tożsamości kulturowej i procesy integracyjne, rozwój usług i zasobów społecznych, wzrost mobilności zawodowej i społecznej,
6. środowiskowej - zmniejszenie obciążeń i polepszenie jakości środowiska przyrodniczego, zachowanie bioróżnorodności,
7. infra - technicznej - podnoszenie jakości, rozbudowa i racjonalne gospodarowanie zasobami infrastruktury technicznej.

Do osiągnięcia celu głównego „Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013” prowadzono realizację 10 priorytetów, z których każdy był zorientowany na osiągnięcie jednego z dziesięciu celów szczegółowych⁸⁵. Dofinansowanie infrastruktury sportowej zróżnicowano w zależności od rodzaju inwestycji⁸⁶.

Strategicznymi priorytetami Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego, które dofinansowały infrastrukturę sportową w województwie śląskim są:

1. Priorytet IX - Zdrowie i rekreacja, działanie 9.3. Lokalna infrastruktura sportowa. Celem była poprawa zdrowia mieszkańców regionu. Łączna suma środków finansowych dotacji przeznaczonych w ramach konkursu wyniosła 82 969 164, 62 PLN⁸⁷

co stanowiło blisko 43% środków przeznaczonych na sfinansowanie wybranych do realizacji inwestycji. W ramach tego priorytetu wspierano przedsięwzięcia prowadzące do tworzenia nowych oraz poprawy jakości istniejących obiektów o charakterze sportowym i rekreacyjnym dostępnych dla mieszkańców regionu. Budując i modernizując obiekty sportowe stwarza się warunki do zwiększonej aktywności fizycznej sprzyjającej poprawie zdrowia mieszkańców, szczególnie na terenach, w których do tej pory nie istniała możliwość aktywnego spędzania czasu wolnego.

Inwestycje sportowe, które mogły być realizowane w ramach powyższego priorytetu:

- budowa (rozbudowa, przebudowa) i remont otwartych obiektów sportowych niepowiązanych z infrastrukturą szkolną (np. boiska, korty, ścieżki zdrowia oraz inne obiekty dla potrzeb aktywnego trybu życia) oraz zakup niezbędnego wyposażenia powiązanego z projektem,
- budowa (rozbudowa, przebudowa) i remont zamkniętych obiektów sportowych niepowiązanych z infrastrukturą szkolną (np. baseny, hale sportowe) oraz zakup niezbędnego wyposażenia powiązanego z projektem⁸⁸.

2. Priorytet VIII - Infrastruktura edukacyjna, działanie 8.2. Infrastruktura placówek oświaty (w tym przyszkolnych obiektów sportowych). Celem był wzrost dostępności i poprawa warunków kształcenia na poziomie przedszkolnym, podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym. Wielkość środków przewidziana w ramach konkursu wyniosła 14 700 000 euro (kurs Europejskiego Banku Centralnego sprzed ostatniego dnia roboczego

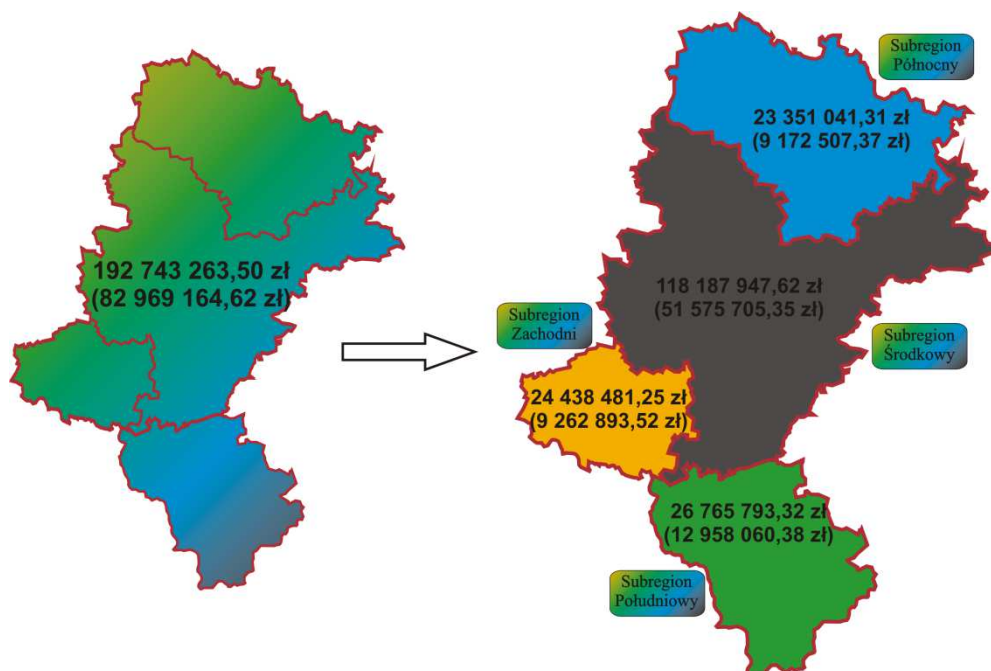
⁸⁵ Uszczegółowienie regionalnego programu operacyjnego województwa śląskiego na lata 2007-2013, Katowice, 2010 z późn.zm., s. 5-6,

⁸⁶ Z. Pawlak, A. Smoleń, Ocena opłacalności i ryzyka komercyjnych inwestycji sportowych, AWF Warszawa, 2004, s. 13,

⁸⁷ https://rpo2007-2013.slaskie.pl/?grupa=15&sort=1&id_m=217,

⁸⁸ Uszczegółowienie Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013, Katowice, 2010 z późn.zm., s. 253,

miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym rozpoczyna się nabór wniosków na dofinansowanie projektów), co stanowiło 51 791 280 PLN⁸⁹.

Rysunek 2 Wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację wybranych w konkursie inwestycji w rozkładzie subregionalnym⁹⁰.

Źródło: Strategia rozwoju sportu w województwie śląskim do roku 2020, Katowice 2012, s. 24.

Inwestycje sportowe, które mogły być realizowane w ramach tego priorytetu:

- budowa (rozbudowa, nadbudowa, odbudowa) lub przebudowa i wyposażenie przy- szkolnych obiektów sportowych (wyposażenie tylko jako integralna część projektu)⁹¹.

Polska posiada doświadczenie w realizowaniu inwestycji, które wprowadzają radykalne zmiany⁹². Samorząd województwa, dzięki określonej polityce regionalnej, tworzy warunki realizacji różnych zadań dotyczących infrastruktury technicznej i społecznej. Dobrze rozwinięta i sprawnie funkcjonująca infrastruktura sprzyja rozwojowi społeczno-gospodarczemu regionu poprzez wzrost konkurencyjności, innowacyjności i przedsiębiorczości regionu

⁸⁹ http://rpo2007-2013.slaskie.pl/?grupa=15&sort=1&id_m=217,

⁹⁰ Górna liczba oznacza wysokość środków przeznaczonych na realizację inwestycji, dolna liczba wskazuje łączną wysokość dofinansowania ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego,

⁹¹ Uszczegółowienie Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013, Katowice, 2010 z późn.zm., s. 228,

⁹² M. Bonikowska, M. Kuźmicz: Fundusze europejskie w Polsce, tak to właśnie działa, dobre praktyki, ciekawe projekty, przykłady skutecznego wykorzystania funduszy europejskich, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa, Porównaj: M. Kapuścińska, M. Luczewski, A. Piasecka Euro na sport. „Towarzystwo Amicus”, Białystok, 2008, Najlepsze projekty dla rozwoju polskich regionów, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa, 2010, Fundusze Europejskie w Polsce nr 15, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego Departament Informacji i Szkoleń, Warszawa, 2008, S. Mordka: Promujemy się przez sport. Sportplus nr 6 (23), Polskie Wydawnictwo Branżowe, Warszawa, 2009, s.28-35 oraz artykuły w czasopiśmie wyżej cytowanym: nr 2(13), nr 4(15), nr 4 (21), nr 12 (29), nr 6 (17), nr 10 (27), oraz artykuły w czasopiśmie pn. Sport: nr 11 (28), nr 1 (42),

w skali krajowej i międzynarodowej⁹³. Rozwój regionalny wyrażają trzy podstawowe elementy: wzrost dochodów (mieszkańców, samorządów i przedsiębiorców), zmiany strukturalne w gospodarce oraz poprawa poziomu i jakości życia mieszkańców⁹⁴.

Rozwój lokalny i regionalny są kategoriami sprzyjającymi rozwojowi społeczno-gospodarczemu dzięki absorpcji środków europejskich zaangażowanych w dofinansowanie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej⁹⁵. Jednocześnie na obecnym etapie realizacji programów współfinansowanych ze środków strukturalnych UE nie jest możliwa pełna ocena ich wpływu na poziom życia społeczno-gospodarczego mieszkańców. Niemniej jednak pozwala stwierdzić iż, dofinansowanie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej ze środków europejskich zwiększyło dostęp potencjalnym wnioskodawcom do wsparcia projektów na poziomie zarówno lokalnym, regionalnym oraz ogólnopolskim. Należy stwierdzić iż, dofinansowanie projektów ze środków europejskich będzie miało długofalowe korzyści poprzez promocję polskich regionów poprzez organizację imprez sportowych o charakterze międzynarodowym. Polski sport i kultura fizyczna będą kolejną sferą, która odniesie wymierne korzyści z członkostwa Polski w Unii Europejskiej⁹⁶.

2.3. Samorząd terytorialny beneficjentem środków europejskich w perspektywie finansowej 2007-2013

W ramach kolejnej perspektywy finansowej, rozpoczynającej się zgodnie z cyklem budżetu Unii Europejskiej w 2007r., również nie wyodrębniono infrastruktury sportowej jako kategorii dofinansowania. Niemniej jednak będzie ono możliwe, przede wszystkim w ramach szesnastu regionalnych programów operacyjnych, na które z kwoty około 60 mld euro przewidzianych dla Polski na lata 2007-2013 przeznaczono blisko 16 mld euro. W szesnastu regionalnych programach operacyjnych samorządy województw planują działania dotyczące infrastruktury społecznej. W ich ramach będzie można realizować przedsięwzięcia bezpośrednio związane z infrastrukturą sportową⁹⁷.

Polityka spójności Unii Europejskiej przeznaczyła środki na rozwój sportu w latach 2007-2013⁹⁸. Perspektywa korzystania przez Polskę z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej

⁹³ Z. Ciekankowski, L. Milewski, Rola infrastruktury w społeczno-ekonomicznym rozwoju Mazowsza, Wyższa Szkoła Zarządzania i Prawa, Warszawa, 2009, s. 43,

⁹⁴ M. Murzyn-Kupisz, K. Gwosdz, Analiza wpływu inwestycji w infrastrukturę kultury i turystyki dofinansowanych z funduszy strukturalnych na rozwój społeczno-gospodarczy poszczególnych gmin/powiatów województwa śląskiego, Urząd Marszałkowski województwa śląskiego, Katowice, 2010, s. 38,

⁹⁵ A. Miszczuk, M. Miszczuk, K. Żuk, Gospodarka samorządu terytorialnego, PWN Warszawa, 2007, s. 16,

⁹⁶ J. Fuks, Unia Europejska i Sport, Implikacje Członkostwa Polski w Unii Europejskiej dla Polskiego Sportu, Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, Ministerstwo Sportu RP, Warszawa, 2006, s.139,

⁹⁷ Ibidem, s. 137,

⁹⁸ A. F. Bocian, Rozwój regionalny a rozwój społeczny, Uniwersytet w Białymstoku, Białystok 2006, s. 10, Porównaj: M.Rudnicki, Polityka regionalna Unii Europejskiej, Zagadnienia prawno-finansowe, Stan prawny na dzień 1 września 2000r., Wyższa Szkoła Bankowa, Poznań, 2000, s. 185-191,

zrodziła konieczność przeprowadzenia reformy administracyjnej w taki sposób, aby struktura terytorialna kraju odpowiadała nie tylko wymogom efektywnego administrowania, ale również umożliwiała regionom korzystanie w przyszłości z unijnych pieniędzy. Polska, podobnie jak pozostałe kraje członkowskie Unii Europejskiej, zobowiązana jest zachować zgodność wewnętrznego systemu wdrażania z funduszy strukturalnych z zasadami i procedurami wspólnej polityki regionalnej⁹⁹. Wskazują je regulacje zawarte w Rozporządzeniu¹⁰⁰ Rady (WE) nr 1083/2006¹⁰¹. Uzyskanie przez Polskę członkostwa w Unii Europejskiej otworzyło dostęp do środków wspólnotowych funduszy strukturalnych¹⁰². Perspektywa finansowa Unii Europejskiej na lata 2007-2013, pomimo oczywistej szansy rozwojowej dla Polski, jako państwa oraz regionów, stanowi wielkie wyzwanie instytucjonalne¹⁰³.

Rozwój województwa śląskiego zależy nie tylko od ekonomicznych uwarunkowań, ale i od sprawności instytucji publicznych, a zwłaszcza instytucji samorządu terytorialnego¹⁰⁴.

⁹⁹ K. Właźlak, *Rozwój regionalny jako zadanie administracji publicznej*, Oficyna, Warszawa, 2010, s. 341, Porównaj: P. Churski, *Czynniki rozwoju regionalnego i polityka regionalna w Polsce w okresie integracji z Unią Europejską*, Uniwersytet Poznański, Poznań, 2008, s. 170-171, A. Sauer, E. Kawecka-Wyrzykowska, M. Kulesza, *Polityka regionalna Unii Europejskiej a instrumenty wspierania rozwoju regionalnego w Polsce*, Seria: samorząd lokalny wobec Unii Europejskiej, Warszawa, 2000, S. 51,

¹⁰⁰ M. Wasilewska, *Fundusze unijne dla organizacji pozarządowych w latach 2007-2013*, Przewodnik wydanie II, Ministerstwo rozwoju regionalnego, Warszawa, 2009, s. 20-21, Rozporządzenia są aktami prawnymi, które mają zastosowanie w przypadku Unii Europejskiej. Rozporządzenia to mające moc wiążącą zbiory postanowień o charakterze ogólnym (adresatami mogą być zarówno państwa, jak i jednostki). w polskim porządku prawnym odpowiadają im ustawy. Rozporządzenia są obowiązkowo publikowane w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej. Obowiązują bezpośrednio – w ich przypadku transpozycja do krajowych porządków prawnych ani inne dodatkowe działania legislacyjne nie są potrzebne. Każde rozporządzenie wchodzi w życie w określonym terminie, który jest w nim zawarty. Rozporządzenia wydawane są przez Radę Unii Europejskiej i Parlament Europejski albo przez Komisję Europejską. Wyróżnia się dwa rodzaje rozporządzeń: podstawowe i wykonawcze. Zakres tych ostatnich jest ograniczony, a ich postanowienia nie mogą pozostawać w sprzeczności z odpowiadającymi im zapisami rozporządzeń podstawowych. Treść rozporządzenia i decyzji to bardzo istotne źródło informacji: dokumenty te zawierają szczegółowe dane na temat programu: określa jego cele, obszary zainteresowania, metody realizacji itd.

¹⁰¹ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 ustanawiające przepisy ogólne dotyczące europejskiego funduszu rozwoju regionalnego, europejskiego funduszu społecznego oraz funduszu spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1260/1999. Porównaj: Rozporządzenie (WE) nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 w sprawie europejskiego funduszu rozwoju regio-i uchylające Rozporządzenie (WE) Nr 1783/1999, Rozporządzenie (WE) nr 1086/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006r w sprawie europejskiego funduszu społecznego i uchylające Rozporządzenie (WE) nr 1784/1999, Rozporządzenie (WE) nr 1082/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006r. w sprawie europejskiego ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT), Rozporządzenie Komisji (UE) nr 832/2010 z dnia 17 września 2010 roku zmieniające rozporządzenie (WE) 1828/2006 ustanawiające szczegółowe zasady wykonania Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 ustanawiające przepisy ogólne dotyczące europejskiego funduszu rozwoju regionalnego, europejskiego funduszu społecznego oraz funduszu spójności oraz Rozporządzenie (WE) 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie europejskiego funduszu rozwoju regionalnego, Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1828/2006 z dnia 8 grudnia 2006r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonania Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 ustanawiające przepisy ogólne dotyczące europejskiego funduszu rozwoju regionalnego, europejskiego funduszu społecznego oraz Funduszu Spójności oraz Rozporządzenie (WE) nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie europejskiego funduszu rozwoju regionalnego. Rozporządzenie Komisji (WE) nr 846/2009 z dnia 1 września 2009r. zmieniające rozporządzenie (WE) 1828/2006 ustanawiające szczegółowe zasady wykonania Rozporządzenia Rady (WE) 1083/2006 ustanawiające przepisy ogólne dotyczące europejskiego funduszu rozwoju regionalnego, europejskiego funduszu społecznego oraz funduszu spójności oraz Rozporządzenie (WE) nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie europejskiego funduszu rozwoju regionalnego,

¹⁰² M. Gagacka, K. Głębicka, *Współczesne wyzwania dla lokalnej polityki społecznej*, Politechnika Radomska, Radom, 2009, s. 142,

¹⁰³ W. Sługocki, *Polityka regionalna w Polsce jako przestrzeń aktywności samorządu terytorialnego*, „Elipsa”, Warszawa, 2009, s. 34,

¹⁰⁴ J. Szomburg, *Polityka regionalna państwa pośród uwikłań instytucjonalno-regulacyjnych*, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Gdańsk, 2001, s.7, Porównaj: Fundacja BFKK: *Rola samorządów gminnych w procesach rozwojowych Polski*

Od momentu wejścia do Wspólnoty Polska korzysta z instrumentów unijnej polityki regionalnej¹⁰⁵. W ostatnich latach radykalnie wzrosły możliwości samorządów terytorialnych w zakresie finansowania projektów infrastrukturalnych¹⁰⁶. Pomoc Unii Europejskiej dla sportu obejmowała dofinansowanie projektów infrastrukturalnych¹⁰⁷.

Polskie samorzady od początku lat dziewięćdziesiątych stały się beneficjentami pomocy, oferowanej Polsce przez Komisję Europejską w ramach różnego rodzaju programów wsparcia. Po przystąpieniu do Unii Europejskiej pojawiła się nowa perspektywa absorpcji unijnych środków dostępnych dzięki programom finansowanych z funduszy strukturalnych.

Jednostki samorządu terytorialnego, w tym gminy, powiaty, województwa, związki międzygminne stanowią podstawową grupę beneficjentów unijnej pomocy strukturalnej. Możliwości absorpcji środków Unii Europejskiej wyznaczane są w znacznym stopniu przez:

- właściwe przygotowywanie odpowiednich dokumentów planistycznych na poziomie centralnym, regionalnym i lokalnym oraz respektowanie wymogu ich spójności,
- uruchomienie sprawnych mechanizmów identyfikacji potencjalnych projektów, ich przygotowania w formie odpowiadającej standardom Unii Europejskiej,
- odpowiedni montaż środków finansowych zapewniający niezbędny wkład własny (dofinansowanie analizowanego działania 8.2. Infrastruktura placówek oświaty w tym przyszkolnych obiektów sportowych) wynosiła do 85 % wartości ogółem projektu),

Wschodniej. Białystok, 2010, M. Kogut-Jaworska: Instrumenty Interwencjonizmu lokalnego w stymulowaniu rozwoju gospodarczego. CeDeWu, Warszawa, 2008,

¹⁰⁵ A. Tucholska, Europejskie wyzwania dla Polski i jej regionów, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa, 2010, s.160,

¹⁰⁶ Z. Strzelecki, Samorząd terytorialny w Polsce, szanse rozwoju regionalnego i lokalnego w warunkach Unii Europejskiej, SGH Warszawa, 2008, s. 7, Porównaj: E. Kornberger-Sokołowska, J. Zdanukiewicz, R. Cieślak, Jednostki samorządu terytorialnego jako beneficjenci środków europejskich. Oficyna, Warszawa, 2010, s. 141, J. W. Tkaczyński, J. Willa, M. Świstak, Fundusze Unii Europejskiej 2007-2013. Cele, działania, środki. Uniwersytet Jagielloński, Kraków, 2008, s. 102-117, H. Gawroński, Zarządzanie strategiczne w samorządach lokalnych, Wydawnictwo Oficyna Wolters Kluwer business, Warszawa, 2010, s. 24-25, A. Potoczek, J. Stępień, Podstawy strategii rozwoju lokalnego i regionalnego, Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy, Bydgoszcz, 2008, s. 114, Ekonomiczne i organizacyjne instrumenty wspierania rozwoju lokalnego i regionalnego, Rozwój, innowacyjność, infrastruktura. Filipiak B.(red.), Uniwersytet Szczeciński, Zeszyty Naukowe nr 50, Szczecin, 2008, M. Strużycki: Przedsiębiorstwo, region, rozwój. Difin, Warszawa, 2011, A. Miszczuk, M. Miszczuk, K. Żuk, Gospodarka samorządu terytorialnego, PWN Warszawa, 2007, s. 161-166, K. Heffner: Małe miasta a rozwój lokalny i regionalny. Akademia Ekonomiczna, Katowice, 2005, A. F. Bocian, Rozwój regionalny a rozwój społeczny, Uniwersytet w Białymstoku, Białystok, 2002, s. 354-357, Bocian A.F.: Rozwój regionalny a wzrost gospodarczy. Uniwersytet w Białymstoku, Białystok, 2002, Bocian A.F.: Rozwój regionalny, podstawowe cele i wyzwania. Uniwersytet w Białymstoku, Białystok, 2007, W. Dziemianowicz: Konkurencyjność gmin w kontekście relacji władze lokalne - inwestorzy zagraniczni. Uniwersytet Warszawski, Warszawa, 2008, A.B. Czyżewski: Rozwój regionalny w warunkach transformacji. Zakład Badań Statystyczno-Ekonomicznych GUS i PAN, Warszawa 2002, Przygodzki Z.: Rozwój miast i regionów w procesie integracji europejskiej. Uniwersytet Łódzki, Łódź, 2006, R. Brol, Ekonomia i zarządzanie miastem, Akademia Ekonomiczna, Wrocław, 2004, s. 201-206, R. Brol, Zarządzanie rozwojem lokalnym – Studium przypadków. Akademia Ekonomiczna, Wrocław, 1998, s. 7-17, H. Brandenburg, Zarządzanie lokalnymi projektami rozwojowymi. Uniwersytet Ekonomiczny, Katowice, 2011, s. 5-38, A. Zagórska, K. Malika, M. Miszewski. Rozwój regionalny w perspektywie integracji europejskiej, Wyższa Szkoła Ekonomii i Administracji, Bytom, 2001, s. 108-116,

¹⁰⁷ A. Ronikier, Sport i rekreacja w Unii Europejskiej, Wyższa Szkoła Turystyki i Rekreacji w Warszawie, Warszawa, 2007, s. 32-37,

- utworzenie i sprawne funkcjonowanie odpowiednich struktur instytucjonalnych na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, określenie ich uprawnień, zadań i wzajemnych powiązań¹⁰⁸.

Samorząd terytorialny w Polsce, w myśl postanowień nowej konstytucji z 1997r. ma prawnie zagwarantowaną i chronioną samodzielność. Należy podkreślić, że sport jest dziedziną należącą do praw i wolności obywatelskich¹⁰⁹. W sferze finansowej oznacza to, potwierdzony również w konstytucji, odpowiedni do powierzonych zadań udział w dochodach publicznych. W obecnym stanie prawnym zadania jednostek samorządu terytorialnego wynikają z tzw. ustaw ustrojowych: o samorządzie gminy¹¹⁰, powiatu¹¹¹ i województwa¹¹². Kwestie gospodarki finansowej regulują natomiast ustawy: o finansach publicznych¹¹³ i o dochodach jednostek samorządu terytorialnego¹¹⁴. Zgodnie z zasadami wieloletniego finansowania realizacji polityki rozwoju określają przepisy o finansach publicznych¹¹⁵. Ustawa określa m.in. zasady gospodarowania środkami publicznymi pochodzącymi z budżetu Unii Europejskiej oraz innych źródeł zagranicznych. W cytowanej powyżej ustawie w art. 2 pkt. 5 jest mowa o środkach europejskich rozumie się przez to środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej (art. 5 ust. 1 pkt. 2 ustawy). Nowa ustawa o finansach publicznych z dnia 1 stycznia 2010 roku niesła za sobą fundamentalne zmiany w systemie wdrażania programów operacyjnych współfinansowanych ze środków funduszy strukturalnych i funduszu spójności. Zmiany wynikające ze wspomnianego aktu dotyczą m.in. wyłączenia środków Unii Europejskiej z budżetu państwa i tworzenie budżetu środków europejskich, przeznaczonego do finansowania programów operacyjnych.

Środki finansowe Unii Europejskiej są gromadzone przez państwa członkowskie i przekazywane do unijnego budżetu. Według prawa środki te stanowią zasoby własne Unii Europejskiej. Środki w budżecie Unii Europejskiej pochodzą z trzech podstawowych źródeł:

- z ceł pobieranych od towarów importowanych państw, które nie są członkami Unii Europejskiej (tzw. tradycyjne zasoby własne Unii),

¹⁰⁸ L. Woszczyk, T. Grabiński, A. Tabor, *Rozwój ekonomiczno-społeczny mikro i makroregionów*, Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Marketingu, Chrzanów, 2010, s.79-81, Porównaj: *Fundusze europejskie w Polsce* nr 13, Przewodnik po źródłach finansowania z unijnych funduszy, wydanie specjalne, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego Departament Informacji, Promocji i Szkoleń, Warszawa, 2008,

¹⁰⁹ A. J. Szwarz, *Ustawa o sporcie*, Wydawnictwo Poznańskie, Poznań, 2011, s. 13,

¹¹⁰ Ustawa z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, tekst jednolity Dz.U. z 2022r., poz. 559 z późn.zm.

¹¹¹ Ustawa z 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym, tekst jednolity Dz.U. z 2022r., poz. 1526 z późn.zm.

¹¹² Ustawa z 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa, tekst jednolity Dz.U. z 2022r., poz.2094 z późn.zm.

¹¹³ Ustawa z 27 sierpnia 2009r.o finansach publicznych, tekst jednolity Dz.U. z 2022r., poz. 1634 z późn.zm.

¹¹⁴ Ustawa z 13 listopada 2003r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, tekst jednolity Dz.U. z 2003r., poz. 1966 z późn.zm.

¹¹⁵ Ustawa z 6 czerwca 2006r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, tekst jednolity Dz.U z 2016r., poz. 383 z późn.zm.

- z dochodów VAT (czyli podatku od wartości dodanej) – jest to określony procent, który dane państwo ma zapłacić Unii od środków pochodzących z podatku VAT,
- ze środków uzależnionych od dochodu narodowego każdego z państw członkowskich (każde państwo płaci 0,73 proc. swojego budżetu Narodowego Brutto (PNB) do budżetu Unii), jest to obecnie największe źródło środków finansowych Unii Europejskiej.

Oprócz wymienionych wyżej źródeł zasilania Unii Europejskiej, należy jeszcze wymienić mniej znaczące takie jak: podatki od wynagrodzeń pracowników Instytucji Unii Europejskiej, składki wpłacane przez państwa spoza Unii Europejskiej do niektórych programów unijnych oraz kary finansowe nakładane na przedsiębiorstwa za łamanie prawa konkurencji i innych przepisów. Środki te stanowią w przybliżeniu ok. 1 procent budżetu Unii Europejskiej. Duża część przychodów budżetu Unii Europejskiej uzależniona jest od poziomu gospodarczego państw członkowskich. Oznacza to, że państwa bogatsze wpłacają do Unii Europejskiej więcej niż kraje biedniejsze, mimo to nie otrzymują więcej dotacji unijnych. Przykładowo, Polska należy do tych krajów, które wpłacają o wiele mniej, niż otrzymuje od Unii Europejskiej¹¹⁶.

Finansowanie inwestycji w krajach Unii Europejskiej pod względem źródła pochodzenia środków pieniężnych można generalnie podzielić na dwie grupy. Są to:

- środki krajowe,
- środki zagraniczne.

Od chwili akcesji Polska korzysta z instrumentów finansowych Unii Europejskiej:

- funduszy strukturalnych,
- funduszy spójności.

Zasadniczym zadaniem funduszy strukturalnych jest umacnianie spójności ekonomicznej i społecznej w ramach Unii Europejskiej. Środki finansowe kierowane są do regionów najslabiej rozwiniętych i sektorów gospodarki, które odbiegają pod względem potencjału ekonomicznego od średniej unijnej. Instrumentem finansowym europejskiej polityki strukturalnej, który dofinansował infrastrukturę sportowo-rekreacyjną w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego w latach 2007–2013 był europejski fundusz rozwoju regionalnego¹¹⁷. Pod względem budżetu jest to największy z funduszy strukturalnych. Pod-

¹¹⁶ www.funduszeuropejskie.gov.pl

¹¹⁷ Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego – European Regional Development Fund (ERDF) powstał w 1975 roku jest największym pod względem wielkości funduszem strukturalnym, wspiera spójność społeczną i gospodarczą w Unii Europejskiej poprzez niwelowanie dysproporcji pomiędzy regionami i grupami społecznymi. Działalność Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego określa art. 160 Traktatu o ustanowieniu Europejskiej Wspólnoty: „Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego ma na celu przyczynianie się do korygowania podstawowych dysproporcji regionalnych we Wspólnocie poprzez udział w rozwoju i dostosowaniu strukturalnych regionów opóźnionych w rozwoju i dostosowaniu strukturalnym regionów oraz przekształcaniu upadających regionów przemysłowych”. Wśród dziedzin objętych pomocą finansową ze strony

stawą jego funkcjonowania jest rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady UE z dnia 21 czerwca 1999 roku w sprawie europejskiego funduszu rozwoju regionalnego (1261/1999/WE)¹¹⁸.

Komisja Europejska przekazuje Polsce środki europejskiego funduszu rozwoju regionalnego, europejskiego funduszu społecznego oraz funduszu spójności w formie płatności zaliczkowych, płatności okresowych i płatności salda końcowego. Środki przekazywane Polsce przez Komisję Europejską wpływają na wyodrębnione rachunki bankowe, prowadzone w euro i zarządzane przez Ministra Finansów. Z rachunków tych środki po przewalutowaniu na złote, przekazywane są na centralny rachunek dochodów budżetu państwa na podstawie dyspozycji Ministra Finansów i stanowią dochód budżetu państwa¹¹⁹. Płatności z budżetu środków europejskich, przekazywane są beneficjentom regionalnego programu operacyjnego z rachunku Ministra Finansów prowadzonego przez Bank Gospodarstwa Krajowego. Rolę płatnika pełni Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK). Płatnik dokonuje płatności na podstawie zlecenia płatności wystawionego przez instytucję uprawnioną czyli instytucją zarządzającą podpisującą z beneficjentem umowę o dofinansowanie¹²⁰. Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 6 grudnia 2006r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (tekst jednolity Dz.U. z 2016r., poz. 2016 z późn.zm.) beneficjentem jest osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, realizująca projekty finansowe z budżetu państwa lub ze źródeł zagranicznych na podstawie decyzji lub umowy o dofinansowanie projektu, natomiast instytucją zarządzającą właściwego ministra, ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego lub, w przypadku regionalnego programu operacyjnego, zarządu województwa, odpowiedzialnych za przygotowanie i realizację programu operacyjnego. System przepływów finansowych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007–2013 przedstawia poniższy schemat¹²¹.

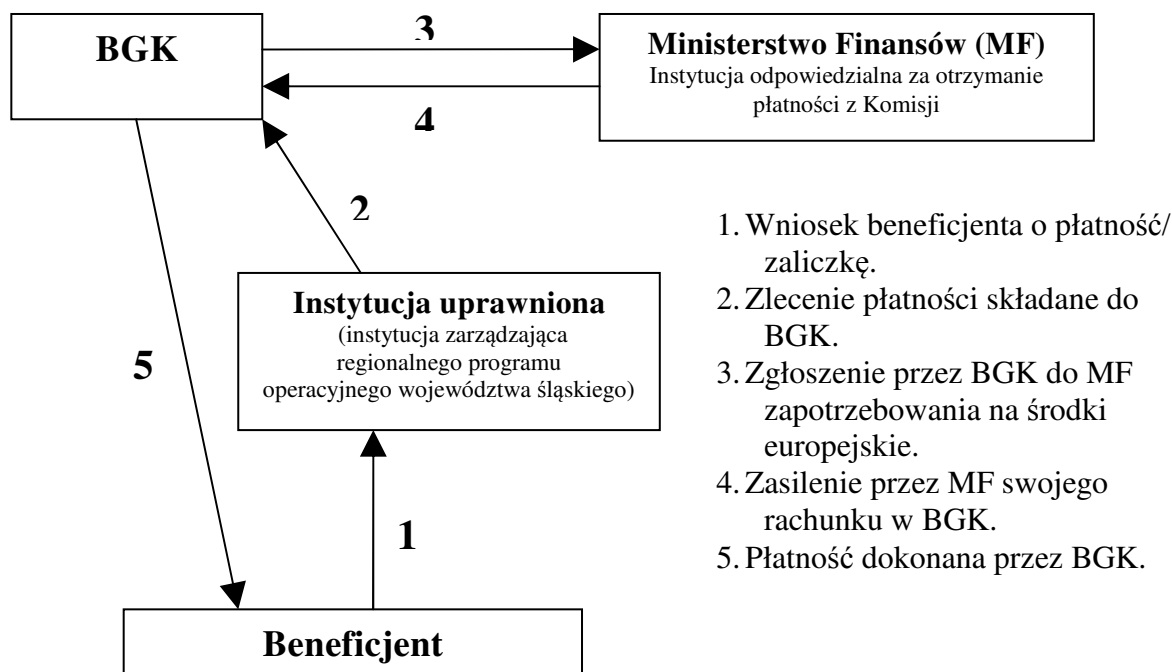
EFRR są m.in. inicjatywy na rzecz: rozwoju lokalnego, poprawy infrastruktury, tworzenie zakładów produkcyjnych zapewniających trwałe zatrudnienie, ochrony środowiska, rozwoju turystyki i promowania kultury i rozwoju społeczeństwa informacyjnego.

¹¹⁸ T. Sadowski, A. Deoniziak, G. Świdorski, G. Lewandowski, Mechanizmy finansowe jako nowe źródła finansowania rozwoju Polski, Wydawnictwo: Europrimus Consulting Europejskie Centrum Doradztwa Warszawa, 2007, s. 9-10, Porównaj: M. Bednarczyk, J. Batorski, Przedsiębiorczość w zarządzaniu sportem, Studium Praktyków, Uniwersytet Jagielloński, Kraków, 2009, s. 185-189, J. Klisiński, Profesjonalizacja i profesjonalisci w zarządzaniu sportem, Politechnika Częstochowska, Częstochowa, 2000, s. 92-97, B. Grzeganeck-Więcek, J. Maciąg, Dylematy zarządzania sportem, turystyką i rekreacją w warunkach niepewności otoczenia, AWF, Katowice, 2010, s. 119, J. Działek, Kapitał społeczny jako czynnik rozwoju gospodarczego w skali regionalnej i lokalnej w Polsce, Uniwersytet Jagielloński, Kraków, 2001, s. 139-148,

¹¹⁹ Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2007-2013, Katowice, 2007 z późn.zm., s. 144,

¹²⁰ art.188 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009r. o finansach publicznych, tekst jednolity Dz.U. z 2022r., poz. 1634 z późn.zm.

¹²¹ Schemat przygotowany przez Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego w Katowicach i udostępniony na potrzeby niniejszej pracy. Schemat dotyczy obsługi przez Bank Gospodarstwa Krajowego płatności ze środków europejskich.

Użyte w schemacie określenia oznaczają:

BGK- Bank Gospodarstwa Krajowego,

MF – Ministerstwo Finansów,

Instytucja uprawniona – instytucja zarządzająca - właściwego ministra, ministra do spraw rozwoju regionalnego lub, w przypadku regionalnego programu operacyjnego, zarząd województwa, odpowiedzialnych za przygotowanie i realizację programu operacyjnego,

Beneficjent – osobę fizyczną, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, realizującą projekty finansowane z budżetu państwa lub ze źródeł zagranicznych na podstawie decyzji lub umowy o dofinansowanie projektu.

2.4. Działania województwa śląskiego podjęte w dofinansowanie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej

Podjęta w 1994r. poselska inicjatywa nowelizacji ustawy o grach losowych i zakładach wzajemnych doprowadziła 19 sierpnia 1994r. do ustalenia 20-procentowych dopłat do stawek w grach liczbowych prowadzonych przez Państwowe Przedsiębiorstwo Totalizator Sportowy. Znowelizowana ustawa stanowiła, że środki uzyskane z dopłat do stawek w grach liczbowych mogą być przeznaczone wyłącznie na „modernizację, remonty i dofinansowanie inwestycji obiektów sportowych oraz rozwijanie sportu wśród dzieci, młodzieży i osób niepełnosprawnych”. Możliwość uzyskania dofinansowania wzbudza ogromne zainteresowanie wśród użytkowników obiektów sportowych i kandydatów na inwestorów. Potrzeby są niewspółmierne do posiadanych środków. W latach 1995-2005 oddano do użytku ponad 3 500 nowych bądź zmodernizowanych obiektów sportowych. Ze środków pochodzących z dopłat do stawek w grach liczbowych wyasygnowano na ten cel kwotę 2,7 mld zł. Zakładając że, środki te stanowią około 1/3 wartości kosztorysowej inwestycji, można przyjąć, że w ciągu tych jedenastu lat przeznaczono na budowę obiektów sportowych w Polsce 8,1 mld zł.

W związku z tym Ministerstwo Sportu tworzy długofalowy program rozwoju bazy sportowej. Nadrzędnym celem tego programu jest takie wspomaganie finansowe i organizacyjne rozwoju bazy sportowej, aby możliwe było osiągnięcie modelowego, równomiernego usytuowania obiektów sportowych na terenie całego kraju, zapewniającego udział w powszechnej kulturze fizycznej jak największej części kraju, niezależnie od wieku, płci, stopnia sprawności fizycznej i statusu wyczynowego, pozwalającej na uzyskanie przez Polskę wysokiego miejsca w klasyfikacji międzynarodowej. Należy podkreślić, że tylko wspólne działania rządu i samorządów pozwolą na zrealizowanie tego programu. Jest on wdrażany za pomocą wojewódzkich wieloletnich programów rozwoju bazy sportowej oraz programu inwestycji o szczególnym znaczeniu dla sportu. Szczegółowa analiza zadań umieszczanych w programach pozwoli na :

- prowadzenie racjonalnej polityki w dziedzinie finansowania budownictwa sportowego i preferowanie inicjatyw tych jednostek samorządu terytorialnego, w których są największe niedobory obiektów sportowych,
- osiągnięcie właściwego (w stosunku do liczby mieszkańców) stanu nasycenia poszczególnych regionów obiektami kultury fizycznej,
- uwzględnienie w urbanistycznych planach zagospodarowania miast i gmin rezerwacji terenów niezbędnych dla kultury fizycznej i sportu,
- zwiększenie zaangażowania środków własnych w realizację programu.

Dla osiągnięcia celu nadrzędnego Ministerstwo Sportu określiło cele strategiczne, z których wynikają bieżące działania przy planowaniu zarówno wojewódzkich wieloletnich programów rozwoju bazy sportowej, jak i programu inwestycji o szczególnym znaczeniu dla sportu. Celami tymi są:

- budowa specjalistycznych obiektów do rozgrywania międzynarodowych zawodów rangi mistrzowskiej i organizowania rozgrywek eliminacyjnych (igrzyska olimpijskie, uniwersjada, mistrzostwa świata, mistrzostwa Europy) w dyscyplinach stojących na wysokim poziomie i stwarzających realne szanse ubiegania się o organizację tych imprez; preferowane będą te dyscypliny sportowe, do uprawiania których nie ma jeszcze w naszym kraju obiektów spełniających wymagania międzynarodowych federacji sportowych,
- rozbudowa Centralnego Ośrodka Sportu i ośrodków przygotowań olimpijskich,
- wdrożenie programu budowy wielofunkcyjnych boisk sportowych ogólnie dostępnych dla dzieci i młodzieży,
- dofinansowanie modernizacji i remontów istniejącej bazy sportowej oraz adaptacja istniejących budynków i budowli na cele sportowe i sportowo-rekreacyjne,
- partycypacja w finansowaniu budowy wybranych obiektów sportowych o charakterze edukacyjnym,
- wyrównywanie dysproporcji w nasyceniu urządzeniami i obiektami sportowymi poszczególnych rejonów w województwach,
- budowa i rozbudowa ośrodków sportu i rekreacji o zasięgu gminnym, powiatowym i wojewódzkich – tzw. obiektów węzłowych¹²².

Tempo i skuteczność wdrażania zapisów w dokumentach programowych województwa śląskiego w dużej mierze zależy od możliwości finansowania działań w nich zapisanych.

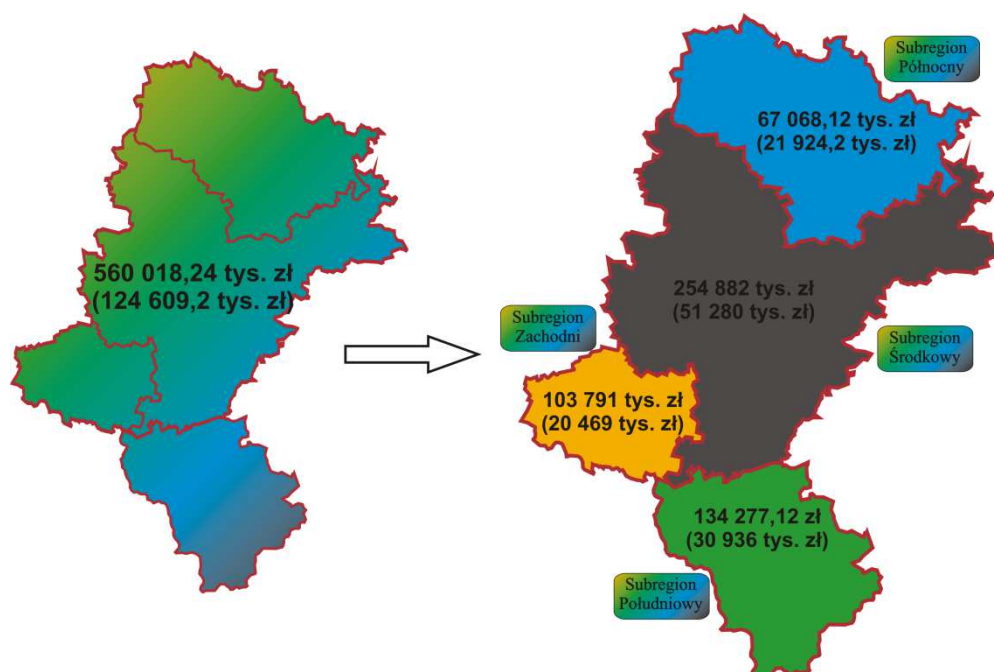
Samorząd Województwa Śląskiego podejmuje działania w celu rozwoju infrastruktury sportowo-rekreacyjnej na obszarze województwa śląskiego poprzez:

- a) współfinansowanie i realizację programu „Moje Boisko – Orlik 2012” w ramach, którego w latach 2008-2010 wybudowano w województwie śląskim 115 sportowych obiektów wielofunkcyjnych, pochłaniających środki budżetu województwa śląskiego w łącznej kwocie 37 962 tys. zł. Rozmieszczenie przestrzenne inwestycji wskazuje na dominację subregionu środkowego, w którym oddano do użytku 50 boisk wielofunkcyjnych. Dla subregionu zachodniego wskaźnik wynosi 24, dla subregionu południowego 23, a najniższy jest w przypadku subregionu północnego – 18. Liczba obiektów realizowa-

¹²² J. Fuks, Unia Europejska i Sport, Implikacje członkostwa Polski w Unii Europejskiej dla Polskiego Sportu, Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, Ministerstwo Sportu RP, Warszawa, 2006, s. 140-142,

nych w roku 2011 wynosi 30. Planowane dofinansowanie tych obiektów ze środków budżetu województwa śląskiego wynosi 9 990 tys. zł.

- b) realizację wojewódzkiego programu rozwoju bazy sportowej, w ramach którego w latach 2006-2010 wybudowano, zmodernizowano bądź wyremontowano 123 obiekty sportowe na terenie województwa śląskiego. Łączny koszt zrealizowanych inwestycji wynosi 560 018 tys. zł, a wielkość dofinansowania w ramach programu osiąga wartość 124 609 tys. zł. Rozkład wartości inwestycji i środków dotacji w układzie subregionalnym przedstawia poniższy rysunek.

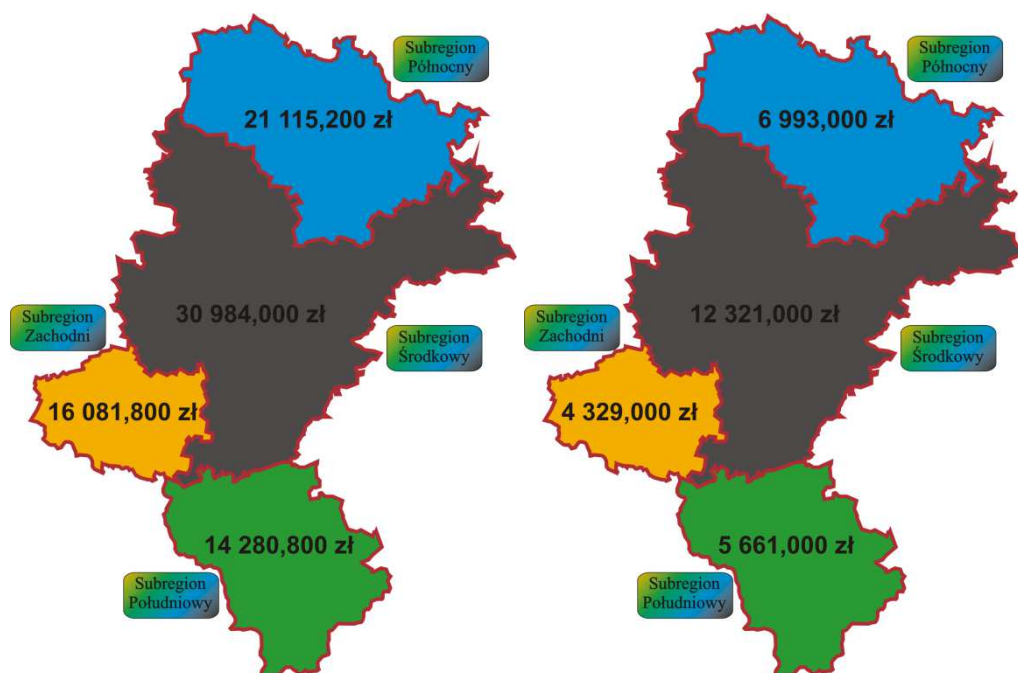

Rysunek 3 Rozkład wartości inwestycji i środków dotacji z wojewódzkiego programu rozwoju bazy sportowej w latach 2006-2010 w rozkładzie subregionalnym¹²³.

Źródło: Strategia rozwoju sportu w województwie śląskim do roku 2020, Katowice 2012 s. 25.

- c) realizację wojewódzkiego programu rozwoju bazy sportowej, w ramach którego w latach 2010-2014 wybudowano, zmodernizowano bądź wyremontowano 89 obiekty sportowe na terenie województwa śląskiego. Łączny koszt zrealizowanych inwestycji wynosi 82 469 800 zł, a wielkość dofinansowania w ramach programu osiąga wartość 124 609 tys. zł. Rozkład wartości inwestycji i środków dotacji w układzie subregionalnym przedstawia poniższy rysunek.

¹²³ Górna liczba oznacza wysokość środków przeznaczonych na realizację inwestycji, dolna liczba wskazuje łączną wysokość dofinansowania.

Rysunek 4 Zestawienie inwestycji sportowych w Województwie Śląskim dofinansowanych w latach 2010-2014 w ramach Programu Rozwoju Bazy Sportowej (po lewej) oraz Programu „Moje Boisko – Orlik 2012” (po prawej).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego w Katowicach.

W 2004r. Polska stała się członkiem Unii Europejskiej. Nowe zadania, jakie stanęły przed naszym krajem, dotyczą wszystkich dziedzin życia, w tym sportu i rekreacji. Rezultaty podejmowanych w tym zakresie działań są zależne od rozwoju infrastruktury sportowej i możliwości wykorzystania na ten cel środków unijnych.

Regulacje wspólnotowe, na podstawie których zostały opracowane programy operacyjne w Polsce, realizowane w ramach perspektywy w latach 2004-2006, nie przewidywały odrębnego kierunku wsparcia w postaci nakładów na sport. Stąd też możliwości finansowania infrastruktury sportowej nie dotyczą tylko jednego konkretnego działania. Należy ich szukać w tych obszarach poszczególnych programów, w których jest także przewidziana realizacja projektów modernizacji i rozbudowy obiektów sportowych. Na szczególną uwagę w tym kontekście programy (a w ich ramach działania) przedstawiono w (tab.2)¹²⁴.

¹²⁴ J. Foks, Unia Europejska i Sport, Implikacje członkostwa Polski w Unii Europejskiej dla Polskiego Sportu, Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, Ministerstwo Sportu RP, Warszawa, 2006, s. 134,

TABELA 2 Wybrane programy i działania, w ramach których jest możliwa realizacja projektów z zakresu infrastruktury sportowej w latach 2004-2006.

PROGRAM	DZIAŁANIE	MOŻLIWE PROJEKTY	WIELKOŚĆ ŚRODKÓW NA CAŁE DZIAŁANIE
Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego	Poddziałanie 1.3.1.Regionalna infrastruktura edukacyjna	Budowa, rozbudowa lub modernizacja obiektów sportowych w szkołach wyższych lub kampusach oraz zagospodarowanie i wyposażenie tych obiektów	147, 8 mln euro
Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego	Działanie 1.4. Rozwój turystyki i kultury	Rozwój i modernizacja infrastruktury służącej rozwojowi aktywnych form turystyki, w tym budowa i modernizacja obiektów sportowych i rekreacyjnych	195 mln euro
Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego	Poddziałanie 3.5.1. Lokalna infrastruktura edukacyjna i sportowa	Budowa, rozbudowa, przebudowa i wyposażenie lokalnej infrastruktury społeczno-edukacyjnej i sportowej	54,6 mln euro
SPO Restrukturyzacja i Modernizacja Sektora Żywno-	Działanie 2.3. Odnowa wsi oraz zachowanie	Inwestycje w zakresie modernizacji i wyposażenie	90 mln euro

ściowego oraz Rozwój Obszarów Wiejskich	i ochrona dziedzictwa kulturowego	obiektów pełniących funkcje kulturalne, rekreacyjne i sportowe w miejscowościach do 5 tys. mieszkańców, należących do gmin wiejskich lub miejsko-wiejskich	
Programy inicjatywy wspólnotowej INTERREG III A	Polska uczestniczy w realizacji 7 transgranicznych programów tej inicjatywy	W ramach programów mogą zostać dofinansowane wspólne przedsięwzięcia w zakresie infrastruktury sportowej, a także imprezy sportowe, których, realizacja ma charakter transgraniczny	177 mln euro (dla siedmiu programów w ramach tej inicjatywy)

W trakcie przeprowadzania analizy projektów zgromadzonych w bazie danych Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, objętego umowami do końca czerwca 2006 roku, stwierdzono, że 398 projektów dotyczy infrastruktury sportowej. Łącznie dofinansowanie tych przedsięwzięć ze środków funduszy strukturalnych wynosi 400 mln PLN. Ponad połowa projektów dotyczy budowy lub modernizacji hal i sal sportowych, co zapewne jest w dużej mierze wynikiem umiejscowienia części tych projektów w ramach przedsięwzięć z zakresu infrastruktury edukacyjnej. Znaczna ich liczba jest realizowana przez gminy i obejmuje budowę hal i sal w sąsiedztwie szkół. Nieco mniejszą grupę stanowią projekty boisk i stadionów. Podobnie jak w przypadku hal i sal dofinansowanie uzyskały zarówno projekty lokalne, m.in. budowa boisk sportowych jak i duże inwestycje. Kolejne kategorie to centra i kompleksy, a także infrastruktura sportowa, rozumiana jako otoczenie obiektów sportowych bądź pływalnie. Przedostatnią ze wspomnianych kategorii reprezentuje budowa kompleksu boisk zewnętrznych

wraz z infrastrukturą sportową. Nieliczną kategorią stanowią pływalnie. Natomiast do ostatniej kategorii można zaliczyć ściany wspinaczkowe¹²⁵.

ROZDZIAŁ 3. Metodologia badań

Punktem wyjścia wszelkiego procesu badawczego jest sformułowanie pewnego pytania czy mniej bardziej uporządkowanego zespołu pytań, na które odpowiedzi ma dostarczyć badanie. Uważa się problem badawczy za swoiste pytanie, określające jakość i rozmiar pewnej niewiedzy (pewnego braku w dotychczasowej wiedzy) oraz cel i granicę pracy naukowej. Określenie problemu badawczego (czyli pytania badawczego) powinno uwzględniać następujące elementy:

- sformułowane problemy muszą wyczerpać zakres niewiedzy, zawarty w temacie badań,
- powinny być wyrażone w języku naukowym (zawierać pojęcia, terminy przyjęte w nauce),
- w problemach muszą być zawarte generalne zależności pomiędzy zmiennymi lub dotyczące wartości wskaźników,
- problem powinien mieć rozstrzygalność empiryczną i wartość badawczą, czyli forma pytania badawczego powinna jasno wskazywać czynności, jakie należy podjąć, aby móc sensownie poszukiwać odpowiedzi na pytanie¹²⁶.

3.1. Cel pracy

Celem pracy jest próba oceny oddziaływania lokalnych inwestycji sportowych na rozwój sportu oraz aktywność fizyczna mieszkańców na terenie gmin województwa śląskiego dofinansowanych ze środków europejskich w latach 2007-2013 na płaszczyźnie teoretycznej i praktycznej.

3.2. Pytania badawcze

Na podstawie treści merytorycznej badanych projektów postawiono następujące pytania badawcze :

1. Jaki wpływ na rozwój sportu oraz aktywność fizyczną miały inwestycje na terenach objętych badaniem?

¹²⁵ J. Foks, Unia Europejska i Sport, Implikacje Członkostwa Polski w Unii Europejskiej dla Polskiego Sportu, Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, Ministerstwo Sportu RP, Warszawa, 2006, s. 133-137,

¹²⁶ S. Juszczak, Metodologia badań empirycznych w naukach społecznych, tom I, badania ilościowe, AWF Katowice, 2001, s. 34-35,

2. Czy wybrane charakterystyki stanu zdrowia oraz aktywności fizycznej mają wpływ na ocenę stanu infrastruktury sportowej?
3. Czy inwestycje sportowe na badanym obszarze zmieniły dostępność do obiektów sportowych oraz stopień zaangażowania w aktywność sportową i zdrowotną zamieszkujących ją ludzi?
4. Czy inwestycje w obiekty sportowo-rekreacyjne w badanym okresie wpłynęły na możliwość uprawiania aktywności fizycznej i sportowej z uwzględnieniem stopnia niepełnosprawności mieszkańców?

3.3. Badania, materiał, narzędzia badawcze

Badania podzielono na dwa etapy:

Etap I: Badania wstępne:

- obserwacja¹²⁷ i rozmowy prowadzone z włodarzami gmin oraz pracownikami zawodowo zajmującymi się inwestycjami w infrastrukturę sportową. Typowanie doboru 12 obiektów sportowo-rekreacyjnych przeprowadzono wg poniższych kryteriów:
 - całkowita realizacja inwestycji w latach 2007-2013,
 - lokalizacja w subregionach województwa śląskiego: centralnym, zachodnim, południowym, północnym,
 - przyszkolny obiekt sportowy.
- analiza treści zgromadzonego piśmiennictwa, dokumentów programowych, strategicznych (w tym aktów prawnych dotyczących problematyki badawczej), prasy.
- analiza dokumentacji aplikacyjnej beneficjentów (tytuł projektu, cel projektu, opis projekt, wartość ogółem w PLN projektu, dofinansowanie w PLN projektu, wskaźniki produktu, wskaźniki rezultatu, dokumentacja fotograficzna wraz z wskazaniem źródła, grupy docelowej, zasięgu projektu) przedstawiono w zestawieniu tabelarycznym, które przeniesiono do aneksu nr 1.

¹²⁷ Obserwacja najbardziej powszechna metoda postępowania badawczego w naukach empirycznych. W zasadzie źródłem wszelkiej naszej wiedzy o świecie jest obserwacja, z tym jednak, że tak jak wiedza potoczna różni się od naukowej, tak obserwacja potoczna różni się od obserwacji naukowej. Istotą obserwacji potocznej jest postrzeganie zmysłowe nastawione na zaspokojenie jakiejś doraźnej potrzeby lub ominięcie przeszkody. Obserwacja naukowa natomiast polega na postrzeganiu planowym, podejmowanym świadomie, pod kontrolą intelektu, w celach poznawczych. Nieodzownym elementem obserwacji naukowej jest opis, który może zawierać charakterystykę jakościową, dotyczącą właściwości przedmiotu badań, lub ilościową, będącą wynikiem jego pomiaru. Pomiar przedmiotu obserwacji połączony jest zwykle z liczeniem. w przeciwieństwie do obserwacji potocznej, która ma zawsze bezpośredni charakter, obserwacja naukowa może być również pośrednia i to w dwojakim znaczeniu.

Etap II: Badania właściwe: badania ankietowe zalicza się do ilościowych metod badawczych, a więc w odniesieniu do zebranych danych stosuje się narzędzia statystyki¹²⁸.

Narzędziem badań w metodzie ankietowej jest kwestionariusz, będący uporządkowaną merytorycznie i graficznie, zwykle wydrukowaną listą pytań na jeden lub wiele tematów. Badania jednokrotne próby z użyciem kwestionariusza nazywamy sondażowym, sondażem ankietowym¹²⁹. Badania z użyciem kwestionariusza ankiety przeprowadzono od kwietnia 2012 roku do października 2012 roku, wśród użytkowników powstałych inwestycji na obszarze subregionów województwa śląskiego. Kwestionariusz ankiety został rozprowadzony wśród użytkowników powstałych inwestycji sportowo-rekreacyjnych w 11 gminach (12 projektów), które otrzymały dofinansowanie w ramach środków europejskich. Badaniami objęto łącznie 907 respondentów, użytkowników 12 inwestycji o charakterze sportowo-rekreacyjnym powstałych w latach 2007-2013 na terenie województwa śląskiego dofinansowanych ze środków europejskich w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego w latach 2007-2013. Zebrano materiał w ilości 908 egzemplarzy kwestionariuszy ankiet wypełnionych osobiście przez użytkowników powstałej infrastruktury (zarchiwizowano).

Poniżej przedstawiam kwestionariusz ankiety, skierowany do użytkowników infrastruktury sportowo-rekreacyjnej powstałej w latach 2007-2013 na obszarze województwa śląskiego:

Metryczka:

¹²⁸ L. A. Gruszczyński, Kwestionariusze w socjologii. Budowa do badań surveyowych, wydanie czwarte zmienione, Uniwersytet Śląski Katowice, 2003, s. 15,

¹²⁹ S. Juszczuk, Metodologia badań empirycznych w naukach społecznych, tom I, badania ilościowe, AWF Katowice, 2001, s.72-75,

Ankieta jest szczególnym przypadkiem wywiadu pisemnego. Jest niesamodzielną techniką gromadzenia informacji, polegającą na wypełnieniu najczęściej samodzielnie przez badanych specjalnych kwestionariuszy na ogół o wysokim stopniu standaryzacji w obecności lub częściej bez obecności ankietera. Ankieta jest wykorzystywana w badaniach sondażowych. Do metody sondażu zalicza się następujące techniki: ankietę, wywiad lub rozmowę, analizę dokumentów osobistych, techniki statystyczne i inne. Ankieta może jawna lub anonimowa, ale zawsze powinna być dobrowolna. Rozróżnia się dwa rodzaje ankiet ze względu na wybrany krąg respondentów: skierowane do ogółu mieszkańców lub skierowane do wąskiego grona specjalistów. Natomiast ze względu na sposób rozpowszechniania ankiet wyróżniamyankiety: środowiskowe, czyli bezpośrednio rozprowadzone przez ankietera w danym środowisku, pocztowe, które badający rozsyła pocztą na adres wybranych respondentów, prasowe, tzn. zamieszczone na łamach ankiety lub czasopism albo dołączone do nich. Pytania w kwestionariuszu ankiety powinny być proste, jasne, zwięzłe, nie wymagające długiego zastanowienia się, żmudnych obliczeń, i przypomnienia z pamięci zapomnianych faktów. Nie należy też stawiać pytań drażliwych, wymagających odpowiedzi tendencyjnych, poufnych, ponieważ odpowiedzi będą mało wiarygodne. Pytania powinny być tak sformułowane, aby zachodziła możliwość wewnętrznej weryfikacji odpowiedzi respondenta. Jeżeli kwestionariusz ankiety zawiera pytania złożone, należy dołączyć zwięzłą instrukcję. Bezosobowy charakter ankiety, standardowe pytania, jakie są w niej zawarte, ich kolejność nie tylko ułatwiają opracowanie danych, ale oddziałują także w określony sposób na respondenta, skłaniając go do refleksji nad problemami podjętymi w badaniach. Przy redagowaniu kwestionariusza ankiety należy położyć nacisk na jego zewnętrzną formę, wyraźny druk i wygodny w posługiwaniu się format. Pytania w kwestionariuszu ankiety są najczęściej zamknięte i zaopatrzone w tzw. kafeterię, czyli zestaw wszelkich możliwych odpowiedzi. Na końcu kwestionariusza ankiety umieszcza się pytania metryczkowe, pełniące kilka funkcji. Po pierwsze dostarczają informacji o cechach demograficzno-społecznych respondenta (np. wiek, płeć, wykształcenie, miejsce zamieszkania lub pracy-bez adresu, stan cywilny i rodzinny, zawód i stanowisko), po drugie sprawdzają wiarygodność respondenta, a po trzecie umożliwiają kontrolę pracy ankieterów poprzez sprawdzenie, czy przeprowadzili oni sondaż z właściwymi osobami.

1. Płeć:
 - kobieta
 - mężczyzna
2. Wiek:
 - 10 – 15 lat
 - 18 – 25 lat
 - 26 – 35 lat
 - 36 – 45 lat
 - 45 – 55 lat
 - powyżej 56 lat
3. Wykształcenie:
 - podstawowe
 - zawodowe
 - średnie
 - wyższe
4. Grupa społeczno – zawodowa:
 - pracownik umysłowy
 - pracownik fizyczny
 - bezrobotny
 - uczeń
 - student
 - emeryt lub rencista
5. Osoba z ograniczeniami ruchowymi:
 - tak
 - nie

Pytania tematyczne do respondentów:

1. Jak często uprawiasz sport/ aktywność fizyczną ?
 - 5 razy w tygodniu
 - 3 – 4 razy w tygodniu
 - 1 –2 razy w tygodniu
 - 1 – 3 razy w miesiącu
 - rzadziej

- nigdy**
- nie wiem**

2. Ile czasu przeznaczasz na aktywność fizyczną podczas jednego cyklu ćwiczeń?

- poniżej 15 minut**
- 15 – 30 minut**
- 31 – 60 minut**
- ponad 60 minut**
- nie wiem**
-

3. Jakie są główne powody dla których uprawiasz aktywność fizyczną/ sport?

- dbanie o własne zdrowie**
- podtrzymywanie kondycji fizycznej**
- spotykanie się z ludźmi**
- uzyskanie odprężenia psychicznego**
- dbanie o ładny wygląd**
- dla przeżycia przyjemności i zabawy**
- z zalecenia lekarzy, wskazania zdrowotne**
- inne.....**
- nie wiem**

4. Co przeszkadza Ci w praktykowaniu aktywności fizycznej/ sportu?

- brak czasu**
- za duże koszty**
- brak chęci rywalizacji**
- brak odpowiedniej infrastruktury w miejscu zamieszkania**
- ograniczona sprawność fizyczna lub choroba**
- brak znajomych z którymi można uprawiać aktywność fizyczną**
- inne.....**

5. Jak oceniasz swój stan zdrowia zanim rozpocząłeś/aś ćwiczyć?

- bardzo dobrze**
- dobrze**
- przeciętnie**

- słabo**
- bardzo słabo**
- nie wiem**

6. W Twojej okolicy oddano do użytku nowy obiekt sportowy. Czy zacząłeś/aś z niego korzystać?

- tak**
- nie**

7. Jeśli tak, to czy korzystanie z nowo powstałego obiektu przyczyniło się do poprawy Twojej kondycji fizycznej?

- tak**
- nie**
- nie wiem**

8. Jak oceniasz ogólnodostępność nowo powstałego obiektu?

- bardzo dobrze**
- dobrze**
- przeciętnie**
- źle**
- bardzo źle**
- nie wiem**

9. Czy ta inwestycja spełniła Twoje zapotrzebowanie na obiekty sportowe?

- tak**
- nie**
- nie wiem**

10. Jak oceniasz stan infrastruktury sportowej w miejscu swojego zamieszkania?

- bardzo dobrze**
- dobrze**
- średnio**
- źle**
- bardzo źle**
- nie wiem**

11. Czy niwelowane są różnice w dostępie do osób pełnosprawnych i mniej sprawnych?

- tak**

- nie**
- nie wiem**

12. Jak oceniasz działalność istniejących klubów sportowych w organizację imprez sportowych w Twoim regionie?

- bardzo dobrze**
- dobrze**
- przeciętnie**
- źle**
- bardzo źle**
- nie wiem**

Kwestionariusz ankiety skierowano do 11 gmin województwa śląskiego, które otrzymały dofinansowanie w ramach Priorytetu VIII Infrastruktura edukacyjna, działanie 8.2. Infrastruktura placówek oświaty (w tym przyszkolnych obiektów sportowych) rozpowszechniono wśród użytkowników powstałej infrastruktury sportowej usytuowanej w poniżej wymienionych 11 gminach województwa śląskiego:

1. GMINA BYTOM - subregion centralny (środkowy)

Budowa szkolnej hali widowiskowo-sportowej Zespołu Szkół nr 3 w Bytomiu, ul. Konstytucji 20.

Miasto zamieszkuje ogółem 176 106 mieszkańców, natomiast dzielnicę Bobrek, gdzie usytuowana jest zrealizowana inwestycja zamieszkuje 4 919 mieszkańców. Kwestionariusz ankiety został rozpowszechniony wśród użytkowników przedmiotowej inwestycji i wypełniony w ilości 75 egzemplarzy ankiety.

2. GMINA CZERNICHÓW – subregion południowy

Budowa hali sportowej w Czernichowie wraz z zagospodarowaniem terenu.

Gminę zamieszkuje ogółem 6 721 mieszkańców. Kwestionariusz ankiety został rozpowszechniony wśród użytkowników przedmiotowej inwestycji i wypełniony w ilości 70 egzemplarzy ankiety.

3. GMINA CHORZÓW – subregion centralny (środkowy)

- Budowa sali gimnastycznej Szkoły Podstawowej nr 1 im. Janusza Korczaka w Chorzowie. Kwestionariusz ankiety został rozpowszechniony wśród użytkowników przedmiotowej inwestycji i wypełniony w ilości 83 egzemplarzy ankiety.

- Modernizacja i rozbudowa infrastruktury sportowej Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla młodzieży niewidomej i słabowidzącej w Chorzowie. Kwestionariusz ankiety został rozpowszechniony wśród użytkowników przedmiotowej inwestycji i wypełniony w ilości 90 egzemplarzy ankiety.

4. GMINA KRZEPICE – subregion północny

Budowa hali sportowej Zespołu Szkół w Starokrzepicach (gmina Krzepice).

Gminę zamieszkuje ogółem 9 386 mieszkańców. Kwestionariusz ankiety został rozpowszechniony wśród użytkowników przedmiotowej inwestycji i wypełniony w ilości 69 egzemplarzy ankiety.

5. GMINA BIELSKO-BIAŁA – subregion południowy

Budowa sali gimnastycznej Szkoły Podstawowej nr 9 w Bielsku-Białej, ul. Piłsudskiego 47.

Gminę zamieszkuje ogółem 174 503 mieszkańców, inwestycja skierowana głównie do mieszkańców osiedla Bielsko-Biała Wschód. Kwestionariusz ankiety skierowano do użytkowników przedmiotowej inwestycji i wypełniony w ilości 76 egzemplarzy ankiety.

6. POWIAT RYBNICKI – subregion zachodni

Budowa kompleksu sportowo-rewalidacyjnego Zespołu Szkół Specjalnych w Czerwionce-Leszczynach.

Powiat Rybnicki zamieszkuje ogółem 76 367 mieszkańców, natomiast Gminę Czerwionkę-Leszczyny zamieszkuje 41 981 mieszkańców. Projekt głównie jest skierowany do uczniów Zespołu Szkół Specjalnych, dlatego też kwestionariusz ankiety skierowano do użytkowników przedmiotowej inwestycji i wypełniony w ilości 45 egzemplarzy ankiety.

7. GMINA WISŁA – subregion południowy

Budowa sali gimnastycznej i wielofunkcyjnego boiska sportowego Zespołu Szkół nr 1 w Wiśle.

Gminę Wisła zamieszkuje ogółem 11 351 mieszkańców. Kwestionariusz ankiety skierowano do użytkowników przedmiotowej inwestycji i wypełniony w ilości 88 egzemplarzy ankiety.

8. GMINA RADZIECHOWY-WIEPRZ – subregion południowy

Budowa i wyposażenie sali gimnastycznej w Brzuśniku wraz ze stołówką (gmina Radziechowy-Wieprz).

Gminę Radziechowy-Wieprz zamieszkuje ogółem 12 717 mieszkańców. Natomiast Sołectwo Brzuśnik zamieszkuje 1 057 mieszkańców. Kwestionariusz ankiety skierowano do użytkowników przedmiotowej inwestycji i wypełniony w ilości 76 egzemplarzy ankiety.

9. GMINA KATOWICE – subregion centralny (środkowy)

Budowa kompleksu boisk z ogrodzeniem Szkoły Podstawowej nr 44 w Katowicach.

Gminę Katowice zamieszkuje ogółem 309 304 mieszkańców. Miejszem inwestycji jest dzielnica Szopienice-Burowiec, która jest traktowana jako dzielnica typowo przemysłowa. Kwestionariusz ankiety skierowano do użytkowników przedmiotowej inwestycji i wypełniono w ilości 85 egzemplarzy ankiety.

10. GMINA USTRONÓW – subregion południowy

Budowa sali gimnastycznej wraz z pomieszczeniami towarzyszącymi Szkoły Podstawowej nr 1 w Ustroniu.

Gminę Ustroń zamieszkuje ogółem 15 975 mieszkańców. Kwestionariusz ankiety został skierowany do użytkowników przedmiotowej inwestycji i wypełniony w ilości 81 egzemplarzy ankiety.

11. GMINA ŻYWIEC – subregion południowy

Budowa i wyposażenie przyszkolnego obiektu sportowego w Gimnazjum nr 1 w Żywcu.

Gminę Żywiec zamieszkuje ogółem 32 431 mieszkańców. Kwestionariusz ankiety skierowano do użytkowników przedmiotowej inwestycji i wypełniony w ilości 70 egzemplarzy ankiety.

Zebrany materiał poddano ocenie cechy głównie o charakterze jakościowym. W celu przeprowadzenia podstawowego opisu struktury badanych cech policzono wskaźniki struktury oraz skonstruowane histogramy. Analiza cech mierzonych skalami nominalnymi oraz rangowymi posiada swoją specyfikę, polegającą na zastosowaniu do porównań adekwatnych narzędzi statystycznych. Z tego punktu widzenia następny etap naszej analizy statystycznej to weryfikacja hipotez, gdzie dwie *jakościowe* cechy w populacji są niezależne:

H_0 : *cechy X i Y są niezależne,*

wobec hipotezy alternatywnej:

H_1 : *cechy X i Y są zależne*

Najczęściej w tym celu stosowanym „narzędziem” jest test χ^2 Pearsona. Polega on na porównaniu częstości zaobserwowanych z częstościami oczekiwanymi przy założeniu hipotezy zerowej (o braku związku pomiędzy tymi dwiema zmiennymi). Jak już wcześniej stwierdzono, statystyka χ^2 sprawdza, czy dwie zmienne są ze sobą powiązane. Jednakże oprócz sprawdzenia czy pomiędzy zmiennymi zachodzi związek, interesuje nas, jak silne jest to powiązanie. Samej wartości χ^2 Pearsona jako pomiaru siły związku nie możemy stosować, dlatego wykorzystano takie miary siły związku, jak współczynniki τ -b (tau-b) i τ -c (tau-c) Kendalla oraz Gamma. Z uwagi na fakt, iż skorzystano z tablic, które nie były kwadratowe,

dlatego w interpretacji siły związku pomiędzy zmiennymi jakościowymi skupiono się na współczynnikach τ -c oraz Gamma¹³⁰.

Po badaniach ankietowych zastosowano wywiad standaryzowany jakościowy, który ma te same cele do zrealizowania, co ankieta¹³¹. Przeprowadzono z ekspertami gmin województwa śląskiego. Rozmowy prowadzone z wóldarzami gmin oraz pracownikami zawodowo zajmującymi się inwestycjami w infrastrukturę sportowo-rekreacyjną wywiad standaryzowany w miesiącu grudniu 2015 roku. Ekspertom z 11 gmin województwa śląskiego, w których powstała infrastruktura sportowa dofinansowana ze środków europejskich, sformułowano 7 takich samych pytań:

1. Czy wybudowana infrastruktura sportowa na terenie Państwa Gminy ma wpływ na wzrost aktywności fizycznej mieszkańców?
2. Jaki wpływ na rozwój sportu na terenie Państwa Gminy ma powstała inwestycja (np. wzrasta ilość imprez sportowych, zawodów, imprez rekreacyjnych, integracyjnych, zajęć sportowych dla różnych kategorii wiekowych)?
3. Czy nowo powstały obiekt przyczynił się do założenia na terenie Państwa Gminy klubu sportowego oraz czy też już istniejące kluby sportowe korzystają z obiektu?
4. Czy dzięki powstałej infrastrukturze sportowej na terenie Państwa Gminy zwiększyła się dostępność do obiektu dla mieszkańców?
5. Jak oceniacie Państwo poziom zaangażowania mieszkańców w aktywność sportową i fizyczną na terenie Gminy?
6. Czy powstała infrastruktura sportowa niweluje różnice w dostępie do powstałej infrastruktury dla mieszkańców pełnosprawnych oraz mniej sprawnych?
7. Czy według Państwa istnieją jakieś bariery dla uprawiania aktywności fizycznej i sportowej dla mieszkańców niepełnosprawnych na terenie Gminy?

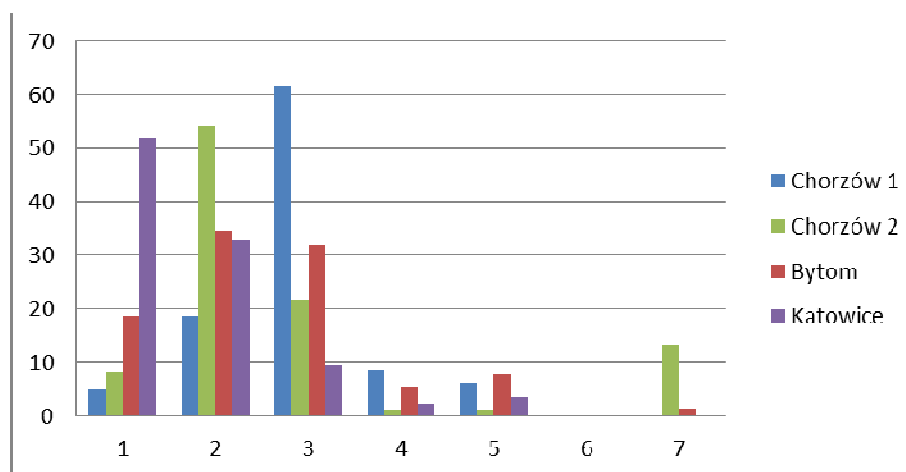
¹³⁰ A. Stawiasz, Przystępny kurs statystyki w oparciu o program STATISTICA.pl na przykładzie medycyny, StatSoft Polska, Kraków, 1998,

¹³¹ Ibidem, s.124,

3.4. Analiza wyników badań ankietowych

W badaniach ankietowych wykorzystano 12 pytań, z których odpowiedzi na 6 pytań stanowią materiał wykorzystany w dowodzeniu przedstawionych hipotez. Materiał otrzymany z pozostałych 6 pytań jest uzupełnieniem wiedzy uzyskanej w czasie opracowywania (całego) materiału badawczego uzyskanego z 12 odpowiedzi i został przeniesiony do aneksu nr 2 niniejszej pracy.

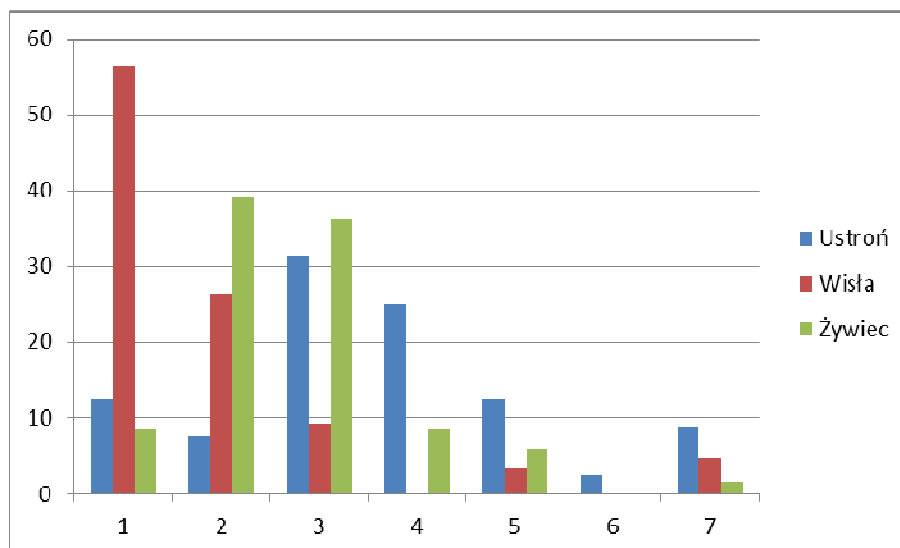
Na podstawie zebranych danych z przeprowadzonych badań ankietowych wśród użytkowników inwestycji w 11 gminach na obszarze województwa śląskiego dokonano opracowania wykresowego, które zobrazowano na poniższych wykresach:

**Ryc. 1 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie:
Jak często uprawiasz sport/aktywność fizyczną?**

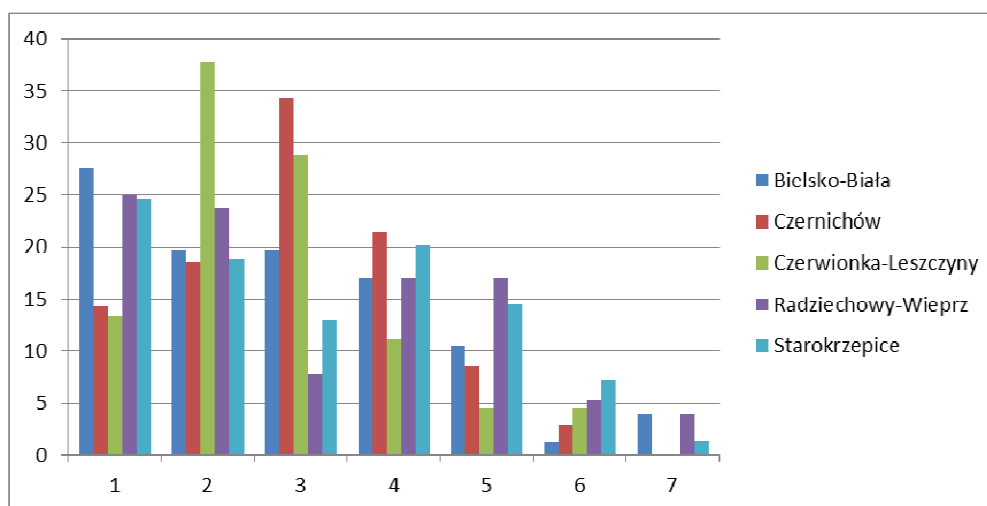
(1. 5 razy w tygodniu, 2. 3- 4 razy w tygodniu, 3. 1- 2 razy w tygodniu,
4. 1-3 razy w tygodniu, 5. rzadziej, 6. nigdy, 7 – nie wiem).

Badani na pytanie odpowiedzieli (ryc. 1) iż, 60% użytkowników inwestycji z Gminy Chorzów 1 uprawia sport 1-2 razy w tygodniu. Natomiast ponad 50% użytkowników inwestycji z Gminy Chorzów 2 uprawia sport 3-4 razy w tygodniu. Ponadto 50% użytkowników inwestycji z Gminy Katowice uprawia sport 5 razy w tygodniu.

**Ryc. 2 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie:
Jak często uprawiasz sport/aktywność fizyczną?**
(1. 5 razy w tygodniu, 2. 3- 4 razy w tygodniu, 3. 1-2 razy w tygodniu,
4.1-3 razy w tygodniu, 5.rzadziej, 6. nigdy, 7. nie wiem).

Badani na pytanie odpowiedzieli (ryc.2) iż, ponad 50% użytkowników inwestycji z Gminy Wisła uprawia sport 5 razy w tygodniu. Natomiast ponad 30% użytkowników inwestycji z Gminy Żywiec uprawia sport 3-4 razy w tygodniu oraz ponad 30% ankietowanych 1-2 razy w tygodniu.

**Ryc. 3 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie:
Jak często uprawiasz sport/aktywność fizyczną?**
(1. 5 razy w tygodniu, 2. 3- 4 razy w tygodniu, 3. 1-2 razy w tygodniu,
4. 1-3 razy w tygodniu, 5. rzadziej, 6. nigdy, 7. nie wiem).

Badani na pytanie odpowiedzieli (ryc.3) iż, ponad 35% użytkowników inwestycji z Gminy Czerwionka-Leszczyny uprawia sport 3-4 razy w tygodniu. Natomiast ponad 30% użytkow-

ników inwestycji z Gminy Czernichów uprawia sport 1-2 razy w tygodniu oraz ponad 25% ankietowanych użytkowników inwestycji z Gminy Czerwionka-Leszczyny uprawia sport 1-2 razy w tygodniu.

W celu wykonania analiz dotyczących powiązań pomiędzy cechami jakościowymi w pracy połączono wyniki wszystkich subregionów w jedną bazę danych, aby osiągnąć możliwie jak największą liczbę przypadków do analiz jakościowych.

Aspektem, który został poddany analizom wielowymiarowym była częstość uprawiania sportu w odniesieniu do płci, wieku, wykształcenia, grupy społeczno-zawodowej oraz ograniczeń ruchowych.

TABELA 3 Tabela wielodzielcza licznosci i wskaźników struktury wskazująca kierunek powiązań oraz testy niezależności, a także analizy siły powiązań 1

Tabela wielodzielcza – licznosc, wskaźniki struktury

	1. Jak często uprawiasz sport 1	1. Jak często uprawiasz sport 2	1. Jak często uprawiasz sport 3	1. Jak często uprawiasz sport 4	1. Jak często uprawiasz sport 5	1. Jak często uprawiasz sport 6	1. Jak często uprawiasz sport 7	Wiersz Razem
1. płeć								
1	103	138	120	50	42	12	22	487
%ogółu	11,43%	15,32%	13,32%	5,55%	4,66%	1,33%	2,44%	54,05%
2	103	107	103	50	29	7	15	414
%ogółu	11,43%	11,88%	11,43%	5,55%	3,22%	0,78%	1,66%	45,95%
Ogół	206	245	223	100	71	19	37	901
%ogółu	22,86%	27,19%	24,75%	11,10%	7,88%	2,11%	4,11%	100,00%

Testy niezależności oraz analiza siły powiązań.

statystyka	Statystyka: 1. płeć(2) x 1. Jak często uprawiasz sport(7) (Arkusz12)		
	Chi-kwadr.	df	P
Chi ² Pearsona	4,352843	df=6	p=,62904
tau b i c Kendalla	b=-,030770	c=-,038596	
R rang Spearmana	-,034391	t=-1,032	p=,30246

TABELA 4 Tabela wielodzielcza licznosci i wskaźnikow struktury wskazujaca kierunek powiazan oraz testy niezaleznosci, a takze analizy sily powiazan 6

Tabela wielodzielcza – licznosc, wskaźniki struktury

2. wiek	1. Jak często uprawiasz sport 1	1. Jak często uprawiasz sport 2	1. Jak często uprawiasz sport 3	1. Jak często uprawiasz sport 4	1. Jak często uprawiasz sport 5	1. Jak często uprawiasz sport 6	1. Jak często uprawiasz sport 7	Wiersz Razem
1	92	107	30	4	7	1	12	253
%ogółu	10,20%	11,86%	3,33%	0,44%	0,78%	0,11%	1,33%	28,05%
2	65	65	63	12	3	2	9	219
%ogółu	7,21%	7,21%	6,98%	1,33%	0,33%	0,22%	1,00%	24,28%
3	21	28	40	11	15	3	5	123
%ogółu	2,33%	3,10%	4,43%	1,22%	1,66%	0,33%	0,55%	13,64%
4	12	15	41	25	13	2	4	112
%ogółu	1,33%	1,66%	4,55%	2,77%	1,44%	0,22%	0,44%	12,42%
5	9	21	32	28	12	3	4	109
%ogółu	1,00%	2,33%	3,55%	3,10%	1,33%	0,33%	0,44%	12,08%
6	3	8	15	18	16	3	1	64
%ogółu	0,33%	0,89%	1,66%	2,00%	1,77%	0,33%	0,11%	7,10%
7	4	1	3	2	5	5	2	22
%ogółu	0,44%	0,11%	0,33%	0,22%	0,55%	0,55%	0,22%	2,44%
Ogół	206	245	224	100	71	19	37	902
%ogółu	22,84%	27,16%	24,83%	11,09%	7,87%	2,11%	4,10%	100,00%

Testy niezaleznosci oraz analiza sily powiazan.

statystyka	Statystyka: 2. wiek(7) x 1. Jak często uprawiasz sport(7) (Arkusz12)		
	Chi-kwadr.	df	p
Chi^2 Pearsona	314,1449	df=36	p=0,0000
tau b i c Kendalla	b=,3550631	c=,3313569	
R rang Spearmana	,4345018	t=14,473	p=0,0000

TABELA 5 Tabela wielodzielcza licznosci i wskaźnikow struktury wskazujaca kierunek powiazan oraz testy niezaleznosci, a takze analizy sily powiazan 11

Tabela wielodzielcza – licznosc, wskaźniki struktury

3. wykształcenie	1. Jak często uprawiasz sport 1	1. Jak często uprawiasz sport 2	1. Jak często uprawiasz sport 3	1. Jak często uprawiasz sport 4	1. Jak często uprawiasz sport 5	1. Jak często uprawiasz sport 6	1. Jak często uprawiasz sport 7	Wiersz Razem
1	155	164	81	13	13	4	19	449
%ogółu	17,26%	18,26%	9,02%	1,45%	1,45%	0,45%	2,12%	50,00%
2	7	13	21	18	13	4	5	81
%ogółu	0,78%	1,45%	2,34%	2,00%	1,45%	0,45%	0,56%	9,02%
3	24	39	69	32	25	7	7	203
%ogółu	2,67%	4,34%	7,68%	3,56%	2,78%	0,78%	0,78%	22,61%
4	19	27	53	36	20	4	6	165
%ogółu	2,12%	3,01%	5,90%	4,01%	2,23%	0,45%	0,67%	18,37%
Ogół	205	243	224	99	71	19	37	898
%ogółu	22,83%	27,06%	24,94%	11,02%	7,91%	2,12%	4,12%	100,00%

Testy niezależności oraz analiza siły powiązań.

statystyka	Statystyka: 3. wykształcenie(4) x 1. Jak często uprawiasz sport(7) (Arkusz12)		
	Chi-kwadr.	df	p
Chi ² Pearsona	199,4440	df=18	p=0,0000
tau b i c Kendalla	b=,3130019	c=,3010236	
R rang Spearmana	,3775689	t=12,205	p=0,0000

TABELA 6 Tabela wielodzielcza licznosci i wskaźników struktury wskazująca kierunek powiązań oraz testy niezależności, a także analizy siły powiązań 17

Tabela wielodzielcza – licznosc, wskaźniki struktury

	1. Jak często uprawiasz sport 1	1. Jak często uprawiasz sport 2	1. Jak często uprawiasz sport 3	1. Jak często uprawiasz sport 4	1. Jak często uprawiasz sport 5	1. Jak często uprawiasz sport 6	1. Jak często uprawiasz sport 7	Wiersz Razem
4. grupa społ-zawod.								
1	20	31	50	39	22	4	4	170
%ogółu	2,23%	3,46%	5,57%	4,35%	2,45%	0,45%	0,45%	18,95%
2	9	19	36	25	17	4	3	113
%ogółu	1,00%	2,12%	4,01%	2,79%	1,90%	0,45%	0,33%	12,60%
3	1	4	9	7	6	1	3	31
%ogółu	0,11%	0,45%	1,00%	0,78%	0,67%	0,11%	0,33%	3,46%
4	165	180	112	18	13	4	23	515
%ogółu	18,39%	20,07%	12,49%	2,01%	1,45%	0,45%	2,56%	57,41%
5	7	10	12	7	8	2	2	48
%ogółu	0,78%	1,11%	1,34%	0,78%	0,89%	0,22%	0,22%	5,35%
6	4	1	4	2	4	4	1	20
%ogółu	0,45%	0,11%	0,45%	0,22%	0,45%	0,45%	0,11%	2,23%
Ogół	206	245	223	98	70	19	36	897
%ogółu	22,97%	27,31%	24,86%	10,93%	7,80%	2,12%	4,01%	100,00%

Testy niezależności oraz analiza siły powiązań.

statystyka	Statystyka: 4. grupa społ-zawod.(6) x 1. Jak często uprawiasz sport(7) (Arkusz12)		
	Chi-kwadr.	df	P
Chi ² Pearsona	232,0115	df=30	p=0,0000
tau b i c Kendalla	b=-,205831	c=-,172111	
R rang Spearmana	-,243864	t=-7,523	p=,00000

TABELA 7 Tabela wielodzielcza licznosci i wskaźnikow struktury wskazujaca kierunek powiazan oraz testy niezaleznosci, a takze analizy sily powiazan 23

Tabela wielodzielcza – licznosc, wskaźniki struktury

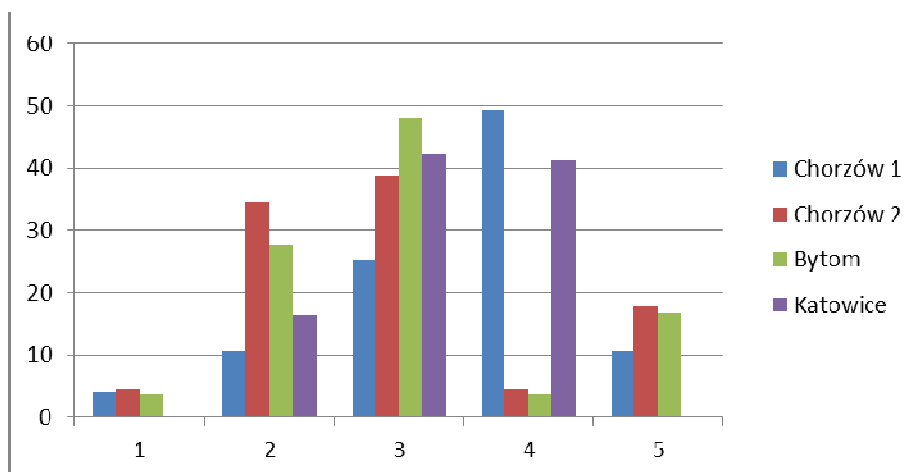
5. ogr. ruch.	1. Jak często uprawiasz sport 1	1. Jak często uprawiasz sport 2	1. Jak często uprawiasz sport 3	1. Jak często uprawiasz sport 4	1. Jak często uprawiasz sport 5	1. Jak często uprawiasz sport 6	1. Jak często uprawiasz sport 7	Wiersz Razem
1	14	28	17	3	11	5	4	82
%ogółu	1,55%	3,11%	1,89%	0,33%	1,22%	0,55%	0,44%	9,10%
2	191	217	207	97	60	14	33	819
%ogółu	21,20%	24,08%	22,97%	10,77%	6,66%	1,55%	3,66%	90,90%
Ogół	205	245	224	100	71	19	37	901
%ogółu	22,75%	27,19%	24,86%	11,10%	7,88%	2,11%	4,11%	100,00%

Testy niezaleznosci oraz analiza sily powiazan.

statystyka	Statystyka: 5. ogr. ruch.(2) x 1. Jak często uprawiasz sport(7) (Arkusz12)		
	Chi-kwadr.	df	P
Chi ² Pearsona	18,44502	df=6	p=,00521
tau b i c Kendalla	b=-,028547	c=-,020665	
R rang Spearmana	-,031906	t=-,9571	p=,33876

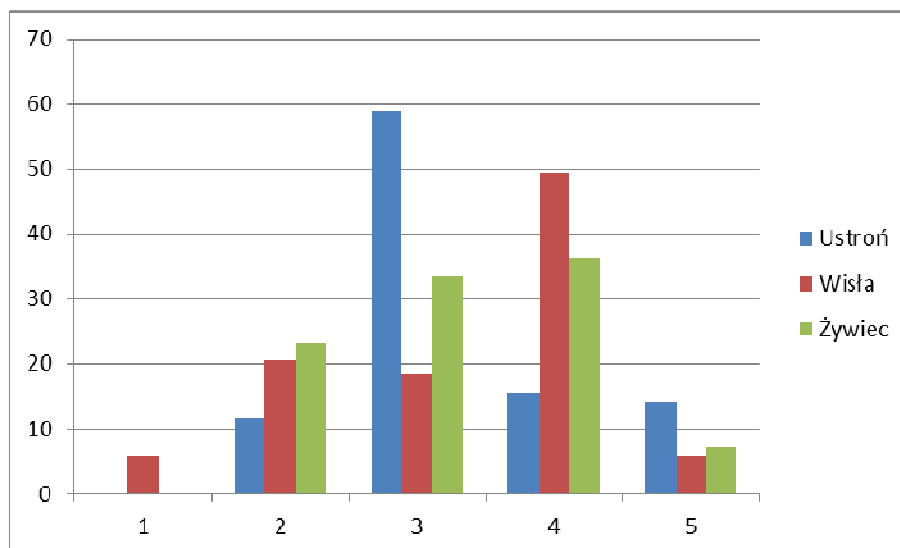
Analiza wynikow zawartych w tabeli nr 3 nie daja podstawy do odrzucenia hipotezy zerowej o niezaleznosci badanych zmiennych ($Chi^2 = 4, 35; p = 0,629$). Czyli plec nie jest powiazana z czestością uprawiania sportu ($R = 0, 034; p = 0,0048$). Natomiast wyniki zawarte w tabeli nr 4 daja podstawy do odrzucenia hipotezy zerowej o niezaleznosci i stwierdzenia, ze zmienne sa zalezne ($Chi^2 = 314, 144; p = 0,000$). Można zauwazyć przeciętne istotnie statystycznie powiazanie pomiedzy wiekiem, a czestością uprawiania sportu ($R = 0, 434; p = 0,000$). Wyniki wskazują, ze osoby mlodsze istotnie częściej uprawiają sport. Ponadto analiza wynikow zawartych w tabeli nr 5 daje podstawy do odrzucenia hipotezy zerowej o niezaleznosci i stwierdzenia, ze zmienne sa zalezne ($Chi^2 = 199,444; p = 0,000$). Można zauwazyć przeciętne istotnie statystycznie powiazanie pomiedzy wyksztalaniem, a czestością uprawiania sportu ($R = 0,377; p = 0,000$). Wyniki wskazują, ze osoby z wyksztalaniem podstawowym istotnie częściej uprawiają sport na co wpływ ma też ich mlody wiek. Analiza wynikow zawartych w tabeli nr 6 daje podstawy do odrzucenia hipotezy zerowej o niezaleznosci i stwierdzenia, ze zmienne sa zalezne ($Chi^2 = 232,011; p = 0,000$). Można zauwazyć słabe istotnie statystycznie powiazanie pomiedzy grupą społeczno-zawodową, a czestością uprawiania sportu ($R = 0,243; p = 0,000$). Wyniki wskazują, ze osoby będące pracownikami umysłowymi,

fizycznymi i uczniowie uprawiają sport częściej niż inni. Analiza wyników zawartych w tabeli nr 7 daje podstawy do odrzucenia hipotezy zerowej o niezależności i stwierdzenia, że zmienne są zależne ($\chi^2 = 18,445$; $p = 0,005$). Analiza mierników siły powiązań pomiędzy osobami z ograniczeniami ruchowymi i bez, a częstością uprawiania sportu wskazuje na brak istotnych powiązań ($R = 0,031$; $p = 0,338$).

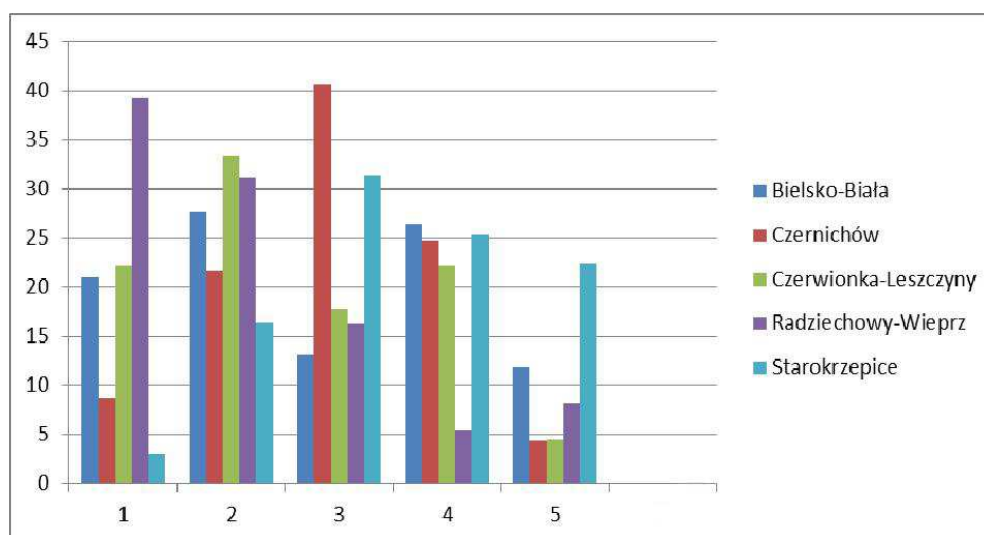
**Ryc. 4 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie:
Ile czasu przeznaczasz na aktywność fizyczną podczas jednego cyklu ćwiczeń?
(1. poniżej 15 minut, 2. 15-30 minut, 3. 31- 60 minut,
4. ponad 60 minut, 5. nie wiem)**

Badani na pytanie odpowiedzieli (ryc.4) iż, 50% użytkowników inwestycji z Gminy Chorzów 1 przeznaczają na aktywność fizyczną podczas jednego cyklu ćwiczeń ponad 60 minut. Natomiast ponad 40% użytkowników inwestycji z Gminy Bytom przeznaczają na aktywność fizyczną podczas jednego cyklu ćwiczeń od 31-60 minut oraz ponad 40% ankietowanych użytkowników inwestycji z Gminy Katowice przeznaczają na aktywność fizyczną podczas jednego cyklu ćwiczeń również od 31-60 minut.

**Ryc. 5 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie:
Ile czasu przeznaczasz na aktywność fizyczną podczas jednego cyklu ćwiczeń?
(1. poniżej 15 minut, 2. 15-30 minut, 3. 31- 60 minut,
4.ponad 60 minut, 5. nie wiem)**

Badani na pytanie odpowiedzieli (ryc. 5) iż, 60% użytkowników inwestycji z Gminy Ustroń przeznacza na aktywność fizyczną podczas jednego cyklu ćwiczeń od 31-60 minut. Natomiast 50% użytkowników inwestycji z Gminy Wiśla przeznacza na aktywność fizyczną podczas jednego cyklu ćwiczeń ponad 60 minut oraz ponad 30% ankietowanych użytkowników z Gminy Żywiec przeznacza na aktywność fizyczną podczas jednego cyklu ćwiczeń również ponad 60 minut.

**Ryc. 6 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie:
Ile czasu przeznaczasz na aktywność fizyczną podczas jednego cyklu ćwiczeń?
(1.poniżej 15 minut, 2. 15-30 minut, 3. 31- 60 minut,
4. ponad 60 minut, 5. nie wiem)**

Badani na pytanie odpowiedzieli (ryc. 6) iż, 40% użytkowników inwestycji z Gminy Czernichów przeznaczają na aktywność fizyczną podczas jednego cyklu ćwiczeń od 31-60 minut. Natomiast 35% użytkowników inwestycji z Gminy Radziechowy-Wieprz przeznaczają na aktywność fizyczną podczas jednego cyklu ćwiczeń poniżej 15 minut. Ponad 30% ankietowanych użytkowników z Gminy Czerwionka-Leszczyny przeznaczają na aktywność fizyczną podczas jednego cyklu ćwiczeń od 15-30 minut. Ponad 25% użytkowników inwestycji z Gminy Bielsko-Biała przeznaczają na aktywność fizyczną podczas jednego cyklu ćwiczeń od 15-30 minut. Natomiast ponad 30% ankietowanych użytkowników inwestycji z Gminy Starokrzepice przeznaczają na aktywność fizyczną podczas jednego cyklu ćwiczeń od 31-60 minut.

Aspektem, który został poddany analizom wielowymiarowym był również czas przeznaczony na aktywność fizyczną w odniesieniu do płci, wieku, wykształcenia, grupy społeczno-zawodowej oraz ograniczeń ruchowych.

TABELA 8 Tabela wielodzielcza licznosci i wskaźników struktury wskazująca kierunek powiązań oraz testy niezależności, a także analizy siły powiązań 2

Tabela wielodzielcza – licznosc, wskaźniki struktury

1. plec	2. Ile czasu na aktywnosc 1	2. Ile czasu na aktywnosc 2	2. Ile czasu na aktywnosc 3	2. Ile czasu na aktywnosc 4	2. Ile czasu na aktywnosc 5	2. Ile czasu na aktywnosc 6	Wiersz Razem
1	54	123	160	99	49	1	486
%ogółu	6,01%	13,68%	17,80%	11,01%	5,45%	0,11%	54,06%
2	29	80	134	126	44	0	413
%ogółu	3,23%	8,90%	14,91%	14,02%	4,89%	0,00%	45,94%
Ogół	83	203	294	225	93	1	899
%ogółu	9,23%	22,58%	32,70%	25,03%	10,34%	0,11%	100,00%

Testy niezależności oraz analiza siły powiązań.

statystyka	Statystyka: 1. plec(2) x 2. Ile czasu na aktywnosc(6) (Arkusz12)		
	Chi-kwadr.	df	p
Chi ² Pearsona	17,63522	df=5	p=,00344
tau b i c Kendalla	b=,1052136	c=,1293045	
R rang Spearmana	,1161333	t=3,5019	p=,00048

TABELA 9 Tabela wielodzielcza licznosci i wskaźników struktury wskazująca kierunek powiązań oraz testy niezależności, a także analizy siły powiązań 7

Tabela wielodzielcza – licznosc, wskaźniki struktury

2. wiek	2. Ile czasu na aktywnosc 1	2. Ile czasu na aktywnosc 2	2. Ile czasu na aktywnosc 3	2. Ile czasu na aktywnosc 4	2. Ile czasu na aktywnosc 5	2. Ile czasu na aktywnosc 6	Wiersz Razem
1	15	55	99	56	28	0	253
%ogółu	1,67%	6,11%	11,00%	6,22%	3,11%	0,00%	28,11%
2	16	51	68	68	16	0	219
%ogółu	1,78%	5,67%	7,56%	7,56%	1,78%	0,00%	24,33%
3	10	30	37	33	13	0	123
%ogółu	1,11%	3,33%	4,11%	3,67%	1,44%	0,00%	13,67%
4	16	26	34	25	10	0	111
%ogółu	1,78%	2,89%	3,78%	2,78%	1,11%	0,00%	12,33%
5	10	24	38	26	11	0	109
%ogółu	1,11%	2,67%	4,22%	2,89%	1,22%	0,00%	12,11%
6	11	12	14	15	12	0	64
%ogółu	1,22%	1,33%	1,56%	1,67%	1,33%	0,00%	7,11%
7	5	5	4	3	3	1	21
%ogółu	0,56%	0,56%	0,44%	0,33%	0,33%	0,11%	2,33%
Ogół	83	203	294	226	93	1	900
%ogółu	9,22%	22,56%	32,67%	25,11%	10,33%	0,11%	100,00%

Testy niezależności oraz analiza siły powiązań.

statystyka	Statystyka: 2. wiek(7) x 2. Ile czasu na aktywność(6) (Arkusz12)		
	Chi-kwadr.	df	P
Chi ² Pearsona	79,09303	df=30	p=,00000
tau b i c Kendalla	b=-,028434	c=-,026735	
R rang Spearmana	-,035460	t=-1,063	p=,28794

TABELA 10 Tabela wielodzielcza licznosci i wskaźników struktury wskazująca kierunek powiązań oraz testy niezależności, a także analizy siły powiązań 12

Tabela wielodzielcza – licznosc, wskaźniki struktury

3. wykształcenie	2. Ile czasu na aktywność 1	2. Ile czasu na aktywność 2	2. Ile czasu na aktywność 3	2. Ile czasu na aktywność 4	2. Ile czasu na aktywność 5	2. Ile czasu na aktywność 6	Wiersz Razem
1	28	95	155	125	46	0	449
%ogółu	3,13%	10,60%	17,30%	13,95%	5,13%	0,00%	50,11%
2	10	23	21	14	12	0	80
%ogółu	1,12%	2,57%	2,34%	1,56%	1,34%	0,00%	8,93%
3	25	50	64	41	21	1	202
%ogółu	2,79%	5,58%	7,14%	4,58%	2,34%	0,11%	22,54%
4	20	34	52	45	14	0	165
%ogółu	2,23%	3,79%	5,80%	5,02%	1,56%	0,00%	18,42%
Ogół	83	202	292	225	93	1	896
%ogółu	9,26%	22,54%	32,59%	25,11%	10,38%	0,11%	100,00%

Testy niezależności oraz analiza siły powiązań.

statystyka	Statystyka: 3. wykształcenie(4) x 2. Ile czasu na aktywność(6) (Arkusz12)		
	Chi-kwadr.	df	P
Chi ² Pearsona	23,99319	df=15	p=,06521
Chi ² NW	23,78705	df=15	p=,06880
tau b i c Kendalla	b=-,059999	c=-,056514	
R rang Spearmana	-,071022	t=-2,129	p=,03353

TABELA 11 Tabela wielodzielcza licznosci i wskaźnikow struktury wskazujaca kierunek powiazan oraz testy niezaleznosci, a takze analizy sily powiazan 18

Tabela wielodzielcza – licznosc, wskaźniki struktury

4. grupa społ-zawod.	2. Ile czasu na aktywnosc 1	2. Ile czasu na aktywnosc 2	2. Ile czasu na aktywnosc 3	2. Ile czasu na aktywnosc 4	2. Ile czasu na aktywnosc 5	2. Ile czasu na aktywnosc 6	Wiersz Razem
1	24	34	51	49	12	0	170
%ogotu	2,68%	3,80%	5,70%	5,47%	1,34%	0,00%	18,99%
2	12	30	33	23	14	1	113
%ogotu	1,34%	3,35%	3,69%	2,57%	1,56%	0,11%	12,63%
3	7	6	10	4	3	0	30
%ogotu	0,78%	0,67%	1,12%	0,45%	0,34%	0,00%	3,35%
4	32	115	180	136	52	0	515
%ogotu	3,58%	12,85%	20,11%	15,20%	5,81%	0,00%	57,54%
5	3	16	14	10	5	0	48
%ogotu	0,34%	1,79%	1,56%	1,12%	0,56%	0,00%	5,36%
6	5	2	4	4	4	0	19
%ogotu	0,56%	0,22%	0,45%	0,45%	0,45%	0,00%	2,12%
Ogól	83	203	292	226	90	1	895
%ogotu	9,27%	22,68%	32,63%	25,25%	10,06%	0,11%	100,00%

Testy niezaleznosci oraz analiza sily powiazan.

statystyka	Statystyka: 4. grupa społ-zawod.(6) x 2. Ile czasu na aktywnosc(6) (Arkusze12)		
	Chi-kwadr.	df	p
Chi ² Pearsona	45,90475	df=25	p=,00658
tau b i c Kendalla	b=,0357314	c=,0292455	
R rang Spearmana	,0421494	t=1,2607	p=,20776

TABELA 12 Tabela wielodzielcza licznosci i wskaźnikow struktury wskazujaca kierunek powiazan oraz testy niezaleznosci, a takze analizy sily powiazan 24

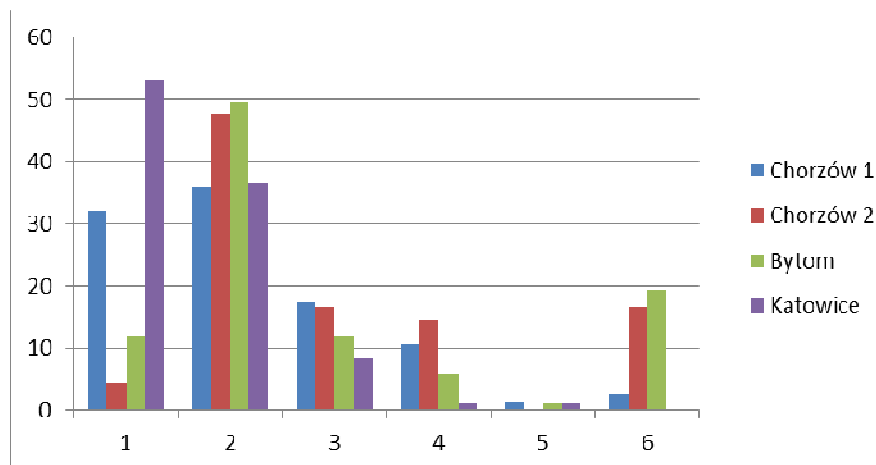
Tabela wielodzielcza – licznosc, wskaźniki struktury

5. ogr. ruch.	2. Ile czasu na aktywnosc 1	2. Ile czasu na aktywnosc 2	2. Ile czasu na aktywnosc 3	2. Ile czasu na aktywnosc 4	2. Ile czasu na aktywnosc 5	2. Ile czasu na aktywnosc 6	Wiersz Razem
1	11	24	14	19	11	1	80
%ogotu	1,22%	2,67%	1,56%	2,11%	1,22%	0,11%	8,90%
2	72	179	280	206	82	0	819
%ogotu	8,01%	19,91%	31,15%	22,91%	9,12%	0,00%	91,10%
Ogól	83	203	294	225	93	1	899
%ogotu	9,23%	22,58%	32,70%	25,03%	10,34%	0,11%	100,00%

Testy niezależności oraz analiza siły powiązań.

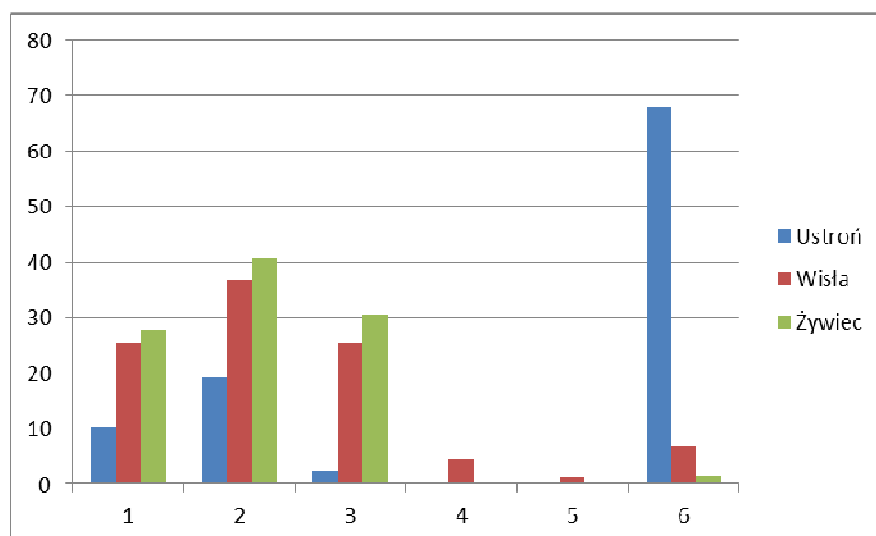
statystyka	Statystyka: 5. ogr. ruch.(2) x 2. Ile czasu na aktywność(6) (Ar- kusz12)		
	Chi-kwadr.	df	p
Chi ² Pearsona	21,56726	df=5	p=,00063
tau b i c Kendalla	b=,0224288	c=,0157486	
R rang Spearmana	,0247566	t=,74169	p=,45847

Analiza wyników zawartych w tabeli nr 8 daje podstawy do odrzucenia hipotezy zerowej o niezależności i stwierdzenia, że zmienne są zależne ($\chi^2 = 17,63$; $p = 0,003$). Można zauważyć słabe istotne statystycznie powiązanie pomiędzy płcią, a czasem poświęconym na aktywność ($R = 0,12$; $p = 0,0004$). Wyniki wskazują, że więcej czasu na aktywność poświęcają mężczyźni. Natomiast analiza wyników w tabeli nr 9 daje podstawy do odrzucenia hipotezy zerowej o niezależności i stwierdzenia, że zmienne są zależne ($\chi^2 = 79,09$; $p = 0,000$). Analiza mierników siły powiązań pomiędzy wiekiem, a czasem poświęconym na aktywność wskazuje na brak istotnych powiązań ($R = 0,035$; $p = 0,287$). Ponadto analiza wyników zawartych w tabeli nr 10 nie daje podstaw do odrzucenia hipotezy zerowej o niezależności badanych zmiennych ($\chi^2 = 23,99$; $p = 0,065$). Reasumując wykształcenie nie ma wpływu na ocenę czasu poświęconego na aktywność. Analiza wyników zawartych w tabeli nr 11 daje podstawy do odrzucenia hipotezy zerowej o niezależności i stwierdzenia, że zmienne są zależne ($\chi^2 = 45,90$; $p = 0,006$). Można zauważyć słabe istotne statystycznie powiązanie pomiędzy grupą społeczno-zawodową a częstością uprawiania sportu ($R = 0,042$; $p = 0,207$). Wyniki wskazują, że osoby będące pracownikami umysłowymi, fizycznymi i uczniowie poświęcają więcej czasu na aktywność niż inni. Analiza wyników zawartych w tabeli nr 12 daje podstawy do odrzucenia hipotezy zerowej o niezależności i stwierdzenia, że zmienne są zależne ($\chi^2 = 21,56$; $p = 0,000$). Analiza mierników siły powiązań pomiędzy osobami z ograniczeniami i bez, a ilością czasu poświęconą na sport wskazuje na brak istotnych trendów ($R = 0,247$; $p = 0,458$).

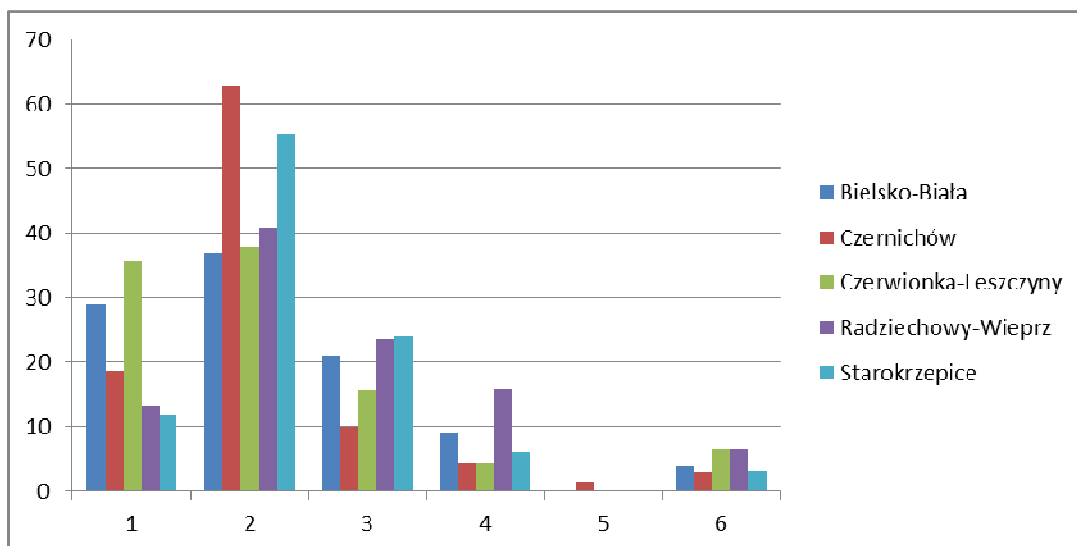
**Ryc. 7 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie:
Jak oceniasz swój stan zdrowia zanim rozpoczęłeś/aś ćwiczyć?**
(1. bardzo dobrze, 2. dobrze, 3. przeciętnie, 4. słabo, 5. bardzo słabo, 6. nie wiem)

Badani na pytanie odpowiedzieli (ryc. 7) iż, ponad 50% użytkowników inwestycji z Gminy Katowice ocenia swój stan zdrowia bardzo dobrze. Natomiast ponad 40% użytkowników inwestycji z Gminy Chorzów 2 oraz Gminy Bytom ocenia swój stan zdrowia dobrze. Ponad 30% użytkowników inwestycji z Gminy Chorzów 1 również ocenia swój stan zdrowia dobrze.

**Ryc. 8 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie:
Jak oceniasz swój stan zdrowia zanim rozpoczęłeś/aś ćwiczyć?**
(1. bardzo dobrze, 2. dobrze, 3. przeciętnie, 4. słabo, 5. bardzo słabo, 6. nie wiem)

Badani na pytanie odpowiedzieli (ryc.8) iż, ponad 60% użytkowników inwestycji z Gminy Ustroń nie odniosła się do powyższego pytania. Natomiast ponad 30% użytkowników inwestycji z Gminy Wisła oraz z Gminy Żywiec ocenia swój stan zdrowia dobrze.

**Ryc. 9 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie:
Jak oceniasz swój stan zdrowia zanim rozpoczęłeś/aś ćwiczyć?**
(1. bardzo dobrze, 2. dobrze, 3. przeciętnie, 4. słabo, 5. bardzo słabo, 6. nie wiem)

Badani na pytanie odpowiedzieli (ryc.9) iż, ponad 60% użytkowników inwestycji z Gminy Czernichów ocenia swój stan zdrowia dobrze. Ponad 50% użytkowników inwestycji z Gminy Starokrzepice ocenia swój stan zdrowia dobrze. Natomiast ponad 30% użytkowników inwestycji z Gminy Bielsko-Biała oraz z Gminy Czerwionka-Leszczyny, a także z Gminy Radziechowy-Wieprz ocenia swój stan zdrowia dobrze.

Aspektem, który został poddany analizom wielowymiarowym była ocena stanu zdrowia w odniesieniu do wykształcenia oraz grupy społeczno-zawodowej.

TABELA 13 Tabela wielodzielcza licznosci i wskaźnikow struktury wskazujaca kierunek powiazan oraz testy niezaleznosci, a takze analizy sily powiazan 13

Tabela wielodzielcza – licznosc, wskaźniki struktury

3. wykształcenie	5. Jak oceniaasz stan zdrowia 1	5. Jak oceniaasz stan zdrowia 2	5. Jak oceniaasz stan zdrowia 3	5. Jak oceniaasz stan zdrowia 4	5. Jak oceniaasz stan zdrowia 5	5. Jak oceniaasz stan zdrowia 6	Wiersz Razem
1	131	181	62	27	3	44	448
%ogółu	14,64%	20,22%	6,93%	3,02%	0,34%	4,92%	50,06%
2	17	29	13	7	0	14	80
%ogółu	1,90%	3,24%	1,45%	0,78%	0,00%	1,56%	8,94%
3	27	88	37	16	2	32	202
%ogółu	3,02%	9,83%	4,13%	1,79%	0,22%	3,58%	22,57%
4	26	72	42	7	0	18	165
%ogółu	2,91%	8,04%	4,69%	0,78%	0,00%	2,01%	18,44%
Ogół	201	370	154	57	5	108	895
%ogółu	22,46%	41,34%	17,21%	6,37%	0,56%	12,07%	100,00%

Testy niezaleznosci oraz analiza sily powiazan.

statystyka	Statystyka: 3. wykształcenie(4) x 5. Jak oceniaasz stan zdrowia(6) (Arkusz12)		
	Chi-kwadr.	df	p
Chi ² Pearsona	41,94310	df=15	p=,00023
tau b i c Kendalla	b=,1198574	c=,1106649	
R rang Spearmana	,1425934	t=4,3051	p=,00002

TABELA 14 Tabela wielodzielcza licznosci i wskaźnikow struktury wskazujaca kierunek powiazan oraz testy niezaleznosci, a takze analizy sily powiazan 19

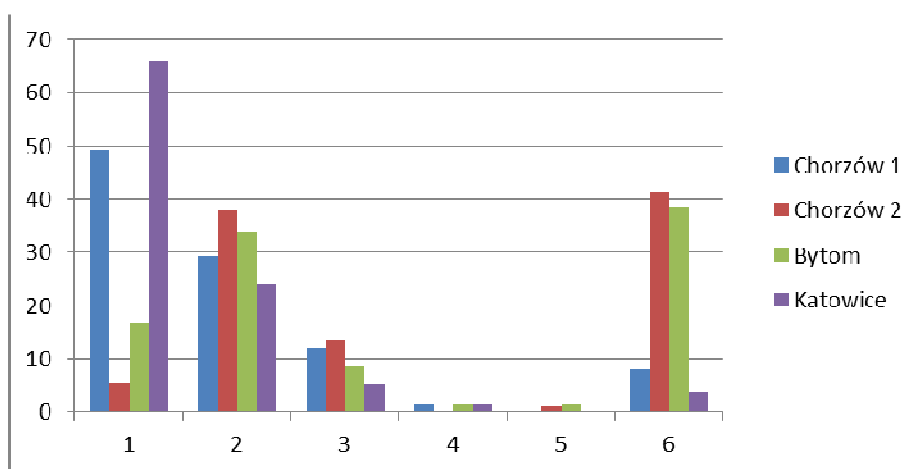
Tabela wielodzielcza – licznosc, wskaźniki struktury

4. grupa społ-zawod.	5. Jak oceniaasz stan zdrowia 1	5. Jak oceniaasz stan zdrowia 2	5. Jak oceniaasz stan zdrowia 3	5. Jak oceniaasz stan zdrowia 4	5. Jak oceniaasz stan zdrowia 5	5. Jak oceniaasz stan zdrowia 6	Wiersz Razem
1	28	68	45	11	1	17	170
%ogółu	3,13%	7,61%	5,03%	1,23%	0,11%	1,90%	19,02%
2	14	56	24	7	0	12	113
%ogółu	1,57%	6,26%	2,68%	0,78%	0,00%	1,34%	12,64%
3	3	19	3	0	0	5	30
%ogółu	0,34%	2,13%	0,34%	0,00%	0,00%	0,56%	3,36%
4	145	212	70	35	3	49	514
%ogółu	16,22%	23,71%	7,83%	3,91%	0,34%	5,48%	57,49%
5	9	11	8	2	1	17	48
%ogółu	1,01%	1,23%	0,89%	0,22%	0,11%	1,90%	5,37%
6	3	3	3	3	0	7	19
%ogółu	0,34%	0,34%	0,34%	0,34%	0,00%	0,78%	2,13%
Ogół	202	369	153	58	5	107	894
%ogółu	22,60%	41,28%	17,11%	6,49%	0,56%	11,97%	100,00%

Testy niezależności oraz analiza siły powiązań.

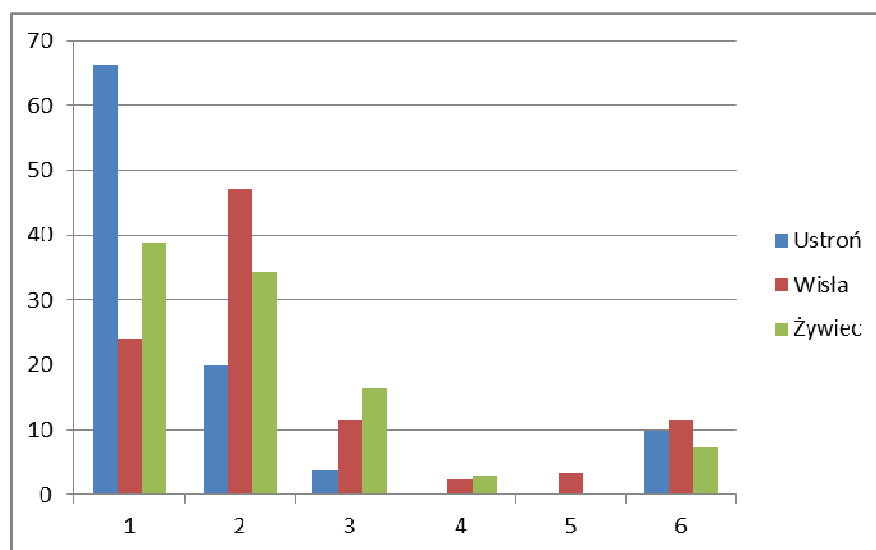
statystyka	Statystyka: 4. grupa społ-zawod.(6) x 5. Jak oceniasz stan zdrowia(6) (Arkusz12)		
	Chi-kwadr.	df	P
Chi ² Pearsona	88,38314	df=25	p=,00000
tau b i c Kendalla	b=-,029040	c=-,023320	
R rang Spearmana	-,029755	t=-,8891	p=,37420

Analiza wyników zawartych w tabeli nr 13 daje podstawy do odrzucenia hipotezy zerowej o niezależności i stwierdzenia, że zmienne są zależne ($\text{Chi}^2= 41,94$; $p= 0,000$). Można zauważyć słabe istotne statystycznie powiązanie pomiędzy wykształceniem, a oceną stanu zdrowia ($R= 0,142$; $p= 0,000$). Natomiast analiza wyników zawartych w tabeli nr 14 daje podstawy do odrzucenia hipotezy zerowej o niezależności i stwierdzenia, że zmienne są zależne ($\text{Chi}^2= 88,38$; $p= 0,000$). Analiza współczynników siły powiązań pomiędzy zmiennymi wskazuje na brak istotnych powiązań ($R=0,029$; $p=0,374$).

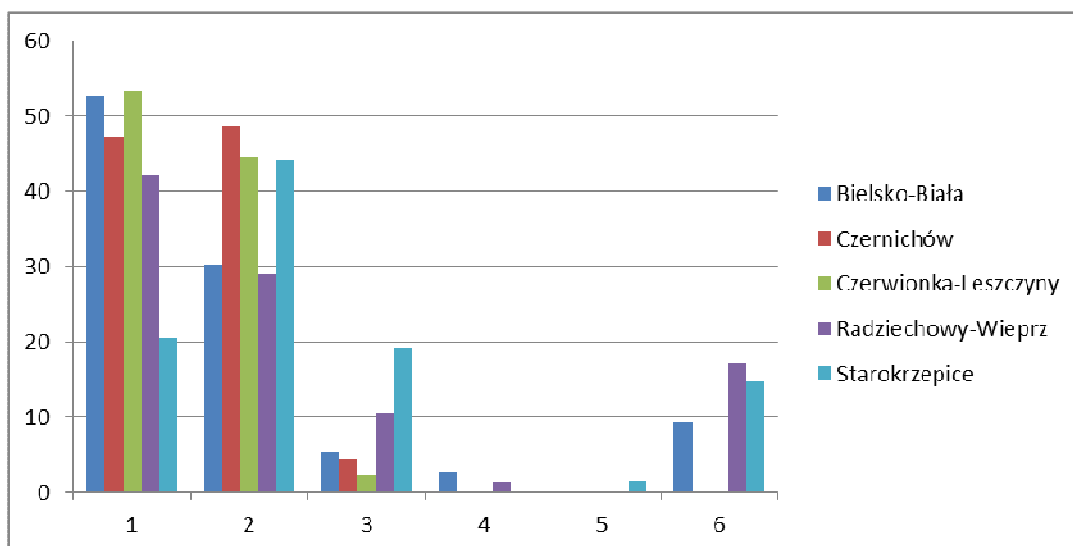
**Ryc. 10 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie:
Jak oceniasz ogólnodostępność nowo powstałego obiektu?**
(1. bardzo dobrze, 2. dobrze, 3. przeciętnie, 4. źle, 5. bardzo źle, 6. nie wiem)

Badani na pytanie odpowiedzieli (ryc. 10) iż, ponad 60% użytkowników inwestycji z Gminy Katowice ocenia ogólnodostępność obiektów sportowych bardzo dobrze. Ponad 40% użytkowników inwestycji z Gminy Chorzów 1 ocenia ogólnodostępność obiektów sportowych bardzo dobrze. Natomiast ponad 40% użytkowników inwestycji z Gminy Chorzów 2 oraz 30% użytkowników inwestycji z Gminy Bytom nie odniosła się do powyższego pytania.

**Ryc. 11 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie:
Jak oceniasz ogólnodostępność nowo powstałego obiektu?**
(1. bardzo dobrze, 2. dobrze, 3. przeciętnie, 4. źle, 5. bardzo źle, 6. nie wiem)

Badani na pytanie odpowiedzieli (ryc.11) iż, ponad 60% użytkowników inwestycji z Gminy Ustroń ocenia ogólnodostępność obiektów sportowych bardzo dobrze. Ponad 40% użytkowników inwestycji z Gminy Wisła ocenia ogólnodostępność obiektów sportowych dobrze. Natomiast ponad 30% użytkowników inwestycji z Gminy Żywiec ocenia ogólnodostępność obiektów sportowych dobrze.

**Ryc. 12 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie:
Jak oceniasz ogólnodostępność nowo powstałego obiektu?**
(1. bardzo dobrze, 2. dobrze, 3. przeciętnie, 4. źle, 5. bardzo źle, 6. nie wiem)

Badani na pytanie odpowiedzieli (ryc.12) iż, ponad 50% użytkowników inwestycji z Gminy Czerwionka-Leszczyny oraz Gminy Bielsko-Biała ocenia ogólnodostępność obiektów sportowych bardzo dobrze. Ponad 40% użytkowników inwestycji z Gminy Czernichów oraz Gminy Starokrzepice ocenia ogólnodostępność obiektów sportowych dobrze. Natomiast ponad 40% użytkowników inwestycji z Gminy Radziechowy-Wieprz ocenia ogólnodostępność obiektów sportowych bardzo dobrze.

Aspektem, który został poddany analizom wielowymiarowym była ocena ogólnodostępności powstałych obiektów sportowych w odniesieniu do ograniczeń ruchowych.

TABELA 15 Tabela wielozdzielcza licznosci i wskaźnikow struktury wskazujaca kierunek powiazan oraz testy niezaleznosci, a takze analizy siły powiazan 25

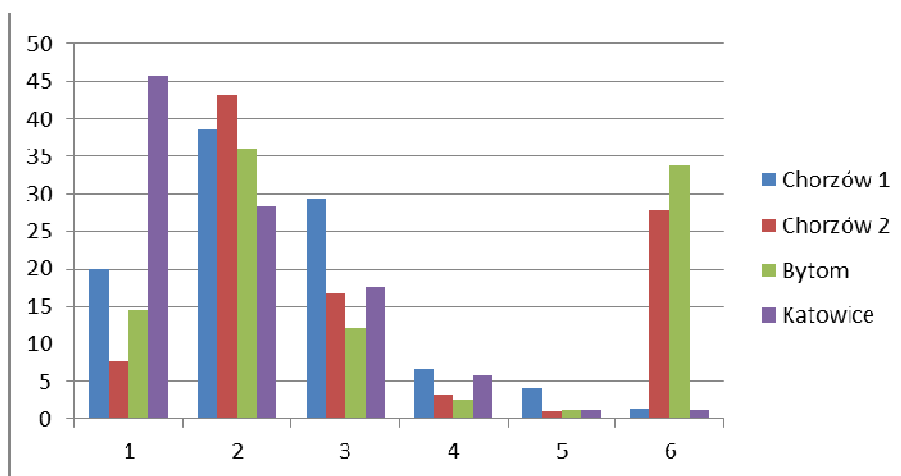
Tabela wielozdzielcza – licznosc, wskaźniki struktury

5. ogr. ruch.	8. Ocena ogólnodostępności 1	8. Ocena ogólnodostępności 2	8. Ocena ogólnodostępności 3	8. Ocena ogólnodostępności 4	8. Ocena ogólnodostępności 5	8. Ocena ogólnodostępności 6	Wiersz Razem
1	30	31	8	1	2	10	82
%ogółu	3,34%	3,45%	0,89%	0,11%	0,22%	1,11%	9,12%
2	327	280	76	9	4	121	817
%ogółu	36,37%	31,15%	8,45%	1,00%	0,44%	13,46%	90,88%
Ogół	357	311	84	10	6	131	899
%ogółu	39,71%	34,59%	9,34%	1,11%	0,67%	14,57%	100,00%

Testy niezaleznosci oraz analiza siły powiazan.

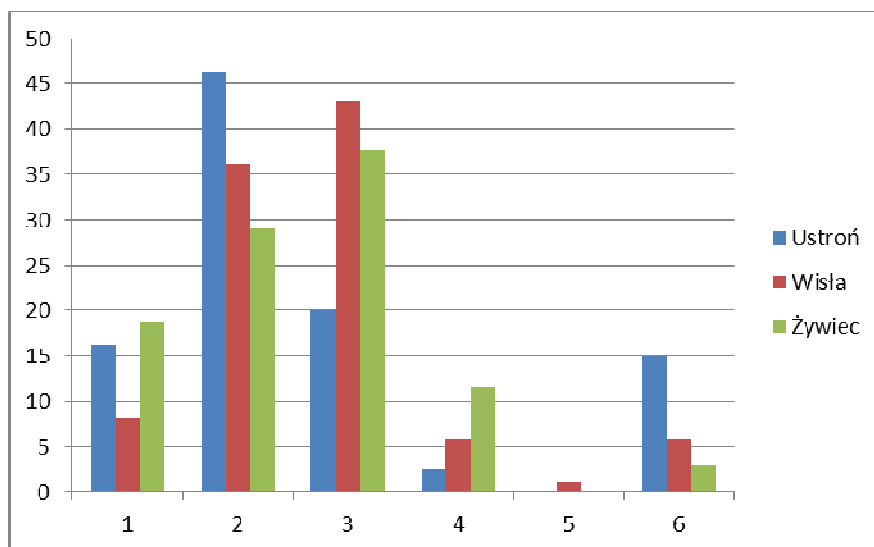
statystyka	Statystyka: 5. ogr. ruch.(2) x 8. Ocena ogólnodostępności(6) (Arkusz12)		
	Chi-kwadr.	df	P
Chi ² Pearsona	5,109605	df=5	p=,40265
tau b i c Kendalla	b=-,010013	c=-,006785	
R rang Spearmana	-,010805	t=-,3236	p=,74630

Analiza wyników zawartych w tabeli nr 15 nie daje podstaw do odrzucenia hipotezy zerowej o niezaleznosci badanych zmiennych ($\chi^2 = 5,10$; $p = 0,402$). Czyli ograniczenia ruchowe nie mają wpływu na ocenę ogólnodostępności obiektów ($R = 0,010$; $p = 0,746$).

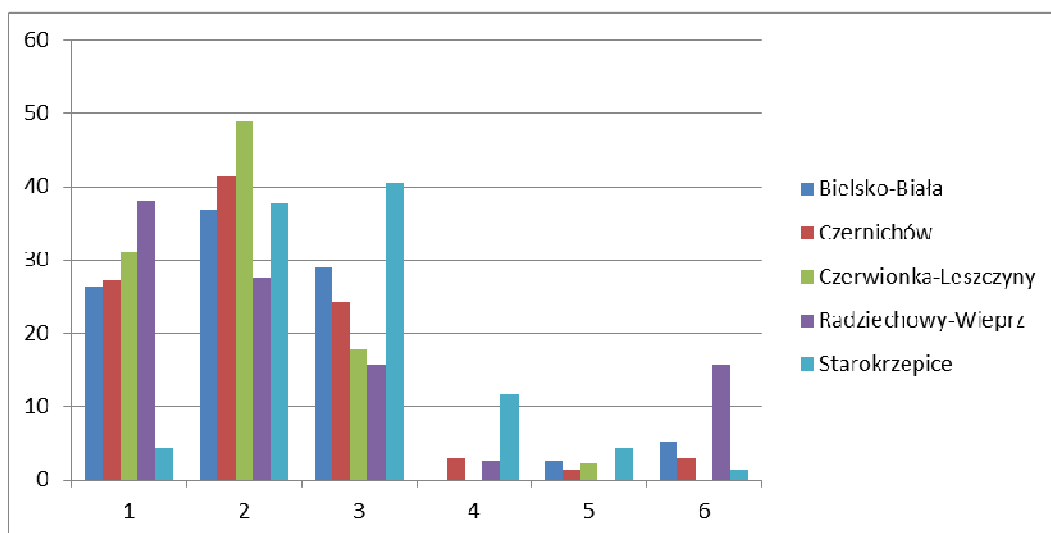
Ryc. 13 Graficzny obraz rozkladu odpowiedzi na pytanie: **Jak oceniasz stan infrastruktury sportowej w miejscu swojego zamieszkania?** (1. bardzo dobrze, 2. dobrze, 3. średnio, 4. źle, 5. bardzo źle, 6. nie wiem)

Badani na pytanie odpowiedzieli (ryc.13) iż, ponad 45% użytkowników inwestycji z Gminy Katowice ocenia stan infrastruktury sportowej bardzo dobrze. Ponad 40% użytkowników inwestycji z Gminy Chorzów 2 ocenia stan infrastruktury sportowej dobrze. Natomiast ponad 35% użytkowników inwestycji z Gminy Chorzów 1 oraz Gminy Bytom ocenia stan infrastruktury sportowej dobrze.

**Ryc. 14 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie:
Jak oceniasz stan infrastruktury sportowej w miejscu swojego zamieszkania?**
(1. bardzo dobrze, 2. dobrze, 3. średnio, 4. źle, 5. bardzo źle, 6. nie wiem)

Badani na pytanie odpowiedzieli (ryc.14) iż, ponad 45% użytkowników inwestycji z Gminy Ustroń ponad ocenia stan infrastruktury sportowej dobrze. Ponad 40% użytkowników inwestycji z Gminy Wisła średnio ocenia stan infrastruktury sportowej. Natomiast ponad 35% użytkowników Żywiec średnio ocenia stan infrastruktury sportowej.

**Ryc. 15 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie:
Jak oceniasz stan infrastruktury sportowej w miejscu swojego zamieszkania?**
(1. bardzo dobrze, 2. dobrze, 3. średnio, 4. źle, 5. bardzo źle, 6. nie wiem)

Badani na pytanie odpowiedzieli (ryc.15), iż ponad 40% użytkowników inwestycji z Gminy Czerwionka-Leszczyny ocenia stan infrastruktury sportowej dobrze. Ponad 40% użytkowników inwestycji z Gminy Czernichów dobrze ocenia stan infrastruktury sportowej. Natomiast 40% użytkowników inwestycji z Gminy Starokrzepice średnio ocenia stan infrastruktury sportowej.

Aspektem, który został poddany analizom wielowymiarowym była ocena stanu infrastruktury sportowej w odniesieniu do płci, wieku, wykształcenia, grupy społeczno-zawodowej, ograniczeń ruchowych, częstości uprawiania sportu, a także czasu przeznaczonego na sport.

TABELA 16 Tabela wielodzielcza licznosci i wskaźników struktury wskazująca kierunek powiązań oraz testy niezależności, a także analizy siły powiązań 3

Tabela wielodzielcza – licznosc, wskaźniki struktury

	10. Ocena stanu infrastruktury 1	10. Ocena stanu infrastruktury 2	10. Ocena stanu infrastruktury 3	10. Ocena stanu infrastruktury 4	10. Ocena stanu infrastruktury 5	10. Ocena stanu infrastruktury 6	Wiersz Razem
1. płeć							
1	102	185	124	19	8	49	487
%ogółu	11,32%	20,53%	13,76%	2,11%	0,89%	5,44%	54,05%
2	88	150	104	22	6	44	414
%ogółu	9,77%	16,65%	11,54%	2,44%	0,67%	4,88%	45,95%
Ogół	190	335	228	41	14	93	901
%ogółu	21,09%	37,18%	25,31%	4,55%	1,55%	10,32%	100,00%

Testy niezależności oraz analiza siły powiązań.

statystyka	Statystyka: 1. płeć(2) x 10. Ocena stanu infrastruktury(6) (Arkusz12)		
	Chi-kwadr.	df	p
Chi ² Pearsona	1,310790	df=5	p=,93382
tau b i c Kendalla	b=,0110102	c=,0133530	
R rang Spearmana	,0120842	t=,36235	p=,71718

TABELA 17 Tabela wielodzielcza licznosci i wskaźników struktury wskazująca kierunek powiązań oraz testy niezależności, a także analizy siły powiązań 8

Tabela wielodzielcza – licznosc, wskaźniki struktury

	10. Ocena stanu infrastruktury 1	10. Ocena stanu infrastruktury 2	10. Ocena stanu infrastruktury 3	10. Ocena stanu infrastruktury 4	10. Ocena stanu infrastruktury 5	10. Ocena stanu infrastruktury 6	Wiersz Razem
2. wiek							
1	73	97	41	3	5	34	253
%ogółu	8,09%	10,75%	4,55%	0,33%	0,55%	3,77%	28,05%
2	38	85	64	14	1	17	219
%ogółu	4,21%	9,42%	7,10%	1,55%	0,11%	1,88%	24,28%
3	32	49	22	6	0	14	123
%ogółu	3,55%	5,43%	2,44%	0,67%	0,00%	1,55%	13,64%
4	19	36	38	8	1	10	112
%ogółu	2,11%	3,99%	4,21%	0,89%	0,11%	1,11%	12,42%
5	20	37	34	6	3	9	109
%ogółu	2,22%	4,10%	3,77%	0,67%	0,33%	1,00%	12,08%
6	6	26	20	4	3	5	64
%ogółu	0,67%	2,88%	2,22%	0,44%	0,33%	0,55%	7,10%
7	2	6	9	0	1	4	22
%ogółu	0,22%	0,67%	1,00%	0,00%	0,11%	0,44%	2,44%
Ogół	190	336	228	41	14	93	902
%ogółu	21,06%	37,25%	25,28%	4,55%	1,55%	10,31%	100,00%

Testy niezależności oraz analiza siły powiązań.

statystyka	Statystyka: 2. wiek(7) x 10. Ocena stanu infrastruktury(6) (Arkus12)		
	Chi-kwadr.	df	p
Chi ² Pearsona	67,58263	df=30	p=,00010
tau b i c Kendalla	b=,0994231	c=,0922650	
R rang Spearmana	,1220393	t=3,6888	p=,00024

TABELA 18 Tabela wielozdzielcza licznosci i wskaźników struktury wskazująca kierunek powiązań oraz testy niezależności, a także analizy siły powiązań 14

Tabela wielozdzielcza – licznosc, wskaźniki struktury

3. wykształcenie	Podsumowująca tabela dwuzdzielcza: częstości obserwowane (Arkus12) Liczność oznacz. komórek > 10						Wiersz Razem
	10. Ocena stanu infrastruktury 1	10. Ocena stanu infrastruktury 2	10. Ocena stanu infrastruktury 3	10. Ocena stanu infrastruktury 4	10. Ocena stanu infrastruktury 5	10. Ocena stanu infrastruktury 6	
1	109	171	102	16	4	47	449
%ogółu	12,14%	19,04%	11,36%	1,78%	0,45%	5,23%	50,00%
2	15	24	20	3	3	16	81
%ogółu	1,67%	2,67%	2,23%	0,33%	0,33%	1,78%	9,02%
3	37	82	50	13	2	19	203
%ogółu	4,12%	9,13%	5,57%	1,45%	0,22%	2,12%	22,61%
4	29	57	54	9	5	11	165
%ogółu	3,23%	6,35%	6,01%	1,00%	0,56%	1,22%	18,37%
Ogół	190	334	226	41	14	93	898
%ogółu	21,16%	37,19%	25,17%	4,57%	1,56%	10,36%	100,00%

Testy niezależności, oraz analiza siły powiązań.

statystyka	Statystyka: 3. wykształcenie(4) x 10. Ocena stanu infrastruktury(6) (Arkus12)		
	Chi-kwadr.	df	p
Chi ² Pearsona	29,79382	df=15	p=,01269
tau b i c Kendalla	b=,0620406	c=,0576981	
R rang Spearmana	,0737983	t=2,2151	p=,02701

TABELA 19 Tabela wielodzielcza licznosci i wskaźnikow struktury wskazujaca kierunek powiazan oraz testy niezaleznosci, a takze analizy sily powiazan 20

Tabela wielodzielcza – licznosc, wskaźniki struktury

	10. Ocena stanu infrastruktury 1	10. Ocena stanu infrastruktury 2	10. Ocena stanu infrastruktury 3	10. Ocena stanu infrastruktury 4	10. Ocena stanu infrastruktury 5	10. Ocena stanu infrastruktury 6	Wiersz Razem
4. grupa społ-zawod.							
1	35	59	56	9	3	8	170
%ogótu	3,90%	6,58%	6,24%	1,00%	0,33%	0,89%	18,95%
2	15	40	33	8	2	15	113
%ogótu	1,67%	4,46%	3,68%	0,89%	0,22%	1,67%	12,60%
3	4	13	10	0	0	4	31
%ogótu	0,45%	1,45%	1,11%	0,00%	0,00%	0,45%	3,46%
4	122	199	113	18	5	58	515
%ogótu	13,60%	22,19%	12,60%	2,01%	0,56%	6,47%	57,41%
5	13	18	7	4	1	5	48
%ogótu	1,45%	2,01%	0,78%	0,45%	0,11%	0,56%	5,35%
6	1	6	5	2	3	3	20
%ogótu	0,11%	0,67%	0,56%	0,22%	0,33%	0,33%	2,23%
Ogól	190	335	224	41	14	93	897
%ogótu	21,18%	37,35%	24,97%	4,57%	1,56%	10,37%	100,00%

Testy niezaleznosci oraz analiza sily powiazan.

statystyka	Statystyka: 4. grupa społ-zawod.(6) x 10. Ocena stanu infrastruktury(6) (Arkusz12)		
	Chi-kwadr.	df	P
Chi ² Pearsona	59,41120	df=25	p=,00013
tau b i c Kendalla	b=-,032199	c=-,026049	
R rang Spearmana	-,037268	t=-1,116	p=,26485

TABELA 20 Tabela wielodzielcza licznosci i wskaźnikow struktury wskazujaca kierunek powiazan oraz testy niezaleznosci, a takze analizy sily powiazan 26

Tabela wielodzielcza – licznosc, wskaźniki struktury

	10. Ocena stanu infrastruktury 1	10. Ocena stanu infrastruktury 2	10. Ocena stanu infrastruktury 3	10. Ocena stanu infrastruktury 4	10. Ocena stanu infrastruktury 5	10. Ocena stanu infrastruktury 6	Wiersz Razem
5. ogr. ruch.							
1	16	34	16	4	2	10	82
%ogótu	1,78%	3,77%	1,78%	0,44%	0,22%	1,11%	9,10%
2	174	302	211	37	12	83	819
%ogótu	19,31%	33,52%	23,42%	4,11%	1,33%	9,21%	90,90%
Ogól	190	336	227	41	14	93	901
%ogótu	21,09%	37,29%	25,19%	4,55%	1,55%	10,32%	100,00%

Testy niezależności oraz analiza siły powiązań.

statystyka	Statystyka: 5. ogr. ruch.(2) x 10. Ocena stanu infrastruktury(6) (Arkusz12)		
	Chi-kwadr.	df	P
Chi ² Pearsona	2,466007	df=5	p=,78161
tau b i c Kendalla	b=-,003154	c=-,002207	
R rang Spearmana	-,003462	t=-,1038	p=,91735

TABELA 21 Tabela wielodzielcza licznosci i wskaźników struktury wskazująca kierunek powiązań oraz testy niezależności, a także analizy siły powiązań 29

Tabela wielodzielcza – licznosc, wskaźniki struktury

	10. Ocena stanu infrastruktury 1	10. Ocena stanu infrastruktury 2	10. Ocena stanu infrastruktury 3	10. Ocena stanu infrastruktury 4	10. Ocena stanu infrastruktury 5	10. Ocena stanu infrastruktury 6	Wiersz Razem
1. Jak często uprawiasz sport							
1	64	72	48	12	2	8	206
%ogółu	7,10%	7,98%	5,32%	1,33%	0,22%	0,89%	22,84%
2	58	99	57	14	3	14	245
%ogółu	6,43%	10,98%	6,32%	1,55%	0,33%	1,55%	27,16%
3	41	94	61	10	1	17	224
%ogółu	4,55%	10,42%	6,76%	1,11%	0,11%	1,88%	24,83%
4	16	32	35	2	4	11	100
%ogółu	1,77%	3,55%	3,88%	0,22%	0,44%	1,22%	11,09%
5	10	28	18	2	2	11	71
%ogółu	1,11%	3,10%	2,00%	0,22%	0,22%	1,22%	7,87%
6	1	4	3	1	1	9	19
%ogółu	0,11%	0,44%	0,33%	0,11%	0,11%	1,00%	2,11%
7	0	7	6	0	1	23	37
%ogółu	0,00%	0,78%	0,67%	0,00%	0,11%	2,55%	4,10%
Ogół	190	336	228	41	14	93	902
%ogółu	21,06%	37,25%	25,28%	4,55%	1,55%	10,31%	100,00%

Testy niezależności oraz analiza siły powiązań.

statystyka	Statystyka: 1. Jak często uprawiasz sport(7) x 10. Ocena stanu infrastruktury(6) (Arkusz12)		
	Chi-kwadr.	df	p
Chi ² Pearsona	191,3743	df=30	p=0,0000
tau b i c Kendalla	b=,1960335	c=,1800699	
R rang Spearmana	,2369298	t=7,3162	p=,00000

TABELA 22 Tabela wielozmienna licznosci i wskaźnikow struktury wskazujaca kierunek powiazan oraz testy niezaleznosci, a takze analizy siły powiazan 30

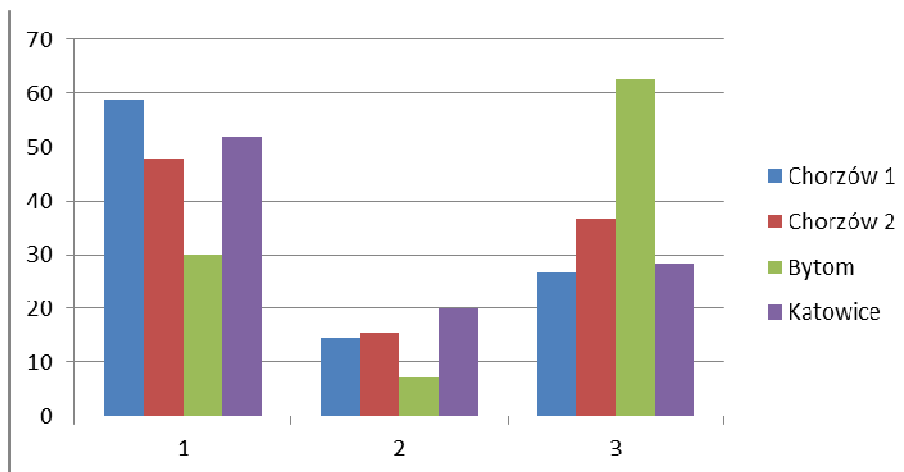
Tabela wielozmienna – licznosc, wskaźniki struktury

	10. Ocena stanu infrastruktury 1	10. Ocena stanu infrastruktury 2	10. Ocena stanu infrastruktury 3	10. Ocena stanu infrastruktury 4	10. Ocena stanu infrastruktury 5	10. Ocena stanu infrastruktury 6	Wiersz Razem
2. Ile czasu na aktywnosc							
1	23	27	22	1	1	9	83
%ogółu	2,56%	3,00%	2,44%	0,11%	0,11%	1,00%	9,22%
2	39	74	60	9	4	17	203
%ogółu	4,33%	8,22%	6,67%	1,00%	0,44%	1,89%	22,56%
3	64	128	63	12	4	23	294
%ogółu	7,11%	14,22%	7,00%	1,33%	0,44%	2,56%	32,67%
4	57	83	63	16	3	4	226
%ogółu	6,33%	9,22%	7,00%	1,78%	0,33%	0,44%	25,11%
5	7	23	19	2	2	40	93
%ogółu	0,78%	2,56%	2,11%	0,22%	0,22%	4,44%	10,33%
6	0	1	0	0	0	0	1
%ogółu	0,00%	0,11%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,11%
Ogół	190	336	227	40	14	93	900
%ogółu	21,11%	37,33%	25,22%	4,44%	1,56%	10,33%	100,00%

Testy niezależności oraz analiza siły powiązań.

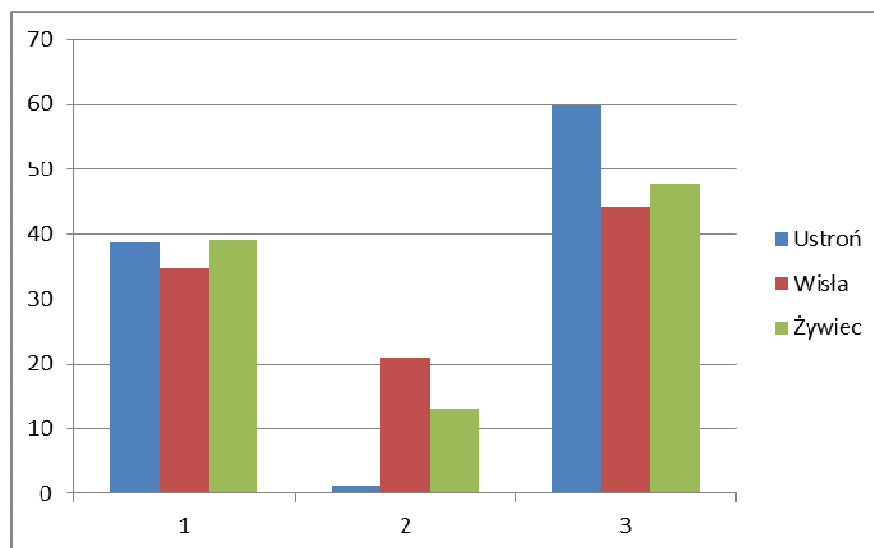
statystyka	Statystyka: 2. Ile czasu na aktywnosc(6) x 10. Ocena stanu infrastruktury(6) (Arkusz12)		
	Chi-kwadr.	df	p
Chi ² Pearsona	148,0601	df=25	p=0,0000
tau b i c Kendalla	b=,0754585	c=,0678933	
R rang Spearmana	,0912967	t=2,7473	p=,00613

Analiza wyników zawartych w tabeli nr 16 nie daje podstaw do odrzucenia hipotezy zerowej o niezależności badanych zmiennych ($\chi^2= 1,310$; $p= 0,933$). Czyli płeć nie jest powiązana z oceną stanu infrastruktury ($R= 0,012$; $p= 0,717$). Natomiast analiza wyników zawartych w tabeli nr 17 daje podstawy do odrzucenia hipotezy zerowej o niezależności i stwierdzenia, że zmienne są zależne ($\chi^2= 67,58$; $p= 0,000$). Można zauważyć słabe istotne statystycznie powiązanie pomiędzy wiekiem, a oceną stanu infrastruktury ($R= 0,122$; $p= 0,000$). Wyniki wskazują, że osoby młodsze znacznie lepiej oceniają stan infrastruktury. Ponadto analiza wyników zawartych w tabeli nr 18 daje podstawy do odrzucenia hipotezy zerowej o niezależności i stwierdzenia, że zmienne są zależne ($\chi^2= 29,79$; $p= 0,012$). Można zauważyć słabe istotne statystycznie powiązanie pomiędzy wykształceniem, a oceną stanu infrastruktury ($R= 0,073$; $p= 0,027$). Wyniki wskazują, że osoby z niższym wykształceniem lepiej oceniają stan infrastruktury. Jak wynika z analizy wyników zawartych w tabeli nr 19 daje podstawy do odrzucenia hipotezy zerowej o niezależności i stwierdzenia, że zmienne są zależne ($\chi^2= 59,41$; $p= 0,000$). Analiza mierników siły powiązań pomiędzy grupą społeczno-zawodową, a oceną stanu infrastruktury wskazuje na brak istotnych powiązań ($R= 0,037$; $p= 0,264$). Analiza wyników zawartych w tabeli nr 20 nie daje podstaw do odrzucenia hipotezy zerowej o niezależności badanych zmiennych ($\chi^2=2,46$; $p= 0,781$). Czyli ograniczenia ruchowe nie mają wpływu na ocenę stanu infrastruktury ($R= 0,003$; $p= 0,917$). Ponadto analiza wyników zawartych w tabeli nr 21 daje podstawy do odrzucenia hipotezy zerowej o niezależności i stwierdzenia, że zmienne są zależne ($\chi^2= 191,37$; $p= 0,000$). Można zauważyć słabe istotne statystycznie powiązanie pomiędzy oceną stanu infrastruktury, a częstością uprawiania sportu ($R= 0,236$; $p= 0,000$). Wyniki wskazują, że osoby częściej uprawiające sport lepiej oceniają stan infrastruktury. Natomiast analiza wyników zawartych w tabeli nr 22 daje podstawy do odrzucenia hipotez zerowej o niezależności i stwierdzenia, że zmienne są zależne ($\chi^2= 148,06$; $p= 0,000$). Można zauważyć słabe istotne statystycznie powiązanie pomiędzy oceną stanu infrastruktury, a częstością uprawiania sportu ($R= 0,091$; $p= 0,006$). Wyniki wskazują, że osoby poświęcające więcej czasu na aktywność lepiej oceniają stan infrastruktury. Wynika to z faktu, że lepiej tą infrastrukturę znają.

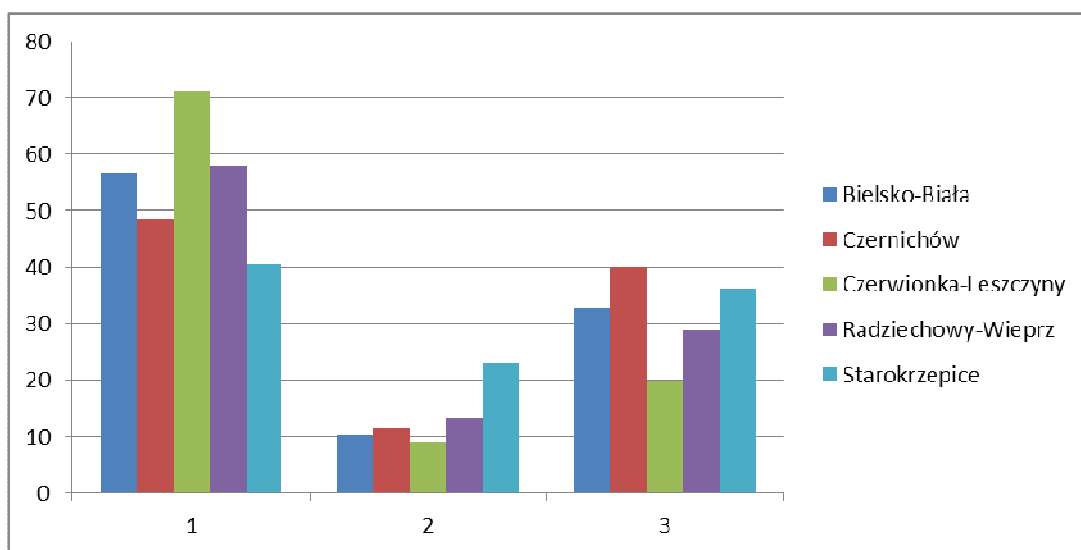
**Ryc. 16 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie:
Czy niwelowane są różnice w dostępie dla osób pełnosprawnych
i mniej sprawnych?
(1.tak, 2. nie, 3. nie wiem)**

Badani na pytanie odpowiedzieli (ryc.16) iż, ponad 60% użytkowników inwestycji z Gminy Bytom nie odniosła się do powyższego pytania. Ponad 50% użytkowników inwestycji z Gminy Katowice oraz Gminy Chorzów 1 jak również ponad 40% użytkowników inwestycji z Gminy Chorzów 2 uważa, że są niwelowane są różnice w dostępie dla osób pełnosprawnych i mniej sprawnych.

**Ryc. 17 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie:
Czy niwelowane są różnice w dostępie dla osób pełnosprawnych i mniej sprawnych?
(1.tak, 2. nie, 3. nie wiem)**

Badani na pytanie odpowiedzieli (ryc.17) iż, 60% użytkowników inwestycji z Gminy Ustroń oraz ponad 40% użytkowników inwestycji z Gminy Żywiec oraz Gminy Wisła nie odniosła się do powyższego pytania.

**Ryc. 18 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie:
Czy niwelowane są różnice w dostępie dla osób pełnosprawnych i mniej sprawnych?
(1. tak, 2. nie, 3. nie wiem)**

Badani na pytanie odpowiedzieli (ryc.18) iż, ponad 70% użytkowników inwestycji z Gminy Czerwionka-Leszczyny oraz ponad 50% użytkowników inwestycji z Gminy Bielsko-Biała oraz z Gminy Radziechowy-Wieprz uważa, iż są niwelowane różnice w dostępie dla osób pełnosprawnych i mniej sprawnych.

Aspektem, który został poddany analizom wielowymiarowym była ocena stanu niwelowania różnic w dostępie dla osób pełnosprawnych i mniej sprawnych w odniesieniu do płci, wieku, wykształcenia, grupy społeczno-zawodowej, ograniczeń ruchowych.

TABELA 23 Tabela wielodzielcza liczości i wskaźników struktury wskazująca kierunek powiązań oraz testy niezależności, a także analizy siły powiązań 4

Tabela wielodzielcza – liczość, wskaźniki struktury

	11.Czy niwelowane są różnice 1	11.Czy niwelowane są różnice 2	11.Czy niwelowane są różnice 3	Wiersz Razem
1. płeć				
1	224	63	200	487
%ogółu	24,86%	6,99%	22,20%	54,05%
2	199	58	157	414
%ogółu	22,09%	6,44%	17,43%	45,95%
Ogół	423	121	357	901
%ogółu	46,95%	13,43%	39,62%	100,00%

Testy niezależności, oraz analiza siły powiązań.

statystyka	Statystyka: 1. płeć(2) x 11.Czy niwelowane są różnice(3) (Arkusze12)		
	Chi-kwadr.	df	P
Chi ² Pearsona	,9551553	df=2	p=,62028
tau b i c Kendalla	b=-,026462	c=-,029002	
R rang Spearmana	-,027629	t=-,8287	p=,40749

TABELA 24 Tabela wielodzielcza licznosci i wskaźników struktury wskazująca kierunek powiązań oraz testy niezależności, a także analizy siły powiązań 9

Tabela wielodzielcza – licznosc, wskaźniki struktury

2. wiek	11.Czy niwelowane są różnice 1	11.Czy niwelowane są różnice 2	11.Czy niwelowane są różnice 3	Wiersz Razem
1	111	31	111	253
%ogółu	12,31%	3,44%	12,31%	28,05%
2	106	28	85	219
%ogółu	11,75%	3,10%	9,42%	24,28%
3	63	15	45	123
%ogółu	6,98%	1,66%	4,99%	13,64%
4	53	13	46	112
%ogółu	5,88%	1,44%	5,10%	12,42%
5	54	19	36	109
%ogółu	5,99%	2,11%	3,99%	12,08%
6	28	12	24	64
%ogółu	3,10%	1,33%	2,66%	7,10%
7	9	3	10	22
%ogółu	1,00%	0,33%	1,11%	2,44%
Ogół	424	121	357	902
%ogółu	47,01%	13,41%	39,58%	100,00%

Testy niezależności oraz analiza siły powiązań.

statystyka	Statystyka: 2. wiek(7) x 11.Czy niwelowane są różnice(3) (Arkusze12)		
	Chi-kwadr.	df	P
Chi ² Pearsona	7,948030	df=12	p=,78918
tau b i c Kendalla	b=-,029831	c=-,031272	
R rang Spearmana	-,035382	t=-1,062	p=,28846

TABELA 25 Tabela wielodzielcza licznosci i wskaźników struktury wskazująca kierunek powiązań oraz testy niezależności, a także analizy siły powiązań 15

Tabela wielodzielcza – licznosc, wskaźniki struktury

	11.Czy niwelowane są różnice 1	11.Czy niwelowane są różnice 2	11.Czy niwelowane są różnice 3	Wiersz Razem
1. płeć				
1	224	63	200	487
%ogółu	24,86%	6,99%	22,20%	54,05%
2	199	58	157	414
%ogółu	22,09%	6,44%	17,43%	45,95%
Ogół	423	121	357	901
%ogółu	46,95%	13,43%	39,62%	100,00%

Testy niezależności oraz analiza siły powiązań.

statystyka	Statystyka: 3. wykształcenie(4) x 11.Czy niwelowane są różnice(3) (Arkusz12)		
	Chi-kwadr.	df	P
Chi ² Pearsona	8,094378	df=6	p=,23127
tau b i c Kendalla	b=-,059887	c=-,056622	
R rang Spearmana	-,066839	t=-2,005	p=,04524

TABELA 26 Tabela wielodzielcza licznosci i wskaźnikow struktury wskazujaca kierunek powiazan oraz testy niezaleznosci, a takze analizy sily powiazan 21

Tabela wielodzielcza – licznosc, wskaźniki struktury

4. grupa społ-zawod.	11.Czy niwelowane są różnice 1	11.Czy niwelowane są różnice 2	11.Czy niwelowane są różnice 3	Wiersz Razem
1	92	24	54	170
%ogółu	10,26%	2,68%	6,02%	18,95%
2	51	19	43	113
%ogółu	5,69%	2,12%	4,79%	12,60%
3	11	3	17	31
%ogółu	1,23%	0,33%	1,90%	3,46%
4	239	67	209	515
%ogółu	26,64%	7,47%	23,30%	57,41%
5	21	3	24	48
%ogółu	2,34%	0,33%	2,68%	5,35%
6	9	3	8	20
%ogółu	1,00%	0,33%	0,89%	2,23%
Ogół	423	119	355	897
%ogółu	47,16%	13,27%	39,58%	100,00%

Testy niezaleznosci oraz analiza sily powiazan.

statystyka	Statystyka: 4. grupa społ-zawod.(6) x 11.Czy niwelowane są różnice(3) (Arkusz12)		
	Chi-kwadr.	df	p
Chi ² Pearsona	12,22027	df=10	p=,27059
Chi ² NW	12,50329	df=10	p=,25278
tau b i c Kendalla	b=,0539210	c=,0492314	
R rang Spearmana	,0600170	t=1,7987	p=,07240

TABELA 27 Tabela wielodzzielcza licznosci i wskaźnikow struktury wskazujaca kierunek powiazan oraz testy niezaleznosci, a takze analizy sily powiazan 27

Tabela wielodzzielcza – licznosc, wskaźniki struktury

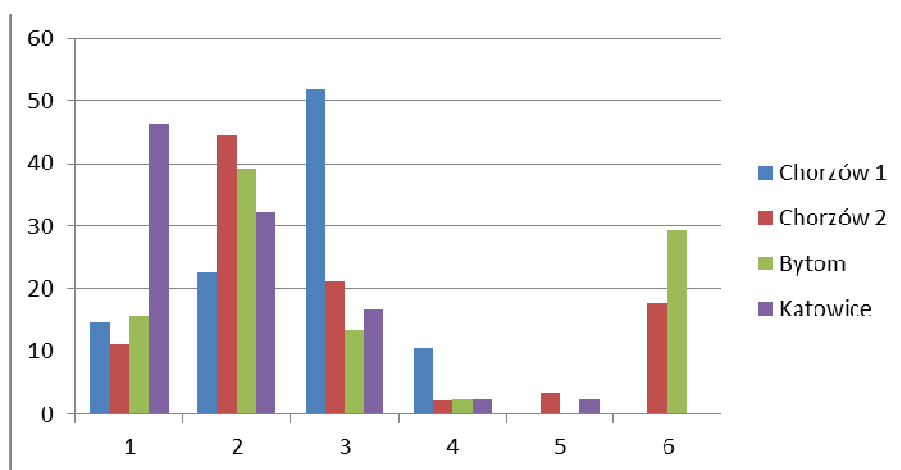
5. ogr. ruch.	Podsumowujaca tabela dwudzzielcza: czestości obserwowane (Arkusz12)			
	Licznosc oznacz. komorek > 10			
	11.Czy niwelowane są różnice 1	11.Czy niwelowane są różnice 2	11.Czy niwelowane są różnice 3	Razem
1	51	9	22	82
%ogółu	5,66%	1,00%	2,44%	9,10%
2	373	112	334	819
%ogółu	41,40%	12,43%	37,07%	90,90%
Ogół	424	121	356	901
%ogółu	47,06%	13,43%	39,51%	100,00%

Testy niezaleznosci oraz analiza sily powiazan.

statystyka	Statystyka: 5. ogr. ruch.(2) x 11.Czy niwelowane są różnice(3) (Arkusz12)		
	Chi-kwadr.	df	p
Chi ² Pearsona	8,468643	df=2	p=,01449
tau b i c Kendalla	b=,0913469	c=,0577728	
R rang Spearmana	,0953722	t=2,8727	p=,00417

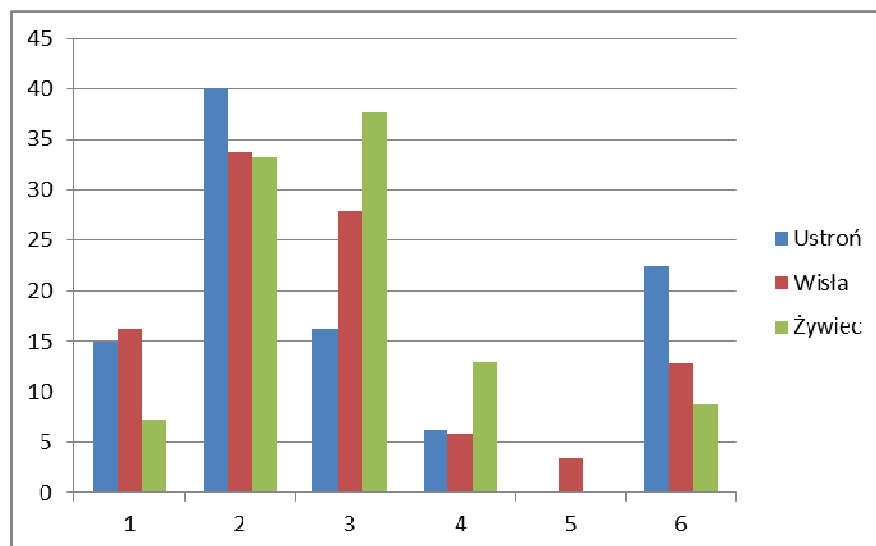
Analiza wynikow zawartych w tabeli nr 23 nie daje podstaw do odrzucenia hipotezy zerowej o niezaleznosci badanych zmiennych ($Chi^2 = 0,95$; $p = 0,620$). Wynika z tego ze, plec nie jest powiazana z oceną niwelowania różnic ($R = 0,027$; $p = 0,407$). Natomiast analiza wynikow zawartych w tabeli nr 24 nie daje podstaw do odrzucenia hipotezy zerowej o niezaleznosci badanych zmiennych ($Chi^2 = 7,94$; $p = 0,789$). Można stwierdzic ze, wiek nie ma wpływu na ocenę dotyczacą niwelowania różnic ($R = 0,035$; $p = 0,288$). Ponadto analiza wynikow zawartych w tabeli nr 25 nie daje podstaw do odrzucenia hipotezy zerowej o niezaleznosci badanych zmiennych ($Chi^2 = 8,09$; $p = 0,231$). Podsumowujac wykształcenie nie ma wpływu na ocenę czy niwelowane są różnice w dostępnosci obiektow dla osób niepeł-

nosprawnych ($R=0,066$; $p=0,045$). Analiza wyników zawartych w tabeli nr 26 nie daje podstaw do odrzucenia hipotezy zerowej o niezależności badanych zmiennych ($\chi^2=12,22$; $p=0,270$). Grupa społeczno–zawodowa nie ma wpływu na ocenę czy niwelowane są różnice ($R=0,060$; $p=0,072$). Jak wynika z analizy wyników zawartych w tabeli nr 27 daje podstawy do odrzucenia hipotezy zerowej o niezależności i stwierdzenia, że zmienne są zależne ($\chi^2=8,46$; $p=0,014$). Można zauważyć słabe istotne statystycznie powiązanie pomiędzy osobami z ograniczeniami ruchowymi i oceną czy niwelowane są różnice ($R=0,095$; $p=0,004$).

**Ryc. 19 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie:
Jak oceniasz działalność istniejących klubów sportowych w organizacji imprez sportowych w Twoim regionie?**
(1. bardzo dobrze, 2. dobrze, 3. przeciętnie, 4. źle, 5. bardzo źle, 6. nie wiem)

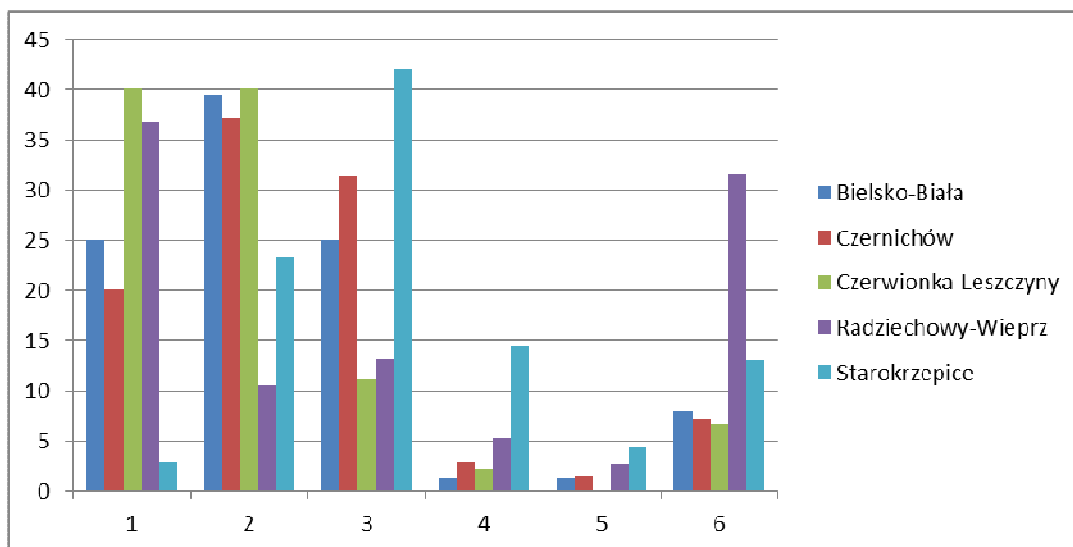
Badani na pytanie odpowiedzieli (ryc.19) iż, ponad 50% użytkowników inwestycji z Gminy Chorzów 1 przeciętnie ocenia działalność istniejących klubów sportowych. Natomiast ponad 40% użytkowników inwestycji z Gminy Katowice bardzo dobrze ocenia działalność istniejących klubów sportowych. Ponad 40% użytkowników inwestycji z Gminy Chorzów 2 oraz ponad 30% użytkowników inwestycji z Gminy Bytom dobrze ocenia działalność istniejących klubów sportowych.

**Ryc. 20 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie:
Jak oceniasz działalność istniejących klubów sportowych w organizacji imprez sportowych w Twoim regionie?**

(1. bardzo dobrze, 2. dobrze, 3. przeciętnie, 4. źle, 5. bardzo źle, 6. nie wiem)

Badani na pytanie odpowiedzieli (ryc.20) iż, 40% użytkowników inwestycji z Gminy Ustroń dobrze ocenia działalność istniejących klubów sportowych. Natomiast ponad 35% użytkowników inwestycji z Gminy Żywiec przeciętnie ocenia działalność istniejących klubów sportowych. Ponadto ponad 30% użytkowników inwestycji z Gminy Wisła dobrze ocenia działalność istniejących klubów sportowych.

**Ryc. 21 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie:
Jak oceniasz działalność istniejących klubów sportowych w organizacji imprez sportowych w Twoim regionie?**

(1. bardzo dobrze, 2. dobrze, 3. przeciętnie, 4. źle, 5. bardzo źle, 6. nie wiem)

Badani na pytanie odpowiedzieli (ryc.21) iż, 40% użytkowników inwestycji z Gminy Starokrzepice przeciętnie ocenia działalność istniejących klubów sportowych. Natomiast ponad 35% użytkowników inwestycji z Gminy Czerwionka-Leszczyny oraz Gminy Radziechowy-Wieprz bardzo dobrze ocenia działalność istniejących klubów sportowych. Ponadto ponad 35% użytkowników inwestycji z Gminy Bielsko-Biała, Gminy Czernichów dobrze ocenia działalność istniejących klubów sportowych.

Aspektem, który został poddany analizom wielowymiarowym była ocena stanu istniejących klubów sportowych w odniesieniu do płci, wieku, wykształcenia, grupy społeczno-zawodowej, ograniczeń ruchowych.

TABELA 28 Tabela wielodzielcza licznosci i wskaźnikow struktury wskazujaca kierunek powiazan oraz testy niezaleznosci, a takze analizy sily powiazan 5

Tabela wielodzielcza – licznosc, wskaźniki struktury

1. plec	12. Ocena dostępnosci klubow 1	12. Ocena dostępnosci klubow 2	12. Ocena dostępnosci klubow 3	12. Ocena dostępnosci klubow 4	12. Ocena dostępnosci klubow 5	12. Ocena dostępnosci klubow 6	Wiersz Razem
1	94	176	124	26	6	61	487
%ogotu	10,43%	19,53%	13,76%	2,89%	0,67%	6,77%	54,05%
2	92	121	105	26	9	61	414
%ogotu	10,21%	13,43%	11,65%	2,89%	1,00%	6,77%	45,95%
Ogól	186	297	229	52	15	122	901
%ogotu	20,64%	32,96%	25,42%	5,77%	1,66%	13,54%	100,00%

Testy niezaleznosci oraz analiza sily powiazan.

statystyka	Statystyka: 1. plec(2) x 12. Ocena dostępnosci klubow(6) (Arkusz12)		
	Chi-kwadr.	df	p
Chi ² Pearsona	6,511313	df=5	p=,25959
tau b i c Kendalla	b=,0210811	c=,0259423	
R rang Spearmana	,0232951	t=,69866	p=,48495

TABELA 29 Tabela wielodzielcza licznosci i wskaźników struktury wskazująca kierunek powiązań oraz testy niezależności, a także analizy siły powiązań 10

Tabela wielodzielcza – licznosc, wskaźniki struktury

2. wiek	12. Ocena dostępności klubów 1	12. Ocena dostępności klubów 2	12. Ocena dostępności klubów 3	12. Ocena dostępności klubów 4	12. Ocena dostępności klubów 5	12. Ocena dostępności klubów 6	Wiersz Razem
1	89	82	37	9	2	34	253
%ogółu	9,87%	9,09%	4,10%	1,00%	0,22%	3,77%	28,05%
2	37	84	58	9	6	25	219
%ogółu	4,10%	9,31%	6,43%	1,00%	0,67%	2,77%	24,28%
3	28	46	28	5	2	14	123
%ogółu	3,10%	5,10%	3,10%	0,55%	0,22%	1,55%	13,64%
4	16	31	38	8	3	16	112
%ogółu	1,77%	3,44%	4,21%	0,89%	0,33%	1,77%	12,42%
5	10	36	40	9	1	13	109
%ogółu	1,11%	3,99%	4,43%	1,00%	0,11%	1,44%	12,08%
6	6	16	22	9	0	11	64
%ogółu	0,67%	1,77%	2,44%	1,00%	0,00%	1,22%	7,10%
7	0	3	6	3	1	9	22
%ogółu	0,00%	0,33%	0,67%	0,33%	0,11%	1,00%	2,44%
Ogół	186	298	229	52	15	122	902
%ogółu	20,62%	33,04%	25,39%	5,76%	1,66%	13,53%	100,00%

Testy niezależności oraz analiza siły powiązań.

statystyka	Statystyka: 2. wiek(7) x 12. Ocena dostępności klubów(6) (Arkusz12)		
	Chi-kwadr.	df	p
Chi ² Pearsona	110,8985	df=30	p=,00000
tau b i c Kendalla	b=,1956617	c=,1842469	
R rang Spearmana	,2385083	t=7,3679	p=,00000

TABELA 30 Tabela wielodzielcza licznosci i wskaźnikow struktury wskazujaca kierunek powiazan oraz testy niezaleznosci, a takze analizy siły powiazan 16

Tabela wielodzielcza – licznosc, wskaźniki struktury

	12. Ocena dostępności klubów 1	12. Ocena dostępności klubów 2	12. Ocena dostępności klubów 3	12. Ocena dostępności klubów 4	12. Ocena dostępności klubów 5	12. Ocena dostępności klubów 6	Wiersz Razem
3. wykształcenie							
1	121	156	92	18	7	55	449
%ogółu	13,47%	17,37%	10,24%	2,00%	0,78%	6,12%	50,00%
2	15	20	22	7	3	14	81
%ogółu	1,67%	2,23%	2,45%	0,78%	0,33%	1,56%	9,02%
3	31	72	52	13	5	30	203
%ogółu	3,45%	8,02%	5,79%	1,45%	0,56%	3,34%	22,61%
4	17	50	62	13	0	23	165
%ogółu	1,89%	5,57%	6,90%	1,45%	0,00%	2,56%	18,37%
Ogół	184	298	228	51	15	122	898
%ogółu	20,49%	33,18%	25,39%	5,68%	1,67%	13,59%	100,00%

Testy niezaleznosci oraz analiza siły powiazan.

statystyka	Statystyka: 3. wykształcenie(4) x 12. Ocena dostępności klubów(6) (Arkusz12)		
	Chi-kwadr.	df	p
Chi ² Pearsona	49,41404	df=15	p=,00002
tau b i c Kendalla	b=,1395255	c=,1315833	
R rang Spearmana	,1667017	t=5,0607	p=,00000

TABELA 31 Tabela wielodzzielcza licznosci i wskaźnikow struktury wskazujaca kierunek powiazan oraz testy niezaleznosci, a takze analizy sily powiazan 22

Tabela wielodzzielcza – licznosc, wskaźniki struktury

4. grupa społ-zawod.	12. Ocena dostępności klubów 1	12. Ocena dostępności klubów 2	12. Ocena dostępności klubów 3	12. Ocena dostępności klubów 4	12. Ocena dostępności klubów 5	12. Ocena dostępności klubów 6	Wiersz Razem
1	20	53	64	13	2	18	170
%ogółu	2,23%	5,91%	7,13%	1,45%	0,22%	2,01%	18,95%
2	12	30	41	11	1	18	113
%ogółu	1,34%	3,34%	4,57%	1,23%	0,11%	2,01%	12,60%
3	8	8	8	0	1	6	31
%ogółu	0,89%	0,89%	0,89%	0,00%	0,11%	0,67%	3,46%
4	137	185	103	19	10	61	515
%ogółu	15,27%	20,62%	11,48%	2,12%	1,11%	6,80%	57,41%
5	8	19	7	3	1	10	48
%ogółu	0,89%	2,12%	0,78%	0,33%	0,11%	1,11%	5,35%
6	1	2	5	4	0	8	20
%ogółu	0,11%	0,22%	0,56%	0,45%	0,00%	0,89%	2,23%
Ogół	186	297	228	50	15	121	897
%ogółu	20,74%	33,11%	25,42%	5,57%	1,67%	13,49%	100,00%

Testy niezaleznosci oraz analiza sily powiazan.

statystyka	Statystyka: 4. grupa społ-zawod.(6) x 12. Ocena dostępności klubów(6) (Arkusz12)		
	Chi-kwadr.	df	P
Chi ² Pearsona	89,30060	df=25	p=,00000
tau b i c Kendalla	b=-,083610	c=-,068593	
R rang Spearmana	-,098564	t=-2,963	p=,00313

TABELA 32 Tabela wielodzielcza licznosci i wskaźnikow struktury wskazujaca kierunek powiazan oraz testy niezaleznosci, a takze analizy sily powiazan 28

Tabela wielodzielcza – licznosc, wskaźniki struktury

5. ogr. ruch.	12. Ocena dostępności klubów 1	12. Ocena dostępności klubów 2	12. Ocena dostępności klubów 3	12. Ocena dostępności klubów 4	12. Ocena dostępności klubów 5	12. Ocena dostępności klubów 6	Wiersz Razem
1	16	27	19	3	1	16	82
%ogółu	1,78%	3,00%	2,11%	0,33%	0,11%	1,78%	9,10%
2	170	271	210	48	14	106	819
%ogółu	18,87%	30,08%	23,31%	5,33%	1,55%	11,76%	90,90%
Ogół	186	298	229	51	15	122	901
%ogółu	20,64%	33,07%	25,42%	5,66%	1,66%	13,54%	100,00%

Testy niezaleznosci oraz analiza sily powiazan.

statystyka	Statystyka: 5. ogr. ruch.(2) x 12. Ocena dostępności klubów(6) (Arkusz12)		
	Chi-kwadr.	df	P
Chi ² Pearsona	3,357432	df=5	p=,64506
tau b i c Kendalla	b=-,019301	c=-,013703	
R rang Spearmana	-,021324	t=-,6395	p=,52266

Analiza wynikow zawartych w tabeli nr 28 nie daje podstawy do odrzucenia hipotezy zerowej o niezaleznosci badanych zmiennych ($\chi^2 = 6,51$; $p = 0,259$). Płec nie jest powiazana z oceną dostępności klubów ($R = 0,023$; $p = 0,484$). Analiza wynikow zawartych w tabeli nr 29 daje podstawy do odrzucenia hipotezy zerowej o niezaleznosci i stwierdzenia, że zmienne są zalezne ($\chi^2 = 110,89$; $p = 0,000$). Można zauwazyć słabe istotne statystycznie powiazanie pomiędzy wiekiem, a oceną stanu infrastruktury ($R = 0,238$; $p = 0,000$). Wyniki wskazują, że osoby mlodsze istotnie lepiej oceniają dostępność klubow sportowych. Analiza wynikow zawartych w tabeli nr 30 daje podstawy do odrzucenia hipotezy zerowej o niezaleznosci i stwierdzenia, że zmienne są zalezne ($\chi^2 = 49,41$; $p = 0,000$). Można zauwazyć słabe istotne statystycznie powiazanie pomiędzy wykształceniem, a oceną stanu infrastruktury ($R = 0,166$; $p = 0,000$). Wyniki wskazują, że osoby z niższym wykształceniem lepiej oceniają dostępność klubow. Analiza wynikow zawartych w tabeli nr 31 daje podstawy do odrzucenia hipotezy zerowej o niezaleznosci i stwierdzenia, że zmienne są zalezne ($\chi^2 = 89,30$; $p = 0,000$). Można zauwazyć słabe istotne

statystycznie powiązanie pomiędzy grupą społeczno-zawodową, oceną dostępności klubów ($R=0,098$; $p=0,003$). Analiza wyników zawartych w tabeli nr 32 nie daje podstaw do odrzucenia hipotezy zerowej o niezależności badanych zmiennych ($\chi^2=3,35$; $p=0,645$). Ograniczenia ruchowe i bez nie mają wpływu na ocenę dostępności klubów ($R=0,021$; $p=0,522$).

3.5. Wywiad standaryzowany

Eksperti z Gminy Katowice, Bytom, Czernichów, Żywiec, Radziechowy–Wieprz, Starokrzepice, Czerwionka – Leszczyny odpowiadając na pytanie 1: „Czy wybudowana infrastruktura sportowa na terenie Państwa Gminy ma wpływ na wzrost aktywności fizycznej mieszkańców” wskazali iż, jednym z założeń realizacji budowy obiektów sportowych w ramach realizacji projektów dofinansowanych w perspektywie finansowej 2007-2013 był wzrost aktywności fizycznej nie tylko uczniów przyszłolnych obiektów, ale również mieszkańców gmin oraz osób spoza obszaru oddziaływania bezpośredniego infrastruktury sportowej. Ponadto jak wynika z odpowiedzi na terenie Gminy Ustroń „Powstały nieformalne grupy osób uprawiający sporty grupowe jak koszykówka, siatkówka czy piłka ręczna, jak również joga, zumba czy pilates”. Wskazano iż, na terenie Gminy Wisła „Hala jest wykorzystywana – w godzinach funkcjonowania szkoły przez uczniów, a późnym popołudniem i wieczorami oraz podczas weekendów głównie przez zorganizowane grupy naszych mieszkańców.” Ponadto na obszarze Gminy Chorzów „Realizacja obu projektów na terenie gminy pozwoliła na wzrost aktywności fizycznej mieszkańców. Powstanie w Szkole Podstawowej nr 1 w Chorzowie pełno wymiarowej sali gimnastycznej pozwoliła w lepszy sposób realizować zadania z zakresu wychowania fizycznego uczniów szkoły, zaś projekt realizowany w Specjalnym Ośrodku Szkolno–Wychowawczym dla Młodzieży Niewidomej i Słabowidzącej w Chorzowie przyczynił się nie tylko do wzrostu aktywności mieszkańców, ale i dzieci z całego regionu, które uczęszczają do placówki.” W Gminie Bielsko-Biała „Wybudowana infrastruktura wpływa na wzrost aktywności fizycznej beneficjentów. Dodatkowo na sali gimnastycznej odbywają się zawody sportowe, zajęcia szkolnego koła sportowego, zajęcia sekcji sportowych. Z nowej infrastruktury sportowej korzysta również społeczność Przedszkola nr 15, które prowadzi dwa oddziały przedszkolne w budynku Szkoły Podstawowej nr 9. Przedszkole wykorzystuje salę gimnastyczną w ramach organizowanych zajęć ruchowych i gimnastyki korekcyjnej. Nowa sala jest również wykorzystana jako arena sportowych zawodów przedszkolnych.”

Eksperci z Gmin Czernichów, Katowice, Radziechowy-Wieprz, Żywiec odpowiadając na pytanie 2: „Jaki wpływ na rozwój sportu na terenie Państwa Gminy ma powstała inwestycja (np. wzrasta ilość imprez sportowych, zawodów, imprez rekreacyjnych, integracyjnych, zajęć sportowych dla różnych kategorii wiekowych) uważają iż, wybudowane obiekty sportowe sprzyjają rozwojowi sportu. Poszerzono wachlarz zajęć sportowych dla różnych kategorii wiekowych. W Gminie Starokrzepice wskazano, że „Na hali sportowej organizowane są liczne imprezy sportowe np. zawody szkolne, gminne, międzygminne i powiatowe. Odbywają się także zajęcia w ramach działalności klubu Iskra oraz liczne turnieje towarzyskie organizowane przez mieszkańców. Ma to bezpośredni wpływ na wysokie osiągnięcia sportowe uczniów.” Natomiast w Gminie Ustroń „Dzięki powstałej inwestycji wzrosła aktywność grup nieformalnych uprawiających sporty grupowe czy zespołowe, wzrosła o 40% ilość imprez sportowych, zawodów jak również zajęć sportowych skierowanych do różnych kategorii wiekowych: od malucha do seniora, jak również zaawansowania. Ponadto w Gminie Czerwionka–Leszczyny „Odbywają się zawody w ramach olimpiad specjalnych, sportowe imprezy integracyjne ze szkołami i przedszkolami z terenu gminy.” Natomiast w Gminie Bytom „Szkoła stała się centrum sportu i rekreacji w dzielnicy. Jesteśmy organizatorami wielu imprez sportowych dla uczniów, dla mieszkańców dzielnicy. Organizujemy ligę rodziców w różnych dyscyplinach dla mieszkańców w ramach Programu Aktywności Lokalnej, Rozgrywki III Ligi, Siatkówki mężczyzn, Turnieje Parafialne.” W Gminie Wisła „Budowa hali gimnastycznej i boiska wielofunkcyjnego sprzyja wzrostowi ilości międzyszkolnych zawodów sportowych, ale również ilości i różnorodności turniejów gminnych. Wcześniej odbywał się wyłącznie turniej piłki nożnej, aktualnie są również turnieje w piłce ręcznej, siatkowej, koszykówce. Poza tym rozwinęła się również sekcja kendo i judo.” Natomiast w Gminie Chorzów „Nowa infrastruktura w obu placówkach przyczyniła się do wzrostu ilości imprez sportowych i rekreacyjnych. Szkoła Podstawowa nr 1 dzięki nowej sali może wykorzystywać tę przestrzeń do różnego rodzaju aktywności, szkolnych imprez i uroczystości oraz angażować nie tylko uczniów, ale też rodziców do udziału w tych przedsięwzięciach. Co do Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Młodzieży Niewidomej i Słabowidzącej stworzenie placu aktywnej rekreacji przyczyniło się do wzrostu aktywności pozwalającej na poprawę warunków rehabilitacji i aktywizacji podopiecznych placówki.” Na terenie Gminy Bielsko-Biała „Ze względu na lokalny, przyszkolny charakter wybudowanej sali gimnastycznej trudno stwierdzić wpływ jej powstania na rozwój sportu na terenie Bielsko-Białej. Na terenie miasta funkcjonuje kilkadziesiąt obiektów sportowych o charakterze ogólnomiejskim, w tym 8 hal sportowych z widownią i jedna hala widowiskowo-sportowa z widownią. Budowa sali miała z pewnością po-

zytywny wpływ na rozwój sportu w ujęciu lokalnym, co w jakimś stopniu przekłada się na rozwój sportu w Bielsku-Białej, a zwłaszcza rozwój aktywności fizycznej mieszkańców, co z roku na rok wzrasta poprzez organizację kameralnych grup uprawiających różne dziedziny aktywności sportowej: siatkówka, aerobik i inne tego rodzaju zajęcia, wykorzystuje bazę sportową w placówkach oświatowych, poza godzinami zajęć szkolnych.”

Eksperti z Gmin Chorzów, Starokrzepice, Czernichów, Katowice, Radziechowy-Wieprz, Żywiec odpowiadając na pytanie 3: „Czy nowo powstały obiekt przyczynił się do założenia na terenie Państwa Gminy klubu sportowego oraz czy też już istniejące kluby sportowe korzystają z obiektu” odpowiedzieli iż, z powstałego obiektu sportowego korzystają istniejące kluby sportowe, rozwinęły się także nowe dyscypliny np. klub biathlonistów w ramach realizowanego programu „Multisport”¹³² w Gminie Czernichów. w Gminie Czerwionka-Leszczyny „W okresie zimowym klub lekkoatletyczny i klub piłkarski korzysta z obiektu.” Na terenie Gminy Ustron „Założono 3 kluby sportowe nowe, a pozostałe korzystają z obiektu.” Natomiast w Gminie Bytom „Z obiektu korzystają wszystkie okoliczne kluby sportowe: Szombierki Bytom, Dom Nadziei oraz mniejsze podmioty działające w ramach Programu Aktywności Lokalnej.” „W Wiśle prężnie funkcjonuje kilka stowarzyszeń sportowych z Wiślańskim Stowarzyszeniem Sportowym na czele, które kontynuuje tradycje Klubu Sportowego Wisła-Ustronianka. Poza tym przy kilku szkołach działają Uczniowskie Kluby Sportowe. Niemniej samo powstanie hali gimnastycznej i boiska wielofunkcyjnego nie przyczyniło się bezpośrednio do powstania nowych organizacji. Istniejące stowarzyszenia korzystają z obiektów, chociaż w dostępie do hali, ze względu na skalę zainteresowania, muszą „konkurować” z grupami nieformalnymi”. Ponadto w Gminie Bielsko-Biała „Powstanie obiektu nie przyczyniło się do założenia nowego klubu sportowego. Obiekt jest natomiast wykorzystywany przez istniejące kluby sportowe takie jak: Akademia Basketu s.c. czy Beskidzkie Towarzystwo Sportowe REKORD. Zajęcia z siatkówki prowadzi na sali Środowiskowe Centrum Pomocy Społecznej. Powstanie sali umożliwiło także znaczące zwiększenie ilości zajęć dodatkowych Szkolnego Klubu Sportowego.”

¹³² Program ministerialny „Multisport” – zmiana nazwy „Junior Sport”. Minister Sportu i Turystyki rekomenduje organizowanie i prowadzenie zajęć sportowych w wymiarze 3 razy w tygodniu dla każdego uczestnika, w 90-minutowych jednostkach szkoleniowych, w grupach 15-20 osobowych. Zakłada się współfinansowanie projektu ze środków będących w dyspozycji samorządów szczebla wojewódzkiego i lokalnego, a także ze środków własnych i pozyskanych z innych źródeł przez wnioskodawcę. Ideą projektu „Junior Sport” jest organizacja i prowadzenie systematycznych zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży z klas IV-VI szkół podstawowych. Zajęcia są prowadzone w różnorodnych, nowoczesnych i atrakcyjnych formach, stymulując aktywność fizyczną mieszkańców. Istotnym założeniem jest również, aby realizowane zajęcia odbywały się na różnych obiektach sportowych, dających możliwość upowszechniania wielu sportów, zachęcając uczestników projektu do wyboru preferowanej formy aktywności fizycznej, zgodnie z zainteresowaniami i indywidualnymi predyspozycjami.

Eksperci odpowiadając na pytanie 4: „Czy dzięki powstałej infrastrukturze sportowej na terenie Państwa Gminy zwiększyła się dostępność do obiektu dla mieszkańców” uważają iż, zdecydowanie poprawiła się dostępność obiektu dla mieszkańców Gmin Ustroń, Czerwionka-Leszczyny, Czernichów, Radziechowy-Wieprz, Żywiec. Natomiast „Dzięki powstałej infrastrukturze na terenie Gminy Katowice zwiększyła się dostępność obiektu dla mieszkańców poprzez jego wybudowanie. Wcześniej nie było to możliwe ze względu na zły stan infrastruktury sportowej na tym terenie.” W Gminie Starokrzepice stwierdzono, że „Zwiększyła się dostępność do obiektów sportowych dla mieszkańców. Dzięki powstałej hali w godzinach popołudniowych mieszkańcy mają możliwość korzystania z obiektu i organizowania zajęć sportowych.” Natomiast na terenie Gminy Wisła „Hala gimnastyczna jest praktycznie cały czas wykorzystywana, m.in. dlatego też podjęliśmy współpracę ze Starostwem Cieszyńskim w zakresie budowy kolejnej hali sportowej dla Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych, która w godzinach popołudniowych i przez weekendy udostępniona byłaby mieszkańcom i turystom.” W obszarze Gminy Bytom „Odbywają się różne inicjatywy: aerobik dla kobiet, treningi sportowe, poranki dla rodziców i dzieci – turnieje parafialne.” W „Gminie Bielska-Biała z obiektu korzysta przede wszystkim społeczność Szkoły Podstawowej nr 9 (dzieci, nauczyciele, rodzice), jak również mieszkańcy Osiedla Biała Wschód oraz społeczność Przedszkola nr 15 zlokalizowanego w budynku Szkoły Podstawowej nr 9. Sala służy również jako aula szkolna, miejsce przedstawięń, arena zawodów i konkursów nie tylko sportowych, ale również wydarzeń artystycznych i osiedlowych. Poza godzinami pracy szkoły, sala gimnastyczna jest wynajmowana chętnym na podstawie umów cywilnoprawnych. Sala wynajmowana jest od poniedziałku do piątku w godzinach 16.30-20.00.” Ponadto w Gminie Chorzów „Dzięki poprawie infrastruktury zwiększyła się dostępność obiektu dla mieszkańców. w imprezach organizowanych na ich terenie biorą udział nie tylko dzieci uczęszczające do szkół, ale całe rodziny. Nowa przestrzeń, doposażenie oraz odnowienie obiektu stworzyło takie możliwości.”

Eksperci z Gmin Starokrzepice, Żywiec, Ustroń, Czerwionka-Leszczyny, Czernichów, Radziechowy-Wieprz, Bytom odpowiadając na pytanie 5: „Jak oceniacie Państwo poziom zaangażowania mieszkańców w aktywność sportową i fizyczną na terenie Gminy” uważają iż, zdecydowanie wzrósł poziom aktywności sportowej mieszkańców. Stopień aktywności mieszkańców wzrasta w związku z powstawaniem na terenie Gmin obiektów sportowych ponieważ mniej sprawni nie muszą przemieszczać się do sąsiedniej gminy czy sołectwa. Ponadto w Gminie Katowice „Budowa nowych obiektów sportowych w ramach projektu spowodowała wzrost zaangażowania mieszkańców, zwiększając tym samym dostęp do rozbudo-

wanej na terenie miasta infrastruktury sportowej. Zwiększeniu uległ również odsetek mieszkańców praktykujących różne formy aktywności fizycznej na wybudowanych obiektach.” Użytkownicy obiektu w Gminie Wisła „Pokolenie 30+” generalnie wydaje się być dosyć zaangażowane w aktywność sportową i fizyczną. Aktualnie istotnym zadaniem jest zachęcanie do takiej aktywności dzieci i młodzieży, która niestety woli nierzadko spędzać czas w domu przed komputerem czy telewizorem albo korzystać ze zwolnień ze szkolnych zajęć wychowania fizycznego. Zauważono stopniową poprawę w tym zakresie, ale jest jeszcze wiele do zrobienia.” Gminę „Chorzów i jego mieszkańców cechuje duża aktywność sportowa i fizyczna. Fakt iż, w mieście są kluby sportowe grające w pierwszych ligach - czy to piłki nożnej (ekstraklasa) czy piłki ręcznej wpływa na popularność tych dyscyplin i sportu jako formy spędzania czasu. Na pewno nowa infrastruktura, zwiększy dostęp do niej podnosząc poziom aktywności fizycznej zarówno na poziomie profesjonalnym, jak i rekreacyjnym.” Na terenie Gminy Bielsko-Biała „Wydaje się, że występuje ponadprzeciętne zaangażowanie mieszkańców w aktywność sportową i fizyczną. Bielszczanie lubią jazdę na rowerze i bieganie czyli dyscypliny, które nie wymagają dużego nakładu finansowego. Dzięki dużej i różnorodnej bazie obiektów sportowych popularne jest także pływanie, piłka nożna, siatkówka czy koszykówka. w ostatnich latach dzięki nowym inwestycjom popularne stało się korzystanie ze ścianek wspinaczkowych czy siłowni na świeżym powietrzu. Dzięki położeniu w górach i rozwiniętej infrastrukturze popularne są sporty zimowe, takie jak: narciarstwo, snowboard czy jazda na łyżwach. Można powiedzieć, że aktywność fizyczna jest modna w Bielsku-Białej. Zwłaszcza wieczorem można zaobserwować jak żyją obiekty sportowe, z których mieszkańcy coraz liczniej korzystają.”

Eksperti z Gmin Żywiec, Ustroń, Czerwionka-Leszczyny, Czernichów, Radziechowy-Wieprz, Katowice, Bytom odpowiadając na pytanie 6: „Czy powstała infrastruktura sportowa niweluje różnice w dostępie do powstałej infrastruktury dla mieszkańców pełnosprawnych oraz mniej sprawnych” odpowiedzieli iż, wybudowana infrastruktura sportowa dla wszystkich osób chcących korzystać z wybudowanych obiektów sportowych. Obiekty sportowe są dostosowane do użytkowania również przez osoby mniej sprawne. Ponadto w Gminie Starokrzepice „Zarówno osoby pełnosprawne, jak i mniej sprawne mogą w pełni korzystać z hali sportowej w Starokrzepicach. Obiekt został na etapie projektowania i budowy dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych.” Natomiast na terenie Gminy Wisła „Hala gimnastyczna i boisko wielofunkcyjne oczywiście spełniają standardy co do dostępności dla osób niepełnosprawnych. Z obiektów korzystają również osoby stowarzyszone w Polskim Związku Niepełnosprawnych Start, tak więc powstała infrastruktura niweluje różnice w dostępie pomiędzy

osobami pełnosprawnymi oraz mniej sprawnymi. W Gminie Chorzów „Realizacja projektu w szczególności w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym dla Młodzieży Niewidomej i Słabowidzącej w Chorzowie niweluje te różnice. Pozwala na udział w zajęciach sportowych, rehabilitacyjnych i takich mających na celu aktywizację mieszkańców pełnosprawnych oraz mniej sprawnych. Z ośrodka korzystają osoby z całego regionu.” W powstałym Gminie Bielsko-Biała „Obiekcie uwzględniono potrzeby osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach inwalidzkich. Obiekt jest dostępny bezpośrednio z poziomu terenu, a usytuowanie poziomu parteru wymaga lokalizacji pochylni wjazdowej. Osobom poruszającym się na wózkach inwalidzkich umożliwiono również dostęp bezpośredni do sali z układu komunikacyjnego szkoły. Dla tych osób powstały również dwa miejsca parkingowe, usytuowane w pobliżu tylnego wejścia do sali gimnastycznej. W części sanitarno-szatniowej znajdują się szatnie i umywalnia dla osób poruszających się na wózkach.”

Eksperci z Gmin Żywiec, Ustroń, Czerwionka-Leszczyny, Czernichów, Radziechowy-Wieprz, Wisła odpowiadając na pytanie 7: „Czy według Państwa istnieją jakieś bariery dla uprawiania aktywności fizycznej i sportowej dla mieszkańców niepełnosprawnych na terenie Gminy” uważają iż, nie ma barier dla uprawiania przez nich aktywności fizycznej i sportowej. Czasami pojawiają się trudności, żeby dojechać do obiektu sportowego, ale na bieżąco Gminy niwelują te bariery. Gmina Katowice „Dokłada wszelkich starań, żeby obecna i nowopowstająca infrastruktura była dostępna dla wszystkich osób, w tym dla osób o różnym stopniu niepełnosprawności. Wszelkie formy aktywności fizycznej mieszkańców powodują wzrost ich poziomu życia i zadowolenia, jak również poprawę stanu zdrowia, co ma wpływ na codzienne funkcjonowanie w społeczeństwie.” Natomiast „Hala sportowa w Starokrzepicach pod względem technicznym została wybudowana z wykorzystaniem rozwiązań technicznych i technologicznych wymaganych dla tego rodzaju przedsięwzięć gwarantujących dostępność dla osób niepełnosprawnych. Hala jest dostępna z poziomu terenu bez stosowania schodów. Zaplecze jest wyposażone w toaletę oraz z natryskiem dostosowanym dla osób niepełnosprawnych. w związku z powyższym osoby niepełnosprawne mają możliwość łatwego dostępu do powstałej infrastruktury i uprawiania aktywności fizycznej i sportowej.” Na terenie Gminy Chorzów „Z całą pewnością podnoszenie poziomu wyposażenia, modernizacja ośrodków przeznaczonych do korzystania dla mieszkańców niepełnosprawnych niweluje te bariery i pozwala aktywizować to środowisko. Trudno powiedzieć, że nie ma żadnych barier, ale na pewno Miasto stara się je w miarę możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych i własnych niwelować te przeszkody i w jak najszerszym stopniu stwarzać osobom niepełnosprawnym szanse do pełnej aktywności fizycznej i sportowej.”

Gmina Bielsko-Biała, uważa iż „z całą pewnością takie bariery ciągle istnieją, pomimo wysiłków podejmowanych przez Miasto na rzecz ich usuwania. Wszystkie nowo powstające obiekty są projektowane w sposób zapewniający niezbędne warunki do korzystania z obiektów przez osoby niepełnosprawne, w szczególności poruszające się na wózkach inwalidzkich. Dla każdej nowej inwestycji przeznaczonej do pożytku publicznego konsultowane są rozwiązania z Radą ds. Osób Niepełnosprawnych zapewniające szeroki dostęp dla obiektów osób niepełnosprawnych.” Ekspert Gminy Bytom uważa iż, „Jedynie bariery mają charakter psychologiczny. To te bariery należy przełamać. Niepełnosprawne dzieci chcą tak samo jak zdrowe uczestniczyć w życiu społecznym, sportowym czy kulturalnym. Obiekty sportowe w naszym mieście są dostosowane dla osób niepełnosprawnych. Kadra jest przygotowana do prowadzenia zajęć. Przykładem jest ruch paraolimpijski działający na Śląsku. Jedynie co można zrobić to objąć osoby niepełnosprawne pomocą psychologiczną, aby uświadomić im potrzeby uczestnictwa w sporcie oraz motywować ich do działania.”

DYSKUSJA

Zamysł autorski podjęcia badań próby oceny oddziaływania lokalnych inwestycji sportowych na rozwój sportu oraz aktywność fizyczną mieszkańców na terenie gmin województwa śląskiego dofinansowanych ze środków europejskich w latach 2007-2013 powstał pod wpływem obserwacji własnych oraz dyskusji wśród środowisk samorządowych, sportowych, a także władarzy gmin województwa śląskiego.

Inspiracją do podjęcia badań, które były zrealizowane w 2012 oraz wywiad przeprowadzony z ekspertami jednostek samorządu terytorialnego w 2015 roku był wpływający okres minionego programowania, kiedy polskie gminy stały się podstawową grupą beneficjentów pomocy oferowanej Polsce przez Komisję Europejską.

Rozważając pozycję sportu w Unii Europejskiej na podstawie analizy prawodawstwa unijnego, sport ujmowany jest szeroko, zgodnie z definicją przyjętą przez Radę Europy. Sport oznacza wszelkie formy aktywności fizycznej, które poprzez uczestnictwo doraźne lub zorganizowane, stawiają sobie za cel wypracowanie lub poprawienie kondycji fizycznej i psychicznej, rozwój stosunków społecznych lub osiągnięcie wyników sportowych na wszelkich poziomach. Należy zwrócić uwagę, iż definicja europejska jest zbieżna z pojęciem kultury fizycznej przedstawionym przez naszego ustawodawcę.

Dokonując analizy literatury w obszarze inwestycji sportowych, uzasadnione jest stwierdzenie, że podstawowym elementem, wpływającym na rozwój sportu jest odpowiednia infrastruktura sportowo-rekreacyjna. Istnieje duże zróżnicowanie pod względem rozwoju infrastruktury sportowej w gminach województwa śląskiego. Liczba szkolnych obiektów sportowych korzystnie wypada w miejskich, natomiast wyraźnie ustępuje w gminach wiejskich. Analizę zróżnicowania infrastruktury sportowej wyraźnie utrudnia brak jednolitej bazy danych obiektów sportowych zarówno w całym kraju, jak i w województwie śląskim. Nowopowstała infrastruktura sportowo-rekreacyjna powinna poprawić dostęp do bazy sportowej lokalnej społeczności. Poprawią się warunki prowadzenia zajęć sportowych. Użytkownicy będą mogli uczestniczyć w dodatkowych zajęciach sportowych oraz treningach cały rok. Społeczność gmin zyska atrakcyjne miejsca do spędzania wolnego czasu, promując zdrowy i aktywny styl życia. Kompleksy sportowe umożliwią osobom pełnosprawnym i mniej sprawnym organizację zawodów, imprez sportowych, a także łączonych, w których osoby niepełnosprawne ćwiczą ze swoimi zdrowymi partnerami.

Przeprowadzona analiza dokumentów strategicznych, umożliwiła zidentyfikowanie możliwości wsparcia infrastruktury sportowo-rekreacyjnej ze środków europejskich. Z analizy tychże dokumentów strategicznych województwa śląskiego wynika iż, w obrębie wyznaczonych priorytetów rozwoju województwa śląskiego aktywność fizyczna jest niezbędna dla prawidłowego rozwoju oraz zdrowia fizycznego, psychicznego i społecznego osób w każdym wieku. W kreowaniu postaw zdrowego stylu życia towarzyszyć powinny działania zmierzające do powstania odpowiedniej infrastruktury sportowej.

W perspektywie finansowej 2007-2013 można było zaobserwować szerokie wsparcie dla komponentów infrastruktury sportowej. Tego typu elementy znalazły się przede wszystkim w Działaniu 9.3 Lokalna infrastruktura sportowa, Priorytet IX- Zdrowie rekreacja Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego w latach 2007-2013, a także w Działaniu 8.2. Infrastruktura placówek oświatowych (w tym przyszkolnych obiektów sportowych), Priorytet VIII - Infrastruktura edukacyjna oraz w Działaniu 3.2. Infrastruktura okoturystyczna, Priorytet III- Turystyka Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego w latach 2007-2013. Szczegółowy opis kierunków wsparcia ze środków europejskich na inwestycje z zakresu infrastruktury sportowej dla powyżej opisanych komponentów w perspektywie 2007-2013 przedstawiono w rozdziale 2 pkt. 2.2 niniejszej pracy.

Środki europejskie są bardzo ważnym narzędziem, które w istotny sposób wsparły rozwój infrastruktury sportowej w województwie śląskim. Najistotniejszym programem, który zapewnił środki na rozwój sportu jest Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego w latach 2007-2013, szczegółowo opisany w rozdziale 2 pkt. 2.2 niniejszej pracy. Rozwój lokalny i regionalny są kategoriami sprzyjającymi rozwojowi społeczno-gospodarczemu dzięki absorpcji środków europejskich zaangażowanych w dofinansowanie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej. Jednostki samorządu terytorialnego, w tym gminy, powiaty, województwa, związki międzygminne stanowiły podstawową grupę beneficjentów unijnej pomocy strukturalnej. Możliwości absorpcji środków europejskich wyznaczane są przez dokumenty planistyczne na poziomie centralnym, regionalnym i lokalnym. Samorząd województwa śląskiego podjął działania zmierzające do rozwoju infrastruktury sportowo-rekreacyjnej na swoim terenie (rozdział 2 pkt. 2.4 niniejszej pracy).

Dokonano analizy inwestycji sportowych na podstawie dokumentacji aplikacyjnej beneficjentów złożonej w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Śląskiego w Katowicach. Analizą objęto 12 projektów z działania 8.2. Infrastruktura placówek oświatowych (w tym przyszkolnych obiektów sportowych) Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego w latach 2007-2013. W ramach działania wspierano budowę (rozbudowę, odbudowę,

nadbudowę), przebudowę i remont infrastruktury m.in. przyszkolnych obiektów sportowych. Szczegółowy opis powstałych inwestycji sportowych zlokalizowanych na obszarze 11 gmin województwa śląskiego przedstawiono w formie zestawienia tabelarycznego w aneksie nr 1 niniejszej pracy.

Podczas badań, których wyniki są podstawą niniejszej pracy, podjęto próbę oceny oddziaływania lokalnych inwestycji sportowych na rozwój sportu oraz aktywność fizyczną na terenie gmin województwa śląskiego dofinansowanych ze środków europejskich w infrastrukturę sportową w latach 2007-2013.

Przeprowadzono badania ankietowe wśród 907 respondentów użytkowników 12 inwestycji sportowo-rekreacyjnych z użyciem kwestionariusza rozpowszechnionego wśród użytkowników powstałych inwestycji sportowo-rekreacyjnych dofinansowanych ze środków europejskich w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego w latach 2007-2013. Szczegółowe dane liczbowe z badań ankietowych stanowiły podstawę do bazy danych statystycznych (rozdział 3 Metodologia pkt. 3.4. niniejszej pracy). Kwestionariusz ankiety skonstruowano tak, aby uzyskać odpowiedzi na postawione w pracy pytania badawcze. Materiał badawczy w ilości 908 egzemplarzy wypełnionych ankiet przez użytkowników powstałej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej został zarchiwizowany. Ponadto przeprowadzono również wywiad standaryzowany z ekspertami 12 gmin województwa śląskiego. Udzielone odpowiedzi cytuje się w rozdziale 3 pkt. 3.5. niniejszej pracy.

Ponadto na podstawie zebranych danych z badań ankietowych dokonano opracowań wykresowych z których wynika, że badani użytkownicy powstałych inwestycji w 12 gminach województwa śląskiego odpowiadając na pytanie „Jak często uprawiasz sport/aktywność” uprawiają sport z różną częstotliwością, natomiast niewielki odsetek użytkowników powstałej inwestycji nie zajęło stanowiska. Częstość uprawiania sportu była poddana analizom w odniesieniu do płci, wieku, wykształcenia, grupy społeczno-zawodowej oraz ograniczeń ruchowych. Można zauważyć z otrzymanych obliczeń przeciętnie słabe lub brak istotnych statystycznych powiązań pomiędzy wymienionymi wyżej cechami.

Odnosząc się do pytania „Ile czasu przeznaczasz na aktywność fizyczną podczas jednego cyklu ćwiczeń” można stwierdzić, że zdecydowanie analizowane 11 gmin województwa śląskiego przeznacza na aktywność fizyczną „15–30 minut” oraz „31-60 minut”, natomiast tylko użytkownicy Gminy Radziechowy–Wieprz przeznaczają na aktywność fizyczną „poniżej 15 minut”. Czas na aktywność poddano analizom w odniesieniu do płci, wieku, wykształcenia, grupy społeczno-zawodowej oraz ograniczeń ruchowych.

Z otrzymanych obliczeń zauważa się przeciętnie słabe lub brak istotnych statystycznych powiązań pomiędzy wymienionymi wyżej cechami.

Użytkownicy inwestycji z Gminy Wisła nie odnieśli się do pytania „Jak oceniasz swój stan zdrowia zanim rozpocząłeś/aś ćwiczyć” zakreślając odpowiedź „nie wiem”. Pozostałe gminy dobrze oraz bardzo dobrze oceniają swój stan zdrowia. Ocena stanu zdrowia została również poddana analizom w odniesieniu do wykształcenia, grupy społeczno-zawodowej. Z otrzymanych obliczeń zauważa się przeciętnie słabe lub brak istotnych statystycznych powiązań pomiędzy wymienionymi wyżej cechami.

Zdecydowanie użytkownicy powstałej inwestycji z Gminy Katowice oraz Gminy Wisła bardzo dobrze oceniają ogólnodostępność nowo powstałych obiektów odpowiadając na pytanie „Jak oceniasz ogólnodostępność nowo powstałego obiektu”, natomiast Gmina Bytom oraz Gmina Chorzów 2 nie zajęła stanowiska. Pozostałe badane gminy dobrze oceniają ogólnodostępność nowo powstałych obiektów dofinansowanych ze środków europejskich. Ocena ogólnodostępności została również poddana analizom w odniesieniu do ograniczeń ruchowych. Z otrzymanych obliczeń zauważa się, że ograniczenia ruchowe nie mają wpływu na ocenę ogólnodostępności obiektów sportowych.

Z przeprowadzonych badań wynika, że Gminy Wisła, Żywiec, Starokrzepice „średnio” oceniają stan infrastruktury sportowej odpowiadając na pytanie „Jak oceniasz stan infrastruktury sportowej w miejscu swojego zamieszkania”. Ponad (45%) użytkowników inwestycji z Gminy Katowice bardzo dobrze ocenia stan infrastruktury sportowej, pozostałe gminy dobrze ocenia stan infrastruktury sportowej. Stan infrastruktury sportowej został również poddany analizom w odniesieniu do płci, wieku, wykształcenia, grupy społeczno-zawodowej, ograniczeń ruchowych, częstości uprawiania sportu oraz czasu przeznaczonego na sport. Z otrzymanych obliczeń zauważa się, że ograniczenia ruchowe nie mają wpływu na ocenę stanu infrastruktury sportowej. Ponadto w stosunku do pozostałych cech zauważa się przeciętnie słabe lub brak istotnych statystycznych powiązań.

Użytkownicy inwestycji z Gmin Bytom, Ustroń, Żywiec, Wisła odpowiadając na pytanie „Czy niwelowane są różnice w dostępie dla osób pełnosprawnych i mniej sprawnych” nie zajęli stanowiska (40-60%), natomiast pozostali użytkownicy inwestycji z gmin uważają, że są niwelowane różnice w dostępie dla osób pełnosprawnych i mniej sprawnych. Ocena stanu niwelowania różnic w dostępie dla osób pełnosprawnych i mniej sprawnych został poddany analizom w odniesieniu do płci, wieku, wykształcenia, grupy społeczno-zawodowej, ograniczeń ruchowych. Wyniki wskazują słabe istotne statystycznie powiązanie pomiędzy osobami z ograniczeniami ruchowymi i oceną czy niwelowane są różnice.

Gmina Chorzów 1, Żywiec oraz Starokrzepice odpowiadając na pytanie „Jak oceniasz działalność istniejących klubów sportowych w organizację imprez sportowych w Twoim regionie” przeciętnie oceniają działalność istniejących klubów. Gminy Katowice, Czerwionka-Leszczyny oraz Radziechowy-Wieprz bardzo dobrze oceniają działalność istniejących klubów, pozostałe badane gminy dobrze oceniają działalność istniejących klubów sportowych. Ocena stanu istniejących klubów sportowych został poddany analizom w odniesieniu do płci, wieku, wykształcenia, grupy społeczno-zawodowej, ograniczeń ruchowych. Wyniki wskazują, że ograniczenia ruchowe i bez nie mają wpływu na ocenę istniejących klubów sportowych. Stwierdza się również na podstawie przeprowadzonych badań słabe istotne statystycznie powiązanie pomiędzy pozostałymi cechami.

Podsumowując, można stwierdzić dominującą pozycję infrastruktury sportowej dofinansowanej ze środków europejskich w latach 2007-2013 w dokumentach programowych województwa śląskiego. Kultura fizyczna to dziedziny życia, które wymagają wsparcia finansowego na poziomie: krajowym, wojewódzkim, gminnym. Okres transformacji ustrojowej w Polsce umożliwił wypracowanie spójnego systemu samorządu terytorialnego, obejmującego trzy szczeble zasadniczego podziału terytorialnego kraju: gminę, powiat i województwo. Ustrojowe akty normatywne określiły zasady i zakres realizacji przez te jednostki zadań publicznych.

Należy podkreślić iż, wybudowane/zmodernizowane obiekty sportowe przyszkolne są głównie użytkowane przez osoby młode. Można zaryzykować stwierdzenie, że głównie dzieci i młodzież najczęściej uprawiają sport oraz najwięcej czasu poświęcają na aktywność fizyczną .

Wyniki niniejszej pracy skłaniają się do zastanowienia się nad rolą infrastruktury sportowo-rekreacyjnej w rozwój sportu oraz aktywność fizyczną mieszkańców w województwie śląskim obecnie i w przyszłości. Dominującą grupą docelową użytkowników powstałych obiektów sportowych dofinansowanych ze środków europejskich są osoby z niższym wykształceniem (uczniowie). Oczywiście z otrzymanych wyników wynika, że pracownicy fizyczni, umysłowi oraz osoby z ograniczeniami ruchowymi i bez również uprawiają sport oraz poświęcają czas na aktywność fizyczną. Sugeruje się zatem, że kwestią zupełnie otwartą jest jednak to, na ile w przyszłości możliwe jest budowanie wśród społeczeństwa postaw zdrowego oraz aktywnego stylu życia.

WNIOSKI

W oparciu o powyższe wyniki, sformułowano następujące wnioski:

1. Obiekty sportowe dofinansowane w perspektywie finansowej 2007-2013 przyczyniły się w znacznym stopniu do wzrostu aktywności fizycznej nie tylko uczniów, ale również mieszkańców 12 gmin województwa śląskiego oraz osób spoza obszaru oddziaływania bezpośredniego infrastruktury sportowej. Należy podkreślić że, projekty z zakresu infrastruktury sportowej będą miały długofalowe korzystne skutki społeczne takie jak poprawa jakości życia mieszkańców, poprawa zdrowia. Osoby młodsze istotnie częściej uprawiają sport, głównie mężczyźni więcej czasu poświęcają na aktywność. Wykształcenie nie ma wpływu na czas poświęcony na aktywność. Użytkownikami dofinansowanych obiektów sportowo-rekreacyjnych oprócz dzieci i młodzieży są również pracownicy umysłowi, fizyczni oraz osoby mniej sprawne uprawiają sport i więcej czasu poświęcają na aktywność.
2. Nowe hale widowiskowo-sportowe, hale sportowe, sale gimnastyczne, modernizacja i rozbudowa infrastruktury sportowej, budowa kompleksu sportowo-rewalidacyjnego, budowa kompleksu boisk, wyposażenie obiektu sportowego, modernizowane stare obiekty sportowe sprzyjają większemu zainteresowaniu młodego społeczeństwa aktywnością fizyczną. Powstała infrastruktura sportowo-rekreacyjna dofinansowana ze środków europejskich jest głównie użytkowana przez dzieci i młodzież, które częściej uprawiają sport i więcej czasu poświęcają na aktywny styl życia niż inni. Sport wśród dzieci i młodzieży jest czynnikiem sprzyjającym zdrowiu w okresie wzrostu młodego człowieka, powoduje potencjalne zainteresowanie aktywnością fizyczną.
3. Inwestycje w obiekty sportowe dofinansowane ze środków europejskich są ogólnodostępne dla dzieci i młodzieży oraz dla osób dorosłych. Osoby młodsze, z niższym wykształceniem lepiej oceniają dostępność obiektów sportowych. Ograniczenia ruchowe nie mają wpływu na ocenę dostępności obiektów sportowych. Obiekty sportowe są również użytkowane przez osoby z ograniczeniami ruchowymi i bez.
4. Dofinansowane ze środków europejskich obiekty sportowe nie mają wpływu na niwelowanie barier oraz integrację sportową osób sprawnych z mniej sprawnymi.

STRESZCZENIE

Perspektywa finansowa Unii Europejskiej w latach 2007-2013, pomimo oczywistej szansy rozwojowej dla Polski, jako państwa stanowiło bez wątpienia wielkie wyzwanie dla jej regionów.

Dzięki integracji z Unią Europejską Polska uzyskała dostęp do nowych środków finansowych, przeznaczonych na rozwój lokalny. Nie ulega wątpliwości, że szczególny charakter sportu i jej społeczne funkcje powinny być uwzględniane przez każde państwo członkowskie i Unię Europejską. Władze lokalne i regionalne powinny rozwijać działalność w zakresie kultury fizycznej na każdym poziomie i krzewić wiedzę na jej temat. Samorządy powinny zapewnić mieszkańcom dostęp do infrastruktury sportowej, ponieważ zarządzają większością publicznej infrastruktury sportowej. Ponadto dzięki tym działaniom przyczynią się do propagowania zdrowego stylu życia i uprawiania sportu.

W rozważaniach teoretycznych niniejszej pracy przedstawiono znaczącą rolę infrastruktury sportowo-rekreacyjnej w kreowaniu aktywnego trybu życia, ponadto wyniki przeprowadzonych badań w 11 gminach województwa śląskiego wskazują iż, głównie dzieci i młodzież w tym osoby z ograniczeniami ruchowymi są użytkownikami dofinansowanych ze środków europejskich przyszkolnych obiektów sportowych. Należy jeszcze raz podkreślić, że systematyczna aktywność fizyczna jest podstawowym elementem prozdrowotnego stylu życia.

Autorka pracy ma nadzieję, że niniejsza praca stanie się inspiracją dla środowisk sportowych do podjęcia dalszych badań na rzecz dofinansowanej ze środków europejskich infrastruktury sportowo-rekreacyjnej w latach 2007-2013, a aktywnością fizyczną mieszkańców nie tylko w województwie śląskim, ale również w Polsce.

SUMMARY

Financial perspectives of the European Union in 2007-2013 years, in spite of the obvious developmental chance for Poland, as you constituted the big challenge without a doubt for her regions. Thanks to integration with the European Union Poland gained access to the new financial means, intended to the local development. There is no doubt that the special nature of sport and her social functions should be taken into account by every Member State and the European Union. Local authorities and regional should develop activity in the physical culture on every level and promote the knowledge to her subject. Self-governments should provide the access to sport's infrastructure for the inhabitants, because they are managing the majority of the public sports infrastructure. Moreover thanks to these operations they will contribute to propagate the healthier lifestyle and for practicing sport.

In theoretical considerations of this work a major part of the sports-recreational infrastructure in creating the active lifestyle was presented. Moreover findings of conducted researches are indicating in 11 gminas of the Silesian voivodeship that, mainly children and teenagers including persons with motor limitations are users of school sports facilities funded partially from financial and european means. It belongs to underline one more time that the systematic physical activity is a basic component of the healthy's lifestyle.

The author of the work hopes that this work will become an inspiration for sports circles for undertaking further research in favour of the sports-recreational infrastructure funded partially from European centres in 2007-2013 years, but with the activity of sport not only in the Silesian voivodeship, but also in Poland.

BIBLIOGRAFIA

1. Analiza wpływu inwestycji w infrastrukturę społeczną na wzrost gospodarczy województwa śląskiego. Instytut Badań Strukturalnych, Katowice 2009.
2. Babczuk A.: Finansowanie sportu przez samorząd terytorialny. Finanse publiczne dla praktyków. Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2013.
3. Bergier J., Kubińska Z.: Kultura i rekreacja ruchowa w integracji osób niepełnosprawnych. PWSZ, Biała Podlaska 2006.
4. Biała Księga na temat sportu. Komisja Wspólnot Europejskich, Bruksela 2007.
5. Biernat E.: Aktywność fizyczna mieszkańców Warszawy na przykładzie wybranych grup zawodowych, SGH Warszawa, 2011.
6. Biernat E., Piątkowska M.: Rekreacyjna aktywność Polaków na tle Europy, Raport dla Departamentu Analiz i Polityki Sportowej Ministerstwa Sportu i Turystki.
7. Bocian A.F.: Rozwój regionalny a rozwój społeczny. Uniwersytet w Białymstoku, Białystok 2006.
8. Bocian A.F.: Rozwój regionalny a wzrost gospodarczy. Uniwersytet w Białymstoku, Białystok 2002.
9. Bocian A.F.: Rozwój regionalny, Podstawowe cele i wyzwania. Uniwersytet w Białymstoku, Białystok 2007.
10. Bonikowska M., Kuźmicz M.: Fundusze europejskie w Polsce, tak to właśnie działa, dobre praktyki, ciekawe projekty, przykłady skutecznego wykorzystania funduszy europejskich. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa.
11. Borsa M., Koczar-Sikora S., Raczek M., Wrana K.: Śląskie Studia Regionalne. Urząd Marszałkowski województwa śląskiego, Katowice nr 2 (I), 2011.
12. Borsa M., Kupiec T., Raczek M., Wrana K.; Śląskie Studia Regionalne. Urząd Marszałkowski województwa śląskiego, Katowice nr 1 (I) 2010.
13. Brandenburg H.: Zarządzanie lokalnymi projektami rozwojowymi. Uniwersytet Ekonomiczny, Katowice 2011.
14. Brol R.: Ekonomika i zarządzanie miastem. Akademia Ekonomiczna, Wrocław 2004.
15. Brol R.: Zarządzanie rozwojem lokalnym - Studium przypadków. Akademia Ekonomiczna, Wrocław 1998.
16. Chądzyński J., Nowakowska A., Przygodzki Z.: Region i jego rozwój w warunkach globalizacji. CeDeWu, Warszawa 2007.

17. Churski P.: Czynniki rozwoju regionalnego i polityka regionalna w Polsce w okresie integracji z Unią Europejską. Uniwersytet Poznański, Poznań 2008.
18. Ciekankowski Z., Milewski L.: Rola infrastruktury w społeczno-ekonomicznym rozwoju Mazowsza. Wyższa Szkoła Zarządzania i Prawa, Warszawa 2009.
19. Cejmer M., Jaczynowski L., Pastwa M., Wanat S., Żyśko J.: Instytucjonalne warunki sprzyjające aktywności ruchowej ludności w miejscu jej zamieszkania, AWF Warszawa, 1999.
20. Cieślak R.: Fundusze unijne w regionach. Sportplus nr 2 (13). Polskie Wydawnictwo Branżowe, Warszawa 2008.
21. Czyżewski B. A.: Rozwój regionalny w warunkach transformacji. Zakład Badań Statystyczno-Ekonomicznych GUS i PAN, Warszawa 2002.
22. Drabik J.: Aktywność fizyczna w edukacji zdrowotnej społeczeństwa część I, AWF Gdańsk, 1995.
23. Działek J.: Kapitał społeczny jako czynnik rozwoju gospodarczego w skali regionalnej i lokalnej w Polsce. Uniwersytet Jagielloński, Kraków 2011.
24. Dziarnowska A., Piechota R.: Sportowe cele polskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej. Sport Wyczynowy nr 3/539, Warszawa 2011.
25. Dziarnowska A.: Przyszłość sportu w Europie - implikacja Traktatu z Lizbony. Sport Wyczynowy nr 4/536, Warszawa 2010.
26. Dziekański P., Pawlik A.: Elementy rozwoju lokalnego. Uniwersytet im. Jana Kochanowskiego, Kielce 2011.
27. Dziemianowicz W.: Konkurencyjność gmin w kontekście relacji władze lokalne – inwestorzy zagraniczni. Uniwersytet Warszawski, Warszawa 2008.
28. Dziubiński Z., Rymarczyk P.: Kultura fizyczna a globalizacja. AWF, Warszawa 2010.
29. Dżereń J.: Zasoby kultury fizycznej (na przykładzie wybranych regionów województwa mazowieckiego i kujawsko-pomorskiego) w latach 2001-2003, Płock 2007.
30. Ekonomiczne i organizacyjne instrumenty wspierania rozwoju lokalnego i regionalnego, Rozwój, innowacyjność, infrastruktura. Filipiak B.(red.): Uniwersytet Szczeciński, Zeszyty Naukowe nr 50, Szczecin 2008.
31. Ekstowicz B.: Aspekty polityczne, społeczne i ekonomiczne procesu wdrażania europejskich funduszy strukturalnych w Polsce na tle casusu Irlandii, Grecji, Hiszpanii i Portugalii. Wydawnictwo Adam Marszałek Toruń 2010.
32. Euro na sport. Praca pod kierunkiem Waluch. K, Stowarzyszenie Towarzystwo Amicus, Białystok 2008.

33. Florek Z.: Sport dla mieszkańców. Sportplus nr 4 (15). Polskie Wydawnictwo Branżowe, Warszawa 2008.
34. Foks J.: Unia Europejska i Sport, Implikacje członkostwa Polski w Unii Europejskiej dla Polskiego Sportu, Polski Instytut Spraw Międzynarodowych Ministerstwo Sportu RP, Warszawa 2006.
35. Fundacja BFKK: Rola samorządów gminnych w procesach rozwojowych Polski Wschodniej, Białystok 2010.
36. Fundusze Europejskie szansą rozwoju PPP w Polsce. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2010.
37. Fundusze Europejskie w Polsce nr 13, Przewodnik po źródłach finansowania z unijnych funduszy, wydanie specjalne. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego Departament Informacji, Promocji, Szkoleń, Warszawa 2008.
38. Fundusze Europejskie w Polsce nr 15. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego Departament Informacji, Promocji i Szkoleń, Warszawa 2008.
39. Gagacka M., Głębicka K.: Współczesne wyzwania dla lokalnej polityki społecznej. Politechnika Radomska, Radom 2009.
40. Gaworecki W., Mroczyński Z.: Turystyka i sport dla wszystkich w promocji zdrowego stylu życia. Wyższa Szkoła Turystyki i Hotelarstwa, Gdańsk 2008.
41. Gawroński H.: Zarządzanie strategiczne w samorządach lokalnych. Wydawnictwo Oficyna Wolters Kluwer business, Warszawa 2010.
42. Grabowski H.: Teoria wychowania fizycznego. Kraków 1994.
43. Grabowski H.: Metody empiryczne w naukach o kulturze fizycznej, Wydawnictwo skrytowe Nr 136, AWF Kraków, 1996.
44. Grupa Robocza UE „Sport i zdrowie” na zebraniu w dniu 25 września 2008: Wytyczne Unii Europejskiej Dotyczące Aktywności Fizycznej. Lider promocja zdrowia, kultura fizyczna i zdrowotna nr 228, Bruksela 2008.
45. Gruszczyński A.L.: Kwestionariusze w socjologii. Budowa narzędzi do badań surveyowych. Wydanie czwarte zmienione, Uniwersytet Śląski, Katowice 2003.
46. Grzeganeł-Więcek B., Maciąg J.: Dylematy zarządzania sportem, turystyką i rekreacją w warunkach niepewności otoczenia. AWF, Katowice 2010.
47. Halemba P.: Współczesne problemy zarządzania sportem i turystyką. AWF, Katowice 2008.

48. Heffner K.: Małe miasta a rozwój lokalny i regionalny. Akademia Ekonomiczna, Katowice 2005.
49. Helbig F., Magryś W.: Instrumenty polityki strukturalnej w Polsce w latach 2007 - 2013: kompendium informacji dla samorządów lokalnych. Śląski Związek Gmin i Powiatów, Zeszyty Samorządowe nr 8, Katowice 2007.
50. Cholewa J., Kunicki M.: Rekreacyjna aktywność fizyczna, AWF Katowice, 2014.
51. Jaczynowski L., Jaworski Z., Żyśko J.: Organizacja Kultury Fizycznej Teoria i Praktyka. Tom II. Struktury organizacyjne, AWF, Warszawa 2001.
52. Jankowski W. K.: Kultura fizyczna młodzieży w dobie przemian systemowych. AWF, Warszawa 2010.
53. Jasiński P.: Europa jako szansa. Polityka regionalna Unii Europejskiej i jej instrumenty a władze lokalne i regionalne. Warszawa: „Elipsa”: na zlecenie Brytyjskiego Funduszu Know How, Program wspierania samorządów lokalnych. Seria: Samorząd lokalny wobec integracji europejskiej. Warszawa 2000.
54. Kaźmierczak A., Maszorek-Szymala A., Dębowska E.: Kultura fizyczna i zdrowotna współczesnego człowieka: teoretyczne podstawy i praktyczne implikacje. Uniwersytet Łódzki, Łódź 2008.
55. Klasik A., Kuźnik F.: Zarządzanie strategiczne rozwojem lokalnym i regionalnym. Akademia Ekonomiczna, Katowice 2001.
56. Klisiński J.: Profesjonalizacja i profesjonaliści w zarządzaniu sportem. Politechnika Częstochowska, Częstochowa 2000.
57. Klisiński M., Szwaja M.: Wkład Polski do wspólnotowej polityki sportowej - dorobek polskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej. Sport Wyczynowy nr 3/543, Warszawa 2013.
58. Kociel P.: Aktywny Rybnik. Sport nr 1 (42). Polskie Wydawnictwo Branżowe, Warszawa 2008.
59. Kociel P.: Jakie będą nowe „orliki”. Sportplus nr 4 (21). Polskie Wydawnictwo Branżowe, Warszawa 2009.
60. Kogut-Jaworska M.: Instrumenty interwencjonizmu lokalnego w stymulowaniu rozwoju gospodarczego, CeDeWu, Warszawa 2008.
61. Kołodko G. W.: Wielka transformacja 1989-2029. Uwarunkowania, przebieg, przyszłość. Ekonomista nr 1, Key Text, Warszawa 2009.

62. Komitet Prognoz „Polska 2000 Plus” przy Prezydium PAN: Strategia Rozwoju Polski do roku 2020. Tom I. Diagnoza Ogólnych Uwarunkowań Rozwojowych. Dom Wydawnictwo ELIPSA, Warszawa 2000.
63. Kornberger-Sokołowska E., Zdanukiewicz J., Cieślak R.: Jednostki samorządu terytorialnego jako beneficjenci środków europejskich. Oficyna, Warszawa 2010.
64. Kornobis-Romanowska D., Sport w prawie europejskim, współczesne wyzwania dla teorii i praktyki, Strategie UE, Instytut Wydawniczy, EuroPrawo.
65. Kowalik S.: Kultura fizyczna osób z niepełnosprawnością. Dostosowana aktywność ruchowa. Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2009.
66. Krajowa strategia rozwoju regionalnego 2010-2020: Regiony, miasta, obszary wiejskie. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2009.
67. Krawczyk Z.: Encyklopedia kultury polskiej XX wieku. Instytut Kultury, Warszawa 1997.
68. Król P.: Studia i szkice w zakresie polskiej i zagranicznej teorii oraz historii kultury fizycznej, Uniwersytet Rzeszowski, Rzeszów 2012.
69. Kulesza M., Sakowicz M.: Współdziałanie administracji rządowej i samorządowej w Unii Europejskiej. KSAP, Warszawa 2009.
70. Kultura fizyczna w Polsce w latach 2008-2010. GUS, Warszawa-Rzeszów 2011.
71. Kultura Fizyczna 3-4/2003, Rok LVII.
72. Kultura fizyczna, 1-2/2001, Rok LV.
73. Kurys J.: Ekonomiczne i społeczne problemy słabiej rozwiniętych regionów wschodniego pogranicza Polski w perspektywie integracji z Unią Europejską. Konkurencja i koegzystencja regionów w procesie integracji europejskiej. Politechnika Lubelska, Lublin 2001.
74. Lemańska J.: Koncepcja samorządu województwa na tle porównawczym. Instytut Jagielloński, Kraków 2006.
75. Libidzki K.: Sport niepełnosprawnych w Polsce, Warszawa 2003.
76. Lisiecki M, Ponikowski H.: Od przemian globalnych do rozwoju lokalnego. KUL, Lublin 2006.
77. Lipoński W.: Historia Sportu na tle rozwoju kultury fizycznej, Wydawnictwo PWN, Warszawa 2012.
78. Łasiński G.: Sprawność zarządzania organizacją sportową. Studia i Monografie nr 70 AWF, Wrocław 2003.

79. Mamcarczyk M.: *Rozwój sportu motorem zmian życia społecznego. Zeszyty naukowe Wyższej Szkoły Turystyki i Języków Obcych*, Warszawa 2012, z. 10(2)2012.
80. Manikowski A., Psyk A.: *Unifikacja gospodarek europejskich: Szanse i zagrożenia. Uniwersytet Warszawski*, Warszawa 2004.
81. Marciszewska B., Oździński J.: *Rekreacja, Turystyka, Kultura. Współczesne problemy i perspektywy wykorzystania czasu wolnego. AWF, Gdańsk* 2004.
82. Miszczuk A., Miszczuk M., Żuk K.: *Gospodarka samorządu terytorialnego. PWN*, Warszawa 2007.
83. Mordka S.: *Promujemy się przez sport. Sportplus nr 6 (23). Polskie Wydawnictwo Branżowe*, Warszawa 2009.
84. Moska W.: *Metodyczno-szkoleniowe i organizacyjne aspekty rozwoju sportu w Polsce w latach 1945-2005, Gdańsk* 2006.
85. Mruk H., Śliwowski R., Kropielnicki K., Matecki P., Przybylska P., Furlepa M.: *Marketingowe zarządzanie sportem. Sport & Business Foundation*, Poznań 2007.
86. Murzyn-Kupisz M., Gwosdz K.: *Analiza wpływu inwestycji w infrastrukturę kultury i turystyki dofinansowanych z funduszy strukturalnych na rozwój społeczno-gospodarczy poszczególnych gmin/powiatów województwa śląskiego. Urząd Marszałkowski województwa śląskiego*, Katowice 2010.
87. Mynarski W., Rozpara M., Królikowska B., Puciato D., Graczykowska B.: *Jakościowe i ilościowe aspekty aktywności fizycznej, Studia i monografie z. 313, Politechnika Opolska*, Opole 2012.
88. Nabiałek Z.: *Każda inwestycja to sukces. Sport nr 12 (29). Polskie Wydawnictwo Branżowe*, Warszawa 2009.
89. *Najlepsze projekty dla rozwoju polskich regionów. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego*, Warszawa 2010.
90. Napierała M., Skaliy A.: *Stan, Perspektywy i rozwój ratownictwa kultury fizycznej i sportu w XXI wieku, Tom II Problemy kultury fizycznej i sportu, University of Economy in Bydgoszcz Voluntary Water Rescue Service (WOPR Poland) International Life Saving Federation of Europe (ILSE)*, Bydgoszcz 2015.
91. *Narodowa strategia rozwoju regionalnego na lata 2007-2013. Zaakceptowana przez Radę Ministrów w dniu 6 września 2005.*
92. *Narodowa strategia spójności 2007-2013, narodowe strategiczne ramy odniesienia. Dokument zatwierdzony Decyzją Komisji Europejskiej z dnia 7 maja 2007 roku. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego*, Warszawa 2007.

93. Narodowe strategiczne ramy odniesienia 2007-2013 wspierające wzrost gospodarczy i zatrudnienie. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2006.
94. Nowak L., Pieczyński P., Urban R., Kultura fizyczna w Polsce Ludowej i Trzeciej Rzeczypospolitej, Zamiejscowy Wydział Kultury Fizycznej Poznańskiej AWF w Gorzowie Wielkopolskim, Gorzów Wielkopolski 2012.
95. Nowicki M.: Atrakcyjność inwestycyjna województw i podregionów Polski. Instytut Badań Nad Gospodarką Rynkową, Gdańsk 2009.
96. Nowocień J., Chełmecki J.: Społeczno-edukacyjne oblicza współczesnego sportu i olimpizmu. Aktywność fizyczna dzieci, młodzieży i dorosłych na przełomie XX i XXI wieku. AWF, Warszawa 2010.
97. Osiński W.: Zarys teorii wychowania fizycznego. AWF, Poznań 2002.
98. Ordyłowski M.: Parlament III RP wobec kultury fizycznej w latach 1989-2005, Warszawa 2012.
99. Pawlak Z., Smoleń A.: Ocena opłacalności i ryzyka komercyjnych inwestycji sportowych. AWF, Warszawa 2004.
100. Perspektywy europejskie, „Fundusze UE w Polsce”, nr 1(01). Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2012.
101. Potoczek A., Stępień J.: Podstawy strategii rozwoju lokalnego i regionalnego. Wyższa Szkoła Gospodarki, Bydgoszcz 2008.
102. Poprzęcki S.: Zeszyty Metodyczno-Naukowe Studiów Doktoranckich 36, AWF Katowice, 2013.
103. Przygodzki Z.: Rozwój miast i regionów w procesie integracji europejskiej. Uniwersytet Łódzki, Łódź 2006.
104. Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2007-2013, Katowice 2007 z późn.zm.
105. Ronikier A.: Sport i rekreacja w Unii Europejskiej. Wyższa Szkoła Turystyki i Rekreacji, Warszawa 2007.
106. Rozporządzenie (WE) nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 w sprawie europejskiego funduszu rozwoju regionalnego i uchylające rozporządzenie (WE) Nr 1783/1999. Rozporządzenie (WE) nr 1086/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006r w sprawie europejskiego funduszu społecznego i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1784/1999.
107. Rozporządzenie (WE) nr 1082/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006r. w sprawie europejskiego ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT).

108. Rozporządzenie Komisji (UE) nr 832/2010 z dnia 17 września 2010 roku zmieniające rozporządzenie (WE) 1828/2006 ustanawiające szczegóły zasady wykonania Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 ustanawiające przepisy ogólne dotyczące europejskiego funduszu rozwoju regionalnego, europejskiego funduszu społecznego oraz funduszu spójności oraz rozporządzenie (WE) 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie europejskiego funduszu rozwoju regionalnego.
109. Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1828/2006 z dnia 8 grudnia 2006r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 ustanawiające przepisy ogólne dotyczące europejskiego funduszu rozwoju regionalnego, europejskiego funduszu społecznego oraz funduszu spójności oraz rozporządzenie (WE) nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie europejskiego funduszu rozwoju regionalnego.
110. Rozporządzenie Komisji (WE) nr 846/2009 z dnia 01 września 2009r. zmieniające rozporządzenie (WE) 1828/2006 ustanawiające szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) 1083/2006 ustanawiające przepisy ogólne dotyczące europejskiego funduszu rozwoju regionalnego, europejskiego funduszu społecznego oraz funduszu spójności oraz rozporządzenie (WE) nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie europejskiego funduszu rozwoju regionalnego.
111. Rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 ustanawiające przepisy ogólne dotyczące europejskiego funduszu rozwoju regionalnego, europejskiego funduszu społecznego oraz funduszu spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1260/1999.
112. Rudnicki M.: Polityka regionalna Unii Europejskiej. Zagadnienia prawno- finansowe (stan prawny na dzień 1 września 2000), Wyższa Szkoła Bankowa, Poznań 2000.
113. Ryba B.: Organizacje i zarządzanie sportem polskim. Resortowe Centrum Metodyczno-Szkoleniowe Kultury Fizycznej i Sportu, Warszawa 1995.
114. Ryba B.: Podstawy organizacji i zarządzania instytucjami sportowo-rekreacyjnymi. Polska Korporacja Menedżerów Sportu, Biblioteka Menedżera Sportu, Warszawa 2004.
115. Ryba B.: Zarządzanie obiektami sportowo-rekreacyjnymi. Polska Korporacja Menedżerów Sportu, Biblioteka Menedżerów Sportu nr 16, Warszawa 2001.
116. Rychtarczyk L.: Koniec z lekcjami WF na korytarzu. Sportplus, nr 6 (17). Polskie Wydawnictwo Branżowe, Warszawa 2008.

117. Sadowski T., Deoniziak A., Świdorski G., Lewandowski W.: Mechanizmy finansowe jako nowe źródła finansowania rozwoju Polski. Europrimus Consulting, Europejskie Centrum Doradztwa, Warszawa 2007.
118. Salita J.: Sport dla wszystkich w Europie Zachodniej, poradnik dla działaczy stowarzyszeń kultury fizycznej. Krajowa federacja sportu dla wszystkich, Warszawa 2003.
119. Samorząd Terytorialny w zintegrowanej Europie. Uniwersytet Szczeciński, Zeszyty Naukowe nr 526, Ekonomiczne Problemy Usług nr 29, Szczecin 2009.
120. Sauer A., Kawecka-Wyrzykowska E., Kulesza E.: Polityka regionalna Unii Europejskiej a instrumenty wspierania rozwoju regionalnego w Polsce. Seria: Samorząd lokalny wobec unii europejskiej, Warszawa 2000.
121. Sięgnij po euro, Programy Unii Europejskiej dla Polski- Przewodnik. Przedstawicielstwo Unii Europejskiej w Polsce.
122. Silski Z.: Elementy ekonomiki i polityki regionalnej. Politechnika Koszalińska, Koszalin 2000.
123. Silski Z.: Elementy ekonomiki regionalnej. Politechnika Koszalińska, Koszalin 1997.
124. Siwiński W., Tauber R.D., Mucha-Szajek E.: Wpływ światowego kryzysu finansowego na rozwój sportu, turystyki i rekreacji. Wyższa Szkoła Hotelarstwa i Gastronomii, Poznań 2009.
125. Skupiński N.: Warto stawiać na sport. Sportplus, nr 6 (17). Polskie Wydawnictwo branżowe, Warszawa 2008.
126. Sługocki W.: Polityka regionalna w Polsce jako przestrzeń aktywności samorządu terytorialnego. „Elipsa”, Warszawa 2009.
127. Sobiecki A.; „Orliki”- boiska z defektem. Sportplus nr 10 (27). Polskie Wydawnictwo branżowe, Warszawa 2009.
128. Sojkin B., Waśkowski Z.: Zarządzanie polskim sportem w gospodarce rynkowej. Uniwersytet Ekonomiczny, Poznań 2011.
129. Sojkin B.: Uwarunkowania zarządzania sportem w Polsce. Uniwersytet Ekonomiczny, Poznań 2011.
130. Sport Niepełnosprawnych w Polsce. Polski Komitet Paraolimpijski w Polsce, Warszawa 2003.
131. Stawasz D.: Infrastruktura techniczna a rozwój miasta. Uniwersytet Łódzki, Łódź 2005.
132. Strahl D.: Metody oceny rozwoju regionalnego. Akademia Ekonomiczna, Wrocław 2006.
133. Strategia rozwoju sportu w województwie śląskim do roku 2020, Katowice 2012.

134. Strategia rozwoju województwa śląskiego „Śląskie 2020”, Katowice 2010 z późn.zm.
135. Strużycki M.: Przedsiębiorstwo, Region. Rozwój, Difin, Warszawa 2011.
136. Strzelecki Z.: Gospodarka regionalna i lokalna. PWN, Warszawa 2008.
137. Strzelecki Z.: Samorząd terytorialny w Polsce, szanse rozwoju regionalnego i lokalnego w warunkach Unii Europejskiej. SGH, Warszawa 2008.
138. Szewczak M., Ganczar M.: Finansowanie zadań administracji publicznej ze środków UE. KUL, Lublin 2011.
139. Szewczuk A., Kogut-Jaworska M., Ziolo M.: Rozwój lokalny i regionalny. Teoria i praktyka. Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2011.
140. Szomburg J.: Polityka regionalna państwa wśród uwikłań instytucjonalno-regulacyjnych. Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Gdańsk 2001.
141. Szwarc A.J.: Ustawa o sporcie. Sport i prawo. Polskie Towarzystwo Prawa Sportowego. Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 2011.
142. Tarkowski M.: Profil wrażliwości gospodarki regionalnej na integrację z Unią Europejską. Instytut badań nad gospodarką rynkową, Gdańsk 2003.
143. Tkaczyński J.W., Willa R., Świstak M.: Fundusze Unii Europejskiej 2007-2013. Uniwersytet Jagielloński, Kraków 2008.
144. Tomik R.; Pośpiech D.: Sport szkolny w wybranych krajach Europy. AWF, Katowice 2010.
145. Tucholska A.: Europejskie wyzwania dla Polski i jej regionów. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2010.
146. Ustawa z 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, tekst jednolity Dz.U. z 2015r., poz. 513 z późn.zm.
147. Ustawa z 27 sierpnia 2009r. o finansach publicznych, tekst jednolity Dz.U. z 2022r., poz. 1634 z późn.zm.
148. Ustawa z 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym, tekst jednolity Dz.U. z 2022r., poz. 1526 z późn.zm.
149. Ustawa z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, tekst jednolity Dz.U. z 2022r. poz. 559 z późn.zm.
150. Ustawa z dnia 25 czerwca 2010r.o sporcie, tekst jednolity Dz.U. z 2020 poz. 1133 z późn.zm.
151. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009r. – Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych, Dz.U. z 2009r., poz. 1241 z późn.zm.

152. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie województwa, tekst jednolity Dz.U. z 2022r., poz. 2094 z późn.zm.
153. Ustawa z dnia 6 grudnia 2006r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju tekst jednolity, Dz.U. z 2016r., poz. 383 z późn.zm.
154. Uszczegółowienie regionalnego programu operacyjnego województwa śląskiego na lata 2007-2013, Katowice 2012 z późn.zm.
155. Wartecki A.: Zarządzanie organizacjami sportowymi. AWF, Poznań 2004.
156. Wasilewska M.: Fundusze unijne dla organizacji pozarządowych w latach 2007-2013. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2009.
157. Werner W.A., Jaworski T., Wężyk E.: Analiza i ocena potrzeb budowy infrastruktury technicznej w gminach wiejskich (Zakres, środki, pomoc unijna). Instytut Rozwoju Miast, Kraków 2006.
158. Witek J., Szczerbo-Niefiedowicz A.: Wpływ środków pomocowych na rozwój sportu dzieci i młodzieży. Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu, Zeszyty Naukowe 2011(168), Poznań 2011.
159. Właźlak K.: Rozwój regionalny jako zadanie administracji publicznej. Oficyna, Warszawa 2010.
160. Woszczek L., Grabiński T., Tabor A.: Rozwój ekonomiczno-społeczny mikro i makroregionów. Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Marketingu w Chrzanowie, Chrzanów 2010.
161. Zadarko E., Barabasz Z.: Akademyka kultura fizyczna na przełomie stuleci, Tom 2 Uwarunkowania historyczno-socjologiczne. Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa, Krosno 2009.
162. Zagórny S.: Kultura fizyczna jako element nowego stylu życia. Politechnika Opolska, Opole 2006.
163. Zagórska A., Malika K., Miszewski M.: Rozwój regionalny w perspektywie integracji europejskiej. Wyższa Szkoła Ekonomii i Administracji, Bytom 2001.
164. Założenia systemu zarządzania rozwojem Polski. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Departament Koordynacji Polityki Strukturalnej we współpracy z Kancelarią Prezesa Rady Ministrów i Zespołem Doradców Strategicznych Premiera, Warszawa 2009.
165. Znaczenie samorządu terytorialnego dla rozwoju regionalnego w Polsce, Niemczech i na Ukrainie, VI Forum Samorządowe i Międzynarodowe Forum Samorządowe. Uniwersytet Szczeciński, Ekonomiczne Problemy Usług nr 61, Szczecin 2010.

166. Zych G.: O jakości „orlików” raz jeszcze. Sport nr 11 (28). Polskie Wydawnictwo Branżowe, Warszawa 2009.

STRONY INTERNETOWE

1. <http://www.bytom.pl/pl/12/1282908957/>
2. <http://www.czernichow.com.pl/wiecej-119-5.htm>
3. http://playarena.pl/12,obiekty_i_boiska_sportowe_woj,w_twoim_województwie.html?page=3
4. <http://www.krzepice.pl> , projekty z funduszy EU
5. http://www.um.bielsko.pl/strona-1271-budowa_saligimnastycznej_przy_szkole.html
6. <http://www.zss-leszczyny.pl>
7. <http://soswchorzow.home.pl/?otwarcie-boiska.,65>
8. http://www.wisla.pl/zalaczniki/organization_86/sala%20i%20boisko.pdf
9. <http://www.katowice.eu/pl/fundusze-europejskie/fundusze-europejskie-na-lata-2007---2013/fundusze-w-katowicach-w-latach-2007---2013/projekty-zrealizowane/budowa-kompleksu-boisk-z-ogrodzeniem-dla-szkoly-podstawowej-nr-44-w-katowicach-2.htm>
10. <http://www.radziechowy-wieprz.pl/szczegoly.php?14771>
11. <http://www.ustron.pl/wiecej-521-5.htm>
12. <http://www.gimnazjum.org.pl/archiwum2.htm>
13. <http://www.slaskie.pl/rpo>
14. <http://www.fundusze-europejskie.pl>
15. <http://www.funduszeuropejskie.gov.pl>
16. <http://www.mrr.gov.pl/fundusze>
17. <http://www.nauka.gov.pl>
18. <http://www.stat.gov.pl>
19. <https://rcas.slaskie.pl/>
20. http://rpo2007-2013.slaskie.pl/?grupa=15&sort=1&id_m=21

ANEKS 1.

Charakterystyka analizowanych inwestycji sportowych

W przypadku projektów z zakresu infrastruktury sportowej głównym źródłem wsparcia są regionalne programy operacyjne poszczególnych województw, przy czym zakres i rodzaje wspieranych projektów w poszczególnych województwach są zróżnicowane. w województwie śląskim znaleźć można działania dedykowane do wspierania inwestycji w obiekty sportowe, w których istnieje możliwość wsparcia budowy przyszkolnych obiektów sportowych. Analizą objęto 12 projektów z działania 8.2 Infrastruktura placówek oświaty (w tym przyszkolnych obiektów sportowych) Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego w latach 2007–2013¹³³.

Lp.	Tytuł projektu	Cel projektu	Opis projektu	Wartość ogółem (PLN)	Dofinansowanie (PLN)	Wskaźniki produktu	Wskaźniki rezultatu	Grupy docelowe	Zasięg projektu
									
Gmina Bytom (Subregion centralny) Źródło: http://www.bytom.pl/pl/12/1282908957/									
1	Budowa szkolnej hali widowiskowo-sportowej Zespołu Szkół nr 3, ul. Konstytucji 20.	Celem projektu jest stworzenie warunków do bezpiecznego i ciekawego prowadzenia zajęć wf, gimnastyki korekcyjnej i rehabilitacyjnej oraz imprez integracyjnych dla uczniów.	Hala widowiskowo - sportowa wraz z przyłączami i drogą pożarową (pełnowymiarowe boisko do koszykówki, widownię na 130 miejsc, zaplecze sanitarne, pomieszczenie dla trenerów, pomieszczenie techniczne).	2 793 069, 92	2 328 197, 13	Liczba wybudowanych obiektów sportowych - 1, Powierzchnia wybudowanych obiektów sportowych - 884,74 m ² , Liczba obiektów sportowych przystosowanych dla potrzeb osób niepełnosprawnych - 1.	Liczba osób korzystających z wybudowanej/przebudowanej/wyremontowanej infrastruktury sportowej - 385, Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z wybudowanej /przebudowanej/ wyremontowanej infrastruktury sportowej - 220, Liczba osób korzystających z infrastruktury otoczenia obiektów - 385	Projekt dedykowany dla dzieci i młodzieży miasta Bytom.	lokalny

¹³³ Na podstawie wniosków aplikacyjnych beneficjentów, pismo z dnia 12.12.2011r. Wydziału Rozwoju Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego w Katowicach w sprawie udostępnienia dokumentacji aplikacyjnej przez Instytucję Zarządzającą Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Śląskiego na potrzeby przygotowania rozprawy doktorskiej w zakresie projektów z działania 8.2 Infrastruktura placówek oświatowych (w tym przyszkolnych obiektów sportowych, dane z dnia 16.12.2011r.).

Gmina Czernichów (Subregion południowy)

Źródło: www.czernichow.com.pl/wiecej-119-5.htm

2	Budowa hali sportowej w Czernichowie wraz z zagospodarowaniem terenu.	Celem bezpośrednim projektu to wzrost dostępności oraz poprawa warunków kształcenia beneficjentów projektu.	Hala sportowa z pełnowymiarowym boiskiem do gier zespołowych: koszykówka, siatkówka, z możliwym podziałem sali poprzez system siatek nylonowych wraz z pomieszczeniami	4 079 807, 27	3 371 146, 12	Liczba zakupionego sprzętu na potrzeby obiektów sportowych - 94, Liczba wybudowanych obiektów sportowych - 1 143,91 m ² , Liczba obiektów sportowych przystosowanych dla potrzeb osób niepełnosprawnych - 1, Powierzchnia zagospodarowania otoczenia wokół obiektów - 7 172,2 m ² .	Liczba osób korzystających z wybudowanej /przebudowanej/wyremontowanej infrastruktury sportowej - 1326 (w tym uczniowie, przedszkolaki, mieszkańcy), Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z infrastruktury sportowej - 5.	Dzieci i młodzież uczęszczająca do SP w Czernichowie, jak również korzystające z tej placówki osoby dorosłe mieszkańcy miejscowości Czernichów.	lokalny
---	---	---	--	---------------	---------------	---	--	---	---------

Źródło:
http://playarena.pl/12,obiekty_i_boiska_sportowe_wojewodztwa.html?page=3

Gmina Chorzów 1 (Subregion centralny)

3	Modernizacja i rozbudowa infrastruktury sportowej przy Specjalnym Ośrodku Szkolno - Wychowawczym dla Młodzieży Niewidomej i Słabowidzącej w Chorzowie.	Do najważniejszych celów bezpośrednich projektu należą: ułatwienie młodzieży niepełnosprawnej dostępu do infrastruktury sportowej, zwiększenie liczby osób korzystających z obiektu sportowego uprawiających sport na wolnym powietrzu, zwiększenie liczby uprawianych przez młodzież ośrodka dyscyplin sportowych.	Sala gimnastyczna wraz z pomieszczeniem dla osób niepełnosprawnych oraz dla kadry nauczycielsko - trenerskiej, wysuwana trybuna.	1 268 342, 91	700 757, 97	Liczba zakupionego sprzętu na potrzeby obiektów sportowych - 35, 2. Liczba wybudowanych obiektów sportowych - 1, Powierzchnia wybudowanych obiektów sportowych - 800 m ² , Powierzchnia wybudowanego placu rekreacyjnego - 915 m ² , Liczba obiektów sportowych przystosowanych dla potrzeb osób niepełnosprawnych - 1.	Liczba osób korzystających z wybudowanej/ przebudowanej/wyremontowanej infrastruktury sportowej - 90 osób, Liczba uczniów niepełnosprawnych korzystających z wybudowanej /zmodernizowanej infrastruktury - 90 osób, Liczba osób korzystających z infrastruktury otoczenia obiektów - 90 osób, Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z infrastruktury otoczenia obiektów - 90 osób.	Projekt ogólnodostępny dla mieszkańców miasta Chorzów. w całości dostępny dla osób niepełnosprawnych, również poruszających się na wózkach inwalidzkich. Istnieje w mieście zapotrzebowanie na uprawianie sportów na wolnym powietrzu zarówno w okresie wiosny i lata, a także jesienią i zimą (dane z ankiet) - brak otwartego obiektu sportowego.	Ostatecznymi odbiorcami projektu są osoby niewidome i słabowidzące w wieku 15 lat i wzwyż, zamieszkałe na obszarze województwa śląskiego.
---	--	---	--	---------------	-------------	---	--	---	---

Źródło: <http://soswchorzow.home.pl/?otwarcie-boiska.,65>

Gmina Chorzów 2 (Subregion centralny)

4

<p>Budowa sali gimnastycznej Szkoły Podstawowej nr 1 im. Janusza Korczaka w Chorzowie.</p>	<p>Do celów bezpośrednim projektu należą: umożliwienie dzieciom i młodzieży prawidłową edukację w zakresie wychowania fizycznego, umożliwienie wszystkim dzieciom i młodzieży z terenu dzielnicy miasta, w którym usytuowana jest szkoła korzystanie w czasie wolnym z obiektu sportowego; umożliwienie realizacji imprez szkolnych na terenie szkoły.</p>	<p>Realizacja projektu obejmowała budowę wielofunkcyjnego boiska sportowego wyposażonego w urządzenia do dyscyplin takich jak piłka ręczna, siatkówka, koszykówka, tenis, budowę placu aktywnej rekreacji, a także budowę ścianki wspinaczkowej. Boisko dostosowane do gry w piłkę ręczną, nożną, koszykówkę i siatkówkę oraz tenisa ziemnego. w sąsiedztwie boiska powstał brukowany plac rekreacyjny. Ściana wspinaczkowa ma charakter rekreacyjno - rehabilitacyjny przystosowany do wspinaczki osób niepełnosprawnych (wysokość ścianki 7 m).</p>	<p>3 173 465, 87</p>	<p>2 405 621, 30</p>	<p>Liczba zakupionego sprzętu na potrzeby obiektów sportowych - 30, Liczba wybudowanych obiektów sportowych - 1, Powierzchnia wybudowanych obiektów sportowych - 766,10 m², Powierzchnia obiektu z wybudowaną /przebudowaną infrastrukturą techniczną - 766,10, Liczba obiektów sportowych przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych - 1.</p>	<p>Liczba uczniów korzystających z wybudowanej/zmodernizowanej infrastruktury sportowej - 1.</p>	<p>Dzieci i młodzież z dzielnicy, w której usytuowana jest inwestycja.</p>	<p>lokalny</p>
--	--	---	----------------------	----------------------	--	--	--	----------------

5

Gmina Krzepice (Subregion północny)

Źródło: www.krzepice.pl, projekty z funduszy EU

Budowa hali sportowej Zespołu Szkół w Starokrzepicach (Gmina Krzepice).	Celem projektu jest wzrost dostępności i poprawa warunków kształcenia oraz wyrównanie szans w dostępie do infrastruktury sportowej pomiędzy uczniami obszarów wiejskich i miejskich.	Sala gimnastyczna z zapleczem socjalno - sanitarnym, dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych.	2 791 053,72	2 372 395, 66	Liczba wybudowanych obiektów sportowych - 1, Powierzchnia wybudowanych obiektów sportowych - 1 319, 04 m ² , Liczba obiektów przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych - 1.	Liczba osób korzystających z wybudowanej/ przebudowanej/wyremontowanej infrastruktury sportowej - 182.	Dzieci i młodzież gminy Krzepice.	lokalny
---	--	---	--------------	---------------	--	--	-----------------------------------	---------

Źródło: www.um.bielsko.pl/strona-1271-budowa_saligimnastycznej_przy_szkole.html

Gmina Bielsko-Biała (Subregion południowy)

6	Budowa sali gimnastycznej Szkoły Podstawowej nr 9, ul. Piłsudskiego 47 w Bielsku-Białej.	Celem bezpośrednim projektu jest wzrost dostępności do nowoczesnej bazy sportowej dla uczniów szkoły podstawowej.	Sala gimnastyczna wraz z segmentem sanitarno - szatniowym o całkowitej powierzchni 671,40 m. w wyniku realizacji inwestycji powstały samodzielne sekcje piłki koszykowej, piłki ręcznej, sekcja akrobatyki sportowej, sportów walki aikido oraz zespół taneczny. Powstałe przedsięwzięcie podniesie jakość zajęć z wychowania fizycznego oraz innych zajęć sportowych w ramach sekcji sportowych (koszykówka, siatkówka).	3 972 400, 85	3 269 610, 67	Liczba wybudowanych obiektów sportowych - 1, Liczba zakupionego sprzętu sportowego na potrzeby obiektów sportowych - 70, Powierzchnia wybudowanych obiektów sportowych - 351,48 m ² ; nowa sala oraz nowe zaplecze - 319,92 m ² , Liczba obiektów sportowych przystosowanych dla potrzeb osób niepełnosprawnych - 1, Liczba miejsc parkingowych – 14.	Liczba korzystających z wybudowanej / zmodernizowanej infrastruktury sportowej - 4018 osób, Liczba osób korzystających z infrastruktury otoczenia obiektu - 4018 osób, Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z przystosowanych obiektów sportowych – 1.	Inwestycja skierowana głównie do społeczności Szkoły Podstawowej Nr 9, która stanowi grupę docelową inwestycji, jak również dla mieszkańców osiedla Bielsko-Biała Wschód jak również przedszkolaków Przedszkola zlokalizowanego w budynku SP Nr 9. Interesariuszami (beneficjentami pośrednimi) projektu: pozostali mieszkańcy miasta Bielsko- Biała oraz mieszkańcy powiatu Bielsko-Biała oraz subregionu południowego.	regionalny (uczestnicy zajęć sportowych z innych regionów w województwie śląskim, kluby sportowe, towarzystwa sportowe, stowarzyszenia)
---	--	---	---	---------------	---------------	---	--	--	---

Powiat rybnicki (Czerwionka-Leszczyny, Subregion zachodni)

Źródło: www.zss-leszczyny.pl

7	Budowa kompleksu sportowo - rewalidacyjnego Zespołu Szkół Specjalnych w Czerwionce-Leszczynach.	Bezpośrednim celem projektu jest stworzenie warunków do rozwoju umiejętności sportowych i rewalidacji dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, poprzez umożliwienie im dostępu do specjalistycznego i nowoczesnego zaplecza sportowo - rewalidacyjnego.	Powstały kompleks sportowo-rewalidacyjny umożliwi organizację imprez sportowych o zasięgu gminnym, powiatowym jak i wojewódzkim. Brak zaplecza w postaci boisk i sali sportowej uniemożliwia organizację imprez sportowych. Kompleks umożliwi organizację zawodów i turniejów dla osób niepełnosprawnych, a także łączonych dzięki wprowadzeniu tzw. sportów zunifikowanych, w których osoba niepełnosprawna ćwiczy i gra w zespole ze zdrowym kolegą - opiekunem.	3 306 246, 65	2 806 231, 41	Powierzchnia wybudowanych obiektów sportowych - 811,25 m ² , Powierzchnia wybudowanych innych obiektów dydaktycznych - 440,25 m ² .	Liczba osób korzystających z wybudowanej infrastruktury sportowej - 1000 osób, Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z wybudowanej infrastruktury sportowej - 400 osób, Liczba osób korzystających z wybudowanych innych obiektów dydaktycznych - 100 osób, Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z wybudowanych obiektów dydaktycznych - 100 osób.	Adresatem celowej inwestycji: uczniowie ZSS oraz pośrednio pozostali mieszkańcy gminy Czerwionka - Leszczyny i powiatu rybnickiego, zarówno niepełnosprawni fizycznie lub psychicznie, jak i też w pełni sprawni.	regionalny
---	---	---	--	---------------	---------------	--	--	---	------------

Źródło:
http://www.wisla.pl/zalaczniki/organization_86/sala%20i%20oboisko.pdf

Gmina Wisła (Subregion południowy)

8	Budowa sali gimnastycznej i wielofunkcyjnego boiska sportowego Zespołu Szkół nr 1 w Wiśle.	Celem ogólnym projektu jest stworzenie warunków do rozwoju społeczeństwa (wisłańskiego, powiatu cieszyńskiego oraz województwa śląskiego). Cele szczegółowe: wzrost sprawności fizycznej dzieci i młodzieży, wzrost ilości zawodów sportowych między wisłańskimi szkołami, poprawa stanu zdrowia dzieci i młodzieży, wzrost świadomości w zakresie prowadzenia zdrowego trybu życia.	Przedmiotem projektu jest budowa dwóch przyszłolnych obiektów sportowych tj. sali gimnastycznej i wielofunkcyjnego boiska sportowego. Boisko wielofunkcyjne z przeznaczeniem do piłki ręcznej, siatkówki, mini - koszykówki. Sala gimnastyczna zawiera: arenę główną (boiska do halowych gier zespołowych: siatkówka, piłka ręczna, koszykówka, piłka nożna halowa oraz wyposażenie gimnastyczne (system lin wspinaczkowych, drążki gimnastyczne). Realizacja projektu jest wskazana iż, w Zespole Szkół utworzono klasę o profilu sportowym. Dotychczasowy brak odpowiedniej infrastruktury sprawił iż, zajęcia sportowe odbywały się odpłatnie poza szkołą.	7 159 920, 01	6 085 932	Brak informacji w dokumentacji aplikacyjnej beneficjenta	Liczba osób korzystających z wybudowanej infrastruktury sportowej - 955 osób, Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z wybudowanej infrastruktury sportowej - 21 osób, Liczba osób korzystających z infrastruktury otoczenia - 300 000 osób (informacja Urzędu Miasta w Wiśle - punkt informacji turystycznej).	Informacja zawarta w celu ogólnym projektu (tj. mieszkańcy Wisły, powiatu cieszyńskiego oraz województwa śląskiego).	regionalny
---	--	--	---	---------------	-----------	--	---	--	------------

Gmina Radziechowy-Wieprz (Subregion południowy)

Źródło: www.radziechowy-wieprz.pl/szczegoly.php?14771

9	Budowa i wyposażenie sali gimnastycznej w Brzuśniku wraz ze stołówką (gmina Radziechowy-Wieprz).	Celem projektu jest rozwijanie wśród dzieci i młodzieży zainteresowania sportem i rekreacją, stworzenie możliwości aktywnego spędzania wolnego czasu jak również poprawa jakości życia mieszkańców.	Przedmiotem projektu jest budowa sali gimnastycznej, przebudowa infrastruktury społeczno-edukacyjnej. Sala gimnastyczna z przeznaczeniem do koszykówki, siatkówki, piłki ręcznej wraz z siatką. Beneficjent przewiduje udostępnienie obiektu sportowego użytkownikom, którzy wyrażą chęć zorganizowania zajęć sportowych na terenie obiektu tj. siatkówki, koszykówki, zajęć z jogi, stepu czy aerobiku.	2 126 984, 49	1 766 886, 49	Powierzchnia wybudowanych obiektów sportowych - 306,9 m ² , Liczba wybudowanych obiektów sportowych - 1, Liczba zakupionego sprzętu sportowego - 48 szt., Liczba urządzeń infrastruktury technicznej (w tym sanitarnej) - 35 szt., Liczba zakupionego sprzętu na potrzeby obiektów społeczno-edukacyjnych - 25 szt., Powierzchnia wybudowanych obiektów infrastruktury społeczno-edukacyjnej - 208,38 m ² .	Liczba osób korzystających z wybudowanej/przebudowanej/wyremontowanej infrastruktury sportowej - 200, Liczba osób korzystających z wybudowanej/przebudowanej/wyremontowanej infrastruktury społeczno-edukacyjnej - 110 osób.	Projekt skierowany dla dzieci i młodzieży oraz mieszkańców gminy Radziechowy-Wieprz. Brak informacji w dokumentacji aplikacyjnej dotyczącej niwelowania barier dla osób niepełnosprawnych.	lokalny
---	--	---	--	---------------	---------------	--	---	--	---------

Źródło: <http://www.katowice.eu/pl/fundusze-europejskie/fundusze-europejskie-na-lata-2007---2013/fundusze-w-katowicach-w-latach-2007---2013/projekty-zrealizowane/budowa-kompleksu-boisk-z-ogrodzeniem-dla-szkoly-podstawowej-nr-44-w-katowicach-2.htm>

Gmina Katowice (Subregion centralny)

10

<p>Budowa kompleksu boisk z ogrodzeniem Szkoły Podstawowej nr 44 w Katowicach.</p>	<p>Celem bezpośrednim projektu jest wybudowanie infrastruktury sportowej polegającej na budowie boisk, dzięki czemu zostały stworzone warunki do prawidłowego rozwoju fizycznego młodych ludzi.</p>	<p>Kompleks boisk , który obejmuje : boisko do piłki ręcznej z nawierzchnią z trawy syntetycznej, boisko do koszykówki z nawierzchnią tartanową , boisko do siatkówki z trawy sztucznej, bieżnia z dwoma torami do biegów na 60 m o nawierzchni tartanowej, skocznie do skoku w dal, trzy stoły do tenisa stołowego.</p>	<p>857 243, 97</p>	<p>707 917, 37</p>	<p>Liczba wybudowanych obiektów sportowych - 4, Powierzchnia wybudowanych obiektów sportowych - 1 909 m², Liczba urządzeń infrastruktury technicznej - 2 szt.</p>	<p>Liczba korzystających z wybudowanej / przebudowanej /wyremontowanej infrastruktury sportowej - 590 osób, Liczba niepełnosprawnych korzystających z przebudowanej infrastruktury sportowej - Beneficjent w dokumentacji aplikacyjnej nie podał liczby osób.</p>	<p>Dzieci i młodzież szkolna, dorośli, sportowcy z uczniowskich klubów sportowych , dzieci z szkolnego koła sportowego. Dzielnica Szopienice - Burowiec (miejsce inwestycji) może być traktowana jako dzielnica typowo przemysłowa. Dlatego też jedną z metod wychowawczych jest zainteresowanie młodzieży sportem, umożliwiając im dostęp do nowoczesnej infrastruktury sportowej.</p>	<p>lokalny</p>
--	---	--	--------------------	--------------------	--	---	---	----------------

Źródło: <http://www.ustron.pl./wiecej-521-5.htm>

Gmina Ustron (Subregion południowy)

11	Budowa sali gimnastycznej wraz z pomieszczeniami i towarzyszącymi Szkoły Podstawowej nr 1 w Ustroniu.	Celem bezpośrednim projektu jest zwiększenie aktywności fizycznej dzieci i młodzieży Ustronia poprzez udostępnienie im wielofunkcyjnej sali sportowej.	Sala gimnastyczna wraz z pomieszczeniami towarzyszącymi.	5 591 266, 36	4 752 576, 40	Liczba zakupionego sprzętu na potrzeby obiektów sportowych - 156 szt., Liczba wybudowanych obiektów sportowych - 1, Liczba obiektów sportowych przystosowanych dla potrzeb osób niepełnosprawnych -1.	Liczba osób korzystających z wybudowanej/przebudowanej/wyremontowanej infrastruktury sportowej - 1000 osób, Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z wybudowanej/przebudowanej wyremontowanej infrastruktury sportowej - 20 osób, Liczba osób korzystających z infrastruktury otoczenia obiektów - 1000 osób, Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z infrastruktury otoczenia obiektów - 20 osób.	Grupy docelowe do których skierowany jest projekt: dzieci i młodzież; mieszkańcy miasta Ustron, turyści.	Hala sportowa będzie udostępniana zainteresowanym mieszkańcom, lokalnym klubom sportowym, które mają utrudniony dostęp do zamkniętych obiektów sportowych - dotyczy to głównie treningów w sezonie zimowym, jesiennym i wczesnowiosennym oraz turystom (zorganizowane grupy, zwłaszcza dzieci i młodzież).
----	---	--	--	---------------	---------------	---	--	--	--

Gmina Żywiec (Subregion południowy)

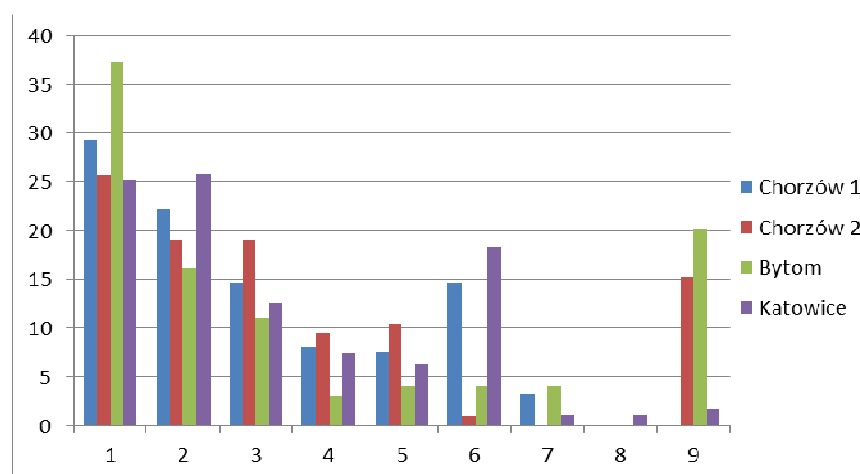
Źródło: <http://www.gimnazjum.org.pl/archiwum2.htm>

12

<p>Budowa i wyposażenie przyszkolnego obiektu sportowego Gimnazjum nr 1 w Żywcu.</p>	<p>Brak informacji w dokumentacji aplikacyjnej</p>	<p>Przedmiotem projektu jest przyszkolny obiekt sportowy w postaci sali gimnastycznej oraz boiskiem do gier zespołowych (wraz z montażem ścianki wspinaczkowej do ściany szczytowej). Sala gimnastyczna oraz boisko szkolne z przeznaczeniem do prowadzenia zajęć dla młodzieży: gimnastyka, judo, aerobik, gry zespołowe, sekcja ciężarowców klubu sportowego Czarni Góral. Ponadto w godzinach wolnych od zajęć obiekt będzie udostępniony mieszkańcom.</p>	<p>8 515 340, 87</p>	<p>6 382 023,11</p>	<p>Liczba wybudowanych obiektów sportowych - 1, Liczba przebudowanych/ wyremontowanych obiektów przystosowanych dla osób niepełnosprawnych – 1.</p>	<p>Liczba osób korzystających z infrastruktury sportowej - 400 osób, Liczba osób korzystających z infrastruktury otoczenia obiektów - 400 osób.</p>	<p>Grupy docelowe do których skierowany jest projekt: dzieci i młodzież, mieszkańcy gminy. Obiekt dostosowany do korzystania przez osoby mniej sprawne.</p>	<p>lokalny</p>
--	--	---	----------------------	---------------------	---	---	---	----------------

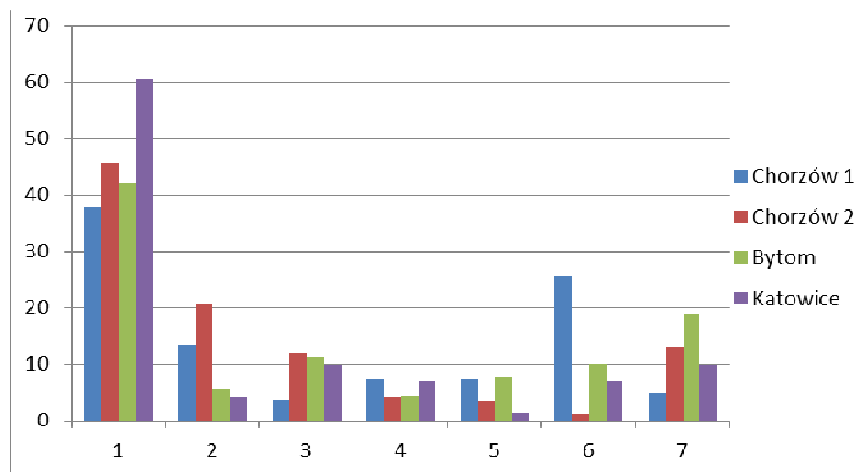
RAZEM: 38 475 222,88 36 949 295,63

ANEKS 2

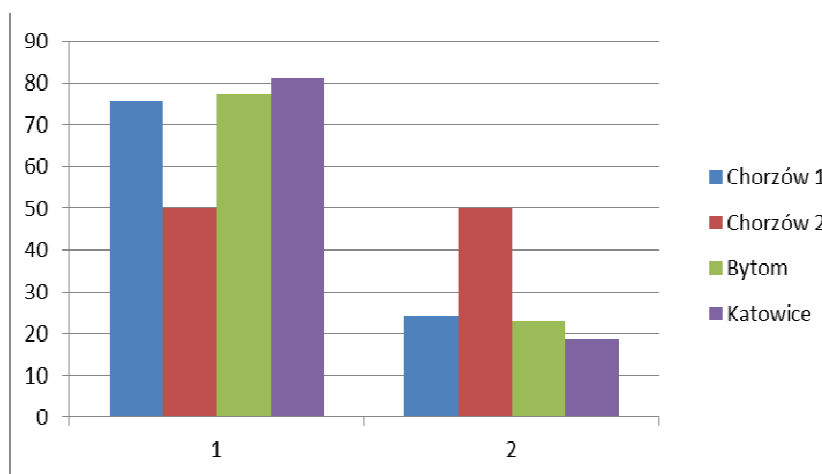
**Ryc. 22 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie:
Jakie są główne powody, dla których uprawiasz sport?**

- 1 dbanie o własne zdrowie
- 2 podtrzymywanie kondycji fizycznej
- 3 spotkanie się z ludźmi
- 4 uzyskanie odprężenia psychicznego
- 5 dbanie o ładny wygląd
- 6 dla przeżycia przyjemności i zabawy
- 7 z zalecenia lekarzy, wskazania zdrowotne
- 8 inne.....
- 9 nie wiem

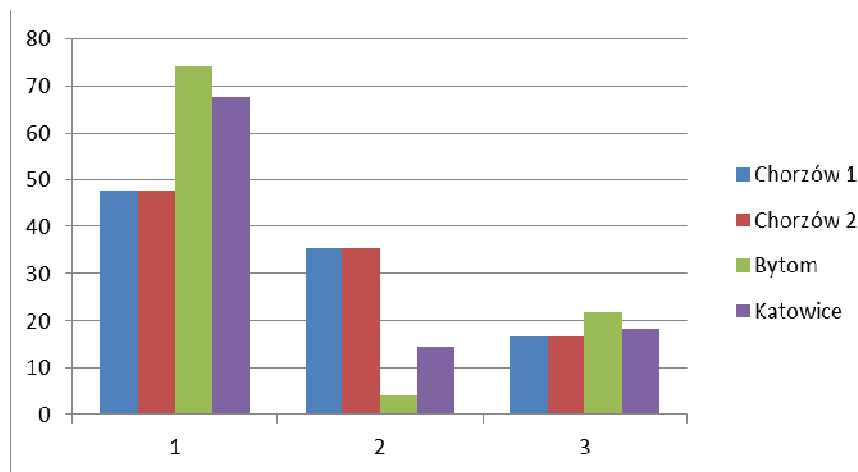
**Ryc. 23 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie:
Co przeszkadza w praktykowaniu aktywności fizycznej?**

- 1 brak czasu
- 2 za duże koszty
- 3 brak chęci rywalizacji
- 4 brak odpowiedniej infrastruktury w miejscu zamieszkania
- 5 ograniczona sprawność fizyczna lub choroba
- 6 brak znajomych z którymi można uprawiać aktywność fizyczną
- 7 inne.....

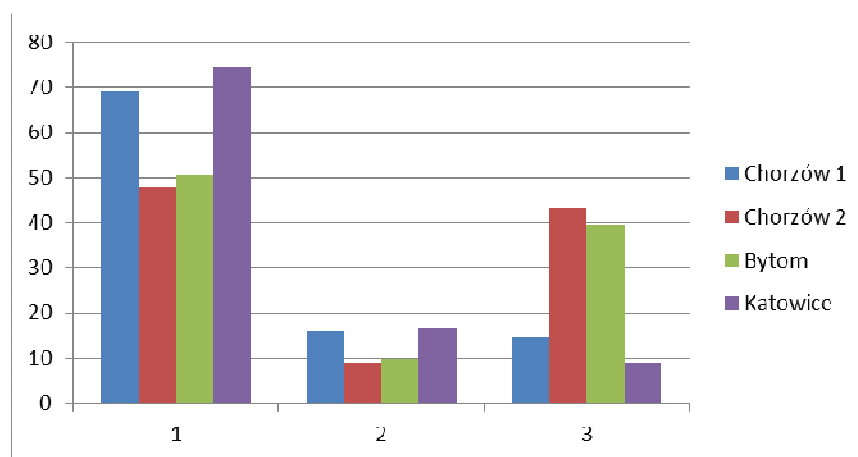
**Ryc. 24 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie:
Czy w twojej okolicy oddano do użytku nowy obiekt sportowy?
Czy zaczęłaś/eś z niego korzystać?**

- 1 tak
- 2 nie

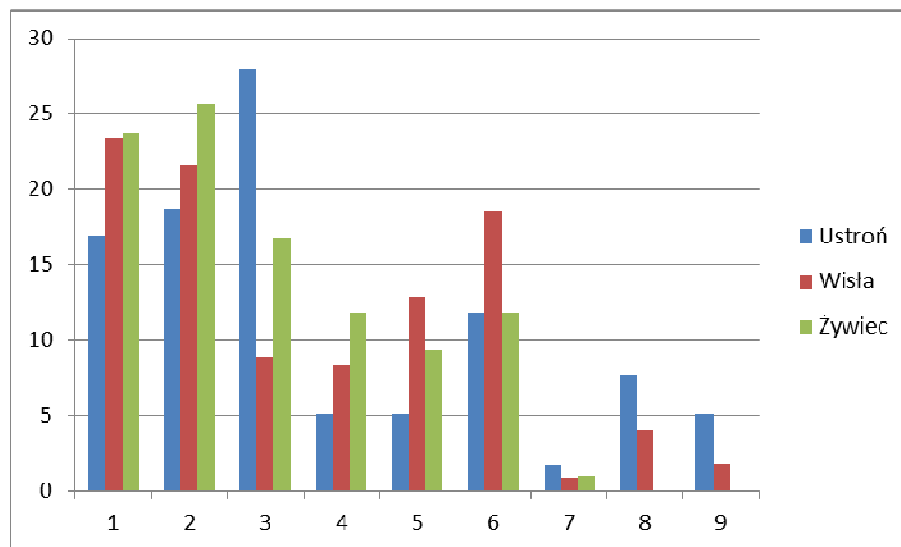
**Ryc. 25 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie:
Czy korzystanie z nowo powstałego obiektu przyczyniło się do poprawy
Twojej kondycji fizycznej?**

- 1 tak
- 2 nie
- 3 nie wiem

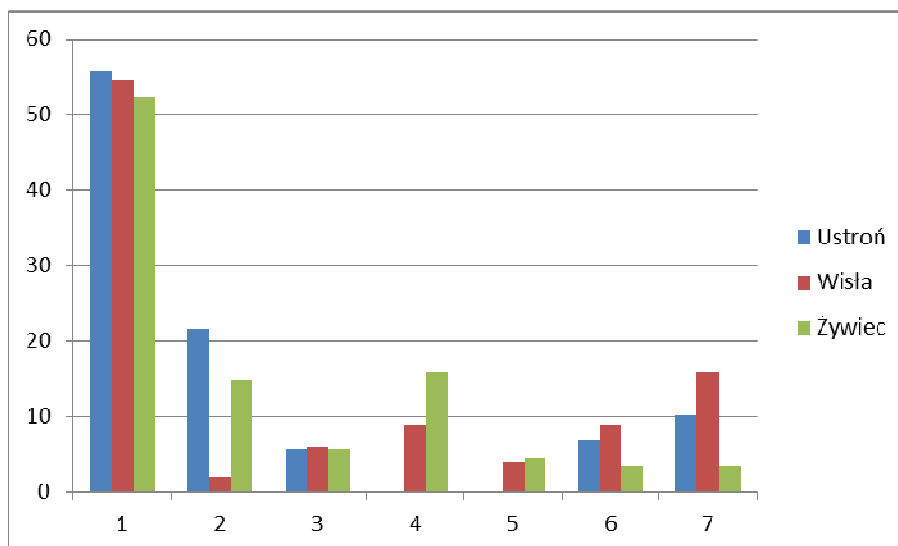
**Ryc. 26 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie:
Czy ta inwestycja spełnia Twoje zapotrzebowanie na obiekty sportowe?**

- 1 tak
- 2 nie
- 3 nie wiem

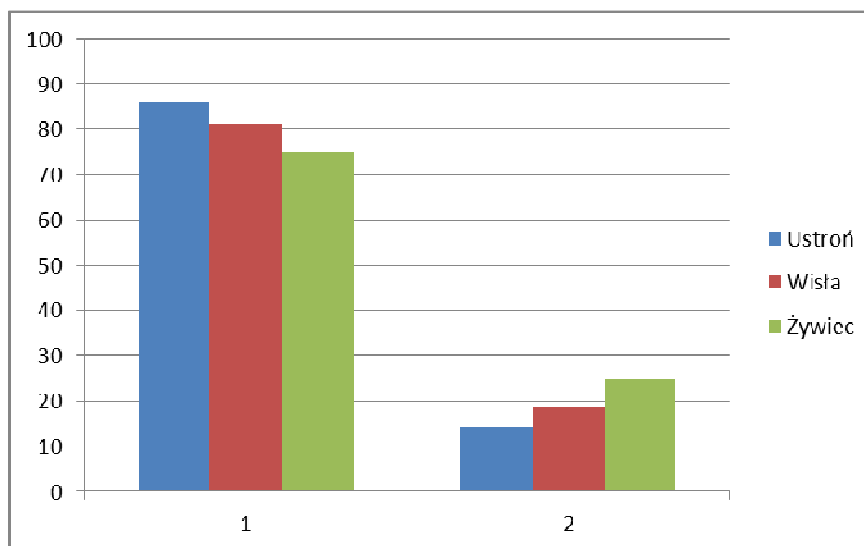
**Ryc. 27 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie:
Jakie są główne powody, dla których uprawiasz sport?**

- 1 dbanie o własne zdrowie
- 2 podtrzymywanie kondycji fizycznej
- 3 spotkanie się z ludźmi
- 4 uzyskanie odprężenia psychicznego
- 5 dbanie o ładny wygląd
- 6 dla przeżycia przyjemności i zabawy
- 7 z zalecenia lekarzy, wskazania zdrowotne
- 8 inne.....
- 9 nie wiem

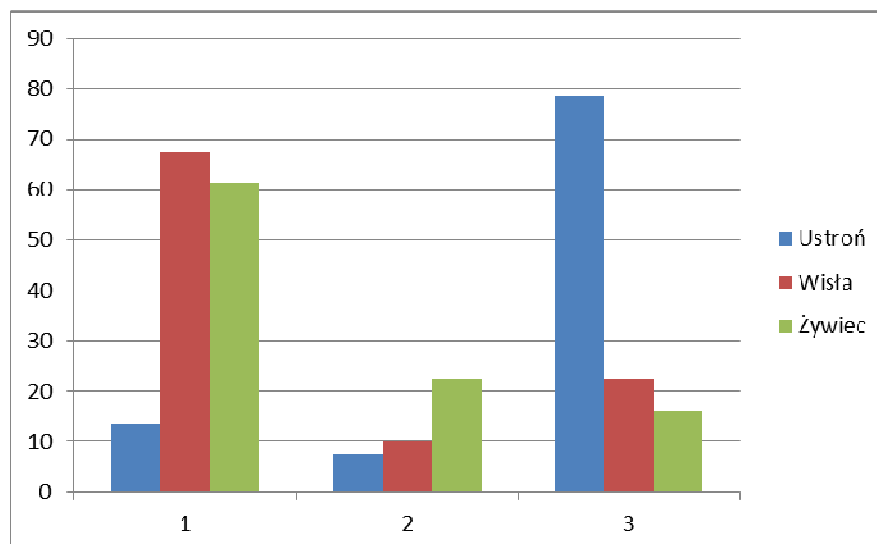
**Ryc. 28 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie:
Co przeszkadza w praktykowaniu aktywności fizycznej ?**

- 1 brak czasu
- 2 za duże koszty
- 3 brak chęci rywalizacji
- 4 brak odpowiedniej infrastruktury w miejscu zamieszkania
- 5 ograniczona sprawność fizyczna lub choroba
- 6 brak znajomych z którymi można uprawiać aktywność fizyczną
- 7 inne.....

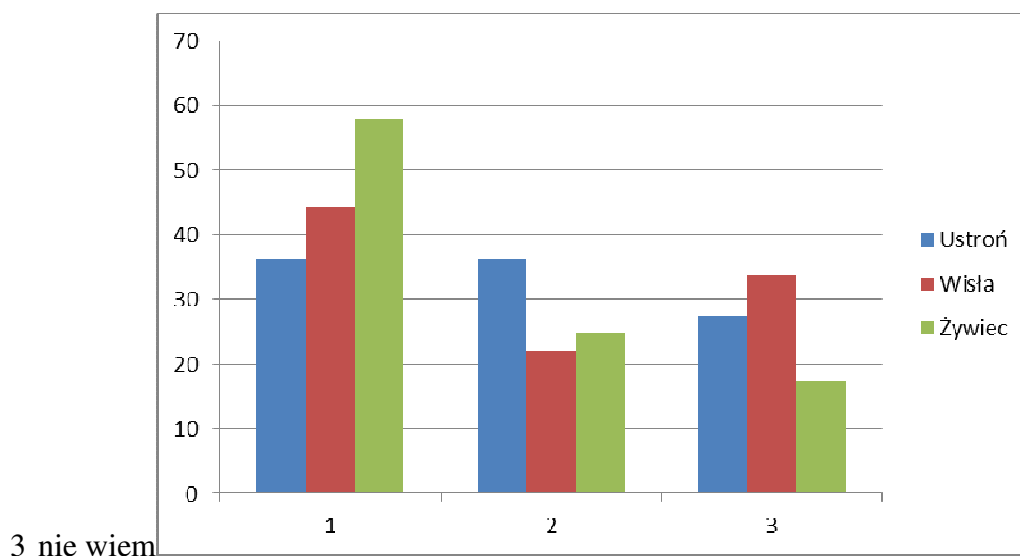
**Ryc. 29 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie:
Czy w twojej okolicy oddano do użytku nowy obiekt sportowy?
Czy zaczęłaś/eś z niego korzystać?**

- 1 tak
- 2nie

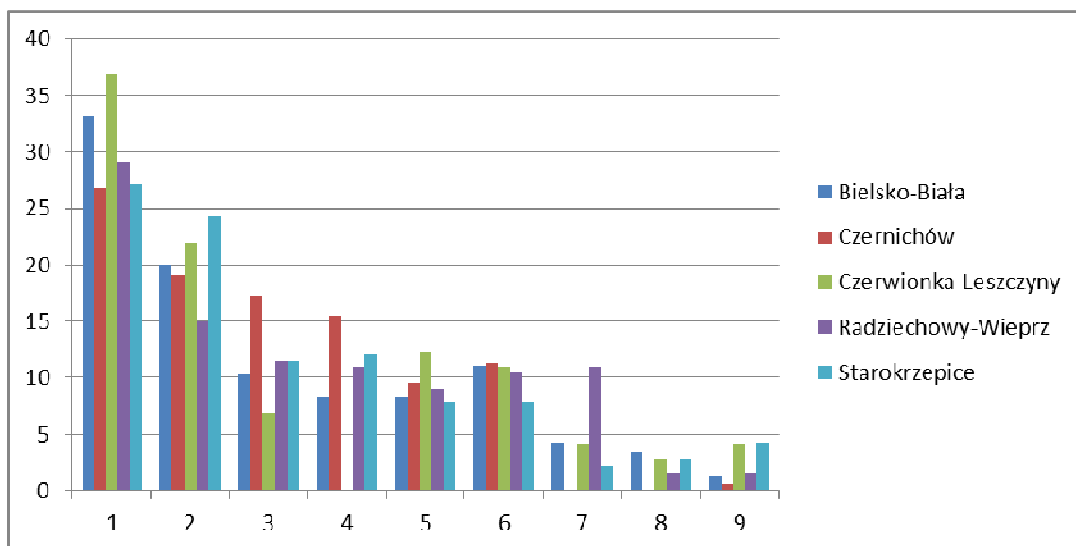
Ryc. 30 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie:
Czy korzystanie z nowo powstałego obiektu przyczyniło się do poprawy
Twojej kondycji fizycznej?

- 1 tak
- 2 nie

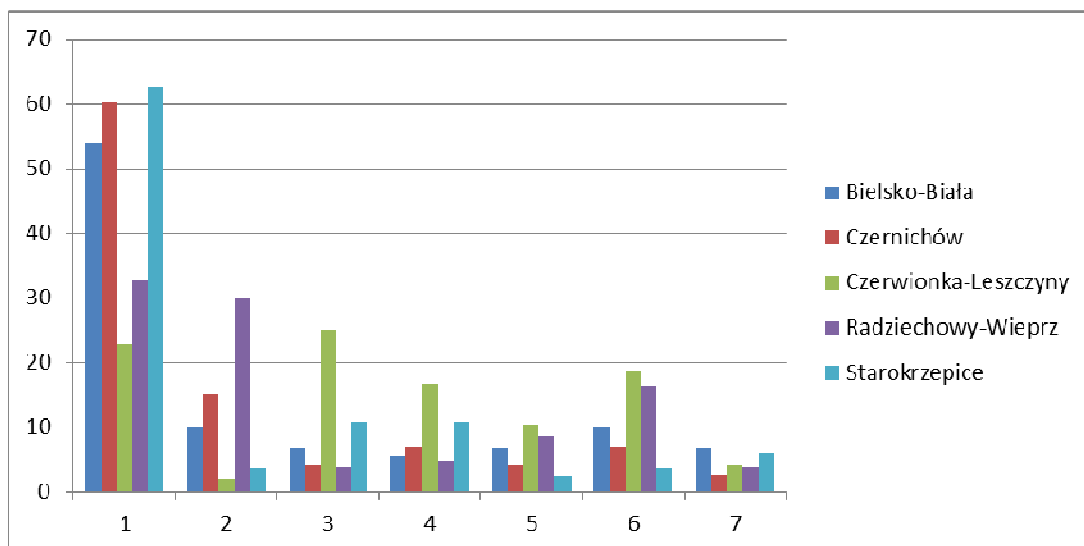
Ryc. 31 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie:
Czy ta inwestycja spełnia Twoje zapotrzebowanie na obiekty sportowe?

- 1 tak
- 2 nie
- 3 nie wiem

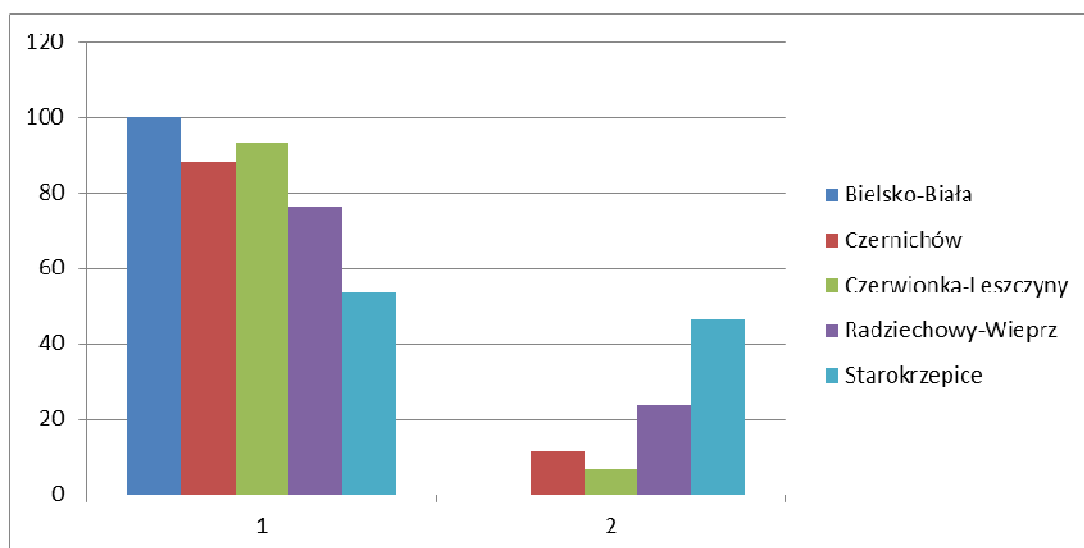
**Ryc. 32 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie:
Jakie są główne powody, dla których uprawiasz sport?**

- 1 dbanie o własne zdrowie
- 2 podtrzymywanie kondycji fizycznej
- 3 spotkanie się z ludźmi
- 4 uzyskanie odprężenia psychicznego
- 5 dbanie o ładny wygląd
- 6 dla przeżycia przyjemności i zabawy
- 7 z zalecenia lekarzy, wskazania zdrowotne
- 8 inne.....
- 9 nie wiem

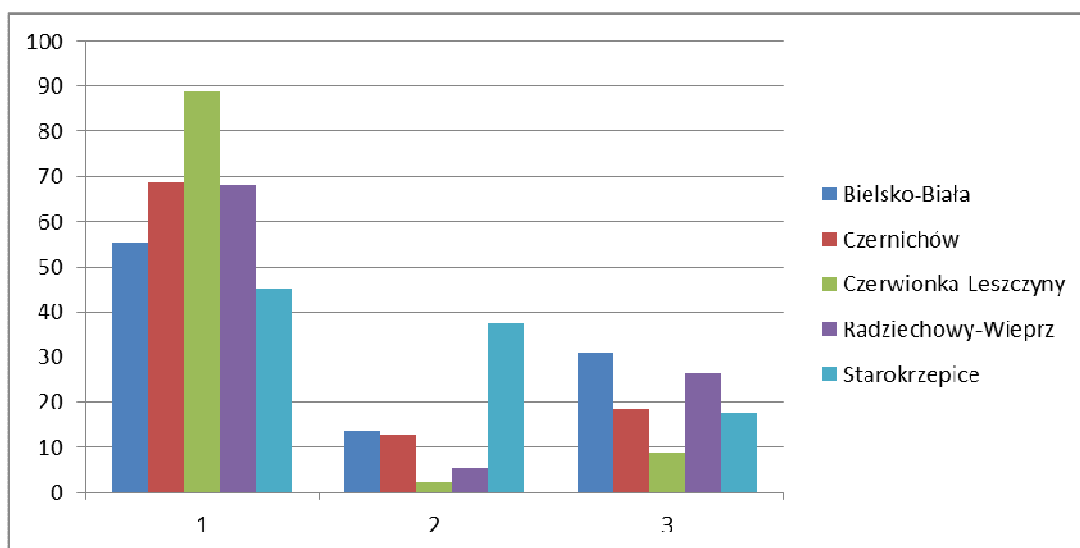
**Ryc. 33 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie:
Co przeszkadza w praktykowaniu aktywności fizycznej ?**

- 1 brak czasu
- 2 za duże koszty
- 3 brak chęci rywalizacji
- 4 brak odpowiedniej infrastruktury w miejscu zamieszkania
- 5 ograniczona sprawność fizyczna lub choroba
- 6 brak znajomych z którymi można uprawiać aktywność fizyczną
- 7 inne.....

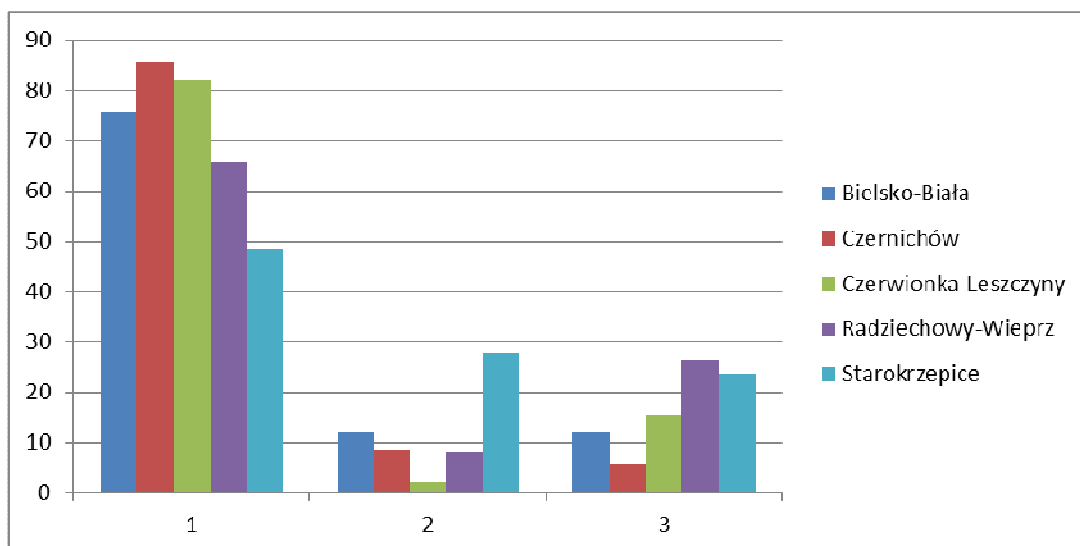
**Ryc. 34 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie:
Czy w twojej okolicy oddano do użytku nowy obiekt sportowy?
Czy zaczęłaś/eś z niego korzystać?**

- 1 tak
- 2 nie

**Ryc. 35 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie:
Czy korzystanie z nowo powstałego obiektu przyczyniło się do poprawy Twojej kondycji fizycznej?**

- 1 tak
- 2 nie
- 3 nie wiem

**Ryc. 36 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie:
Czy ta inwestycja spełnia Twoje zapotrzebowanie na obiekty sportowe ?**

- 1 tak
- 2 nie
- 3 nie wiem

ANEKS 3

PODSTAWOWE DANE O WOJEWÓDZTWIE

Województwo śląskie jest regionem Polski położonym w południowej części kraju, w dorzeczu górnego biegu trzech największych polskich rzek: Wisły, Odry i Warty. Obszar cechuje zróżnicowana rzeźba terenu obejmująca: Wyżynę Krakowsko - Częstochowską, Wyżynę Śląską, Kotlinę Oświęcimsko-Raciborską, Nizinę Śląską, Beskid Zachodni i Pogórze Śląskie. Główne bogactwa naturalne to: węgiel kamienny, złoża cynku i ołowiu, rudy molibdenowo-wolframowo-miedziowe, rudy żelaza, sól kamienna, pokłady metanu, gazu ziemnego, złoża margli, wapieni oraz kruszywa naturalnego, złoża wód leczniczych, mineralnych i termalnych. Na bazie tych surowców powstał tu największy w kraju okręg przemysłowy, odgrywający decydującą rolę w gospodarce narodowej jako podstawa krajowego bilansu paliwowo-energetycznego.

W układzie przestrzenno-funkcjonalnym województwo śląskie dzieli się na cztery obszary polityki rozwoju (tzw. subregiony): północny (o powierzchni 3 049 km²), południowy (2 354 km²), środkowy (5 577 km²) i zachodni (1 353 km²). Największy obszarowo subregion środkowy zamieszkuje 2 795 tys. ludności (tj. 60,4 % ludności regionu). Drugi jest subregion południowy - 662 tys. osób, następnie zachodni z liczbą 640 tys. osób i północny, gdzie mieszka 529 tys. ludności województwa. Ponieważ w ramach subregionów prowadzony jest monitoring procesów rozwojowych z poziomu województwa podział ten koresponduje z klasyfikacją statystyczną typu NTS¹³⁴. Zgodnie z klasyfikacją NTS, wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z 14 listopada 2007 roku, województwo śląskie zostało podzielone dla celów statystycznych na osiem podregionów: bielski (o powierzchni 2 354 km² – tożsamy z południowym obszarem polityki rozwoju), częstochowski (3 049 km² – tożsamy z północnym obszarem polityki rozwoju), rybnicki (1 353 km² – tożsamy z zachodnim obszarem polityki rozwoju) oraz gliwicki (878 km²), katowicki (380 km²), bytomski (1 575 km²), sosnowiecki (1 800 km²) i tyski (944 km²), które składają się na środkowy obszar polityki rozwoju.

Region sąsiaduje z województwami: opolskim, łódzkim, świętokrzyskim i małopolskim, a od południa graniczy z Republiką Czeską i Republiką Słowacką. w promieniu 600 km od Katowic znajduje się sześć europejskich stolic: Berlin, Bratysława, Budapeszt, Praga, Warszawa

¹³⁴ NTS – jednolita kategoryzacja jednostek terytorialnych państw członkowskich Unii Europejskiej, opracowana przez Urząd Statystyczny Unii Europejskiej (Eurostat) z odpowiednimi departamentami Komisji Europejskiej oraz urzędami statystycznymi państw członkowskich, w celu ujednoczenia systemu zbierania, harmonizacji i udostępniania danych statystycznych o sytuacji społeczno-gospodarczej poszczególnych obszarów.

i Wiedeń. Strukturę administracyjną województwa tworzy 167 gmin zgrupowanych w 36 powiatach: 17 powiatach ziemskich i 19 grodzkich (miasta na prawach powiatu). Spośród 167 gmin 49 to gminy miejskie, 22 - miejsko-wiejskie i 96 - wiejskie. Region zajmuje obszar 12 333 km², tj. 3,9 % powierzchni kraju, co daje 14 miejsce wśród wszystkich regionów Polski, przed województwami świętokrzyskim i opolskim. System osadniczy województwa śląskiego składa się z 1 369 miejscowości, w tym z 71 miast, które tworzą sieć o gęstości 58 miast/10 tys. km². Gęstość ta jest dwukrotnie wyższa od średniej krajowej, wynoszącej 29 miast/10 tys. km². Głównymi elementami systemu osadniczego województwa śląskiego są Metropolia Górnośląska i Aglomeracje: Bielska, Częstochowska i Rybnicka.

Województwo zamieszkuje 4,63 mln osób, co stanowi 12,0 % ludności Polski i jest ono najbardziej zurbanizowanym regionem Polski (77,7 % ludności miejskiej) oraz posiada najwyższą w kraju gęstość zaludnienia (375 osób/km², gdzie średnia krajowa to 123 osoby/km²). Pod względem liczby ludności województwo znajduje się na drugim miejscu w kraju po województwie mazowieckim (13,7 %).

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY I OSADNICTWO

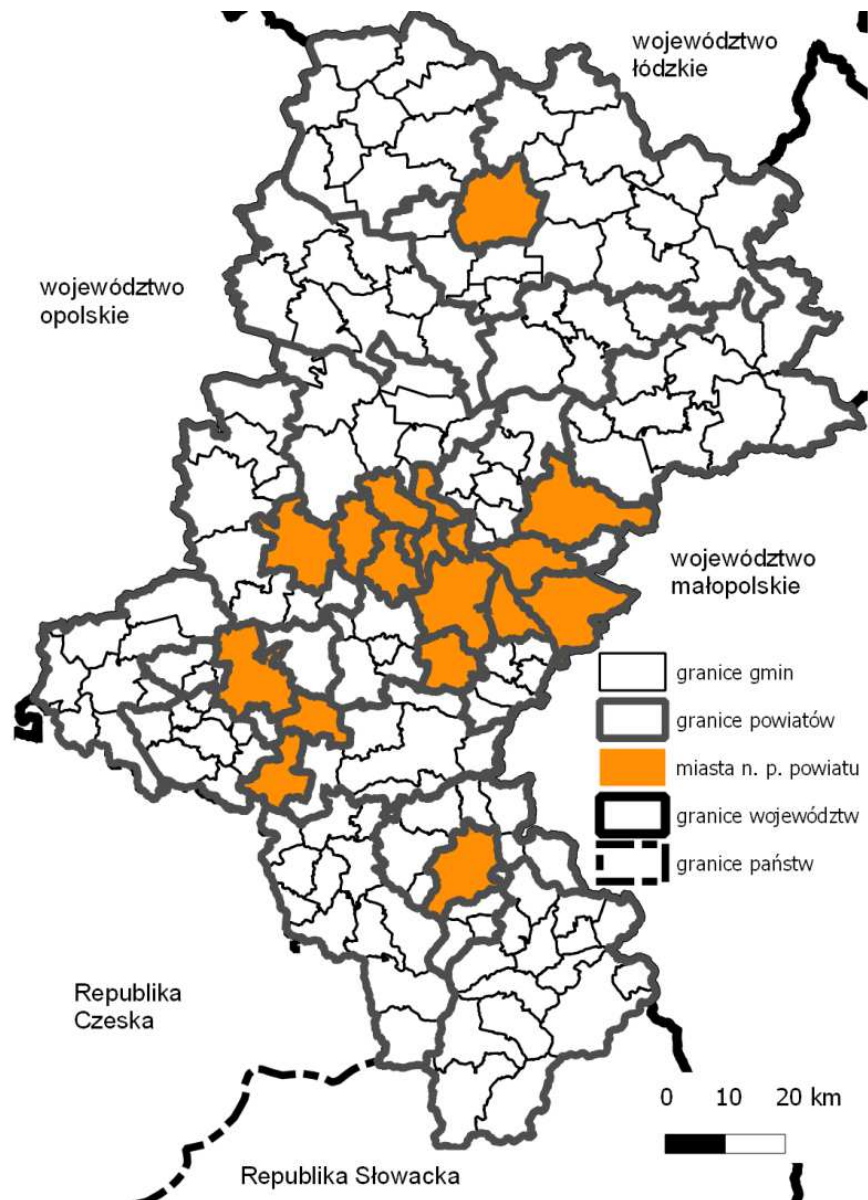
Województwo śląskie tworzy 167 gmin: 49 miejskich, 96 wiejskich i 22 miejsko - wiejskich. Jednostki te są zgrupowane w 36 powiatów, w tym 19 miast na prawach powiatu i 17 powiatów ziemskich. Region ten jest najbardziej zurbanizowanym obszarem w kraju. Wskaźnik urbanizacji w 2011r. wyniósł 77,7 %. Następnymi województwami o wysokim poziomie urbanizacji są dolnośląskie (69,8 %) oraz zachodniopomorskie (68,8 %). Dla porównania średnia dla Polski w tym samym okresie wyniosła 60,7 %. Jeśli chodzi o zmiany wskaźnika w czasie to zauważa się tendencję malejącą w prawie wszystkich województwach. W stosunku do 2002 roku tylko w województwach podlaskim i podkarpackim zachowano tendencję wzrostową. W województwie śląskim wskaźnik spadł o 1,3 p.p. w ramach zróżnicowania wewnątrzregionalnego zdecydowanie najbardziej zurbanizowanym terenem jest subregion środkowy (88 %), a następnie subregion zachodni (76,8 %).

Najmniejszy odsetek liczby ludności miejskiej obserwuje się w subregionach północnym (58,5%) i południowym (50,3 %).

Tereny wiejskie w województwie stanowią 69,3 % powierzchni województwa i są zamieszkiwane przez 1,03 mln osób (22,3 % ogółu ludności województwa). Największy odsetek obszarów wiejskich występuje w subregionie północnym (85,8%) i południowym (80%). Na tych obszarach występuje też największy odsetek ludności, który zamieszkuje obszary

wiejskie (odpowiednio 41,5 % i 49,7 %). W subregionie zachodnim 59,8 % powierzchni to tereny wiejskie, a w środkowym 58%. Obszary te zamieszkuje odpowiednio 23,2% i 12% ludności tych obszarów.

Mapa 1 Podział administracyjny województwa śląskiego.

SPIS TABEL

TABELA 1	Obiekty kultury fizycznej w Polsce.	12
TABELA 2	Wybrane programy i działania, w ramach których jest możliwa realizacja	47
TABELA 3	Tabela wielodzielcza licznosci i wskaźników struktury wskazująca kierunek powiązań oraz testy niezależności, a także analizy siły powiązań 1	61
TABELA 4	Tabela wielodzielcza licznosci i wskaźników struktury wskazująca kierunek powiązań oraz testy niezależności, a także analizy siły powiązań 6	62
TABELA 5	Tabela wielodzielcza licznosci i wskaźników struktury wskazująca kierunek powiązań oraz testy niezależności, a także analizy siły powiązań 11	62
TABELA 6	Tabela wielodzielcza licznosci i wskaźników struktury wskazująca kierunek powiązań oraz testy niezależności, a także analizy siły powiązań 17	63
TABELA 7	Tabela wielodzielcza licznosci i wskaźników struktury wskazująca kierunek powiązań oraz testy niezależności, a także analizy siły powiązań 23	64
TABELA 8	Tabela wielodzielcza licznosci i wskaźników struktury wskazująca kierunek powiązań oraz testy niezależności, a także analizy siły powiązań 2	68
TABELA 9	Tabela wielodzielcza licznosci i wskaźników struktury wskazująca kierunek powiązań oraz testy niezależności, a także analizy siły powiązań 7	68
TABELA 10	Tabela wielodzielcza licznosci i wskaźników struktury wskazująca kierunek powiązań oraz testy niezależności, a także analizy siły powiązań 12	69
TABELA 11	Tabela wielodzielcza licznosci i wskaźników struktury wskazująca kierunek powiązań oraz testy niezależności, a także analizy siły powiązań 18	70
TABELA 12	Tabela wielodzielcza licznosci i wskaźników struktury wskazująca kierunek powiązań oraz testy niezależności, a także analizy siły powiązań 24	70
TABELA 13	Tabela wielodzielcza licznosci i wskaźników struktury wskazująca kierunek powiązań oraz testy niezależności, a także analizy siły powiązań 13	74
TABELA 14	Tabela wielodzielcza licznosci i wskaźników struktury wskazująca kierunek powiązań oraz testy niezależności, a także analizy siły powiązań 19	74
TABELA 15	Tabela wielodzielcza licznosci i wskaźników struktury wskazująca kierunek powiązań oraz testy niezależności, a także analizy siły powiązań 25	78
TABELA 16	Tabela wielodzielcza licznosci i wskaźników struktury wskazująca kierunek powiązań oraz testy niezależności, a także analizy siły powiązań 3	81
TABELA 17	Tabela wielodzielcza licznosci i wskaźników struktury wskazująca kierunek powiązań oraz testy niezależności, a także analizy siły powiązań 8	81
TABELA 18	Tabela wielodzielcza licznosci i wskaźników struktury wskazująca kierunek powiązań oraz testy niezależności, a także analizy siły powiązań 14	82
TABELA 19	Tabela wielodzielcza licznosci i wskaźników struktury wskazująca kierunek powiązań oraz testy niezależności, a także analizy siły powiązań 20	82
TABELA 20	Tabela wielodzielcza licznosci i wskaźników struktury wskazująca kierunek powiązań oraz testy niezależności, a także analizy siły powiązań 26	83
TABELA 21	Tabela wielodzielcza licznosci i wskaźników struktury wskazująca kierunek powiązań oraz testy niezależności, a także analizy siły powiązań 29	84
TABELA 22	Tabela wielodzielcza licznosci i wskaźników struktury wskazująca kierunek powiązań oraz testy niezależności, a także analizy siły powiązań 30	85
TABELA 23	Tabela wielodzielcza licznosci i wskaźników struktury wskazująca kierunek powiązań oraz testy niezależności, a także analizy siły powiązań 4	88
TABELA 24	Tabela wielodzielcza licznosci i wskaźników struktury wskazująca kierunek powiązań oraz testy niezależności, a także analizy siły powiązań 9	89

TABELA 25 Tabela wielodzielcza licznosci i wskaźników struktury wskazująca kierunek powiązań oraz testy niezależności, a także analizy siły powiązań 15	90
TABELA 26 Tabela wielodzielcza licznosci i wskaźników struktury wskazująca kierunek powiązań oraz testy niezależności, a także analizy siły powiązań 21	91
TABELA 27 Tabela wielodzielcza licznosci i wskaźników struktury wskazująca kierunek powiązań oraz testy niezależności, a także analizy siły powiązań 27	92
TABELA 28 Tabela wielodzielcza licznosci i wskaźników struktury wskazująca kierunek powiązań oraz testy niezależności, a także analizy siły powiązań 5	96
TABELA 29 Tabela wielodzielcza licznosci i wskaźników struktury wskazująca kierunek powiązań oraz testy niezależności, a także analizy siły powiązań 10	97
TABELA 30 Tabela wielodzielcza licznosci i wskaźników struktury wskazująca kierunek powiązań oraz testy niezależności, a także analizy siły powiązań 16	98
TABELA 31 Tabela wielodzielcza licznosci i wskaźników struktury wskazująca kierunek powiązań oraz testy niezależności, a także analizy siły powiązań 22	99
TABELA 32 Tabela wielodzielcza licznosci i wskaźników struktury wskazująca kierunek powiązań oraz testy niezależności, a także analizy siły powiązań 28	100

SPIS RYCIN

Ryc. 1 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie: Jak często uprawiasz sport/aktywność fizyczną?	59
Ryc. 2 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie: Jak często uprawiasz sport/aktywność fizyczną?	60
Ryc. 3 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie: Jak często uprawiasz sport/aktywność fizyczną?	60
Ryc. 4 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie: Ile czasu przeznaczasz na aktywność fizyczną podczas jednego cyklu ćwiczeń?	65
Ryc. 5 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie: Ile czasu przeznaczasz na aktywność fizyczną podczas jednego cyklu ćwiczeń?	66
Ryc. 6 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie: Ile czasu przeznaczasz na aktywność fizyczną podczas jednego cyklu ćwiczeń?	66
Ryc. 7 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie: Jak oceniasz swój stan zdrowia zanim rozpocząłeś/aś ćwiczyć?	72
Ryc. 8 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie: Jak oceniasz swój stan zdrowia zanim rozpocząłeś/aś ćwiczyć?	72
Ryc. 9 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie: Jak oceniasz swój stan zdrowia zanim rozpocząłeś/aś ćwiczyć?	73

Ryc. 10 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie: Jak oceniasz ogólnodostępność nowo powstałego obiektu?	75
Ryc. 11 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie: Jak oceniasz ogólnodostępność nowo powstałego obiektu?	76
Ryc. 12 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie: Jak oceniasz ogólnodostępność nowo powstałego obiektu?	76
Ryc. 13 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie: Jak oceniasz stan infrastruktury sportowej w miejscu swojego zamieszkania?	78
Ryc. 14 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie: Jak oceniasz stan infrastruktury sportowej w miejscu swojego zamieszkania?	79
Ryc. 15 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie: Jak oceniasz stan infrastruktury sportowej w miejscu swojego zamieszkania?	79
Ryc. 16 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie: Czy niwelowane są różnice w dostępie dla osób pełnosprawnych i mniej sprawnych?	87
Ryc. 17 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie: Czy niwelowane są różnice w dostępie dla osób pełnosprawnych i mniej sprawnych?	87
Ryc. 18 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie: Czy niwelowane są różnice w dostępie dla osób pełnosprawnych i mniej sprawnych?	88
Ryc. 19 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie: Jak oceniasz działalność istniejących klubów sportowych w organizacji imprez sportowych w Twoim regionie?	93
Ryc. 20 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie: Jak oceniasz działalność istniejących klubów sportowych w organizacji imprez sportowych w Twoim regionie?	94
Ryc. 21 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie: Jak oceniasz działalność istniejących klubów sportowych w organizacji imprez sportowych w Twoim regionie?	94
Ryc. 22 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie: Jakie są główne powody, dla których uprawiasz sport?	140
Ryc. 23 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie: Co przeszkadza w praktykowaniu aktywności fizycznej ?	141
Ryc. 24 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie: Czy w twojej okolicy oddano do użytku nowy obiekt sportowy. Czy zacząłeś/eś z niego korzystać?	141

Ryc. 25 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie: Czy korzystanie z nowo powstałego obiektu przyczyniło się do poprawy Twojej kondycji fizycznej?	142
Ryc. 26 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie: Czy ta inwestycja spełnia Twoje zapotrzebowanie na obiekty sportowe?	142
Ryc. 27 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie: Jakie są główne powody, dla których uprawiasz sport?	143
Ryc. 28 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie: Co przeszkadza w praktykowaniu aktywności fizycznej ?	144
Ryc. 29 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie: Czy w twojej okolicy oddano do użytku nowy obiekt sportowy. Czy zaczęłaś/eś z niego korzystać?	144
Ryc. 30 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie: Czy korzystanie z nowo powstałego obiektu przyczyniło się do poprawy Twojej kondycji fizycznej?	145
Ryc. 31 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie: Czy ta inwestycja spełnia Twoje zapotrzebowanie na obiekty sportowe ?	145
Ryc. 32 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie: Jakie są główne powody, dla których uprawiasz sport?	146
Ryc. 33 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie: Co przeszkadza w praktykowaniu aktywności fizycznej ?	147
Ryc. 34 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie: Czy w twojej okolicy oddano do użytku nowy obiekt sportowy. Czy zaczęłaś/eś z niego korzystać?	147
Ryc. 35 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie: Czy korzystanie z nowo powstałego obiektu przyczyniło się do poprawy Twojej kondycji fizycznej?	148
Ryc. 36 Graficzny obraz rozkładu odpowiedzi na pytanie: Czy ta inwestycja spełnia Twoje zapotrzebowanie na obiekty sportowe ?	148

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1 Wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację wybranych w konkursie inwestycji w rozkładzie subregionalnym.	35
Rysunek 2 Rozkład wartości inwestycji i środków dotacji z wojewódzkiego programu rozwoju bazy sportowej w latach 2006-2010 w rozkładzie subregionalnym.	45
Rysunek 3 Zestawienie inwestycji sportowych w Województwie Śląskim dofinansowanych w latach 2010-2014 w ramach Programu Rozwoju Bazy Sportowej (po lewej) oraz Programu „Moje Boisko – Orlik 2012” (po prawej).	46
Rysunek 4 Podział administracyjny województwa śląskiego.	20

SPIS MAP

Mapa 1 Podział administracyjny województwa śląskiego.	151
--	-----